

Landbrugets stilling i Den Europæiske Union - Rapport 1999 - BIND I - Rapport udgivet i tilslutning til Den almindelige beretning om Den Europæiske Unions virksomhed - 1999 BRUXELLES-LUXEMBOURG, 2000

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Den økonomiske situation og indkomsterne i landbruget
 - 1.1. Generel oversigt
 - 1.2. Produktionsniveauer
 - 1.3. Prisudvikling
 - 1.4. Gennemsnitsproducentpriserne
 - 1.5. Udviklingen i landbrugsindkomsterne
 - 1.6. Informationsnettet for landøkonomisk bogføring (INLB)
 - 1.6.1. Bedrifternes indkomster
 - 1.6.2. Resultaterne for de enkelte driftsgrene
2. Den politiske udvikling og lovgivningsinitiativer i 1999
 - 2.1. Berlin-aftalen om Agenda 2000
 - 2.1.1. Lavere garanterede priser for at fremme konkurrenceevnen
 - 2.1.2. En rimelig levestandard i landbrugsdistrikterne
 - 2.1.3. Styrkelse af Den Europæiske Unions internationale handelsposition
 - 2.1.4. Fokus på kvalitet
 - 2.1.5. Indarbejdelse af miljømålsætningerne i den fælles landbrugspolitik
 - 2.1.6. Nye rammer for udvikling af landområderne: anden søjle i den fælles landbrugspolitik
 - 2.1.7. Decentraliseret styrelse
 - 2.1.8. Yderligere forenkling
 - 2.2. Kvalitetspolitik
 - 2.3. Økologisk landbrug
 - 2.4. Salgsfremmende foranstaltninger for landbrugsprodukter
 - 2.5. Forskning inden for landbruget
 - 2.5.1. Indledning
 - 2.5.2. Særprogrammet "Livskvalitet og forvaltning af de levende ressourcer (1998-2002) inden for det femte rammeprogram
 - 2.5.3. Forvaltning af FTU-kontrakter
 - 2.5.3.1. Fjerde rammeprogram (1994-1998)
 - 2.6. Projekter vedrørende genressourcer inden for landbruget
 - 2.7. Forenkling af landbrugslovgivningen
 - 2.7.1. Forenkling
 - 2.7.1.1. Forenkling af den fælles landbrugspolitikens regler
 - 2.7.1.2. Høring af de nationale betalingskontorer

2.7.2. Transparens

2.7.2.1. Uformel konsolidering af landbrugslovgivningen på de elleve officielle sprog

2.7.2.2. Ophævelse af landbrugslovgivning, der ikke længere er gældende

2.7.2.3. Standardisering af Kommissionens publikationer om eksportrestitutioner

2.8. Statsstøtte

2.8.1. Indledning

2.8.2. Belgien

2.8.3. Danmark

2.8.4. Tyskland

2.8.5. Grækenland

2.8.6. Spanien

2.8.7. Frankrig

2.8.8. Irland

2.8.9. Italien

2.8.10. Nederlandene

2.8.11. Østrig

2.8.12. Portugal

2.8.13. Sverige

2.8.14. Det Forenede Kongerige

2.9. Støtte til de dårligst stillede

2.10. Regionerne i Fællesskabets yderste periferi

3. Landbrugsmarkederne

3.1. Prispakken for 1999/2000

3.2. Agenda 2000

3.2.1. Reform af sektoren for markafgrøder

3.2.2. Reform af sektoren for mælk og mejeriprodukter

3.2.2.1. Bestemmelser

3.2.2.2. Interventionspris

3.2.2.3. Kvoter

3.2.2.4. Udligningsstøtte

3.2.2.5. Nationale rammebeløb

3.2.2.6. Forvaltning af kvoter

3.2.3. Reform af vinsektoren

3.2.4. Reform af oksekødssektoren

3.3. Markedsudvikling - Vegetabilske produkter

3.3.1. Korn

- 3.3.1.1. Verdensmarkedet
- 3.3.1.2. EU-markedet
- 3.3.2. Oliefrø
- 3.3.3. Ærter, bønner, hestebønner og sødlupiner
- 3.3.4. Anden hør end spindhør
- 3.3.5. Bælgplanter (kikærter, vikker og linser)
- 3.3.6. Nonfood
- 3.3.7. Ris
- 3.3.8. Stivelse
- 3.3.9. Sukker
 - 3.3.9.1. Verdensmarkedet
 - 3.3.9.2. EU-markedet
- 3.3.10. Kartoffler
- 3.3.11. Kunsttørret foder
- 3.3.12. Spindhør og hamp
 - 3.3.12.1. Spindhør
 - 3.3.12.2. Hamp
- 3.3.13. Bomuld
- 3.3.14. Silkeorme
- 3.3.15. Olivenolie
- 3.3.16. Friske frugter og grøntsager
 - 3.3.16.1. Situationen på verdensmarkedet
 - 3.3.16.2. Den internationale samhandel
 - 3.3.16.3. EU-markedet
 - 3.3.16.4. De vigtigste lovgivningsmæssige og politiske begivenheder
- 3.3.17. Bananer
 - 3.3.17.1. Reform af den fælles markedsordning for bananer
 - 3.3.17.2. EU-produktionen
 - 3.3.17.3. Import fra AVS-staterne
- 3.3.18. Forarbejdede frugter og grøntsager
 - 3.3.18.1. Verdensmarkedet og EU-markedet
 - 3.3.18.2. De vigtigste lovgivningsmæssige og politiske begivenheder
- 3.3.19. Vinsektoren
- 3.3.20. Tobak
 - 3.3.20.1. Markedsudvikling
- 3.3.21. Frø

- 3.3.21.1. Markedsudvikling
- 3.3.21.2. Ændring af den fælles markedsordning for frø
- 3.3.22. Humle
- 3.3.22.1. Verdensmarkedet
- 3.3.22.2. EU-markedet
- 3.3.23. Levende planter og blomsterdyrkningsprodukter
- 3.4. Markedsudvikling - Animalske produkter
- 3.4.1. Mælk og mejeriprodukter
- 3.4.1.1. Verdensmarkedet
- 3.4.1.2. EU-markedet
- 3.4.2. Oksekød
- 3.4.2.1. Markedssituation
- 3.4.2.2. Mærkning af oksekød
- 3.4.3. Fåre-og gedekød
- 3.4.4. Svinekød
- 3.4.5. Fjerkrækød
- 3.4.6. Æg
- 3.4.7. Honning

Den økonomiske situation og indkomsterne i landbruget

Generel oversigt

1. Landbruget var i 1999 kendetegnet af en produktionsstigning for de fleste kulturers vedkommende (bortset fra korn) og for den animalske produktion samt af et ret stort fald i produktionsprisen, især i den animalske sektor. Når hertil kommer, at faldet i de gennemsnitlige omkostninger til produktionsmidler har været utilstrækkeligt til at udligne faldet i produktionsprisen, og at også landbrugsstøtten efter stigninger i de sidste år faldt en smule i 1999, er det ikke overraskende, at der for året som helhed må konstateres en nyt fald i landbrugsindkomsterne (ca. 3%) ligesom for de to foregående år. Denne dårlige situation på landbrugsmarkedene fortsætter således med at øve en negativ indflydelse på udviklingen i landbrugsindkomsterne efter den klare forbedring, der blev konstateret i perioden 1994-1996, og som faldt sammen med reformen af den fælles landbrugspolitik og en mere gunstig international konjunktur.

2. Vejræssigt prægedes 1999 i landbruget af en for stor nedbørsmængde i Nordeuropa under efterårsåningen, der medførte forsinkelser og yderligere, at tilsåningen af visse arealer blev udskudt til foråret. Vinteren var generelt ret mild i Mellem- og Nordeuropa, hvilket fremmede kulturernes udvikling i disse områder. Derimod havde mangelen på nedbør i de sydlige regioner negative konsekvenser for udsåningen og vinterkulturernes udvikling. I øvrigt var vejrforholdene ret tilfredsstillende for landbruget og endog meget gunstigt for sommerkulturerne, dog bortset fra den vedholdende tørke i det sydlige Spanien, der sammen med de høje temperaturer i betydeligt grad begrænsede produktionsmulighederne i disse områder. Generelt var udbyttet ret tilfredsstillende for sommerkulturerne (især for roer og majs), men mindre for vinterkulturerne (f.eks. blød hvede og især hård hvede).

3. Efter den store stigning i de seneste år anslås den interne efterspørgsel at blive forholdsvis uændret for korn, især efter foderkorn, og efter korn til industriel anvendelse. For de animalske produkter har der især været en ret bemærkelsesværdig stigning i forbruget af oksekød efter faldet som følge af BSE-krise (bovin spongiform encephalopati) i 1996. På trods af denne fornyede stigning fortsætter oksekødsforbruget pr. indbygger dog med at falde på lang sigt: fra over 23 kg pr. indbygger i 1986 til ca. 20 kg i 1999. Den store stigningstakt for forbruget af svinekød fortsatte

også i 1999, medens forbruget af fjerkrækød faldt i forhold til de foregående år, hvor faldet i oksekødforbruget som følge af BSE-krisen havde fået det til at stige. I øvrigt har fjerkræsektoren siden foråret måttet kæmpe mod de negative følger på produktionen og forbruget af dioxinkontamineringen af fjerkræfoderet.

4. Den internationale situation på landbrugsmarkedene viser ganske vist sporadiske tegn på forbedringer i forhold til 1998, men forbliver dog ugunstig i forhold til de foregående år. Især for korn har priserne på hvede og de sekundære kornarter rettet sig en smule i forhold til det niveau, de var faldet til i 1998, men de ligger stadig ca. 20% under gennemsnittet i 1994-96. Også verdensprisen på olieafgrøder synes i andet halvår af 1999 at have nået sit laveste niveau efter tre års fald svarende til en nedgang på næsten 50% siden den højeste pris blev nået i 1997. For svine- og fjerkrækød er der ligeledes tale om dels faldende verdensmarkedspriser dels uændrede priser på et ret lavt niveau i forhold til de foregående år. Mejeriprodukterne har endnu ikke helt overvundet virkningerne af krisen i Asien, Rusland og Latinamerika.

5. Trods denne lidet gunstige internationale situation øgede Den Europæiske Union i 1999 i det mindste for visse produkter sin eksport efter nedgangen i 1998. Det gælder især for korn, hvor eksportmængden steg væsentligt i årets første ni måneder i forhold til samme periode året før. Det gælder også for svinekød, hvor eksporten nåede et rekordniveau (+26% i mængde fra januar til september), oksekød (+20%) og skummetmælkspulver (+40%). For de fleste andre sektorer var resultaterne imidlertid mindre gode end i 1998: Det gælder sukker (-24%), frugter og grøntsager (henholdsvis, -4% og -16% i årets første ni måneder), frøolie (-15%), smør (-6%), ost (-17%), vin (-16%) og fjerkrækød (-2%). I øvrigt ses der ofte, selv for produkterne med øget eksportvolumen, enten en mere beskedent stigning i eksportværdien (korn: +2%, oksekød: +5%, skummetmælkspulver: +19%), eller et fald (svinekød: -3%), der skyldes faldende eksportpriser.

6. Et ret betegnende parameter for den forværrede situation på landbrugsmarkedene i EU er udviklingen i interventionslagrene i løbet af året. Med hensyn til korn var de offentlige lagre ved udgangen af hver måned steget fra 13,5 mio. t i august 1998 til 17,6 mio. t i juli det følgende år for derefter at falde til 12,8 mio. t ved udgangen af oktober 1999. Smørlagrene, der var under 4 tusind tons i august 1998, oversteg 49 tusind tons i oktober 1999. Ligeledes steg skummetmælkslagrene fra 200 tusind tons til 212 tusind tons i løbet af samme periode, efter at have oversteget de 270 tusind tons i juli 1999. Til gengæld faldt interventionslagrene af oksekød fra 472 tusind tons i august 1998 til 139 tusind tons ved udgangen af oktober 1999 på grund af dels produktionsfaldet og dels afsætningsstigningen både på det indre marked og på eksportmarkedene. Endelig blev der for svinekød i september 1998 indført støtte til privat oplagring på grund af, at markedet var ramt af den russiske krise. I alt 428 tusind tons svinekød, der oplagredes i højst 6 måneder, omfattedes af denne foranstaltning i løbet af tolv måneder.

Produktionsniveauer

7. Efter rekordhøsten sidste år faldt kornproduktionen betydeligt i 1999 (-4 % ifølge foreløbige opgørelser) dels på grund af arealnedgangen og dels på grund af et fald i udbyttet. Produktionsfaldet blev mest mærkbart for blød hvede (-5,4%), byg (-5,2%), hård hvede (-6,3%) og rug (-12,6%). Derimod rettede majsproduktionen sig op (+4,8%) efter nedgangen i 1998 uden dog at nå rekordniveauet i 1997. Foruden ved stigningen i den obligatoriske jordudtagningssats (fra 5 til 10%) forklares nedgangen i de tilplantede arealer også ved, at vandindholdet i jordbunden har været for stort i visse regioner af Nordeuropa i efteråret 1998, hvilket, som tidligere anført, gjorde det vanskeligt at så vinterafgrøder og medførte, at visse dyrkningsarealer blev omstillet til forårskulturer eller frivilligt blev udtaget af produktionen.

8. Faldet i gennemsnitsudbyttet skyldes især de meget dårlige resultater i Spanien som følge af de lange perioder med tørke og stærk varme i vækstperioden. I de fleste andre medlemsstater fortsatte udbyttet med at stige i 1999 og nåede i visse medlemsstater et rekordniveau. En anden faktor, der har bidraget til faldet i gennemsnitsudbyttet for alle kornarter under et var nedgangen i dyrkningsarealerne med blød hvede, der sammen med majs giver det højeste udbytte. Den negative virkning heraf begrænsedes dog af nettostigningen i udbyttet af majs, der drog fordel af mere gunstige vejrforhold end vinterkornet.

9. Den samlede produktion af olieafgrøder (raps, solsikke og soja) nåede i 1999 rekordniveau (15,4 mio. t eller en stigning på ca. 1% i forhold til foregående år) på grund af forøgelsen af dyrkningsarealerne og forbedringen af udbyttet. Stigningen er dog begrænset til produktionen af de olieafgrøder, der ikke er til konsum, idet produktionen til konsum er faldet i forhold til sidste år. I øvrigt omfatter stigningen kun rapsproduktion, der er øget med over 15% i 1999, hvilket også

skyldes den betydelige forøgelse af dyrkningsarealerne. Derimod har der både for solsikke og soja været et stort produktionsfald i forhold til året før (henholdsvis -19% og -35%) på grund af den betydelige nedgang i dyrkningsarealerne i Italien som følge af de store bøder, der blev opkrævet det foregående år, og på grund af nedgangen i dyrkningsarealerne og i produktionen i Spanien som følge af tørken.

10. På grund af nedgangen i dyrkningsarealerne som følge af de dårlige priser for foderkager/-skrå ved forårssåningen faldt produktionen af proteinafgrøder ligeledes i 1999 (-18%) efter meget betydelige stigninger i de to sidste år. Derimod steg for tredje år i træk produktionen af olieholdige spekukulært (+91%) på grund af, at producenterne blev tiltrukket af hektarstøtten især i Det Forenede Kongerige og Tyskland.

11. Trods en mindre fald i sukkerroearbejdet forventes sukkerproduktionen, der karakteriseredes af et fald i udbyttet på grund af de dårlige vejrforhold i efteråret, alligevel at overstige 17 mio. t i 1999, dvs. en stigning på 6,8% i forhold til 1998. I modsætning til året før var vejret imidlertid ret lovende for roekulturerne lige fra såningen til høsten. Sukkerudbyttet har således været ekstraordinært store i de fleste medlemsstater.

12. Efter to høstår med nedgang i forhold til produktionsåret 1996-1997, da udbyttet næsten nåede op på 170 mio. hl, forventes vinproduktionen efter prognoserne for 1999-2000 at overstige 173 mio. hl i 1999, dvs. en stigning på ca. 7% i forhold til foregående produktionsår. Især er produktionen steget betydeligt i Tyskland (+21,1%), Frankrig (+11,6%) og Portugal (+92,8%), medens den skulle forblive stabil i Italien og Østrig og falde lidt i Spanien og Grækenland.

13. Ifølge de første oplysninger, der forelå medio januar 2000, skulle olivenolieproduktionen ligge på omkring 1,6 mio. t, dvs. et fald på 12,3% i forhold til året før.

14. 1999 markeredes af en ny stigning i frugtproduktionen efter faldet i 1997 som følge af frosten sent på året i Midt- og Sydeuropa og efter den mere normale situation i 1998. Det vurderes således, at den samlede frugtproduktion vil stige med ca. 9% i 1999 og endog med over 15% i nogle medlemsstater. Grøntsagsproduktionen forventes at stige med ca. 2% i forhold til året før, medens kartoffelproduktionen efter det store fald i 1998 forventes at rette sig op.

15. Oksekødsproduktionen forventes efter de foreløbige prognoser at falde i 1999 (-0,8%), men efter en langsommere takt end i de foregående år. Dette fald skyldes to faktorer, der har virket samtidig: det cykliske produktionsfald efter højdepunktet i 1996 og virkningerne af de hasteforanstaltninger, der blev besluttet i oktober 1996 som følge af BSE-krisen (bovin spongiform encephalopati) [1]. Kvægproduktionen skulle i årets anden halvdel have nået sit laveste punkt i cyklussen, der i hvert fald med hensyn til omfang og måske også varighed blev forstærket af BSE-krisen. Som i 1997 og 1998 skulle oksekødforbruget ifølge de foreløbige oplysninger være fortsat med at rette sig op i 1999 (+0,7%) efter faldet i 1996 (-7,4%) og skulle således være vendt tilbage til den langsigtede tendens, der imidlertid betyder et gradvis fald i forbruget pr. indbygger.

[1] Bl.a. følgende foranstaltninger blev indført efter BSE-krisen :

16. Efter den store stigning, der konstateredes i 1998 (+8,2%), er produktionen af svinekød fortsat med at stige i 1999, men i en lavere takt (+1,8%). Denne stigning finder sted på trods af de meget lave priser for svin i anden halvdel af 1998. Forbruget stiger fortsat, og eksporten skulle nå et rekordniveau i 1999, men markedet skulle på to år absorbere over halvanden million tons svinekød ekstra i forhold til 1997, hvilket fortsatte med at have en negativ virkning på markedspriserne.

17. Produktionen af fjerkrækød forventes kun at stige ubetydeligt i 1999 (+0,9%) efter de betydelige stigninger de foregående år. Denne opbremsning skyldes dels faldet i eksporten og dels de negative virkninger på forbruget af den dioxinkrise, der brød ud i Belgien i foråret 1999.

18. Efter en lille yderligere stigning (+0,8%) i 1999 og den mere betydelige stigning (+2,5%) i 1998 vendte produktionen af fåre- og gedekød i 1999 tilbage til det niveau, den havde nået før faldet i 1997, da det dårlige vejr medførte, at dyr, der normalt skulle have været slagtet, blev holdt tilbage især i Det Forenede Kongerige og Irland.

19. Trods faldet i bestandene (-1,7%) forventes mælkeproduktionen i 1999 at komme til at ligge på omkring 120,5 mio. t, dvs. næsten svarende til året før. Som i de tidligere år er nedgangen i bestandene blevet udlignet af en stigning i udbyttet. Mælkeleverancerne er lettere stigende, trods overskridelsen af referencemængderne de foregående år i nogle medlemsstater. I de første 11

måneder af 1999 skulle mælkeleverancerne til mejerierne således have oversteget leverancerne året før med 1,1 mio. t.

20. Efter faldet i 1998 svarende til den tendens, der har været konstateret siden 1995, forventes smørproduktionen at stige en smule i 1999 (+ 1,3%) på grund af udviklingen i leverancerne og de vanskeligheder, der er opstået på visse tredjelandsmarkeder for andre mejeriprodukter, f.eks. ost. Det langsigtede smørforbrug pr. indbygger har stadig en faldende tendens, men steg dog en smule i 1999. For Ostproduktionen skulle den stigende tendens, der har været karakteristisk for denne sektor i ca. tyve år, være bremset. Dette menes især at skyldes eksportvanskelighederne på visse markeder, især på det russiske efter Ruslands økonomiske og finansielle krise siden sommeren 1998. Det interne forbrug fortsætter imidlertid med at stige, men i en langsommere takt.

Prisudvikling

21. Efter de første vurderinger, der forelå ved udgangen af december 1999, skulle prisindekset for landbrugsproduktionen være faldet med 2,8% i 1999 i faste priser i forhold til året før. Prisfaldet forventes at blive mere udpræget for de animalske produkter som helhed (-4,6%) og især for svinekød (-7,3%), fjerkrækød (-8,4%), dyr til slagting eller eksport (-4,9%) og æg (-10,0%). Der har ligeledes været konstateret store fald for mælk (-3,3%) og kvæg (-2,6%). For de vegetabiliske produkter forventes der at blive tale om et mindre fald i producentprisen (gennemsnitligt -1,1%), dog ikke for frugt (-9,4%). Der konstateres imidlertid for nogle få produkter en mere eller mindre udpræget prisstigning i forhold til året før. Det gælder f.eks. for olivenolie (+11,3%) og rodfrugtplanter (+1,4%).

22. Under hensyn til inflationen forventes producentprisindekset at falde med gennemsnitligt 4,6% i faste priser for EU som helhed. Der forventes fald over gennemsnittet i Belgien (-6,1%), Danmark (-8,0%), Grækenland (-5,3%), Irland (-7,1%), Italien (-6,2%), Nederlandene (-9,3%) og Portugal (-6,2%). Fald på under gennemsnittet forventes i Tyskland (-2,8%), Spanien (-1,9%), Frankrig (-3,7%), Luxembourg (-1,1%), Østrig (-3,8%) og Finland (-3,6%), medens der i Sverige (-4,8%) og Det Forenede Kongerige (-4,4%) forventes fald på omkring gennemsnittet.

23. Efter de historisk lave niveauer i begyndelsen af produktionsåret 1998/1999 har markedspriserne for korn med rekordhøst i EU og verdenspriser, der er faldet til deres laveste niveau i de fem sidste år, rettet sig en smule i foråret 1999 dels på grund af de bedre afsætningsmuligheder og dels på grund af, at der var forventninger om en stærkt faldende høst i forhold til året før. Kornmarkedet er dog hele året forblevet under den negative indflydelse fra de særligt store lagerbeholdninger, der er blevet overført fra foregående produktionsår, og fra fortsat ret lave verdenspriser i forhold til tidligere år, trods de konstaterede fornyede stigninger i løbet af sommeren. Således er prisen for blød hvede på trods af mindre høst og god produktionskvalitet praktisk taget ikke steget siden juli, og priserne for byg og især majs er endog fortsat faldet fra juli. Kun for hård hvede har der været en mere stabil forbedring i første halvdel af produktionsåret 1999/2000, efter faldet i foregående produktionsår.

24. Prisen for olivenolie har efter faldet ultimo 1999 rettet sig kraftigt. Således lå markedsprisen for ekstra jomfruolivenolie medio januar 2000 klart over udløsningsprisen for privat oplagringen i Italien (+38%) og Spanien (+22%).

25. Markedspriserne for vin er efter den klare stigning i de to foregående år som helhed igen faldet i 1999 både for røde og hvide vine. I forhold til samme periode sidste år lå markedspriserne for rødvin i begyndelsen af 2000 15% lavere i Italien, 9% i Frankrig, men uændrede i Spanien. For hvidvin var faldet i Italien 14%, Spanien 10%, men var ubetydeligt i Frankrig.

26. Den klare stigning i produktionsmængden og vanskelighederne med at afsætte en stor produktion er forklaringerne på det faldet i markedsprisen i forhold til foregående produktionsår i sektoren for frugter og grøntsager. Denne nærmest negative generelle udvikling har gjort sig gældende i sektoren som helhed og i de fleste medlemsstater. Derimod er priserne på kartofler gået moderat i vejret (+3,1% som gennemsnit i forhold til året før).

27. Smørpriserne har været faldende siden sommeren 1998. Faldet, der på en gang skyldes eksportvanskeligheder og en produktionsstigning, fortsatte indtil begyndelsen af maj 1999, hvor de stabiliserede sig på 91,3% af interventionsprisen. Siden juli har de rettet sig en smule op for ved årets udgang at befinde sig omkring 95% af interventionsprisen. Prisen på skummetmælkspulver forblev næsten uændret indtil februar, hvor den begyndte at stige, og den nåede på niveau med interventionsprisen ca. medio juni for senere at overstige denne.

28. Inden for oksekødssektoren rettede markedspriserne for voksent ikke-kastreret hankvæg af referencekvalitet R3 sig gradvis. Disse priser havde været faldende siden august 1998 på grund af tabet af det russiske marked i første halvdel af 1999 for derefter at stabilisere sig lidt under interventionsprisen, der er tærsklen for udløsning af støtte. Priserne for kastrerede ungvægt af kategori R3 faldt fortsat i hele første halvdel af 1999, men bedredes derefter tydeligt og sluttede året på et klart højere niveau end ved udgangen af 1998.

29. Markedet for fjerkrækød, der begyndte 1999 på forholdsvis gode betingelser, prægedes i forårets løb af dioxinkrisen, der medførte et stort fald i efterspørgslen og priserne ikke blot i den medlemsstat, hvor krisen var brudt ud (Belgien), men i hele EU. Krisen nåede sit højeste ultimo juni, da markedspriserne lå ca. 20% under niveauet for 12 måneder siden. Priserne har senere rettet sig, men ligger stadig under priserne året før.

30. Efter den forholdsvis gunstige situation i 1996 og 1997, der opmuntrede til en betydelig forøgelse af svinebestandene, har der i de to sidste år været en overproduktion på svinekødsmarkedet, hvis virkninger er blevet forstærket af afsætningsvanskelighederne på det russiske marked fra sommeren 1998. Markedspriserne har været faldende i hele 1998 og nåede deres laveste niveau ultimo november 1998 (88,5 ECU/100 kg slagtevægt, dvs. ca. 40% under niveauet på samme tid i 1996 og 1997). Situationen har derefter og især i løbet af sommeren forbedret sig på grund af stabiliseringen af produktionen og eksportstigningen, men også på grund af de foranstaltninger med henblik på privat oplagring, der blev iværksat ultimo september 1998 og indtil medio september 1999. Situationen er imidlertid på ny blevet forværret i årets anden halvdel på grund af overproduktion i forhold til afsætningsmulighederne. Ved årets udgang var fortjenstmargenen ved svineopdræt faldet betydeligt i forhold til det normale trods det forholdsvis lave prisniveau for foderblandinger.

31. Markedspriserne for fåre- og gedekød, der faldt med 24% i andet halvår af 1998, fandt deres normale niveau i foråret 1999, for derefter at falde stærkt på grund af den store produktionsstigning i Det Forenede Kongerige og Irland. Situationen blev dog klart bedre fra efteråret, og fra årets udgang lå priserne over 30% højere end på samme tid året før.

Gennemsnitsproducentpriserne

32. Prisindekset for varer og tjenester, der anvendes i landbruget, faldt i 1999 med gennemsnitligt 1,8% i faste priser på grund af prisfaldet på foder (-5,3%) og gødning (-3,3%). De fleste andre poster og især energidugifterne steg derimod i faste priser (+1,8%).

33. Under hensyn til inflationen faldt prisindekset i faste priser for de varer og tjenester, der anvendes i landbruget, med gennemsnitligt 3,5% i EU som helhed. Der blev konstateret fald med over gennemsnittet i Italien (-3,8%), Østrig (-3,9%), Portugal (-3,9%), Finland (-3,7%), Spanien (-4,7%) og Nederlandene (-5,0%). Derimod var faldet under gennemsnittet i de øvrige medlemsstater og især i Tyskland (-1,5%), Irland (-1,7%) og Det Forenede Kongerige (-1,6%).

Udviklingen i landbrugsindkomsterne

34. Efter Eurostats reviderede prognoser udarbejdet på grundlag af oplysninger fra medlemsstaterne fra januar 2000 som led i den nye metode for landbrugsregnskaberne er landbrugsindkomsterne [2] faldet med gennemsnitligt ca. 3% i faste priser i forhold til året før. Der er konstateret fald på over gennemsnittet i Frankrig (-4%), Nederlandene (-6%), Belgien (-9%), Danmark (-11%) og Irland (-12%). Mindre kraftige fald i Det Forenede Kongerige (-2%), Italien (-2%), Østrig (-1%), Grækenland (0%) og Finland (-2%), medens faldet i Spanien og Tyskland har ligget på gennemsnittet af niveauet for hele EU (-3%). I tre medlemsstater har der til gengæld været en stigning i landbrugsindkomsterne i forhold til året før. Det gælder Luxembourg (+2%), Sverige (+6%) og Portugal (+16%).

[2] Målt ved hjælp af nettoværditilvæksten i faktorpriser pr. arbejdsenhed.

35. På grund af ændringen af metoden for beregningen af landbrugsregnskaberne [3] og forsinkelserne i de fleste medlemsstater med udarbejdelsen af de tidligere regnskaber efter den nye metode kan situationen i 1999 hverken vurderes på baggrund af den mere langsigtede udvikling i landbrugsindkomsterne eller i forhold til blot de seneste år. Desuden har ændringen af metoden medført problemer i mange medlemsstater. De indsendte oplysninger er derfor hverken kvalitetsmæssigt som de bør være eller helt ensartede medlemsstaterne imellem. Desuden har flere omarbejdelser, som den nye metode har medført, ikke blot haft virkninger for definitionen af flere

statistiske aggregater, men også ført til ændringer af visse datakilder, hvilket har begrænset sammenligneligheden med de tidligere beregninger. Det er derfor i øjeblikket vanskeligt at vurdere, i hvilket omfang resultaterne af de første overslag over landbrugsindkomsterne i 1999 påvirkes af disse faktorer ud over af forringelsen af landbrugsmarkederne og faldet i støtten i forhold til året før.

[3] Indførelsen af den nye metode for beregning af landbrugsregnskaberne har medført talrige ændringer af regnskabsoplysningerne både på grund af ændringen af metoden og brugen af nye datakilder. Visse af disse ændringer har haft en direkte virkning på målingen af landbrugsindkomsten, medens andre kun har ændret niveauet for visse aggregater uden at påvirke målingen af indkomsten. En oversigt over disse ændringer og faktorerne, der ligger til grund for udviklingen for landbrugsindkomsterne i 1999, findes i brochuren fra Eurostat *Statistiques en bref*, Thème 5 - 24/1999.

Ændringer i de nominelle producentpriser for landbrugsprodukter i 1999 og 1998

(%)

>TABLE POSITION>

Kilde : Eurostat

Ændringer i de nominelle priser på landbrugsproduktionsmidlerne i 1999 og 1998

(%)

>TABLE POSITION>

Kilde : Eurostat

Deflateret produktionsindeks

(1990=100)

>TABLE POSITION>

Kilde : Eurostat

Deflateret prisindeks for produktionsmidlerne, mellemliggende forbrug

(1990=100)

>TABLE POSITION>

Kilde : Eurostat

Informationsnettet for landøkonomisk bogføring (INLB)

1.1.1. Bedrifternes indkomster

36. Produktion, omkostninger og indkomster i erhvervslandbrugene i EU beregnes på grundlag af oplysninger, der indsamles som led i en undersøgelse med standardiserede bedriftsregnskaber (se kapitel VII, tabel 3.2.1). Undersøgelsen giver værdifulde oplysninger om, hvorledes bedriftsindkomsterne varierer afhængigt af driftsform samt bedrifternes størrelse og placering. Denne variation fremgår ikke af de globale gennemsnit i resultaterne for landbrugssektoren som helhed. I dette afsnit beskrives forskellene for de enkelte driftsgrene. Nærmere oplysninger om de forskellige driftsgrene kan findes i kapitel VII, tabel 3.2.2.

37. De her anførte resultater er alle baseret på de foreliggende oplysninger, og udsvingene er beregnet i faste priser (korrigeret for inflation). På tidspunktet for udarbejdelsen manglede der stadig nogle resultater for 1997, og de foreliggende er stadig foreløbige. De nærmere resultater (til aktuelle eurokurser) for de enkelte driftsgrene og for de forskellige økonomiske bedriftsstørrelser fremgår af kapitel VII, tabel 3.2.3 og 3.2.4.

1.1.2. Resultaterne for de enkelte driftsgrene

38. De store forskelle mellem gennemsnitsindkomsterne i EU's forskellige medlemsstater (se figur 1) hænger sammen med selve landbrugsstrukturen i disse lande. De medlemsstater, der tegner sig for

de højeste gennemsnitsindkomster, er normalt dem, der har mange store bedrifter, som er stærkt specialiseret på et område som markafgrøder eller inden for de mest konkurrencedygtige produktionssektorer (svin og/eller fjerkræ, gartneri og malkekvægshold). De sydeuropæiske medlemsstater, der har mange mindre bedrifter med blandet jordbrug (afgrøder og husdyrhold) eller med "andre permanente beplantninger" (en blanding af forskellige former for jordbrug), har gennemsnitsindkomster, der ligger under EU-gennemsnittet.

39. I regnskabsåret 1997/98 steg den gennemsnitlige landbrugsindkomst i faste priser i forhold til 1995/96 i en række medlemsstater, nemlig Spanien, Irland og især i Nederlandene. For de øvrige lande var tallene derimod lavere end resultaterne i 1995/96.

40. Figur 2 viser de store indkomstforskelle mellem de forskellige driftsgrene i de enkelte medlemsstater. Den viser også den store mangel på ensartethed i indkomstændringerne mellem 1996 og 1997, idet nogle medlemsstater for alle sektorer under et oplever en stigning, medens andre et fald.

41. Figur 3 viser produktionsværdien for en gennemsnitsbedrift (i faste priser). Det ses, at der mellem 1996 og 1997 var flere medlemsstater, der fik en stigning, end medlemsstater, der fik et fald.

42. Figur 4 viser udviklingen i nettooverførslerne fra det offentlige (forskellen mellem offentlig støtte og skatter) pr. bedrift siden 1995. Fra 1996 til 1997 kunne der i fem lande konstateres en negativ udvikling, nemlig i Belgien, Danmark, Frankrig, Østrig og Sverige. I alle de øvrige lande var der en stigning i nettooverførslerne fra det offentlige.

>REFERENCE TO A GRAPHIC>

Figur 1

>REFERENCE TO A GRAPHIC>

>REFERENCE TO A GRAPHIC>

Figur 3

>REFERENCE TO A GRAPHIC>

Figur 4

Den politiske udvikling og lovgivningsinitiativer i 1999

Berlin-aftalen om Agenda 2000

43. De konklusioner, der blev truffet vedrørende Agenda 2000 på topmødet i Berlin i marts, resulterede i vedtagelsen af ti nye forordninger [4] og en beslutning om støtten til reform af landbrugssektoren. Landbrugsbudgettet vil blive begrænset til gennemsnitligt 38 000 mio. euro om året til markedspolitikken (herunder veterinære og fytosanitære foranstaltninger) og 4 300 mio. euro til foranstaltninger inden for udvikling af landdistrikter.

[4] EFT L 160 af 26.6.1999, s. 1 og L 179 af 14.7.1999, s. 1.

44. De nye forordninger, der (bortset fra mælk) anvendes fra begyndelsen af 2000, vedrører markafgrøder, oksekød, mælk og vin, de nye rammer for udvikling af landdistrikter, de horisontale bestemmelser om direkte støtteordninger og finansieringen af den fælles landbrugspolitik. De ændrede forordninger for olivenolie-sektoren og tobakssektoren skal føjes til denne liste, selv om de ikke blev vedtaget i forbindelse med reformpakken i tilknytning til Agenda 2000.

45. I nogle henseender er den politik, der til slut blev opnået enighed om, ikke så vidtrækkende, som det oprindeligt var foreslået, men det er dog den mest radikale og vidtrækkende reform af den fælles landbrugspolitik, siden den blev indført. Reformen af den fælles landbrugspolitik er et skridt hen imod en omlægning af støtten, så den i mindre grad går til landbrugsproduktion og i højere grad til landdistrikternes økonomi i større sammenhæng. Det skal sikre, at landmændene belønnes ikke blot for, hvad de producerer, men også for deres bidrag til samfundet som sådan.

46. Reformen omfatter nærmere bestemt:

Lavere garanterede priser for at fremme konkurrenceevnen

47. De garanterede priser nedsættes med mellem 15% i sektoren for markafgrøder og 20% i sektoren for oksekød. Fra 2005/2006 vil støtten til mælkeproduktionssektoren blive nedsat med 15%. Nedskæringerne vil blive gennemført gradvis og skal bringe de europæiske landbrugspriser tættere på verdensmarkedspriserne, og således bidrage til at forbedre landbrugsprodukternes konkurrencedygtighed på hjemmemarkedet og på verdensmarkedet. Dette vil få positive virkninger for efterspørgslen i EU og for eksporten.

En rimelig levestandard i landbrugsdistrikterne

48. Nedskæringerne i de garanterede priser vil til dels blive opvejet af en stigning i den direkte støtte for at bidrage til at give landmændene en rimelig levestandard. Udviklingen væk fra prisstøtte og hen imod direkte indkomststøtte til landmændene bidrager til en yderligere fjernelse af støtten fra produktionen.

Styrkelse af Den Europæiske Unions internationale handelsposition

49. En større markedsorientering vil bidrage til at berede vejen for integreringen af nye medlemsstater og til at styrke Den Europæiske Unions stilling i den kommende WTO runde. Som det fremgår af konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Berlin om Agenda 2000 udgør de beslutninger, der er truffet med hensyn til reform af den fælles landbrugspolitik inden for rammerne af Agenda 2000 væsentlige elementer i klarlæggelsen af Kommissionens forhandlingsmandat ved de fremtidige multilaterale forhandlinger i WTO.

Fokus på kvalitet

50. Reformen tager fuldt ud hensyn til forbrugernes voksende bekymring over levnedsmiddelkvaliteten og -sikkerheden, miljøbeskyttelse og dyrevelfærd inden for landbruget. Minimumsstandarder inden for miljø, hygiejne og dyrevelfærd er et krav i forbindelse med både de garanterede priser og den nye politik for udvikling af landbrugsdistrikterne.

Indarbejdelse af miljømålsætningerne i den fælles landbrugspolitik

51. Medlemsstaterne skal gennemføre de miljøforanstaltninger, de anser for at være hensigtsmæssige. Medlemsstaterne har tre muligheder til deres rådighed, når de skal opfylde denne forpligtelse. For det første kan det være tilstrækkeligt at gennemføre passende miljøforanstaltninger for landbruget under programmer for udvikling af landdistrikter. For det andet kan medlemsstaterne også foretage direkte udbetalinger i forbindelse med markedsordningerne på betingelse af, at de generelle miljøkrav overholdes. For det tredje kan de gøre sådanne udbetalinger betinget af specifikke miljøkrav. I de to sidstnævnte tilfælde vil udbetalingerne blive nedsat proportionalt eller fuldstændig bortfalde i tilfælde af manglende overholdelse.

Nye rammer for udvikling af landdistrikterne: anden søjle i den fælles landbrugspolitik

52. Den nye politik for udvikling af landdistrikter søger at skabe et sammenhængende og bæredygtigt grundlag for de europæiske landdistrikters fremtid. Den supplerer markedsreformerne med andre foranstaltninger, der skal fremme en konkurrencedygtig og alsidig landbrugssektor inden for rammerne af en omfattende, samlet strategi for udvikling af landdistrikterne.

53. Som en sammenhængende pakke af foranstaltninger har den tre hovedmål:

- At skabe en stærkere landbrugs- og skovbrugssektor, idet skovbrugssektoren for første gang betragtes som en integreret del af politikken for udvikling af landdistrikterne
- At forbedre landdistrikternes konkurrencedygtighed
- At beskytte miljøet og bevare Europas kulturarv i landdistrikterne.

Rådet har vedtaget et nyt Kommissionsinitiativ for udvikling af landdistrikter, LEADER+, for perioden 2000-2006.

54. Miljøforanstaltningerne er den eneste obligatoriske del af de nye programmer for udvikling af landdistrikterne og udgør som sådan et afgørende skridt hen imod anerkendelse af den rolle, som landbruget spiller for bevarelse og forbedring af Europas naturarv. Støtten til miljøvenlige landbrugsforanstaltninger vil tilskynde landmændene til at indføre eller til at fortsætte med at anvende landbrugsmetoder, der er forenelige med miljøbeskyttelse og bevarelse af naturressourcerne.

Decentraliseret styrelse

55. Direkte udbetalinger til producenterne sker på en anden måde end i 1992. En del af de direkte udbetalinger til oksekød, mælk og mejeriprodukter vil antage form af et samlet nationalt beløb, der finansieres over EUGFL's budget, men som medlemsstaterne kan fordele, så de på denne måde kan tilstræbe særlige nationale eller regionale mål. De enkelte EU-lande bliver i stand til at fordele midlerne frit, dog under iagttagelse af bestemte EU-kriterier, der skal forhindre konkurrenceforvridning.

Yderligere forenkling

56. Reformen af den fælles landbrugspolitik betyder afgørende forenkling i en række forskellige sektorer. I vinsektoren er der f.eks. nu kun én forordning, hvor der tidligere var 23. Også i forbindelse med udvikling af landdistrikterne er der nu tale om én forordning mod tidligere ni. Men Kommissionen har sigtet mod at bidrage til forenklingen gennem decentraliserede, strømlinede og forenklede procedurer for gennemførelse af programmer.

57. Den nye reform vil medvirke til at udvikle en reel alsidig, bæredygtig og konkurrencedygtig landbrugssektor, som vil bidrage til at sikre de mere sårbare landdistrikters fremtid. Den indeholder en erkendelse af, at landbrugserhvervet spiller en afgørende rolle for bevarelse af landskab og miljø og for en holdbar tilværelse på landet. Reformen søger også at opfylde forbrugernes krav om fødevarer sikkerhed, levnedsmiddelkvalitet og dyrevelfærd. Endelig sigter reformen af den fælles landbrugspolitik mod at sikre, at miljøet beskyttes og videregives i forbedret stand til fremtidige generationer.

Kvalitetspolitik

58. I lyset af de begivenheder, der indtraf i 1999, står det til stadighed mere klart, at forbrugerne stiller stigende krav til levnedsmidlernes kvalitet, og at producenterne ikke kan ignorere disse krav. Den sanitære sikkerhed bør naturligvis fortsat være et grundlæggende krav. Men når dette krav er opfyldt, skal den kvalitet, som forbrugerne efterspørger, også komme til udtryk gennem et alsidigt udvalg af levnedsmidler, der besidder objektive og garanterede karakteristika. Så længe dette udvalg findes, er der endvidere sikkerhed for fortsatte muligheder for at gøre landbrugsproduktionen mere alsidig, hvilket navnlig er vigtigt for de mest ugunstigt stillede landdistrikter i Unionen. Det er ud fra disse forudsætninger, at en fællesskabspolitik baseret på kvalitetsgarantier til stadighed udvikles.

59. Kommissionen har inden for rammerne af Rådets forordning (EØF) nr. 2081/92 om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler [5] udvidet listen over registrerede betegnelser, som nu er oppe på 526.

[5] EFT L 208 af 24.7.1992, s. 1.

60. Både med hensyn til berørte medlemsstater og med hensyn til produktionstyper bekræfter de nye betegnelser det faktum, at interessen for beskyttelse af produkter, som forbrugerne kan identificere via deres produktionsmetoder knyttet til deres geografiske oprindelse, er stigende.

61. Denne aktivitet bærer dog kimen til tvister i sig. I dom af 16. marts 1999 annullerede Domstolen således registreringen af betegnelsen "Feta", hovedsageligt på grund af et påstået manglende grundlag for en sådan registrering, idet Domstolen dog undlod at udtale sig om betegnelsens generiske karakter. Anmodningen om registrering ligger stadig hos Kommissionen og vil igen blive taget op i lyset af de supplerende oplysninger, der fremkommer. Hvorom alting er har Domstolen i andre tilfælde bekræftet Kommissionens fremgangsmåde og retningslinjer i forbindelse med registreringen.

62. Visse erhvervsdrivende begynder at benytte fællesskabsbetegnelserne BOB og IGP, der blev vedtaget i 1998 [6], for at øge synligheden af deres produkter i overensstemmelse med disse europæiske kvalitetsgarantisystemer.

[6] Forordning (EF) nr. 1726/98, EFT L 224 af 11.8.1998, s. 1.

63. Gennemførelsen af forordning (EØF) nr. 2082/92 om specificitetsattestering af landbrugsprodukter og levnedsmidler [7], forbliver meget beskeden, da kun seks betegnelser er registreret. Som foreskrevet har Kommissionen udarbejdet en rapport til Rådet og Europa-Parlamentet om retningslinjerne for anvendelse af denne forordning. Rapporten fremhæver de

problemer, man er stødt på, navnlig i forbindelse med indsigelsesproceduren mod registreringer og i forbindelse med typen af juridisk beskyttelse af betegnelserne.

[7] EFT L 208 af 24.7.1992, s. 9.

64. Kampagnen for at udbrede befolkningens kendskab til betegnelserne (BOB = beskyttet oprindelsesbetegnelse), IGP = (beskyttet geografisk angivelse), STG = garanti for traditionel specialitet) blev afsluttet i slutningen af 1998. Kampagnen er ved at blive evalueret.

65. I 1999 skete der en meget vigtig udvikling i drøftelserne i Verdenshandelsorganisationen (WTO) om gennemførelsen af ADPIC-aftalen (handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder). Spørgsmålet om beskyttelse af geografiske benævnelser og oprindelsesbetegnelser har med denne aftale fået en international rækkevidde. Forordning (EØF) nr. 2081/92 bør således ændres, så der fastsættes klare retningslinjer for, hvordan tredjelande, der er medlemmer af WTO, kan registrere deres produkter som BOB eller IGP og deltage i indsigelsesproceduren mod registrering som BOB eller IGP, såfremt de har en legitim interesse heri.

66. Med vedtagelsen i 1991 af forordning (EØF) nr. 2092/91 om økologisk produktionsmetode for landbrugsprodukter og om angivelse heraf på landbrugsprodukter og levnedsmidler [8] har Fællesskabet skabt lovgivningsmæssige rammer, der sikrer, at økologiske landbrugsprodukter opfylder en række veldefinerede produktionsbestemmelser og er underlagt et specifikt tilsyn, så man kan opfylde forventningerne hos de forbrugere, der er interesserede i denne type landbrugsprodukter.

[8] EFT L 198 af 22.7.1991, s. 9.

>TABLE POSITION>

iste over de BOB, IGP og STG registreringer, der er foretaget i 1999

Økologisk landbrug

67. Den 27.-28. maj 1999 tilrettelagde den østrigske regering og Kommissionen i fællesskab en konference om "Økologisk landbrug i Den Europæiske Union - Perspektiver for det 21. århundrede" i Baden (Østrig). På denne konference blev det fastslået, at antallet af hektar, der dyrkes økologisk eller er ved at overgå til økologisk produktion, er steget fra omkring 900 000 hektarer i 1993 til omkring 2,9 millioner hektarer i 1998. Det blev anslået, at denne landbrugsforms vækstpotentiale er så stort, at det vil kunne vokse fra de nuværende 2% af det dyrkede areal til gennemsnitligt 5-10% af det dyrkede landbrugsareal i Europa i 2005. Udover virkningerne af ovennævnte lovgivning og fællesskabsstøtteforanstaltningerne til fordel for landbrugsmetoder, der tager hensyn til miljøet, synes denne udvikling især at være resultatet af en voksende interesse blandt forbrugere og producenter for et landbrug, der tager særligt hensyn til miljøet.

68. Den 19. juli 1999 vedtog Rådet forordning (EF) nr. 1804/99 [9] om indføjelser af bestemmelser om animalsk produktion i forordning (EØF) nr. 2092/91. Som følge heraf er alle landbrugsprodukter og levnedsmidler, der stammer fra økologisk landbrug, med undtagelse af animalsk produktion af mindre omfang, fra 24. august 2000, den dato, hvor forordningen træder i kraft, underlagt de produktionsregler og tilsynsforanstaltninger, der foreskrives i denne forordning.

[9] Rådets forordning (EF) nr. 1804/1999 af 19. juli 1999 om indføjelser af bestemmelser om animalsk produktion i forordning (EØF) nr. 2092/91 om økologisk produktionsmetode for landbrugsprodukter og om angivelse heraf på landbrugsprodukter og levnedsmidler, EFT L 222 af 24.8.1999, s. 1.

Salgsfremmende foranstaltninger for landbrugsprodukter

69. I forbindelse med de programmer, der gennemføres direkte af Kommissionen, blev der indledt en ny toårig kampagne for tekstilhør. Den syvende kampagne for olivenolie blev indledt, idet der tages hensyn til resultaterne af vurderingen. Den nye kampagne oplyser forbrugerne såvel som ernæringssekspertene om olivenoliens sundhedsmæssige kvaliteter.

70. Med hensyn til de programmer, der gennemføres indirekte, blev støttekampagnerne for mælk og mejeriprodukter, kvalitetsoksekød, æbler, citrusfrugter og druesaft videreført. Også for disse sektorer var vurderingsrapporterne opmuntrende. Kampagnen for logoet, der identificerer landbrugsprodukter fra EU's oversøiske departementer, blev afsluttet.

71. Støtten til kvalitetsoksekød og kvalitetskalkvekød blev videreført og bidrog til at stabilisere forbruget. På grundlag af forordning (EF) nr. 2702/1999 [10] blev der udviklet informationsforanstaltninger om det nye mærkningssystem for okse- og kalvekød.

[10] (EFT L 327 af 14.12.1999, s. 7)

72. Den tredje række støtteprogrammer for blomster og levende planter blev indledt i 14 medlemsstater.

73. Rådet har vedtaget en rammeforordning om oplysningskampagner og salgsfremmende foranstaltninger for landbrugsprodukter i tredjelande, der vil åbne nye muligheder for at udbrede kendskabet til EU's produktion.

74. Budgettet for disse var (i mio. euro):

// Beløb afsat i 1999

Olivenolie

Tekstilhør

Druesaft

Æbler/citrusfrugt

Information om mærkning af oksekød

Kvalitetsoksekød

Mælk og mejeriprodukter

Kvalitetsprodukter fra regionerne i Fællesskabets yderste periferi

Blomster og levende planter // 18,2

2,5

7,1

6,5

1,0

* træder i kraft i 2000

Forskning inden for landbruget

Indledning

75. Forskningsaktiviteterne inden for landbrug, skovbrug og udvikling af landdistrikter er blevet gennemført inden for rammerne af særprogrammet "Livskvalitet og forvaltning af de levende ressourcer" under det igangværende femte rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration [11] (1998-2002). Parallelt hermed er der blevet gennemført forskningsaktiviteter inden for bevarelse, karakterisering, indsamling og udnyttelse af genetiske ressourcer inden for landbruget på grundlag af forordning (EF) nr. 1467/94.

[11] Beslutning 1999/182/EF, EFT L 26 af 1.2.1999, s. 1.

Særprogrammet "Livskvalitet og forvaltning af de levende ressourcer" [12] (1998-2002) inden for det femte rammeprogram

[12] Beslutning 1999/167/EF, EFT L 64 af 12.3.1999, s. 1.

76. Det femte rammeprogram omfatter 4 tematiske og 3 horisontale særprogrammer. Særprogrammet "Livskvalitet og forvaltning af de levende ressourcer" vedrører FTU-prioriteter inden for landbrug, skovbrug og udvikling af landdistrikter. Det består af 6 nøgleaktioner, generiske aktioner og støtte til forskningsinfrastruktur. Nøgleaktion 5, "Bæredygtigt landbrug, fiskeri og skovbrug samt integreret udvikling af landdistrikterne, herunder bjergområderne" og nøgleaktion 2

"Bekæmpelse af infektionssygdomme" udgør det vigtigste grundlag for FTU-aktiviteter inden for de relevante områder.

77. Den første indkaldelse af forslag til særprogrammet "Livskvalitet og forvaltning af de levende ressourcer" blev offentliggjort den 6. marts 1999 med to frister:

- Den første frist for denne indkaldelse var fastsat til juni 1999. 1 020 svar blev indsendt. Der blev indsendt i alt 192 forskningsforslag inden for de områder, der var omfattet af denne tidsfrist, under nøgleaktionerne 5 og 2. Efter en uafhængig evaluering af disse forslag blev 7 forslag om infektionssygdomme hos dyr opstillet på hovedlisten under nøgleaktion 2 og 34 forslag (4 om diversificering; 14 om plantesundhed; 4 om dyresundhed og -velfærd; 7 om skovbrug; 5 om støtte til den fælles landbrugspolitik) opstillet på hovedlisten under nøgleaktion 5. Kontraktforhandlingerne blev afsluttet i november 1999 og projekterne begyndte fra februar 2000. Det samlede EU-bidrag beløber sig til 54 mio. euro.

- Den anden frist blev fastsat til 15. november 1999. Kortlister vil blive udarbejdet og kontrakter blev iværksat i 2000.

78. Der blev ligeledes indsendt, evalueret og udvalgt forslag til uddannelsesstipendier, ledsageforanstaltninger og specifikke foranstaltninger til fordel for SMV inden for landbrug, skovbrug og udvikling af landdistrikter efter en åben indkaldelse af forslag.

79. Kommissionen bistås af medlemsstaterne via programudvalget for forvaltning af hele særprogrammet. Derudover findes der eksterne rådgivningsgrupper, som beskæftiger sig med FTU-prioriteter inden for nøgleaktionerne. Disse grupper består af uafhængige eksperter med kapacitet inden for alle interesseområder under nøgleaktionerne.

80. Ud over den aftale, der er indgået med EØS-landene, er der underskrevet samarbejdsaftaler med 11 ansøgerlande og Israel. Disse aftaler giver adgang på lige fod til det femte rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration for organisationer fra disse lande.

Forvaltning af FTU-kontrakter

1.1.2.1. Fjerde rammeprogram (1994-1998)

81. Under FTU-programmet FAIR var 183 projekter blevet iværksat i begyndelsen af 1999, og 63 af dem forventes at blive afsluttet i årets løb. Der gennemføres i øjeblikket 12 FTU-projekter inden for smitsom spongiform encephalopati.

Projekter vedrørende genressourcer inden for landbruget

82. Efter en indkaldelse af forslag med frist den 9. juli 1998 blev der udvalgt 6 forslag til et samlet EU-bidrag på 2,6 mio. euro i 1999. Generaldirektorat Landbrug bistås ved forvaltningen af programmet af en komité for genressourcer bestående af repræsentanter for medlemsstaterne.

83. Endelig skal det bemærkes, at forvaltningen af forskningsaktiviteter inden for FTU rammeprogrammerne efter omstruktureringen af Kommissionen blev overført til Generaldirektorat Forskning pr. 1. oktober 1999.

Forenkling af landbrugslovgivningen

84. Kommissionens forenklingssindsats i 1999 har været fokuseret på to hovedaspekter: for det første at nedbringe den administrative arbejdsbyrde, som den fælles landbrugspolitik pålægger landmændene og de administrative myndigheder; for det andet at gøre landbrugslovgivningen så klar, transparent og lettilgængelig som muligt.

Forenkling

1.1.2.2. Forenkling af den fælles landbrugspolitikens regler

85. Reformen af den fælles landbrugspolitik inden for rammerne af Agenda 2000 pakken indebærer en omfattende forenkling inden for forskellige sektorer. Agenda 2000 har ligeledes ført til et betydeligt fald i antallet af gældende forordninger, hvorved lovgivningen er blevet mere forståelig og tilgængelig. Endvidere blev der indført nogle ændringer med olivenolierereformen i juni 1998, der vil lette forvaltningen af og forbedre kontrollen med systemet.

1.1.2.3. Høring af de nationale betalingskontorer

86. Kommissionen har opfordret de nationale EUGFL betalingskontorer til at fremsætte forslag til en forenkling af de administrative regler og procedurer. Nogle af disse er allerede blevet gennemført inden for rammerne af Agenda 2000 eller har været genstand for separate beslutninger vedtaget af Kommissionen, mens der stadig arbejdes på andre, som kan føre til yderligere forslag til forenkling.

Transparens

1.1.2.4. Uformel konsolidering af landbrugslovgivningen på de elleve officielle sprog

87. Efterhånden som landbrugslovgivningen ændres via forskellige retsakter, indarbejdes alle ændringer i enkelte, korrekte og ajourførte udgaver. De stilles gradvist til rådighed for den brede befolkning og de nationale administrationer via Internet. Selv om de konsoliderede udgaver ikke er bindende, letter de dog søgningen efter gældende regler betydeligt for alle, der har interesse i den fælles landbrugspolitik. De vil således medvirke til at undgå forvirring og nedbringe risikoen for fejlfortolkninger. Der findes allerede en første række af konsoliderede retsakter, og processen vil blive fuldført for hele landbrugslovgivningen inden for de kommende år.

1.1.2.5. Ophævelse af landbrugslovgivning, der ikke længere er gældende

88. Landbrugslovgivning, der formelt stadig er i kraft, men som ikke længere er gældende, skal ophæves. Dette vil forenkle brugernes adgang til den lovgivning, der stadig er relevant. Kommissionen har påtaget sig at kontrollere hele landbrugslovgivningen og træffe passende foranstaltninger. Indtil nu er omkring 300 retsakter blevet ophævet.

1.1.2.6. Standardisering af Kommissionens publikationer om eksportrestitutioner

89. Der anvendes i øjeblikket forskellige systemer i forskellige sektorer til at angive destinationer i forbindelse med fastsættelse af eksportrestitutioner. De nuværende systemer er ofte komplekse og gør forordningerne om eksportrestitutioner vanskelige at læse og forstå. Dette indebærer en indlysende risiko for misforståelser og fejl. Kommissionen har for at løse disse problemer arbejdet på at standardisere sine publikationer om eksportrestitutioner. Når det nye system er vedtaget, vil det lette den elektroniske udveksling af data og information mellem Kommissionen og medlemsstaterne. Dette vil forbedre gennemførelsen af reglerne.

Statsstøtte

Indledning

90. I 1999 modtog Kommissionen 292 anmeldelser af statsstøtte inden for landbrugssektoren og den agroindustrielle sektor. Størstedelen af anmeldelserne kom fra Italien, Tyskland og Belgien (dioxinkrisen). Antallet har dog ikke nødvendigvis nogen betydning. Nogle af anmeldelserne vedrører enkelttilfælde og/eller engangsforanstaltninger, der kan strække sig fra relativt enkel støtte til salgsfremmende foranstaltninger til komplicerede tilfælde af støtte til omstrukturering. Andre anmeldelser vedrører støtteordninger af ubegrænset varighed, der ofte er udformet som detaljerede nationale eller regionale retsakter, der sigter mod at skabe generelle rammer for statsstøtte i den pågældende medlemsstat eller region, og som omfatter forskellige typer af støtteforanstaltninger. I 1999 indledte Kommissionen ligeledes en undersøgelse af 42 støtteforanstaltninger, der ikke var blevet anmeldt tidligere under artikel 88, stk. 3, i EF-traktaten. Kommissionen afsluttede to undersøgelser af eksisterende støtteordninger, hvilket resulterede i forslag til passende foranstaltninger i henhold til artikel 88, stk. 1, i EF-traktaten. Kommissionen godkendte i alt 249 foranstaltninger. Adskillige af disse foranstaltninger blev godkendt efter, at den pågældende medlemsstat accepterede at ændre dem, eller havde ændret dem, for at bringe dem i overensstemmelse med fællesskabsbestemmelserne om statsstøtte. Kommissionen har indledt den i artikel 88, stk. 2, i EF-traktaten omhandlede procedure i 16 tilfælde, hvor de pågældende foranstaltninger rejste alvorlig tvivl om foreneligheden med fællesmarkedet. Kommissionen afsluttede den i artikel 88, stk. 2, i EF-traktaten omhandlede procedure i 25 tilfælde, idet den i 13 af disse tilfælde traf en negativ beslutning. I alle de tilfælde, hvor der blev truffet en negativ beslutning, og den pågældende medlemsstat allerede havde udbetalt statsstøtten, krævede Kommissionen, at den udbetalte statsstøtte blev tilbagebetalt.

91. I 1999 vedtog Kommissionen efter multilaterale høringer med medlemsstaterne nye omfattende fællesskabsrammebestemmelser om statsstøtte inden for landbrugssektoren [13]. Kravet om en tydelig henvisning til Kommissionens praksis i forbindelse med de forskellige former for støtte, der kan anses for at være forenelig med fællesmarkedet, og ikrafttrædelsen af Rådets forordning (EF) nr. 1257/99 [14] gav anledning til en revision, ajourføring og konsolidering af de regler, som

Kommissionen anvender, når den vurderer medlemsstaternes forslag om at yde statsstøtte til landbruget i forbindelse med en af de undtagelser, der er omhandlet i artikel 87, stk. 2 og stk. 3, i EF-traktaten. Ved at fastlægge nye klare rammer for de forskellige tilladte typer af statsstøtte tager de nye bestemmelser særlig hensyn til udviklingen inden for landbrugspolitikken, og navnlig til behovet for på den ene side at forbedre og fremme kvaliteten af landbrugsprodukter og på den anden side at beskytte miljøet og kulturarven på landet.

[13] EFT C 28 af 1.2.2000, s. 2.

[14] EFT L 160 af 26.6.1999, s. 80.

92. Nedenstående oversigt omfatter kun nogle af de sager, der rejser interessante, men nogle gange problematiske spørgsmål i forbindelse med statsstøttepolitikken inden for landbrugssektoren og den agroindustrielle sektor. Hvis der i denne tekst ikke specifikt henvises til offentliggørelsen af en beslutning i De Europæiske Fællesskabers Tidende, er beslutningen ikke blevet offentliggjort. De autentiske tekster til beslutningerne, hvorfra alle fortrolige oplysninger er fjernet, kan generelt findes på: http://europa.eu.int/comm/sg/sgb/state_aids

Belgien

93. For så vidt angår statsstøtte i forbindelse med "usædvanlige begivenheder" som omhandlet i artikel 87, stk.2, litra b), i EF-traktaten tillod Kommissionen i 1999, at den belgiske regering ydede støtte til producenter og virksomheder, der blev ramt af den krise, som forureningen af dyrefoder med dioxin udløste. Selv om den kemiske forurening af levnedsmidler ikke kan betragtes som en usædvanlig begivenhed i henhold til artikel 87, stk. 2, litra b), så mente Kommissionen, at de belgiske myndigheders bekendtgørelse af denne forurening og de nødforanstaltninger, der blev truffet, gjorde det umuligt for producenterne at afsætte deres produkter, og de blev kastet ud i en krisesituation, hvis karakter og virkninger helt klart ikke er sædvanlige og ligger uden for vilkårene for en normal markedsfunktion. Kommissionen mente dog, at begrebet "usædvanlig begivenhed", kun kan finde anvendelse på producenter, der er ofre for en situation, som de på ingen måde kan holdes ansvarlige for.

94. For så vidt angår landbrugsbedrifterne antog den nationale støtte i første omgang karakter af erstatninger og tilskud, der skulle tilbagebetales [15]. Erstatningerne blev udbetalt til fjerkræproducenterne, mens tilskuddene blev udbetalt til svine-, okse- og ægproducenterne. Kommissionen har efterfølgende tilladt, at forskud, der kan kræves tilbagebetalt, omdannes til endelige erstatninger fastsat til 80% af dyrenes kostpris, og de kan under alle omstændigheder ikke være højere end markedsprisen, hvis denne er lavere end 80% af kostprisen [16]. De foranstaltninger, som den belgiske regering traf, havde til formål at kompensere producenterne eller yde dem støtte efter destruktions af dyr og æg, enten fordi de var forurenet med dioxin, eller fordi de havde passeret deres optimale afsætningsstadium og måtte destrueres af hensyn til dyrevelfærd og folkesundheden. Sidstnævnte foranstaltninger ramte navnlig besætninger, der var anbragt under arrest og derfor underlagt et forbud mod afsætning af produktionen.

[15] Sag NN 87/99, NN 88/99, NN 89/99, N 380/99 og N 386/99, Kommissionens beslutning af 20.7.1999 (EFT C 253 af 4.9.1999, s. 14).

[16] Sag N 510/99, N 511/99, N 512/99 og N 513/99, Kommissionens beslutning af 29.9.1999 (EFT C 326 af 13.11.1999, s. 10).

95. Støtten til virksomheder, der ejede produkter af animalsk oprindelse, antog ligeledes form af forskud, der kan kræves tilbagebetalt, for at hindre, at producenter, som havde måttet destruere deres forurenede produkter eller produkter, hvis forældelsesdato ville blive overskredet som følge af de beskyttelsesforanstaltninger, den belgiske regering [17] indførte, gik fallit. I samme forbindelse tillod Kommissionen en anden foranstaltning, der havde til formål at holde producenter af fersk kød og kødprodukter af svine-, okse- og fjerkrækød, der kunne være forurenet med dioxin, skadesløse, efter at disse produkter var blevet beordret destrueret [18]. Disse produkter var anbragt under arrest eller var eventuelt blevet destrueret, fordi de ikke kunne frigives til salg, og fordi enhver mistanke om forurening ikke kunne fjernes. Denne foranstaltning, der havde til formål at beskytte forbrugerne, blev anset for at være forenelig med fællesmarkedet i henhold til artikel 87, stk. 3, litra c), som støtte til fremme af udviklingen af de pågældende sektorer. Kommissionen har ligeledes godkendt, at den belgiske stat påtager sig udgifterne til analyser og til destruktion af dyr og produkter, der er omfattet af ovenstående foranstaltninger [19]. Kommissionen har i henhold til sin normale praksis tilladt, at staten afholder alle disse udgifter, da kvalitetskontrollen af de

pågældende produkter samt destruktions af disse var nødvendiggjort af fællesskabsbestemmelser og/eller nationale bestemmelser.

[17] Sag NN 95/99 og N 384/99, Kommissionens beslutning af 20.7.1999 (EFT C 253 af 4.9.1999).

[18] Sag N 434/99, N 435/99 og N 447/99, Kommissionens beslutning af 16.8.1999 (EFT C 264 af 18.9.1999).

[19] Sag NN 90/99, Kommissionens beslutning af 20.7.1999 (EFT C 253/99 af 4.9.1999) og sag N 514/99 og N 509/99, Kommissionens beslutning af 29.9.1999 (EFT C 326 af 13.11.1999).

96. Den belgiske dioxinkrise indebar også en godkendelse af, at de foranstaltninger, der indgik i aftalen mellem den belgiske stat og den belgiske banksammenslutning [20], udgjorde en statsstøtte. Aftalen vedrørte en låneordning, der skulle forhindre at grundlæggende sunde landbrugsvirksomheder gik fallit på grund af en indtægtsnedgang som følge af den destabilisering af markedet, som forureningen af visse fodertyper med dioxin og de foranstaltninger, der blev truffet i forbindelse hermed, medførte. Ordningen bestod i en fælles indsats fra den offentlige og den private sektor, og gik ud på, at den offentlige sektor skulle garantere 50% af de udlånte beløb, mens banksektoren skulle påtage sig risikoen for de resterende 50% og give afkald på dens normale rentemargen, idet renten skulle være den højeste belgiske minimumsudlånsrente minus 30 basispoint (bankernes kostpris). Kun virksomheder, der var grundlæggende sunde og levedygtige, og som havde oplevet et stort fald i omsætningen mellem juni og september 1999 (25% over en periode på to måneder eller 40% i en enkelt måned) ville være støtteberettigede. Anmeldelsen indeholdt to støtteelementer i den i artikel 87, stk. 1, i EF-traktaten omhandlede betydning. For det første var det vigtigste støtteelement en statsgaranti. For det andet skulle udgifterne til de revisorer, der skulle konstatere tabet, afholdes af staten. Statsgarantielementet blev anset for at være foreneligt med artikel 87, stk. 2, litra b), i EF-traktaten, idet Kommissionen tidligere havde konkluderet, at arten og omfanget af de begrænsninger, der var nødvendige for at beskytte folkesundheden i forbindelse med den dioxinkrise, der ramte levnedsmidler og dyrefoder produceret i Belgien, var en usædvanlig begivenhed i den i artikel 87, stk. 2, litra b), anførte betydning. Statsgarantien beløb sig til en støtte på under 6,05% af det samlede lån. Endvidere lovede de belgiske myndigheder at sikre, at de enkelte modtagere ikke ville blive overkompenseret for deres tab. Statens betaling af udgifterne til revisorerne blev betragtet som en støtte på lempelige vilkår, og det er Kommissionens faste praksis at acceptere støttesatser på op til 100%.

[20] Sag N 499/99, Kommissionens beslutning af 7.9.1999 (EFT C 288 af 9.10.1999).

97. Kommissionen besluttede at indlede den i artikel 88, stk. 2, i EF-traktaten omhandlede procedure med hensyn til en foranstaltning om støtte til landmænd som kompensation for, at de ikke længere må sprede mere end en vis mængde gødning (den maksimale mængde ændrer sig hvert år), som de belgiske myndigheder havde anmeldt [21]. Denne foranstaltning kan henhøre under punkt 3.4 i fællesskabsrammebestemmelser for statsstøtte til miljøbeskyttelse [22], hvoraf det fremgår, at driftsstøtte i visse undtagelsestilfælde kan tillades, hvis følgende betingelser er opfyldt: i) støtten må kun være en kompensation for de produktionsomkostninger, der ligger ud over de traditionelle omkostninger; ii) støtten skal være midlertidig og principielt degressiv; iii) støtten skal være nødvendig for at opveje nedsat, navnlig international, konkurrenceevne. Endvidere tager Kommissionen normalt også i betragtning, hvad de pågældende virksomheder skal gøre til gengæld for at mindske den af dem forårsagede forurening. I dette tilfælde indledte Kommissionen den i artikel 88, stk. 2, i EF-traktaten omhandlede procedure, da den var i tvivl om, hvorvidt disse betingelser var opfyldt. Støtten ser ikke ud til at være hverken midlertidig eller degressiv, det så ud til, at støtten ikke var nødvendig for at opveje tab af konkurrenceevne, og endelig så det ikke ud til, at landmændene skulle gøre noget for at mindske den af dem forårsagede forurening. Endvidere var den mængde gødning, der kunne spredes pr. hektar i henhold til foranstaltningen, sandsynligvis en overtrædelse af nitratrektivet (Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget). Derfor ser der ikke ud til at være nogen grund til at yde støtte.

[21] Sag C 12/99 (ex N 380/98), Kommissionens beslutning af 17.2.1999 (EFT C 129 af 8.5.1999).

[22] EFT C 72 af 10.3.1994, s. 3.

Danmark

98. I en dansk sag [23] anvendte Kommissionen for første gang sin meddelelse om anvendelsen af statsstøttereglerne på foranstaltninger vedrørende direkte beskatning af virksomhederne [24] på landbrugssektoren. Sagen vedrørte en genindførelse af et loft over den kommunale grundskyld, som opkræves på jord, der anvendes til primær produktion. Foranstaltningen, der udgjorde en ændring til loven om kommunal grundskyld fra 1990, skulle gælde i skatteårene 1999 og 2000. Det loft, som Danmark foreslog (0,008%), var lavere end det loft (0,015%), som Kommissionen havde godkendt i sine to tidligere beslutninger om grundskyld for henholdsvis 1994-1996 og 1997. Disse omfattede jord anvendt til landbrug, gartneri og planteskoler. Den aktuelle foranstaltning indebar ligeledes en udvidelse af skatteloftet til også at gælde skovbruget. Baggrunden for loftet er hovedsageligt at imødegå stigningerne i jordpriserne og dermed i grundskylden, der forårsages af faktorer, som ikke kan tilskrives den primære produktion. Forskellene i beskatningssatsen (fra 0,006-0,024% til 0,006-0,008%) ville ligeledes blive nedbragt. Kommissionen har i sine tidligere beslutninger om grundskyld ikke ment, at et loft over grundskylden udgjorde en støtte. De danske myndigheder forsikrede, at de forudsætninger, som lå til grund for Kommissionens tidligere beslutninger, ikke havde ændret sig. Kommissionen gjorde i sin beslutning endnu en gang rede for sin holdning i de to tidligere tilfælde, dvs. at foranstaltningen, selv om den er selektiv, ikke udgør en statsstøtte i den i artikel 87, stk. 1, i EF-traktaten anførte betydning. Som yderligere argumenter til at underbygge denne beslutning, blev der i beslutningen taget hensyn til, at foranstaltningen finder anvendelse på hele den primære produktionssektor, og til jordens specifikke beskaffenhed i forbindelse med primær produktion.

[23] Sag N 53/99, Kommissionens beslutning af 9.6.1999 (EFT C 213 af 24.7.1999).

[24] EFT C 384 af 10.12.1998, s. 3.

99. Kommissionen har besluttet at indlede den i artikel 88, stk. 2, i EF-traktaten omhandlede procedure med hensyn til en støtteforanstaltning, som Danmark har anmeldt, og som indebærer en ændring af den danske fjerkræafgiftsfond, en parafiskal støtteordning [25]. Det specifikke formål med den anmeldte foranstaltning var at gøre det muligt for fjerkræafgiftsfonden at finansiere en del af udgifterne til vaccination af slagtekyllinger mod Gumboro, en fjerkræsygdom, der medfører øget dødelighed blandt slagtekyllinger. Støtten skulle udbetales med tilbagevirkende kraft til ejere, hvis fjerkræflokke blev vaccineret i forbindelse med en vaccinationskampagne. Da den pågældende sygdom ikke var omfattet af hverken den danske lovgivning eller fællesskabslovgivningen om dyresygdomme, opfyldte støtten ikke alle de kumulative betingelser, der i henhold til Kommissionens stadfæstede praksis, skal opfyldes for, at statsstøtte til bekæmpelse af epizootiske sygdomme og plantesygdomme kan anses for at være forenelig med fællesmarkedet i henhold til artikel 87, stk. 3, litra c, i EF-traktaten (obligatoriske fællesskabsforanstaltninger eller nationale foranstaltninger, infektioner, der berører befolkningen, støttens forebyggende og/eller kompenserende karakter, ingen overkompensering af individuelle virksomheder, overensstemmelse med Fællesskabets veterinærlovgivning). Derudover var Kommissionen i tvivl med hensyn til kravet om, at støtten kun må vedrøre infektioner, der berører befolkningen, og ikke må ydes til dækning af omkostninger i tilknytning til normale virksomhedsrisici, navnlig i betragtning af et tidligere udbrud af Gumboro i 1990'erne og eksistensen af en frivillig Gumboro-fond for industrien. Efter at proceduren var indledt, trak de danske myndigheder deres anmeldelse tilbage.

[25] Sag C 15/99 (ex N 489/98), Kommissionens beslutning af 23.6.1999.

Tyskland

100. I 1999 meddelte Kommissionen Tyskland den endelige negative beslutning om støtte, som den tyske regering havde ydet under loven "Entschädigungs- und Ausgleichsleistungsgesetz" (EALG) [26]. Loven indeholder en ordning for opkøb af jord til nedsatte priser i det tidligere Østtyskland, der for nogle støttemodtageres vedkommende antog form af statsstøtte. Kommissionen fastslog, at fordelene ved en nedsat købspris for kategorien af "Wiedereinrichter" (genbosatte landmænd) og "juristische Personen" (juridiske enheder), der omfatter mindst en "Wiedereinrichter", kan udgøre en kompensation for et tab (ekspropriering af jord og/eller mulig ødelæggelse af gårdens inventar), men dette gælder ikke for "Neueinrichter" (nybosatte landmænd), andre juridiske enheder og eventuelt andre støttemodtagere, der ikke er omfattet af den pågældende lov. For sidstnævnte kategori vil støtten udgøre en statsstøtte i henhold til artikel 87, stk. 1, i EF-traktaten, da de ikke har været udsat for ekspropriering eller lignende tab. Støttesatsen forekom at være for høj sammenlignet med de satser, som Kommissionen normalt kan acceptere ved køb af landbrugsjord i normale regioner (dvs. regioner, der ikke er klassificeret som værende ugunstigt stillet). Derudover forekom den pågældende støtte at være diskriminerende, og den udgjorde derfor en overtrædelse

af artikel 12, artikel 34, stk. 3, og artikel 43 i EF-traktaten, i betragtning af kravet om, at visse støttemodtagere skulle være bosiddende i det tidligere Østtyskland den 3. oktober 1990, et krav, der i praksis kun kan opfyldes af (øst)tyske statsborgere.

[26] Sag C 17/98, Kommissionens beslutning af 20.1.1999 (EFT L 107 af 24.4.1999).

101. I 1999 blev en ændret udgave af jordopkøbsprogrammet meddelt Kommissionen, der har godkendt den nye udgave [27]. De problemer, som førte til den delvis negative beslutning, er blevet løst:

[27] Sag N 506/99, Kommissionens beslutning af 22.12.1999 (endnu ikke offentliggjort).

- I den delvise endelige negative beslutning af 20.1.1999 om den gamle EALG fandt Kommissionen, at bosættelseskravet på et givet tidspunkt for at få adgang til programmet udgjorde forskelsbehandling (i praksis kunne kravet kun opfyldes af (øst)tyskere). Alle sådanne datoer er fjernet i det nye program.

- Kommissionen gjorde endvidere indsigelse mod støtteintensiteten for køb af landbrugsjord uden for ugunstigt stillede områder. Støttesatsen ligger nu på linje med de satser, som Kommissionen sædvanligvis godkender. Enhver støtte, der ydes ud over den gamle EALG, vil blive inddrevet med renter som fastsat i Kommissionens beslutning af 20.1.1999.

102. I betragtning af de tyske myndigheders forsikringer har Kommissionen klart fastslået, at der er tilstrækkelig jord til at udbedre enhver forskelsbehandling, uden at de kontrakter, som blev indgået under den gamle EALG, skal ophæves. For så vidt øvrige elementer i den nye ordning prioriterer østtyskere højere i de tilfælde, hvor de øvrige kriterier er ens, stemmer en sådan præference overens med formålet med omstruktureringen af landbruget i de nye delstater, idet det samtidigt sikres, at mulige købere, som selv eller hvis familie boede og arbejdede i DDR i mange årtier, kan deltage. Dette formål blev godkendt i Kommissionens beslutning af 20.1.1999, og det er ikke omstridt.

103. Kommissionen finder derfor, at den nye ordning, som den tyske regering har foreslået, vil lette udviklingen af erhvervsaktiviteter. Foranstaltningen falder derfor ind under EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c).

104. Kommissionen besluttede at indlede den i artikel 88, stk. 2, i EF-traktaten omhandlede procedure med hensyn til støtte til salgsfremmende foranstaltninger udbetalt af Tyskland, Mecklenburg-Vorpommern. Støtten består i en række foranstaltninger, der kan opdeles i "støtte på lempelige vilkår" og støtte til salgsfremmende foranstaltninger. Det er Kommissionens stadfæstede praksis at tillade 100% støtte til støtte på lempelige vilkår såsom støtte til deltagelse på markeder, i seminarer, støtte til markedsforskning osv. Støtte til salgsfremmende foranstaltninger skal være i overensstemmelse med Kommissionens meddelelse om statens deltagelse i salgsfremmende foranstaltninger for landbrugs- og fiskeriprodukter [28] og, såfremt de salgsfremmende foranstaltninger består i reklame, med rammerne for national støtte til reklame for landbrugsprodukter og visse produkter, der ikke er opstillet i bilag I til EF-traktaten, ekskl. fiskeprodukter [29]. En af hovedforudsætningerne for, at der kan ydes støtte til salgsfremmende foranstaltninger er, at artikel 28 i EF-traktaten overholdes. I en tidligere beslutning anså Kommissionen denne forudsætning for at være opfyldt [30]. Kommissionen behandlede imidlertid igen det materiale, som de tyske myndigheder havde indsendt som eksempel, inden den traf den aktuelle beslutning. I første omgang ser det ikke ud til, at dette salgsfremmende materiale indeholder andre budskaber end, at produkterne stammer fra Mecklenburg-Vorpommern. Derfor er det tvivlsomt, både om der findes en rimelig balance mellem henvisningerne til produktets kvaliteter og varieteter og dets nationale oprindelse (et krav i ovennævnte meddelelse) og om foranstaltningen er i overensstemmelse med artikel 28 i EF-traktaten. Endvidere blev der i forbindelse med foranstaltningen kun ydet støtte til bedrifter med registreret adresse i Mecklenburg-Vorpommern, hvilket ser ud til at være en overtrædelse af artikel 43 i EF-traktaten. Som en reaktion på indledningen af proceduren oplyste de tyske myndigheder, at de ville ændre foranstaltningen: det materiale, der var fremsendt som eksempel, ville ikke blive brugt, og de nationale myndigheder garanterede endvidere, at fremtidigt salgsfremmende materiale ville være i overensstemmelse med artikel 28 i EF-traktaten, og de påtog sig at sende Kommissionen en årsrapport med eksempler på det salgsfremmende materiale, der anvendes. Endelig ville kravet om, at støttemodtagerne skulle have en registreret adresse i Mecklenburg-Vorpommern, blive ophævet. Efter gennemførelsen af disse ændringer besluttede Kommissionen at afslutte proceduren og træffe en positiv beslutning [31].

[28] EFT C 272 af 28.10.1986, s. 3.

[29] EFT C 302, af 12.11.1987.

[30] Sag NN 27/97, Kommissionens beslutning af 18.6.1997 (EFT C 334 af 5.11.1997).

[31] Sag C 23/99, Kommissionens beslutning af 25.11.1999 (EFT L 37 af 12.2.2000 s. 3).

105. I en tysk sag undersøgte Kommissionen, hvorvidt fritagelse for afgifter på elektricitet og olie, der til dels fandt anvendelse på landbrugssektoren [32], var i overensstemmelse med punkt 3.4 i miljøbestemmelserne [33]. De tyske myndigheder havde anmeldt en fritagelse i tre år. Støtten var derfor midlertidig, men ikke degressiv. Kommissionen gav dog i dette tilfælde afkald på kravet om en degressiv støtte under hensyntagen til dens eksisterende praksis i forbindelse med fortolkning af retningslinjerne. Det faktum, at de fleste andre lande endnu ikke har energiafgifter, er ikke en acceptabel begrundelse for udbetaling af støtten, men i dette tilfælde accepterede Kommissionen, at den midlertidige hjælp, som denne støtteforanstaltning var et udtryk for, var nødvendig for, at landmændene kunne tilpasse sig nye konkurrenceforhold. Selv om Kommissionen bemærkede, at der ikke fandtes nogen juridisk forpligtelse for landbrugssektoren til at yde noget til gengæld, blev det til slut godtaget, at landmændene skulle investere i en nedbringelse af deres energiforbrug. På grund af afgiftsfritagelsens begrænsede karakter inden for landbrugssektoren (producenterne skal fortsat betale 20% af afgiften) og den store ekstra nettoafgiftsbyrde, som foranstaltningen ville resultere i, forekom det, at den primære landbrugsproduktion havde et væsentligt incitament til at foretage energibesparelser.

[32] Sag NN 47/99, Kommissionens beslutning af 21.4.1999 (EFT C 166 af 12.6.1999).

[33] EFT C 72 af 10.3.1994.

106. Kommissionen indledte også proceduren med hensyn til tre støtteprojekter vedrørende redning eller omstrukturering af selskaber i de nye tyske delstater [34]. Efter at proceduren var indledt, blev en af meddelelserne trukket tilbage. De øvrige meddelelser er fortsat ved at blive undersøgt.

[34] Sag C 71/99 (ex N 258/98), Kommissionens beslutning af 13.10.1999 (EFT C 359 af 11.12.1999), sag C 73/99 (ex NN 90/97), Kommissionens beslutning af 26.10.1999 (endnu ikke offentliggjort), sag C 16/99 (ex NN 108/98), Kommissionens beslutning af 3.3.1999 (EFT C 120 af 1.5.1999).

Grækenland

107. I 1999 vedtog Kommissionen en endelig negativ beslutning om det græske bomuldsselskabs drift, idet dette organ finansieres via en parafiskal afgift på 1% af den samlede værdi af importeret bomuld [35]. Det græske bomuldsselskab er et offentligt organ, der varetager institutionelle opgaver i bomuldsektoren og yder statsstøtte til sektoren (faglig bistand, kvalitetskontrol og forskning). Kommissionen mente, at støtten som sådan var forenelig med fællesmarkedet. Denne støtte blev imidlertid finansieret via opkrævning af en parafiskal afgift ikke blot på hjemlige produkter, men også på importeret bomuld. Ud over at være uforenelige med Kommissionens politik for parafiskale afgifter, forekom disse foranstaltninger ligeledes at være i modstrid med traktaten om Grækenlands tiltrædelse. Grækenland skal i forlængelse af beslutningen ændre ordningen, anmelde Kommissionen ændringerne og geninddrive uberettiget udbetalte beløb.

[35] Sag C 60/94, Kommissionens beslutning af 20.7.1999 (endnu ikke offentliggjort).

Spanien

108. Kommissionen har vedtaget to negative beslutninger med anmodning om tilbagebetaling med hensyn til to støtteordninger i regionen Extremadura i Spanien. Støtten svarer til dekret 35/1993 [36], hvori fastlægges linjerne for finansiering af begrænsede behov for kapital til en kampagne for udvikling af landbruget og agrolevnedsmiddelsektoren. Støttemodtagerne er landmænd, landbrugscooperativer og andre sammenslutninger samt de agrolevnedsmiddelindustrier i Extremadura, der underskriver kontrakter om køb af råvarer til industriel forarbejdning med landbrugsbedrifter og husdyravlere i Extremadura. Støtten ydes i form af rentetilskud i forbindelse med lånene til gennemførelse af kampagnen. Støtte nr. 38/99 [37] svarer til bekendtgørelse af 8. juli 1998 om støtte til landbrugsproduktion til industriel forarbejdning i forbindelse med kampagnen 1997/1998. Støttemodtagerne er producenter af gartneriprodukter til industriel forarbejdning i Extremadura, der underskrev kontrakter med virksomheder, der forarbejder havebrugsprodukter fra

Extremadura i 1997/98. Støtten er på mellem 1,5 og 5 pesetas pr. kilo peber, drueagurker, kål, løg, broccoli, blomkål, spinat, bønner og kartofler. Da de to støtteordninger er begrænset til producenter eller industrier i Extremadura, der indgår kontrakter om køb af råvarer til industriel forarbejdning med landbrugsindustrier eller -bedrifter i Extremadura, medfører disse to krav en begrænsning af den frie bevægelighed for varer mellem medlemsstaterne, og de udgør en overtrædelse af artikel 28 og 29 i EF-traktaten. Endvidere ydes støtten for at fremme produktionen af produkter, der er underlagt bestemmelserne i en fælles markedsordning (Rådets forordning (EF) nr. 2200/96 af 28. oktober 1996 den fælles markedsordning for frugt og grøntsager). Denne forordning skal betragtes som et fuldstændigt og udtømmende system, som fratager medlemsstaterne enhver ret til at træffe foranstaltninger, der afviger herfra eller medfører en overtrædelse heraf. Med hensyn til støtte nr. C 38/99, må enhver form for støtte, hvis beløb afhænger af den producerede mængde, betragtes som en driftsstøtte, der er uforenelig med fællesmarkedet. Endvidere overholder støtte nr. C 37/99 ikke de kriterier, der er opstillet i Kommissionens meddelelse om kortfristede lån med subsidieret rente inden for landbruget [38].

[36] Sag C 37/99 (ex NN 25/99), Kommissionens beslutning af 22.12.1999 (endnu ikke offentliggjort).

[37] Sag C 38/99 (ex NN 26/99), Kommissionens beslutning af 22.12.1999 (endnu ikke offentliggjort).

[38] EFT C 44 af 16.12.1996, s. 2.

Frankrig

109. Kommissionen har besluttet at indlede den i artikel 88, stk. 2, i EF-traktaten omhandlede procedure med hensyn til en foranstaltning anmeldt af Frankrig, som skal fremme produktionen af vin i Charente-regionen, der opfylder forbrugernes krav [39]. Målet med støtten er at sikre en kvalitativ forbedring af vinmarkerne samtidig med, at man forsøger at tilskynde producenter af cognac til at overgå til produktion af "landvin" ved at fremme brugen af bestemte druesorter. Kommissionen har taget hensyn til, at Rådets nye forordning (EF) nr. 1493/1999 af 17. maj 1999 om den fælles markedsordning for vin [40], som trådte i kraft den 21. juli 1999 og finder anvendelse fra 1. august 2000, indeholder bestemmelser om opgivelse af arealer, der anvendes til vinmarker, og om omstrukturering og omlægning af sektoren. Kommissionen mente, at de påtænkte foranstaltninger skulle tage hensyn til de nye retningslinjer for den fælles markedsordning, eftersom det program, som de franske myndigheder har fremlagt søger en langsigtet løsning på problemet. Med denne forordning indføres en omstrukturings- og omlægningsordning for vingårdene, der har til formål at tilpasse produktionen til efterspørgslen på markedet. I artikel 15, litra c), bestemmes det navnlig, at der i gennemførelsesforanstaltningerne, som Kommissionen skal vedtage, indføres bestemmelser, som skal hindre en stigning i produktionspotentialet efter gennemførelsen af omlægningen. Det fremgår af de indsendte oplysninger, at den påtænkte omlægning indebærer produktion af nye "landvin" og dermed en samlet stigning i produktionen af disse vine. Endvidere bestemmes det i artikel 2, stk. 1, i samme forordning, at det frem til den 31. juli 2010 er forbudt at plante druesorter, der er klassificeret som druesorter til persning. Kommissionen konkluderer på baggrund heraf, at et af målene med den nye fælles markedsordning er at forhindre en stigning i vinproduktionen. Kommissionen erkender, at omstillingen til andre druetyper i vingårdene i Charente har den fordel, at produktionen af vin, der ikke kan afsættes, nedbringes, men den mener endvidere, at den efterfølgende stigning i produktionen af "landvin" i Frankrig ikke er i overensstemmelse med principperne i den nye fælles markedsordning for vin og kan medføre en konkurrenceforvriddning på vinmarkedet, der ikke i øjeblikket udviser tegn på vækst. Det må tages i betragtning, at de vine, der produceres som følge af omlægningen af vingårdene, kommer ud på det normale vinmarked, hvor de i øjeblikket pr. definition ikke er beregnet for dette marked. Derfor risikerer en udbredt omlægning af vingårdene i høj grad at skubbe problemet over på andre markeder, idet den ville føre til en samlet nettostigning i produktionen af vine, hvilket ville være i modstrid med målsætningerne for den nye fælles markedsordning.

[39] Sag C 70/99 (ex N 79/99), Kommissionens beslutning af 29.9.1999 (EFT C 359 af 11.12.1999).

[40] EFT L 179 af 14.7.1999, s. 1.

Irland

110. Kommissionen har indledt den i artikel 88, stk. 2, i EF-traktaten omhandlede procedure med hensyn til to støtteforanstaltninger, som Irland har anmeldt [41]. Den første foranstaltning [42] er en delforanstaltning (Ewe Premium) under Ewe Supplementary Measure, der består i at stille slagtefaciliteter til rådighed for at fjerne omkring 100 000 fraserterede bjergfår i seks regioner i det vestlige Irland, der er ramt af dårlige vejrforhold og har problematiske jordbundsforhold. Kommissionen mente, at denne foranstaltning så ud til at udgøre en støtte til fåreproducenterne, og udtrykte tvivl om, hvorvidt artikel 87, stk. 2, litra b), kunne anvendes. Foranstaltningen så ud til at skulle modvirke problemer, der skyldtes en økonomisk tilbagegang inden for sektoren, og den kunne derfor ikke anses for at udgøre en kompensation for skader forårsaget af usædvanlige begivenheder. Ved at tillade, at kødet fra de slagtede får blev solgt til menneskeføde, således at det konkurrerede på markedet med andet kød, hvortil der ikke var ydet støtte til slagteomkostningerne, så det endvidere ud til, at de irske myndigheder ikke havde taget de nødvendige skridt til at reducere foranstaltningens indvirkninger på konkurrencen.

[41] Sag C 44/99 (ex NN 23/99 og ex NN 79/99), Kommissionens beslutning af 8.7.1999 (EFT C 280 af 2.10.1999).

[42] Sag C 44/99 (ex NN 23/99, ex N 678/98).

111. Den anden foranstaltning, med hensyn til hvilken proceduren blev indledt, er Scheme of Assistance for Winter Fodder Losses [43] (erstatning for mistet af vinterfoder). Ordningen omfatter 3 delforanstaltninger, der skal yde hjælp til landmænd, der har mistet vinterfoder. Med særlig henvisning til den kompensation, som Special Fodder Hardship fund (SFHF) ydede til landmænd, der ikke var støtteberettigede under den anden foranstaltning, rejste Kommissionen tvivl om, hvorvidt denne kompensation var betinget af og proportional med tabet af vinterfoder som følge af regnfuldt vejr. Faktisk så det ud til at støtten blev udbetalt til alle landmænd, der kunne godtgøre, at deres kvæg led af eller ville komme til at lide af underernæring på grund af fodermangel, uanset årsagen hertil. Derfor mente Kommissionen, at foranstaltningen kunne udgøre en ren driftsstøtte.

[43] Sag C 44/99 (ex NN 79/99, ex N 90/99).

Italien

112. Med hensyn til støtte til omstrukturering meddelte Kommissionen i 1999 Italien dens beslutning om at indlede den i artikel 88, stk. 2 i EF-traktaten, omhandlede procedure med hensyn til et anmeldt projekt, som gik ud på at yde støtte til omstrukturering af virksomheder inden for sektoren for beskyttede landbrugsprodukter (blomster og gartneriprodukter) på Sardinien i Italien [44]. Kommissionen traf denne beslutning, fordi den anmeldte foranstaltning, der indebar finansielle foranstaltninger (indfrielse og genforhandling af gæld), strukturelle foranstaltninger (investeringer) og faglig bistand, ikke så ud til at opfylde betingelserne for, at en støtteordning til omstrukturering af kriseramte virksomheder kan godkendes i henhold til Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder [45]. Støtte til omstrukturering rejser særlige konkurrencespørgsmål over for andre producenter, der klarer sig uden støtte, og over for andre medlemsstater. Derfor kan støtte til omstrukturering kun ydes i tilfælde, hvor det kan påvises, at godkendelse heraf er i Fællesskabets interesse. Dette er kun muligt, når strenge kriterier opfyldes, og der tages fuldt hensyn til de eventuelle konkurrenceforvridende virkninger, støtten kan få. I det aktuelle tilfælde havde Kommissionen sin tvivl i forbindelse med følgende aspekter: 1) de potentielle modtageres finansielle problemer; 2) genopretningen af levedygtigheden for de bedrifter, som var omfattet af den foranstaltning, der var blevet anmeldt; 3) spørgsmålet om, hvorvidt ubehørig konkurrenceforvridninger kunne undgås; 4) støttens proportionalitet med omstrukturingsudgifterne og de fordele omstruktureringen ville medføre; 5) det faktum, at ikke alle støttemodtagerne nødvendigvis ville opfylde alle de krav, der skal opfyldes for, at de kan karakteriseres som SMV, og som er opstillet i stk. 3.2.4 i rammebestemmelserne. En anden grund til at indlede proceduren var, at de nationale myndigheder ikke kunne sikre, at der ikke var tale om en duplikering af støtten til indfrielse af gæld til de samme støttemodtagere, som måske endnu ikke havde tilbagebetalt støtte, som Kommissionen i en tidligere beslutning havde erklæret var uforenelig med fællesmarkedet, og som den havde krævet tilbagebetalt. I henhold til Domstolen udgør en manglende tilbagebetaling under disse omstændigheder en vigtig faktor, der lovligt tages i betragtning, når nye støtteformers forenelighed undersøges (Sag C-355/95 P. Domstolens dom af 15. maj 1997. Textilwerke Deggendorf GmbH (TWD) mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber og Forbundsrepublikken Tyskland. ECR 1997, side I-2549). Det planlagte budget for støtteforanstaltningen var på 60 mia. ITL (omkring 30 mio. euro).

[44] Sag C 83/98 (ex N 40/98), Kommissionens beslutning af 22.12.1998 (EFT C 187 af 3.7.1999, s. 2).

[45] EFT C 283 af 19.9.1997, s. 2.

113. I 1998 og 1999 anmeldte Italien nogle avancerede former for finansiel støtte til bedrifter til Kommissionen. Navnlig i 1999 godkendte Kommissionen en støtteordning, der skulle øge investeringerne i agrolejvnedsmiddelsektoren gennem det statsstøttede holdingselskab RIBS [46]. I henhold til ordningen skulle RIBS erhverve kapitalinteresser i støttemodtagernes bedrifter og yde lån med rentetilskud i en periode på op til 15 år. Godkendelse af denne støtteordning har gjort det unødvendigt at anmelde individuelle investeringsprojekter under en vis tærskel til Kommissionen, så de hurtigere kan godkendes, hvilket udelukkende sker på nationalt plan. De nationale myndigheder accepterede at sende Kommissionen en årlig rapport om gennemførelsen af ordningen. På grundlag af denne rapport vil Kommissionen kunne foreslå eventuelle ændringer til støtteordningen. Investeringsprojekter inden for sukkersektoren og projekter, hvori RIBS samlede deltagelse overstiger 50 mia. ITL (omkring 25 mio. euro), er dog udtrykkeligt udelukket fra aftalen og skal anmeldes individuelt til Kommissionen. I det seneste år har den italienske stat ligeledes som en sikkerhedsforanstaltning anmeldt en række indgreb foretaget af statsejede holdingselskaber, der blev anset for at finde sted "på markedsvilkår". På grund af en lang tradition for støtte til levnedsmiddelsektoren krævede Kommissionen, at Italien, især med hensyn til RIBS' operationer, skulle anmelde sådanne indgreb i henhold til artikel 88, stk. 3, dog ikke meget indlysende tilfælde. Disse indgreb, der normalt sker i form af erhvervelse af kapitalinteresser i andre virksomheder, er ofte knyttet sammen med udviklingsprojekter, der omfatter investeringer, salg fremmende foranstaltninger, marketing, organisatoriske ændringer osv. I disse tilfælde forventes det statsejede holdingselskab ikke blot at generhverve sin kapital, men også at få et rimeligt afkast af den investerede kapital. Kommissionen har hidtil godkendt én af disse former for interventioner [47]. Andre tilfælde blev anmeldt i 1999, og de er i øjeblikket ved at blive behandlet.

[46] Sag N 619/98, Kommissionens beslutning af 22.12.1998.

[47] Sag N 191/98, Kommissionens beslutning af 22.12.1998.

114. I 1999 vedtog Kommissionen ligeledes en endelig negativ beslutning med hensyn til adskillige italienske støtteforanstaltninger inden for sukkersektoren, hvor støtten blev udbetalt gennem det statslige holdingselskab RIBS mellem 1988 og 1992 [48]. Denne støtte, der var tilknyttet driften af to sukkerfabrikker i det centrale Italien (Abruzzo og Toscana), varierede i art og omfang. Støtten omfattede kommercielle garantier, kapitalinteresser til dækning af tab, udvidelse af kapitalinteresser til investeringer, udvidelse af kapitalinteresser, afkald på privilegerede kreditter, favorable vilkår i forbindelse med salg af offentlig ejendom, lån med rentesubsidier. Kommissionen erklærede størstedelen af ovennævnte støtteordninger for uforenelige med EF-traktaten, krævede, at Italien geninddrev de uberettiget udbetalte beløb inden for to måneder efter meddelelsen af beslutningen, og at Italien inden for den samme tidsfrist skulle oplyse Kommissionen om de foranstaltninger, der blev truffet for at opfylde beslutningen. Italien besluttede at bringe Kommissionens endelige negative beslutning for Domstolen. Efter at denne beslutning var truffet fik Kommissionen meddelelse om 5 andre tilfælde, hvor støtte var blevet tildelt via det statsejede RIBS til virksomheder inden for sukkersektoren mellem 1989 og 1992.

[48] Sag C 56/96, Kommissionens beslutning af 11.5.1999 (EFT L 236 af 7.9.1999), s. 6.

115. Kommissionen har ligeledes vedtaget en endelig negativ beslutning i sag C 36/98 [49] vedrørende støtte, som Italien havde til hensigt at udbetale til små og mellemstore virksomheder i den sydlige del af landet i form af garantier og subsidierede lån til gældssanering i henhold til artikel 2 i lov nr. 341 af 8. august 1995. Da disse lån og garantier ikke var knyttet til investering, og da de ikke blev tildelt for at redde eller omstrukturere kriseramte virksomheder, konkluderede Kommissionen, at de måtte betragtes som driftsstøtte, hvilket er forbudt inden for landbrugssektoren.

[49] Sag C 36/98, Kommissionens beslutning af 10.11.1999 (endnu ikke offentliggjort).

116. I 1999 traf Kommissionen en endelig negativ beslutning vedrørende en støtte, som Italien havde til hensigt at udbetale til ejere af hunavlsdyr af Chianina-racen [50]. Den pågældende støtte udgjorde en del af i alt tre foranstaltninger, der i henhold til de italienske myndigheder skulle modvirke den nedgang, som denne lokale toscanske race havde oplevet i de seneste ti år. Kommissionen anså kun denne ene af de tre foranstaltninger for at være uforenelig med

fællesmarkedet. Støtten blev udbetalt i form af en præmie for at beholde voksne hundyr af Chianina-racen, der opfyldt specifikke krav, indtil de havde kælvet første gang, og skulle tilskynde landmændene til at anvende hunddyrene som avlsdyr frem for at sælge dem eller opfede dem til slagting, hvilket anses for at være mere profitabelt og mindre risikabelt. Kommissionen har generelt betragtet støtte til hanavlsdyr som værende forenelig med fællesmarkedet, på grund af den rolle, som disse dyr spiller i forbindelse med genetisk og kvalitativ forbedring af husdyrsektoren, og de høje omkostninger, der er forbundet med at have dem, og som landmændene normalt ikke får ind igen. Dette er ikke tilfældet med hundyr, som landmændene på samme tid med fortjeneste kan anvende til avl, mælkeproduktion og forbedring af oksekødsproduktionen, uden at det resulterer i en nedsat markedsværdi. Ud fra denne betragtning mener Kommissionen, at enhver form for støtte til hundyr blot er en driftsstøtte, der skal lette landmændenes normale driftsudgifter. Det eneste tilfælde, hvor Kommissionen konsekvent har tilladt støtte til både hundyr og handyr, er når de pågældende racer i henhold til Fællesskabets kriterier er i fare for at uddø. I disse tilfælde anses støtten nemlig for at fremme genetisk diversitet i henhold til forordning nr. (EØF) 2078/92. Det fremgår imidlertid klart af de data, som de italienske myndigheder har indsendt, at Chianina-racen langt fra er i fare for at uddø, og der kan derfor ikke gives dispensation fra EF-traktatens artikel 87, stk. 1, i forbindelse med den pågældende støtte.

[50] Sag C 57/98, Kommissionens beslutning af 10.11.1999 (endnu ikke offentliggjort).

Nederlandene

117. Med hensyn til støtte, der udbetales i henhold til artikel 87, stk. 2, litra b), i EF-traktaten for at råde bod på skader, der er forårsaget af naturkatastrofer, har de nederlandske myndigheder anmeldt en støtteordning om kompensering for skader til alle sektorer i de berørte områder, selv om de fleste støttemodtagere var landbrugsbedrifter [51]. Inden for landbruget har Kommissionen sædvanligvis fastholdt, at vejrlig såsom frost, hagl, is, regn eller tørke ikke kan anses for af være en naturkatastrofe i den i EF-traktaten anførte betydning, medmindre de skader, som den enkelte støttemodtager har været udsat for, når over en vis minimumstærskel, normalt 30% eller derover (20% eller derover i ugunstigt stillede regioner) af produktionen i en normal periode. På grund af de sæsonmæssige udsving i landbrugsproduktionen, er det nødvendigt at sikre, at en sådan tærskel anvendes for at forhindre at påståede ugunstige klimatiske forhold anvendes som et påskud for udbetaling af driftsstøtte. I dette specifikke tilfælde anførte de nederlandske myndigheder, at den kraftige regn havde forårsaget oversvømmelser i visse regioner. Da oversvømmelser betragtes som en naturkatastrofe i den i artikel 87, stk. 2, litra b), i EF-traktaten omhandlede betydning, var kompensation af mistet landbrugsproduktion i disse regioner i overensstemmelse med Kommissionens politik. I de resterende beskadigede områder havde der kun været begrænsede oversvømmelser i traditionel forstand (dvs. gennembrud af flodbredder). Alligevel mente Kommissionen, at der i dette særlige tilfælde var tale om en meget usædvanlig kombination af geografiske og klimatiske forhold, som kunne betragtes som en naturkatastrofe i den i artikel 87, stk. 2, litra b), omhandlede betydning, så der ikke var grund til at kræve de sædvanlige 30% produktionstab, før der kunne udbetales kompensation. Vejrforholdene i de pågældende områder havde været usædvanlig strenge: der var faldet mindst 100 mm regn på to dage, noget der i henhold til det nederlandske meteorologiske institut kun sker en gang hver 125. år. I henhold til de oplysninger, som de nederlandske myndigheder har indsendt, opstod problemerne i et polderområde, der er beliggende under havoverfladen, og som har en tung lerjord, der vanskeliggør en naturlig afledning af vandet. En kraftig vind fra havet gjorde det umuligt at dræne vandet ud i havet - vandet blev tværtimod presset ind mod land. Vandforvaltningssystemerne i regionen brød sammen med det resultat, at vandstanden steg, og jorden blev mættet nedefra. Følgerne af denne kæde af begivenheder svarede derfor i vid udstrækning til følgerne af en oversvømmelse i traditionel forstand. Kommissionen havde også taget højde for, at den nederlandske kompensationsordning var af generel karakter. Den var åben for enkeltpersoner, offentlige juridiske enheder og ikke-kommercielle organer (skoler, kommuner, religiøse samfund osv.), kommercielle virksomheder inden for alle sektorer og landbrugsbedrifter. De nederlandske myndigheder havde bekræftet, at beregningen af tabene ville ske individuelt for hver enkelt støttemodtager, der forventedes selv at bære en del af tabene. Inden for landbrugssektoren ville beregningen af tabene blive baseret på de tab, der opstod i forhold til det gennemsnitlige udbytte i de foregående tre år, hvilket er Kommissionens normale praksis i forbindelse med beregning af tab. Der var derfor ingen risiko for overkompensation som følge af ordningen. Under disse omstændigheder forekom enhver risiko for misbrug af ordningen til udbetaling af driftsstøtte, der normalt kræver en tærskel på 30% i tilfælde af dårlige vejrforhold, at være udelukket.

[51] Sag NN 136/98 (ex N 561/98, Kommissionens beslutning af 9.12.1998 (EFT C 72 af 16.3.1999), se også N 19/99, Kommissionens beslutning af 12.3.1999 (EFT C 92 af 1.4.1999).

118. I 1999 vedtog Kommissionen en endelig negativ beslutning om forslaget til ændring af en eksisterende støtteordning vedrørende blomsterløg i Nederlandene [52]. Den eksisterende ordning vedrørende støtte til salgsfremmende foranstaltninger for planter og blomster finansieret via parafiskale afgifter er forenelig med fællesskabsbestemmelserne, både hvad angår de salgsfremmende aktiviteter, og hvad angår det nuværende finansieringssystem, der udtrykkeligt udelukker pålægning af afgifter på produkter, der importeres fra andre medlemsstater. Alligevel anmeldte de nederlandske myndigheder en ændring af ordningen, der gik ud på, at afgiften også skulle opkræves af produkter, der importeres fra andre medlemsstater. Afgiften ville blive tilbagebetalt til en repræsentativ organisation i de enkelte medlemsstater, så den kunne anvendes til salgsfremmende foranstaltninger i disse lande. Kommissionen vedtog en endelig negativ beslutning med hensyn til den foreslåede ændring af følgende årsager. Selv når der er tale om generiske salgsfremmende foranstaltninger, der ikke henviser til produktets oprindelse og derfor sikrer en formel ligebehandling, så det i praksis ud til, at sådanne salgsfremmende aktiviteter og reklameaktiviteter ville favorisere nationale specialiteter, behov og mangler. Det er især sandsynligt, at timingen af de salgsfremmende foranstaltninger og valget af sorter, der skal fremhæves i forbindelse med de salgsfremmende kampagner, ville blive baseret på nationale karakteristika på bekostning af de importerede produkter. Det nederlandske forslag om at overføre afgifterne på produkter, der importeres fra andre medlemsstater, til repræsentative organisationer i disse medlemsstater, så den kan anvendes til salgsfremmende foranstaltninger i de pågældende lande, ændrede ikke denne vurdering. For det første var de nederlandske myndigheder ude af stand til at fjerne de andre medlemsstaters bekymringer med hensyn til, hvorvidt de organisationer, som pengene ville blive overført til, ville være repræsentative. For det andet kan der være tilfælde, hvor producenterne i andre medlemsstater betaler obligatoriske afgifter til finansiering af salgsfremmende foranstaltninger i deres eget land. Dette ville rejse problemet med en eventuel dobbeltbeskatning i produktionslandet og i Nederlandene. De nederlandske myndigheder tilbød at refundere deres afgift, når importøren kan bevise, at han har betalt en tilsvarende afgift i produktionslandet. Indførelsen af en sådan ordning ville imidlertid kræve indførelse af yderligere administrative formaliteter udelukkende for varer, der bevæger sig inden for Fællesskabet, hvilket ser ud til at være i modstrid med artikel 28 i EF-traktaten. For det tredje gav de nederlandske myndigheder ikke nogen overbevisende forklaring på, hvordan de administrative omkostninger i forbindelse med et sådant system ville blive dækket og på, hvordan man ville undgå yderligere administrative formaliteter for produkter, der bevæger sig inden for Fællesskabet, som kunne være i modstrid med EF-traktaten. Ud fra ovenstående betragtninger besluttede Kommissionen, at det system, som de nederlandske myndigheder havde foreslået, ville have en ugunstig indvirkning på handelsforholdene, der var i modstrid med de fælles interesser. Derfor anvendtes det generelle princip baseret på Domstolens beslutning i sag nr. 47/69: i princippet er støtte, der finansieres via parafiskale afgifter, som også opkræves på produkter, der importeres fra andre medlemsstater, uforenelig med fællesmarkedet.

[52] Sag C 34/97, Kommissionens beslutning af 20.7.1999 (endnu ikke offentliggjort).

119. I en anden sag anmeldte de nederlandske myndigheder en ændring af en parafiskal afgift, der skulle finansiere en eksisterende statsstøtte til markedsinterventioner inden for blomsterløgsektoren i Nederlandene [53]. I henhold til den eksisterende ordning kan afsætningssekskabet for gartneriprodukter (Productschap Tuinbouw) i tilfælde af for stort udbud beslutte at anvende sit interventionssystem og fastsætte interventionspriser (mindstepriser). I dette tilfælde opkøber interventionsorganet Stichting Bloembollensurplusfonds de blomsterløg, der ikke opnår mindsteprisen, ved at betale interventionsprisen til de pågældende producenter. I forbindelse med anmeldelsen af ændringen benyttede Kommissionen lejligheden til igen at undersøge hele støtteordningen. Da støtten vedrører et nationalt markedsinterventionssystem for landbrugsprodukter (blomsterløg), der er underlagt en fælles markedsordning i henhold til Domstolens faste retspraksis, forhindrer eksistensen af en fælles markedsordning nationale foranstaltninger på de områder, der er omfattet af en sådan, medmindre andet bestemmes i fællesskabslovgivningen, og medlemsstaterne må derfor afholde sig fra at træffe foranstaltninger, der kan afvige fra eller skade denne ordning (jf. f.eks. sag nr. 111/76 *Officier van Justitie mod Van den Hazel* (1977) ECR 901; sag nr. 177/78 *Pigs and bacon commission mod Maccarren* (1979) ECR 2161, jf. ligeledes sag nr. 190-73, *Van Haaster*, 30.10.1974, ECR 1974, s. 1123). Det grundlæggende kriterium for at vurdere, hvorvidt nationale foranstaltninger er lovlige, er således, hvorvidt udøvelsen af de resterende magtbeføjelser, der ligger hos medlemsstaterne, påvirker eller

kan påvirke en korrekt gennemførelse af den fælles markedsordning. Ikke blot en begrænsning af produktionen, men også et interventionssystem kan anses for at være en foranstaltning, der har en virkning svarende til kvantitative begrænsninger, da et sådant system kan påvirke handlen mellem medlemsstaterne. Sådanne kvantitative restriktioner eller foranstaltninger, der har en tilsvarende indvirkning på den interne handel i Fællesskabet, er udtrykkeligt forbudt i henhold til artikel 10 i den fælles markedsordning. Det nationale interventionssystem er af en sådan art, at produkter fjernes fra markedet, og dette har naturligvis en indvirkning på priserne og på handlen (produkter, der fjernes fra markedet, kan ikke sælges; interventionsprisen vil reelt blive minimumsprisen). Hvis der ikke findes et interventionssystem, vil de normale frie handelstransaktioner på ægte konkurrencevilkår sejre. Domstolen har fastslået, at der ligger et åbent marked og en effektiv konkurrence til grund for markedet for blomsterløg (jf. sag nr. 94/79, Vriend, 26.2.1980, ECR 1980). På tilsvarende vis fjerner det nationale interventionssystem produkter fra markedet, der ikke er af en tilstrækkelig god kvalitet. Var det ikke for dette principspørgsmål, ville den nederlandske markedsstøtteordning sandsynligvis ikke være forenelig med fællesmarkedet, da kun nederlandske produkter og ikke produkter fra andre medlemsstater kan drage fordel af den. Argumentet om, at de importerede produkter indirekte drager fordel af den gennem en nedbringelse af den mængde, der bringes på markedet, er vanskelig at acceptere. Efter at Kommissionens tjenestegrene har anmeldt de nederlandske myndigheder deres foreløbige synspunkt om, at ordningen er uforenelig med fællesmarkedet af ovenstående årsager, har de nederlandske myndigheder anmeldt, at ordningen vil blive ophævet.

[53] Sag N 212/97.

120. Kommissionen har ligeledes besluttet at indlede den i artikel 88, stk. 2, omhandlede procedure med hensyn til en nederlandsk foranstaltning vedrørende rationalisering af kvægslagtningssektoren [54]. Den oprindelige foranstaltning sigtede mod at nedbringe den eksisterende overkapacitet inden for kvægslagtningssektoren. Med henblik herpå opkøber Stichting Sanering Runderslachterijen (fonden for omlægning af kvægslagterierne), oprettet af Productschap voor Vee en Vlees (afsætningselskabet for kvæg og kød), slagtekapacitet. Der er opstået en ny overkapacitet. Derfor ønsker fonden at opkøbe yderligere kapacitet, der kommer på markedet, når kvægslagterier går fallit eller lukker. I denne forbindelse har de nederlandske myndigheder anmeldt en stigning i en parafiskal afgift, der vil blive anvendt til at opkøbe kapacitet til 120 000 slagtninger pr. år (dvs. den kapacitet, som et slagteri, der gik fallit, havde), hvorved kapaciteten reduceres til 1,26 mio. dyr. Med henblik herpå må den parafiskale afgift sættes yderligere op. De nederlandske myndigheder mener, at foranstaltningen kan godkendes på grundlag af Kommissionens politik vedrørende nedskæring af produktionen. Kommissionen har imidlertid udtrykt tvivl med hensyn til de nederlandske myndigheders begrundelse af følgende årsager: det beløb, der ydes til gengæld for et løfte om ikke at anvende faciliteterne til slagtning, forekom meget højt i lyset af de herskende markedsvilkår, da det heller ikke kunne udelukkes, at den nedlagte kapacitet i sig selv ikke har nogen værdi overhovedet, og det kunne ikke udelukkes, at der ville ske en overkompensering. Endvidere var der ikke indsendt noget bevis for den mulige interesse i at erhverve en virksomhed, der er gået fallit. En sådan interesse ville have bevist behovet for støtte og givet en målestok for, hvor stort et beløb, der kunne bruges til opkøb af kapacitet.

[54] Sag C 55/99 (ex N 534/97), Kommissionens beslutning af 20.7.1999 (EFT C 280 af 2.10.1999).

121. I 1999 godkendte Kommissionen den delvise fritagelse for CO₂-afgiften, der er indrømmet væksthusektoren [55].

[55] Sag N 589/B/98, Kommissionens beslutning af 8.12.1999 (endnu ikke offentliggjort).

122. Den oprindelige udgave af lov om miljøafgifter (Wet belastingen op milieugrondslag) blev godkendt af Kommissionen den 3. december 1992. Loven er ændret flere gange, bl.a. er der indført en obligatorisk energiafgift. Den obligatoriske energiafgift har til formål at nedbringe udledningen af CO₂ og fremme energibesparelser. Den nederlandske regering ændrede energiafgiftens satser med virkning fra den 1. januar 1999. Satserne er blevet forhøjet, og skalaerne er blevet justeret. Provenuet af forhøjelsen vil blive returneret til husholdninger og virksomheder i form af en nedsættelse af løn- og indkomstskatten. Den nederlandske regering forventer, at denne kraftigere afgift på energiforbruget vil have en positiv indvirkning på CO₂-udledningen.

123. Den obligatoriske energiafgift omfattede også en nulsats for naturgas, der anvendes til opvarmning af væksthuse. De nederlandske myndigheder anmodede om at kunne anvende denne nulsats for naturgas i væksthusegartnerier i endnu et år. Hvis der ikke er tilslutning til naturgasnettet, gælder der en nulsats for fyringsolie, dieselolie og petroleumsgas.

124. Efter forhandlinger med Kommissionens tjenestegrene ændrede de nederlandske myndigheder foranstaltningen: nulsatsen skulle kun gælde i 1999. I 2000 og 2001 vil sektoren blive beskattet på et (gradvis stigende) grundlag i lighed med andre energikrævende sektorer. De nederlandske myndigheder forpligtede sig til at anmelde foranstaltningen igen i 2002.

125. Foranstaltningen falder ind under Fællesskabets rammebestemmelser om statsstøtte til miljøbeskyttelse, fordi formålet med loven er miljøbeskyttelse. Det er hensigten at nedskære energiforbruget gennem en højere energiafgift. Afgiftsfritagelsen synes at være driftsstøtte. Rammebestemmelserne opstiller strenge kriterier for ydelse af driftsstøtte i forbindelse med miljøproblemer:

- Støtten skal være midlertidig og principielt aftagende: de nederlandske myndigheder har oplyst, hvornår nulafgiften ophører. Foranstaltningen er gradvis aftagende, da nulafgiften anvendes i 1999, hvorefter afgiften gradvis forhøjes.

- Støtten skal nødvendigvis opveje en konkurrencemæssig ulempe: Kommissionen har taget hensyn til det forhold, at væksthgartnerier har arbejdskraftomkostninger under gennemsnittet, og at gartnerierne derfor kun vil opnå en meget begrænset fordel ved de tilsvarende nedsættelser af arbejdsafgifter. Det tidligere anvendte præferenceprissystem for naturgas væksthgartnerier ophørte ved udgangen af 1998.

- Modtagerne skal give en modydelse: der er indgået en aftale, som sætter et mål for anvendelse af vedvarende energi: 4% af energiforbruget i 2010 skal være vedvarende energi. Energieffektiviteten skal forbedres med 65% i forhold til 1980. Den stigende samlede skatte byrde udgør en anden modydelse. Den nye foranstaltning, der fastsætter en gradvis stigende beskatning af gas (og fuld beskatning på forbruget af elektricitet), giver en klar tilskyndelse til væksthgartnerierne til at tilstræbe et rationelt energiforbrug og at begrænse udledningen af CO₂.

126. Kommissionen kom derfor til den konklusion, at foranstaltningen opfylder kravene i miljøbestemmelserne.

Østrig

127. Kommissionen besluttede at indlede den i artikel 88, stk. 2, i EF-traktaten omhandlede procedure med hensyn til en støtteordning, som de østrigske myndigheder havde anmeldt om tildeling af driftsstøtte for at tilskynde landmænd i Niederösterreich til at holde hungeder. De østrigske myndigheder havde fremført, at støtten ville bidrage til at udvikle gedeopdræt og dermed den pågældende sektor, og at geder var ved at uddø i Østrig, hvorfor de ville være berettigede til støtte i henhold til artikel 2, stk. 1, i forordning (EØF) 2078/92. Kommissionen besluttede imidlertid at vedtage en endelig negativ beslutning med hensyn til foranstaltningen, da dens virkning og formål udelukkende var at nedbringe støttemodtagernes produktionsomkostninger i støtteperioden, uden at dette indebar nogen længerevarende fordel for sektoren, og der var endvidere ingen tegn på, at geder var ved at uddø i Niederösterreich [56].

[56] Sag C 82/98, Kommissionens beslutning af 8.12.1999 (endnu ikke offentliggjort).

Portugal

128. I 1998 indledte Kommissionen den i artikel 88, stk. 2, i EF-traktaten omhandlede procedure med hensyn til omstrukturings- og privatiseringsplanerne for både det offentlige kornfirma EPAC og havneomladningsvirksomheden SILOPOR [57]. Portugal viste fra starten interesse for sammen med Kommissionens tjenestegrene at undersøge mulighederne for at gøre omstrukturingsplanerne forenelige med fællesskabsrammebestemmelserne om redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder, er man endnu ikke nået frem til nogen resultater. I mellemtiden prøves en række EPAC-sager i tilknytning til Portugals manglende overholdelse af Kommissionens beslutning af 1997, hvori det fastslås, at statsgarantier til EPAC er ulovlige og uforenelige med reglerne for statsstøtte, ved Domstolen for De Europæiske Fællesskaber. Afgørelserne i disse sager forventes at foreligge i begyndelsen af 2000.

[57] Sag C 51/98 (ex N 852/97 og N 6/98), Kommissionens beslutning af 29.7.1998 (EFT C 363 af 25.11.1998).

129. Kommissionen besluttede at indlede den i artikel 88, stk. 2, i EF-traktaten omhandlede procedure mod Portugal med hensyn til en støtteordning for svineproducenter, der løb ind i markedsproblemer i slutningen af 1998 [58]. Ordningen består af to foranstaltninger. Den første er et etårigt

moratorium på eksisterende kortfristede lån, og nedsættelse af rentesatserne på disse lån (op til 100 %). Den anden foranstaltning består af subsidierede kortfristede lån (et år), idet subsidieringssatsen kan være helt op til 100%. Kommissionen mente, at disse støtteordninger så ud til at antage form af en driftsstøtte til svineproducenter, der er højere end det maksimumbeløb, som tillades i henhold til Kommissionens politik vedrørende subsidierede kortfristede lån inden for landbrugssektoren. Foranstaltningen kan også være en overtrædelse af den fælles markedsordning for svinekød.

[58] Sag C 31/99 (ex N 704/98), Kommissionens beslutning af 4.5.1999 (EFT C 220 af 31.7.1999).

Sverige

130. I overensstemmelse med det generelle princip om, at medlemsstaterne ikke må yde ren driftsstøtte, besluttede Kommissionen at indlede den i artikel 88, stk. 2, omhandlede procedure med hensyn til en ikke-anmeldt støtte, som Sverige har ydet til en kødforarbejdningsvirksomhed [59]. På grundlag af en klage, nogle avisartikler og oplysninger indsendt af de svenske myndigheder konkluderede Kommissionen i sin beslutning om at indlede proceduren, at følgende foranstaltninger gennemført i perioden 1995-1997 af et kommunalt ejendomsselskab i Skellefteå i Sverige muligvis omfattede statsstøtte til Nya Holmlunds Livs AB (i det følgende kaldet "Holmlunds"), en kødforarbejdningsvirksomhed i Skellefteå: 1) rentebetaling i henhold til en aftale mellem et kommunalt ejendomsselskab og Holmlunds vedrørende de kødforarbejdningsvirksomheder, som Holmlunds drev; 2) en salgs- og tilbageleasingforanstaltning, der omfatter to rækker af aftaler, i henhold til hvilke ejendomsselskabet købte Holmlunds' materiel og immaterielle aktiver og leasede dem tilbage til Holmlunds; 3) Holmlunds' tilbagekøb af ejendom fra selskabet i henhold til en aftale fra 1997 i forbindelse med overførsel af Holmlunds' aktier til en ny ejer. Kommissionens mistanke om, at der har været tale om statsstøtte, var baseret på en vurdering af ejendomsselskabets foranstaltninger ud fra det markedsøkonomiske investorprincip. Kommissionen mente, at den eventuelle støtte knyttet sammen med ovennævnte situationer tog form af en driftsstøtte: fordelagtige lejesatser for den gamle og den nye fabrik, som ejendomsselskabet ejer, samt fordelagtige leasingstøtte i forbindelse med salg og tilbageleasing af aktiver. I den periode, hvor det kommunale ejendomsselskab traf foranstaltningerne (1995-1997), var Holmlunds tilsyneladende en kriseramet virksomhed. Det stod imidlertid klart for Kommissionen, at foranstaltningerne ikke opfyldte nogen af de relevante bestemmelser vedrørende landbrugsvirksomheder med finansielle problemer. Foranstaltningerne er, i det omfang der er tale om driftsstøtte, uforenelige med fællesmarkedet, og de udgør en overtrædelse af de pågældende fælles markedsordninger (svinekød, oksekød og kalvekød).

[59] Sag C 72/99 (ex NN 149/98), Kommissionens beslutning af 13.10.1999 (EFT C 359 af 11.12.1999).

Det Forenede Kongerige

131. Kommissionen vedtog efter at have indledt den i EF-traktatens artikel 88, stk. 2, omhandlede procedure en positiv beslutning om Det Forenede Kongeriges "Pig Welfare Slaughter Compensation Scheme", der blev anvendt i Nordirland i september 1998 [60]. Efter en brand den 20. juni 1998, blev det største slagteri i Ballymoney, Nordirland, ødelagt, hvilket førte til et anslået tab på 40% af slagtekapaciteten for svin i regionen. Mange producenter havde ingen steder, hvor de kunne få slagtet deres svin, så i midten af august 1998 ventede 20 000 - 30 000 svin på at blive slagtet, og situationen forværredes fra dag til dag. Muligheden for at transportere disse dyr til slagterier i Storbritannien og Irland blev overvejet, men den generelle situation på markedet og sygdomskontrolforanstaltningerne talte imod dette. Producenterne stod derfor med et stigende antal dyr, der var usælgelige. På grund af det stigende antal svin, der blev tilbageholdt på gårdene, opstod der alvorlige dyrevelfærdsmæssige problemer på grund af overbelægning og problemer med fodre svinene. Dyrene blev udsat for overbelægning, varmestress og halebidning, hvilket forårsagede unødige lidelser. "Pig Welfare Slaughter Compensation Scheme", der ydede støtte til slagtning og nedbringelse af udgifter samt kompensationsudbetalinger til producenter med overvægtige svin (dvs. svin med en levende minimumsvægt på 110 kg ekskl. drægtige gylte og avlssøger og -orner) på op til GBP 30 pr. dyr.

[60] Sag C 76/98, Kommissionens beslutning af 9.6.1999 (EFT L 227 af 28.8.1999, s. 27).

132. Kommissionen accepterede ikke i sin endelige beslutning Det Forenede Kongeriges argument om, at branden skulle betragtes som en usædvanlig begivenhed i henhold til artikel 87, stk. 2, litra b), i EF-traktaten. Da bestemmelserne i artikel 87, stk. 2, litra b) er en undtagelse fra det generelle

princip om statsstøttens uforenelighed, der er opstillet i artikel 87, stk. 1, må de fortolkes snævert. Kommissionen bemærkede i denne forbindelse, at de største ofre for branden i materiel henseende, nemlig ejerne af Ballymoney slagteriet, ikke modtog nogen form for støtte, og faktisk så ud til at være omfattet af en normal kommerciel brandforsikring. For de store svineproducenter var virkningerne af branden i økonomisk henseende de samme som hvis virksomheden var lukket af andre årsager, f.eks. fordi den ikke var profitabel, eller fordi ejerne var insolvente. Da normale kommercielle transaktioner altid er forbundet med en ganske vist lille risiko for, at den ene af parterne kan ophøre med virksomheden af årsager, der ikke har noget med de andre parter at gøre, kan sådanne begivenheder ikke betegnes som usædvanlige begivenheder i den i artikel 87, stk. 2, litra b), i EF-traktaten anførte betydning.

133. På grund af det nordiske svinekødsmarkeds specifikke situation på det pågældende tidspunkt og på baggrund af de forskellige skridt de britiske myndigheder havde truffet for at forsøge at løse problemet, konkluderede Kommissionen dog, at foranstaltningen kunne anses for at fremme udviklingen af visse aktiviteter eller visse økonomiske områder i den i artikel 87, stk. 3, litra c), anførte betydning.

Støtte til de dårligst stillede

134. Den Europæiske Union har videreført sit støtteprogram til fordel for de socialt dårligst stillede [61]. Denne aktion består i at stille landbrugsprodukter eller forarbejdede produkter på grundlag af landbrugsprodukter fra Den Europæiske Unions interventionslagre til rådighed for organisationer, som arbejder med disse befolkningsgrupper i de enkelte medlemsstater.

[61] Forordning (EØF) nr. 3730/87 af 10. december 1987 (EFT L 352 af 15.12.1987, s. 1), og Kommissionens beslutning 98/657/EF af 12. november 1998 (EFT L 313 af 21.11.1998, s. 25).

135. Nedenstående tabel viser fordelingen af dette beløb og af de mængder, der kan udleveres fra lagrene til hver enkelt medlemsstat, som deltager i programmet under hensyntagen til de tilpasninger, der er foretaget i løbet af regnskabsåret.

>TABLE POSITION>

ratis distribution af landbrugsprodukter (1999)

Regionerne i Fællesskabets yderste periferi

136. Fællesskabet vedtog i 1991 og 1992 tre forskellige programmer med henblik på at udligne disse regioners økonomiske og sociale efterslæb, der forværrer af permanente faktorer (fjernhed, øbokarakter og de lokale markeders begrænsede omfang: Poseidom (franske oversøiske departementer (DOM): Martinique, Guadeloupe, Guyana og Réunion), Poseima (de portugisiske øsamfund Madeira og Azorerne) og Poseican (De Kanariske Øer). Disse programmer er tilpasset hver enkelt regions specifikke karakteristika og dækker flere sektorer. Landbrugsdelen spiller en stor rolle og omfatter supplerende støtte til den fælles landbrugspolitik eller specifik støtte til en lang række produkter. Den finansieres af EUGFL-Garantisektionen og omfatter to typer foranstaltninger:

- En særlig forsyningsordning: Forvaltningskomitéen under Kommissionen vedtager for hvert år eller for hver kampagne en foreløbig forsyningsstatus for essentielle landbrugsprodukter, der skal anvendes til menneskeføde eller til lokal forarbejdning. Ved import af disse produktmængder fra tredjelande pålægges der ingen told. Ved leverancer fra Fællesskabet ydes en støtte svarende til den fordel, som fritagelsen for importtold medfører.

- Der ydes supplerende støtte til den fælles landbrugspolitik eller specifik støtte til produktion, markedsføring eller forarbejdning af landbrugsprodukter fra disse regioner.

137. Det forberedende arbejde i forbindelse med revision af grundforordningerne om Poseican og Poseima (forordning (EØF) nr. 1601/92 [62] og (EØF) nr. 1600/92 [63]) samt revisionen af delen vedrørende den særlige forsyningsordning i forordningen om Poseidom (Rådets forordning (EØF) nr. 3763/91 [64]) er ved at være afsluttet.

[62] EFT L 173 af 27.6.1992, s. 13.

[63] EFT L 173 af 27.6.1992, s. 1.

[64] EFT L 356 af 24.12.1991, s. 1.

138. Der er udarbejdet tre rapporter om gennemførelsen af disse ordninger i perioden 1992/98, som vil blive sendt til Rådet og Europa-Parlamentet.

139. Disse ordninger har været genstand for en ekstern evaluering inden for rammerne af SEM 2000-programmet vedtaget af Generaldirektorat Landbrug. Undersøgelsen vedrørende Poseican er offentliggjort på Kommissionens hjemmeside (http://europa.eu.int/comm/dg06/eval/reports/poseican/index_es.htm). Poseidom-undersøgelsen vil blive færdiggjort i slutningen af 1999. Poseima-undersøgelsen er ved at blive gennemført, og resultatet skulle foreligge i begyndelsen af 2000

Landbrugsmarkederne

Prispakken for 1999/2000

140. Rådet vedtog landbrugsprispakken for produktionsåret 1999/2000 den 14. og 15. juni 1999. I prispakken indgår næsten alle de forslag [65], som Kommissionen havde fremsat for at sikre kontinuitet og stabilitet.

[65] KOM(1999) 38 endelig udg. af 3. februar 1999, EFT C 59 af 1.3.1999, s. 3.

141. Reformen siden 1992 har allerede afklaret mange af punkterne i pakken, og hvad angår forvaltningen af markedet, hvor der endnu var uafklarede spørgsmål, foreslog Kommissionen at videreføre beløbene, med en nedsættelse af oplagringsomkostningerne for sukker som eneste undtagelse. Derudover foreslog Kommissionen nogle justeringer for markafgrøder, vin og frø.

142. Ud over at vedtage Kommissionens forslag om selve beløbene (priser og støtte) besluttede Rådet:

- at fremskynde tilladelsen til nyplantninger af vinstokke med flere måneder til den 1. januar 2000 for op til 20% af de rettigheder, som er blevet tildelt i forbindelse med Agenda 2000 (forudsat at betingelserne er opfyldt)
- at opretholde støttedifferentieringen for de tre typer almindeligt rajgræs indtil 2001/02, hvorefter der så vil blive ydet samme støtte
- at foretage tekniske ændringer i regionaliseringen af risstøtten (Kommissionen kan om nødvendigt fremsætte forslag, der tager udgangspunkt i bestemmelserne for markafgrøder)
- at forlænge undtagelsen vedrørende fedtindholdet i konsummælk i Finland og Sverige, dog højst indtil den 31. december 2003
- at forhøje den portugisiske kvote for forarbejdede tomater (med 83 468 t for produktionsåret 1999/2000 efter særlige kriterier for produktionsåret 2000/01).

143. Rådet opfordrede endvidere Kommissionen til at behandle forskellige spørgsmål, der hører under dens kompetence:

- lempelse af visse kriterier for jordudtagning (fx at et areal skal være mindst 20 m bredt) til gengæld for miljøforbedringer
- undtagelser fra visse kvalitetskriterier i forbindelse med intervention af korn (vandindhold, uudviklede kerner i Sverige og Finland og suspension af fradrag for byg i specifikke tilfælde)
- behandling af Østrigs anmodning om differentiering af støttebeløbet for spindhør efter produktionsområde og om sammenlignelighed mellem Østrig og andre medlemsstater, for så vidt angår gedehold i bjergområder.

Agenda 2000

Reform af sektoren for markafgrøder

144. Kombinationen af interventionsprisnedsættelser for korn og forhøjelse af arealstøtten, der indgik i den reformpakke, som Kommissionen vedtog den 17. maj 1999 som følge af Berlin-topmødet, er en fortsættelse af reformprocessen indledt i 1992. Nedenfor beskrives hovedelementerne i forslagene.

145. Rådet vedtog at nedsætte interventionsprisen for korn med 15% i to ens etaper fra produktionsåret 2000/2001. Virkningen af denne nedsættelse vil delvis blive udlignet af, at

arealstøtten sættes op fra de nuværende 54,34 EUR/t regionalt historisk udbytte til 58,67 EUR/t i 2000/2001 og 63 EUR/t i 2001/2002.

146. Interventionspriserne og arealstøtten kan ændres alt efter, hvordan produktions- og markedssituationen udvikler sig. Der vil blive truffet beslutning om en eventuel sidste nedsættelse af interventionsprisen fra produktionsåret 2002/2003 ud fra markedsudviklingen.

147. Ordningen for hård hvede, der blev ændret i 1997, videreføres, som den er nu.

148. Hvad angår oliefrø opretholdes der indtil produktionsåret 2002/2003 en anden ordning end den, der gælder for korn. Fra produktionsåret 2002/2003 bliver arealstøtten ens for alle kornarter. I produktionsårene 2000/2001 og 2001/2002 udgør arealstøtten for oliefrø henholdsvis 81,74 EUR/t og 72,37 EUR/t regionalt historisk udbytte. Ordningen for oliefrø må også forventes ændret, hvis produktionspotentielt går væsentligt ned.

149. Også for hørfrø vil arealstøtten blive tilpasset arealstøtten for korn i 2002/2003. For produktionsårene 2000/2001 og 2001/2002 udgør arealstøtten for oliefrø henholdsvis 88,26 EUR/t og 75,63 EUR/t regionalt historisk udbytte.

150. For at dyrkningen af proteinafgrøder fortsat kan forblive rentabel i forhold til dyrkningen af andre markafgrøder, fastsættes støtten til 72,5 EUR/t regionalt historisk udbytte fra produktionsåret 2000/2001 mod de nuværende 78,49 EUR/t.

151. Ordningen med obligatorisk braklægning fortsætter, men med en grundsats på 10%. Det bliver som led i den frivillige braklægning endvidere tilladt at tage yderligere jord ud af produktion inden for de maksimumsgrænser, som medlemsstaterne fastsætter. Medlemsstaterne er dog forpligtet til at give producenterne mulighed for frivilligt at braklægge mindst 10%.

152. Medlemsstater, hvor majs ikke er en traditionel afgrøde, kan desuden lade græsensilage omfatte af arealstøtten til markafgrøder på de samme betingelser som for markafgrøder.

153. Hvad angår kornensilage, navnlig majsensilage, opretholdes de nugældende bestemmelser.

154. I Finland og en del af Sverige skal der ydes et yderligere beløb på 19 EUR/t regionalt historisk udbytte for korn og olieafgrøder. Dette yderligere beløb skal udligne de ulemper, der skyldes de særlige klimaforhold, der gør det særdeles vanskeligt at drive landbrug i de pågældende regioner, og som bl.a. resulterer i ekstraudgifter til tørring af korn.

Reform af sektoren for mælk og mejeriprodukter

1.1.2.7. Bestemmelser

155. Rådet (landbrug) vedtog i maj 1999 forordning (EF) nr. 1255/1999 om den fælles markedsordning for mælk og mejeriprodukter [66] (som erstatter forordning (EØF) nr. 804/68) og forordning (EF) nr. 1256/1999 om ændring af forordning (EØF) nr. 3950/92 om en tillægsafgift på mælk og mejeriprodukter [67].

[66] EFT L 160 af 26.6.1999, s. 48.

[67] EFT L 160 af 26.6.1999, s. 73.

156. Reformen af mælkesektoren er udskudt til produktionsåret 2005/2006, uden at det i øvrigt berører de specifikke kvoteforhøjelser. Der vil i 2003 i øvrigt blive lavet en undersøgelse af, hvordan den fremtidige mælkeordning bør se ud. Reformen af mælkesektoren bygger hovedsageligt på følgende:

1.1.2.8. Interventionspris

157. Interventionsprisen for smør og skummetmælkspulver nedsættes med 15% i tre lige store etaper fra produktionsåret 2005/2006.

1.1.2.9. Kvoter

158. Ordningen med mælkekvoter forlænges og forbliver i kraft indtil 2007/2008. Kvoterne forhøjes med 1,5% ad tre gange i løbet af tre år parallelt med prisnedsættelserne fra 2005, undtagen for Italien, Grækenland, Spanien, Irland og Nordirland, hvor den specifikke kvoteforhøjelse allerede

finder sted i 2000 og 2001. Efter gennemførelsesperioden (de kommende otte år) vil kvoterne så være forhøjet med ca. 2,4%.

159. Østrig har fået tilladelse til Østrig har fået tilladelse til at overføre 150 000 t af kvoten for direkte salg til kvoten for leverancer for at tage hensyn til strukturændringerne i mælkeproduktionen. Denne foranstaltning træder i kraft fra produktionsåret 1999/2000.

1.1.2.10. Udligningsstøtte

160. For at beskytte landbrugsindkomsterne indføres der gradvis over tre år en støtteordning til udligning af prisnedsættelserne. Producenterne kan få udbetalt en præmie for mejeriprodukter, som ydes pr. kalenderår, pr. bedrift og pr. ton præmieberettiget individuel referencemængde, der er til rådighed på bedriften. Præmien fastsættes til:

- 5,75 EUR for kalenderåret 2005
- 11,49 EUR for kalenderåret 2006
- 17,24 EUR for kalenderåret 2007.

1.1.2.11. Nationale rammebeløb

161. Betalingerne inden for de nationale rammebeløb, hvori der indgår ekstra midler bevilget til udligningsstøtte til medlemsstaterne, foretages i perioden 2005-2007.

1.1.2.12. Forvaltning af kvoter

162. Medlemsstaterne kan udsætte fristen for godkendelse af midlertidige overførsler af referencemængder fra 31. december til 31. marts.

163. For at sikre, at mælkekvoterne kun går til aktive mælkeproducenter, kan medlemsstaterne under overholdelse af de generelle principper i EU-forskrifterne træffe følgende foranstaltninger:

164. Når referencemængder er blevet eller bliver overført med eller uden den dertil hørende jord som led i bortforpagtning eller andet, som har tilsvarende retlig virkning, kan medlemsstaterne på grundlag af objektive kriterier beslutte, om og på hvilke betingelser hele eller en del af den overførte referencemængde atter skal overgå til den nationale reserve.

165. Medlemsstaterne kan beslutte ikke at anvende bestemmelserne om kvoteoverførsler i forbindelse med overdragelse af jord.

166. Hvis en producent i en periode på mindst tolv måneder ikke udnytter mindst 70% af den individuelle referencemængde, han har til rådighed, enten gennem leverancer eller direkte salg, træffer medlemsstaterne i overensstemmelse med de generelle principper i EU-forskrifterne beslutning om:

- hvorvidt og på hvilke betingelser hele eller en del af den uudnyttede referencemængde atter skal overgå til den nationale reserve. Uudnyttede referencemængder skal dog ikke overgå til den nationale reserve på ny i tilfælde af force majeure og i behørigt begrundede tilfælde, som har haft indflydelse på de pågældende producenters produktionskapacitet og er anerkendt af myndighederne
- på hvilke betingelser de pågældende producenter atter skal have tildelt en referencemængde.

Reform af vinsektoren

167. Rådet indførte ved forordning (EF) nr. 1493/1999 af 17. maj 1999 [68] en ny markedsordning for vin. Den nye markedsordning gælder fra den 1. august 2000. Denne reform forenkler den tidligere forordningsstruktur, idet 23 rådsforordninger samles i én forordning.

[68] EFT L 179 af 14.7.1999, s. 1.

168. Med hensyn til vinproduktionskapacitet opretholdes plantningsforbuddet for at bevare markedslikevægten. Som en undtagelse gives der nye plantningsrettigheder for 68 000 ha (17 000 ha er en EU-reserve), så der kan produceres vine, som der er et godt marked for, og 20% af disse rettigheder kan allerede udnyttes fra 1. januar 2000 (besluttet af Rådet som led i prispakken for produktionsåret 1999/2000). Der er indført en ny plantningsrettighedsreserveordning for bedre at kunne forvalte overdragelsen af genbeplantningsrettigheder. Der er blevet truffet foranstaltninger til

forbedring af vindyrkningsarealerne, idet de skal omstruktureres og omstilles for at bevare markedsligevægten, og til kvalitativ tilpasning af vindyrkningsarealerne til markedsudviklingen. Præmierne for nedlæggelse af vinarealer opretholdes. Med reformen indføres der bestemmelser om anerkendelse af producentsammenslutninger og brancheorganisationer.

Reform af oksekødssektoren

169. EU's overordnede mål for oksekødssektoren har været at igen at skabe større ligevægt mellem udbud og efterspørgsel på det indre marked, hovedsagelig ved at nedsætte interventionspriserne, men også ved at iværksætte en række andre foranstaltninger, som tager sigte på at genvinde markedsandele inden for kødforbruget. Disse foranstaltninger omfatter lovgivningsinitiativer til forbedring af mærkningen af oksekød, programmer for edb-registrering af dyr og kampagner til fremme af salget af kvalitetsoksekød. Dette skulle også bidrage til at forbedre EU-oksekødens konkurrenceevne på verdensmarkederne.

170. Efter den nye grundforordning, som Rådet vedtog i maj 1999 [69] som led i Agenda 2000, skal interventionsprisniveauet gradvis nedsættes med 20%. Den 1. juli 2002, når den sidste prisnedsættelse gennemføres, skal en ny ordning for privat oplagring, der ligner den ordning, der gælder for svinekød, erstatte den nuværende interventionsordning. Det kan besluttes at yde oplagingsstøtte, hvis EU-prisen, der er baseret på prisen for støtteberettigede slagtekroppe (klasse R3), kommer under 229,1 EUR/100 kg. Til gengæld vil der være mulighed for ekstraordinære interventionsopkøb fra juli 2002 i en medlemsstat eller en bestemt region, hvis de gennemsnitlige markedspriser i den pågældende medlemsstat falder til under 1 560 EUR/t (sikkerhedsnettet). Man har allerede øget den direkte støtte i en række sektorer, og nu skal det også ske for oksekød. Det drejer sig om følgende ordninger:

[69] Rådets forordning (EF) nr. 1254/1999 af 17. maj 1999 (EFT L 160 af 26.6.1999, s. 21).

- En særlig præmie for handyr: præmien forhøjes frem til år 2002 til 210 EUR for tyre og 150 EUR for stude. Præmien ydes kun én gang for tyre, men to gange for stude.

- Sæsonpræmie for stude: for at denne ordning kan fungere effektivt, skal den baseres på det relative omfang af produktionen af stude i de enkelte medlemsstater

- Ammekopræmie: præmien forhøjes til 200 ECU i 2002. Op til højst 20% af ammekopræmierettighederne vil kunne anvendes til kvier.

- Slagtepræmie: præmien for 2002 er fastsat til 80 EUR for alt voksent kvæg (fra 8 måneder) og til 50 EUR for kalve, der er over en måned gamle, men under 7 måneder, med en slagtet vægt på 160 kg.

- Ekstensiveringspræmie: den nuværende ekstensiveringspræmie forhøjet markant: med reformen sættes den op til 100 EUR. Det er en betingelse, at belægningsgraden ikke overstiger 1,4 storkreaturer pr. ha foderareal. Medlemsstaterne har mulighed for at tilpasse præmien, hvis de vælger at anvende andre belægningsgradsfaktorer (mellem 1,4 og 2,0 storkreaturer/ha). Der vil blive indført strengere kriterier, idet der skal tages hensyn til alt voksent kvæg, der holdes på bedriften, og det skal sikres, at dyrene græsser i græsningsarealernes normale vækstperiode.

171. Hvad angår styringen af udbuddet, indeholder ordningen en række regionale lofter over antallet af præmierettigheder for handyr. For ammekopræmierne skal ordningen fortsat baseres på individuelle lofter, men der vil være nationale lofter for de samlede ammekopræmierettigheder. Endvidere ydes der kun slagtepræmie for det antal dyr, der blev slagtet eller eksporteret til tredjelande (voksent kvæg og kalve) i 1995.

172. Der er opstillet en beløbsramme for hver medlemsstat, så der kan ydes et supplerende beløb til kvægproducenter pr. dyr og/eller pr. ha græsareal uden for omdrift, som hver enkelt producent har til rådighed, for i højere grad at tage hensyn til produktionsspecifiteten i de enkelte medlemsstater. Ligesom det er tilfældet i sektoren for mælk og mejeriprodukter, skal de nationale bestemmelser overholde principperne for det indre marked fuldt ud.

Markedsudvikling - Vegetabilsk produkter

Korn

1.1.2.13. Verdensmarkedet

173. Verdensproduktionen af korn (ekskl. ris) i produktionsåret 1998/99 var mindre end produktionsåret før som følge af et fald i hvedeproduktionen i Kina og Rusland. Som følge af de relativt høje verdensmarkedspriser i de foregående produktionsår er kornarealet fortsat stort i alle vigtige producentlande. Ifølge tal fra Det Internationale Kornråd udgjorde verdensproduktionen i produktionsåret 1998/99 1 482 mio. t mod 1 505 mio. t i det foregående produktionsår.

174. Produktionen af foderkorn faldt fra 610 mio. t i 1997/98 til 585 mio. t i 1998/99. I Kina, som er verdens største hvedeproducent, var produktion på 110 mio. t (-11 %). SNG-landenes hvedehøst gik ned (55,3 mio. t mod 79,2 mio. t i 1997). I USA, EU, Australien og Nordafrika var produktionen derimod større end i 1997. Produktionen af foderkorn forblev uændret på 897 mio. t i 1998/99.

175. Verdensforbruget af hvede i produktionsåret 1998/99 anslås til 589 mio. t, hvilket er 4 mio. t under høstresultatet. Forbruget af foderkorn anslås til 879 mio. t, hvilket er et lille fald i forhold til produktionsåret før (885 mio. t), men det er fortsat lavere end produktionen.

176. Alt i alt er verdenslagrene af korn nu nogenlunde lige så store, som de var i begyndelsen af 90'erne. Kornlagrene er på 278 mio. t, dvs. 13 mio. t mere end ved slutningen af produktionsåret 1997/98 (265 mio. t), og heraf tegner hvede sig for 127 mio. t og foderkorn for 151 mio. t.

177. Verdenshandelen med korn var på i alt 191 mio. t i 1998/99 (heraf 95 mio. t blød og hård hvede) mod 185 mio. t (heraf 96 mio. t hvede) produktionsåret før. Generelt har importen af hvede og foderkorn været stabil i de fleste importlande. Hvad angår Rusland, er produktionsnedgangen blevet delvis udlignet af særhjælp fra EU og USA.

178. Ifølge Det Internationale Kornråds høstprognoser af 30. september 1999 for produktionsåret 1999/2000 går verdensproduktionen tilbage (1 453 mio. t mod 1 482 mio. t for produktionsåret før), navnlig som følge af faldende kornproduktion i EU og Mellemøsten. På grund af produktionstilbagegangen er verdenslagrene faldet fra 278 mio. t til 263 mio. t. Der kan forventes øget verdenshandel med korn (198 mio. t, heraf 100 mio. t hvede).

1.1.2.14. EU-markedet

179. EU's kornproduktion i 1998/99 anslås på grundlag af tal fra Eurostat til 211 mio. t for de 15 medlemsstater, dvs. 5 mio. t mere end i 1997/98.

180. Produktionsudviklingen hænger sammen med en tilbagegang i kornarealet til 37,4 mio. ha mod 38,1 mio. ha i 1997/98, dvs. -1,9%, idet udbyttet nemlig er steget i forhold til 1997 (5,67 t/ha mod 5,39 t/ha).

181. Produktionen af blød hvede (94,4 mio. t) og hård hvede (9,0 mio. t) steg med henholdsvis 7,8 % og 23 % på grund af højere udbytte. Produktionen af majs faldt derimod mærkbart fra 39,5 mio. t til 36,5 mio. t (-7,4%). Produktionen af rug steg med 4,6 % til 6,4 mio. t.

182. Forpligtelsen til jordudtagning for 1998 var uændret på 5% svarende til et areal på 1,9 mio. ha. Den frivillige jordudtagning på knap 2,3 mio. ha medførte dog, at der reelt blev udtaget 10,4 %. Det er især producenter i Spanien, Sverige og Finland, der har benyttet denne ordning.

183. Prisfaldet på korn som følge af 1992-reformen samt de høje priser på olie- og proteinafgrøder indtil udgangen af 1998 stimulerede brugen af korn i foder. Endvidere var de faldende foderstofpriser medvirkende til at øge svine- og fjerkrækødsproduktionen. For de 15 EU-lande steg anvendelsen af korn til foder til 110 mio. t for produktionsåret 1998/99, hvilket svarer til over 23 mio. t mere end før reformen.

184. EU-eksporten i produktionsåret 1998/99 (inkl. forarbejdede produkter og fødevarerhjelpe) øgedes til 29 mio. t mod 25,1 mio. t produktionsåret før. Den kommercielle eksport var på 14,1 mio. t blød hvede (inkl. mel), 11,7 mio. t byg (inkl. malt) og 1,3 mio. t rug og rugmel. Eksporten af hård hvede var fortsat beskeden i forhold til tidligere år.

185. Den forøgede produktion i produktionsåret 1998/99 medførte trods en markant stigning i eksporten og det interne forbrug voksende interventionslagrene, idet de øgedes fra 13,6 mio. t ved produktionsårets begyndelse til 18 mio. t ved produktionsårets slutning, fordelt på 6,4 mio. t blød hvede, 7,8 mio. t byg og 3,7 mio. t rug.

186. Rådet har for produktionsåret 1999/2000 opretholdt de månedlige forhøjelser gældende for interventionspriserne på 1,0 EUR/t/måned. Til gengæld besluttede Rådet som følge af lager-, høst- og verdensmarkedssituationen at forhøje den obligatoriske braklægningsprocent til 10% for 1999.

KORN 1998

DYRKNINGSAREAL (mio. ha) // 37,4

PRODUKTION (mio. t) // 211

IMPORT (mio. t) // 5,2

EKSPORT (mio. t) // 29

Kilde: Europa-Kommissionen (Eurostat)

Oliefrø

187. Oliefrø anvendes til fremstilling af olie, der hovedsagelig er beregnet til konsum og foderkager. Sektorens økonomiske situation afhænger derfor af udviklingen i priserne for frø, olie og foderkager. Vegetabiliske olier kan forbruges i uforarbejdet stand eller som forarbejdede olie- eller fedtstofprodukter såsom margarine.

188. EU er nettoimportør af oliefrø, vegetabiliske olier og foderkager. Den årlige import af disse produkter afhænger i vid udstrækning dels af prisforholdet mellem frø, foderkager, olier og konkurrerende produkter (korn, majs glutenfoder mv.) til foderbrug, dels af EU's muligheder for løbende eksport af olier og foderkager. Den samlede import af oliefrø var på 17,2 mio. t i 1998 og 16 mio. t i 1997. Sojafrø tegner sig for størstedelen af importen (80%).

189. I produktionsåret 1998/99 blev der i EU formålet 32,3 mio. t oliefrø mod 30,2 mio. t i 1997/98. Heraf udgjorde sojabønner hovedparten (ca. 49%) efterfulgt af raps (ca. 31%) og solsikke (ca. 20%).

190. Siden produktionsåret 1993/94 har producentstøtteordningen for oliefrø (raps, solsikke og soja) været en del af producentstøtteordningen for markafgrøder (korn, olieafgrøder, proteinafgrøder og olieør), hvilket betyder, at de producenter, der er omfattet af den generelle ordning, skal lægge arealer brak. Under denne ordning ydes der en basisgodtgørelse på 433,50 EUR/ha. Det beløb, der udbetales til producenterne, differentieres regionalt ud fra det historiske udbytte af korn eller oliefrø og justeres eventuelt efter prisudviklingen på verdensmarkedet, idet der dog er en vis margin.

191. For produktionsåret 1998/99 blev der således udbetalt specifikke godtgørelser for oliefrø for 5 345 897 ha. Dette areal er større end det maksimale garantiareal på 4 933 800 ha. Godtgørelserne måtte altså nedsættes, fordi garantiarealet var overskredet. Justeringen blev foretaget i de medlemsstater, hvor det nationale referenceareal var overskredet. Nedsættelserne var på 2,70% i Tyskland, 16,75% i Grækenland, 7,88% i Frankrig, 16,93% i Irland, 21,30% i Italien og 18,32% i Det Forenede Kongerige. Disse nedsættelser kommer oven i nedsættelserne for overskridelse af det maksimale garantiareal produktionsåret før. Referenceprisen for produktionsåret 1998/99 lå på 226,816 EUR/t, hvilket var højere end den forventede referencepris på 196,8 EUR/t). Under hensyn til marginen på 8% medførte denne pris en reduktion af godtgørelsen på 7%.

192. Den samlede produktion af oliefrø var i produktionsåret 1998/99 på 15,1 mio. t (heraf 1,2 mio. t nonfoodoliefrø) mod 14,5 mio. t (heraf 1,1 mio. t nonfoodoliefrø) i 1997/98.

OLIEFRØ 1998/99

DYRKNINGSAREAL (1 000 ha) // 5960

PRODUKTION (mio. t) // 15,1

IMPORT (mio. t) // 17,2

EKSPORT (mio. t) // 0,97

Ærter, bønner, hestebønner og sødlupiner

193. Disse produkter, som foderindustrien er den største aftager af, konkurrerer med en lang række andre råvarer.

194. Fra produktionsåret 1993/94 blev forarbejdningsstøtteordningen og minimumsprisordningen erstattet af støtteordningen for markafgrøder (korn, olieafgrøder, proteinafgrøder og anden hør end spindhør), hvilket indebærer obligatorisk braklægning for de producenter, der var omfattet af den

generelle ordning. Den regionalt differentierede støtte beregnes ud fra et basisbeløb på 78,49 EUR, der multipliceres med det historiske kornudbytte.

195. For produktionsåret 1998/99 blev der ydet godtgørelse for ca. 1,5 mio. ha. Den samlede produktion var på 5,9 mio. t.

Anden hør end spindhør

196. Produktionen af hør i EU omfatter dels spindhør, der især dyrkes på grund af fibre, men som også giver frø, dels anden hør, som udelukkende dyrkes på grund af frøene. Frøene anvendes direkte eller formales med henblik på fremstilling af olie (til industriel brug) eller foderkager.

197. EU har en stor import af hørfrø (ca. 575 000 om året). Canada er den største leverandør.

198. For bedre at kunne styre produktionen har man forsøgt at opnå en bedre balance mellem støtten til hørfrø og andre gængse afgrøder. Fra produktionsåret 1993/94 blev anden hør end spindhør føjet til listen over markafgrøder, som der kan ydes hektarstøtte for efter 1992-reformen af den fælles landbrugspolitik. Der ydes en godtgørelse på 105,1 EUR/t multipliceret med kornudbyttet.

199. I 1998 udgjorde arealet med anden hør end spindhør 308 000 ha, mens det for 1999 anslås til 560 000 ha.

Bælgplanter (kikærter, vikker og linser)

200. Der blev indført en specifik ordning for bælgplanter i 1989 ved forordning (EØF) nr. 762/89 [70]. Denne specifikke foranstaltning blev videreført ved forordning (EF) nr. 1577/96 [71]. Den omfatter en hektarstøtte for et maksimalt garantiareal og er uafhængig af ordningen for markafgrøder. Foranstaltningen er blevet forlænget mange gange, sidste gang i 1996.

[70] EFT L 80 af 23.3.1989, s. 76.

[71] EFT L 206 af 16.8.1996, s. 4.

201. Hektarstøtten er fastsat til 181 EUR og det maksimale garantiareal til 400 000 ha. Overskrides dette areal, medfører det en forholdsmæssig begrænsning af støtten i det pågældende produktionsår.

202. I 1998/99 var arealet med bælgplanter på 440 323 ha. Overskridelsen af det maksimale garantiareal medførte en justering af støtten, der blev fastsat til 164,42 EUR/ha. For produktionsåret 1999/2000 anslås arealet til 510 000 ha.

203. Som følge af rapporten om anvendelsen af producentstøtteordningen for visse bælgplanter i årene 1996-1998 foreslog Kommissionen Rådet at videreføre ordningen, idet det maksimale garantiareal dog så skulle opdeles mellem på den ene side vikker og på den anden side linser og kikærter i forholdet 60%/40% for bedre at tage hensyn til de pågældende produkters endelige anvendelse, dvs. foder for vikkers vedkommende og konsum for linsers og kikærters vedkommende.

Nonfood

204. I den periode, som denne rapport omhandler, blev Rådets forordning (EØF) nr. 1765/92 [72] ophævet og erstattet af Rådets forordning (EF) nr. 1251/99 af 17. maj 1999 om indførelse af en støtteordning for producenter af visse markafgrøder [73].

[72] EFT L 181 af 1.7.1992, s. 12.

[73] EFT L 160 af 26.6.1999, s. 1.

205. Derved blev der indført nye regler for braklægning som besluttet som led i Agenda 2000. Den obligatoriske braklægningsforpligtelse fastsættes til 10% fra produktionsåret 2000/2001 til produktionsåret 2006/2007. Den frivillige braklægning, der skal udgøre mindst 10% af landbrugsarealet, men kan udgøre helt op til 100%, vil også kunne udnyttes til yderligere dyrkning af nonfoodprodukter. Arealstøtten for braklagt jord udgør 58,67 EUR/t for produktionsåret 2000/2001 for derefter at stige til 63,00 EUR/t, så støtten bliver ens for oliefrø, korn og hørfrø.

206. Den nye gennemførelsesforordning er således ikke blot en omarbejdning af den tidligere forordning, idet der af forenklingsgrunde indføres en række ændringer vedrørende nye produktionsmuligheder og procedurespørgsmål såsom:

- mulighed for at fremstille biogas på bedriften
- mulighed for at dyrke toårige kulturer
- mulighed for at overføre garantimængder mellem forarbejdningsvirksomheder
- klassificering af visse råvarer, der på grund af deres karakteristika udelukkende anvendes til nonfoodformål.

207. Endvidere skal det bemærkes, at den nye forordning, dvs. Rådets forordning (EF) nr. 1257/99 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget (EUGFL) og om ændring og ophævelse af visse forordninger [74], direkte nævner fremme af nonfoodproduktion som en af de foranstaltninger, der kan ydes støtte til i forbindelse med udviklingen af landdistrikter. Desuden kan der ydes begrænset støtte til plantning af træer med kort omdriftstid.

[74] EFT L 160 af 26.6.1999, s. 80.

208. Ifølge de seneste oplysninger var det samlede braklagte areal, der i EU blev anvendt til produktion af industriafgrøder på 474 000 ha i 1998/99 mod 451 000 ha i produktionsåret 1997/98. Denne forøgelse skyldes producenternes stigende interesse for nonfoodsektoren, for braklægningsprocenten er den samme (5%). For 1999/2000 viser tallene en meget markant udvidelse af arealet, idet det er mere end fordoblet. Det skyldes i vidt omfang uden tvivl, at braklægningsprocenten er blevet fastsat til 10%, men det er også endnu en bekræftelse af landbrugernes og industriens stigende interesse for dette område.

209. Af de 474 000 ha til nonfoodformål i 1998/99 blev omkring 397 000 ha anvendt til produktion af olieafgrøder, dvs. raps og solsikke. Ca. 60% af denne produktion anvendtes til fremstilling af biodiesel og 40% til smøremidler og oliekemiske produkter.

Ris

210. Verdensproduktionen i 1998 var på ca. 386,3 mio. t (udtrykt som sleben ris), hvilket var 1 mio. t mere end i 1997 (385,3 mio. t).

211. Verdenshandelen udgjorde i 1998/99 ca. 23,6 mio. t svarende til ca. 6% af verdensproduktionen.

212. Som følge af en tilbagegang i dyrkningsarealet og lavere udbytter blev der på EU-markedet i 1998 afsat 1 537 100 t, hvilket er et fald på ca. 8% over for 1997 (1 667 919 t).

213. Produktionen af indica-ris voksede med ca. 17% til 397 232 t svarende til ca. 50% af forbruget (43% i 1997/98), mens produktionen af japonica-ris faldt med ca. 14% til 1 139 868 t, hvilket dog stadig er ca. 20% over forbruget (46% i 1997/98).

214. Markedsprisen for uafskallet ris lå i hele produktionsåret under interventionsprisen. Markedsprisen var særdeles lav i Grækenland for indica-ris.

215. Selv om overskuddet af japonica-ris og underskuddet af indica-ris er blevet mindre i dette produktionsår, medførte høstens størrelse og den fortsat store import, at der til intervention blev opkøbt i alt ca. 283 306 t uafskallet ris til intervention, så lagrene af uafskallet ris ved udgangen af produktionsåret 1998/99 var på 495 402 t.

216. For produktionsåret 1999/2000 anslås det, at det samlede dyrkningsareal forbliver nogenlunde uændret med en arealudvidelse på ca. 20% for indica-ris og en arealtilbagegang på ca. 11% for japonica-ris.

RIS 1998

DYRKNINGSAREAL (1 000 ha) // 408

PRODUKTION (1 000 t) // 2 615

IMPORT (1 000 t) // 553

Stivelse

217. Produktionen af stivelse og stivelsesprodukter såsom glucose udvikler sig fortsat globalt og fødevarerindustrien og nonfoodindustrien, herunder bioteknologien og papirindustrien, har dermed adgang til vigtige råvarer. Ca. 15-20% af stivelsesproduktionen eksporteres til tredjelande.

218. Der noteredes en stigning i hvedestivelsesproduktionen. Produktionen af majsstivelse, der tegner sig for omkring halvdelen af den samlede stivelsesproduktion, var stabil.

219. EU producerede i 1998/99 1,66 mio. t kartoffelstivelse, hvilket var en nedgang på ca. 10% i forhold til produktionen i 1997/98. Nedgangen skyldtes visse producenters frivillige bestræbelser for at begrænse produktionen for at forbedre markedssituationen og ugunstige vejrforhold i visse dele af EU. Der er fortsat en kvoteordning for kartoffelstivelse. Som led i beslutningerne om Agenda 2000 blev de samlede EU-produktionskvoter for stivelse nedsat med 2,7% for produktionsåret 2000/01, og de vil blive nedsat med yderligere 2,9% for produktionsåret 2001/02. Denne kvotenedsættelse blev besluttet af Rådet for at udligne de ekstraudgifter på budgettet, som skyldes beslutningen om at forhøje betalingerne til kartoffelproducenterne som kompensation for prisnedsættelserne, der er større end for korn.

Sukker

1.1.2.15. Verdensmarkedet

220. For femte år i træk var verdens produktion af sukker større end forbruget. I produktionsåret 1998/99 oversteg produktionen forbruget med 9,0 mio. t. Lagrene ved produktionsårets udgang var de største nogensinde med 56,2 mio. t eller 45% af det samlede forbrug.

221. Som i produktionsåret 1997/98 måtte de første produktionsprognoser i produktionsåret 1998/99 også opjusteres, og det endelige overskud for sidstnævnte produktionsår blev på hele 9 mio. t. Da produktionen hvert år er større end forbruget, er der nu et faktisk overskudslager på mere end 15 mio. t, som jo langt overstiger de normale behov. I det stærkt akkumulerede overskud i de seneste år som vist i skemaet er der også taget højde for, at behovet vil stige.

222. Slutlagrene udgjorde 45% af forbruget mod 28% for ti år siden, og det viser med al tydelighed, hvordan sukkerbalancen i verden er blevet dramatisk skævere.

223. Den største produktionsstigning tegnede Brasilien, Indien og Thailand sig for, men produktionen steg også i Kina og Cuba, mens EU noterede sig for det største produktionsfald. Brasilien er nu verdens største individuelle sukkerproducent og -eksportør foran EU.

224. Den fortsatte stigning i sukkerproduktionen ændrer også forholdet mellem rørsukker- og roesukkerproduktion. Den samlede roesukkerproduktion er faldet som følge af en kraftig tilbagegang i sukkerproduktionen i Østeuropa, så nu udgør roesukkerproduktionen kun 27% af den samlede sukkerproduktion mod 37% i produktionsåret 1990/91.

225. Det blev på et tidligt tidspunkt meddelt, at der nok var udsigt til et stort sukkeroverskud, og derfor var priserne lave allerede ved det nye produktionsårs begyndelse. De seneste års storimportører holdt sig som forudset væk fra markedet på det tidspunkt af produktionsåret, og det fik negative følger: Rusland indførte prohibitive importafgifter i seks måneder, og Kina og Indien forventede selv at få en god høst. Terminsmarkedene bidrog også til denne baisesetendens på grund af spekulation. Senere fik spekulationskapitalen priserne til at stige i forventning om, at Rusland ville genoptage importen. Devalueringen af den brasilianske real i begyndelsen af januar 1999 og den forsinkede genoptagelse af den russiske import fik ikke desto mindre priserne til at falde til et historisk lavpunkt i april 1999. Priserne rettede sig derefter langsomt og, og denne tendens blev støttet af en uventet stor russisk import og spekulation på terminsmarkedene, men priserne var ved produktionsårets udgang stadig 2-3 cents/pound lavere end ét år tidligere.

226. Nedenstående skema viser prissituationen i indeværende produktionsår, i foregående produktionsår og i den seneste af det kommende produktionsår, som der forligger oplysninger for.

>TABLE POSITION>

227. De første overslag over verdens sukkerbalance for produktionsåret 1999/2000 tyder ikke på, at sukkerpriserne vil stige. Tværtimod, for selv om de endelige revisioner for produktionsåret 1998/99

alle viser en stigende pristendens, så tyder de seneste produktionstal på, at sukkeroverskuddet vil vokse yderligere. Ethvert håb om højere markedspriser må derfor sandsynligvis udskydes til produktionsåret 2000/2001, hvor der er udsigt til, at der igen kan skabes ligevægt mellem udbud og efterspørgsel. De afgørende faktorer for igen af få skabt ligevægt mellem udbud og efterspørgsel vil først og fremmest være, at den brasilianske produktion reduceres, og at der kommer et yderligere opsving i forbruget, navnlig i de asiatiske lande, som følge af de lave priser og fornyet økonomisk vækst.

228. Selv om produktionen nu i flere år er steget kraftigere end forbruget, var produktionsåret 1998/99 nu også specielt kendetegnet ved et lavt forbrug. Tidligere var det karakteristisk i Asien, at væksten i sukkerforbruget der lå over gennemsnittet, og Asien var derfor med sit store forbrug (38% af verdensforbruget) med til delvis at absorbere den gradvis voksende produktion. I produktionsåret 1998/99 faldt vækstraten for Asien dog til under 1%, og den stagnerede ligefrem i Østasien, hvor krisen ramte særligt hårdt.

229. Som følge af denne lave vækst i forbruget stagnerede importen næsten. Alligevel var importen med til at støtte priserne, da visse lande, navnlig Rusland og Indonesien, importerede større mængder, end de havde brug for til at dække deres eget behov. Dette bidrog til at absorbere en del af den enorme stigning i Brasiliens eksport, der kunne sælges til en meget konkurrencedygtig pris på grund af devalueringen af den brasilianske real midt i produktionsåret.

1.1.2.16. EU-markedet

230. Sukkerroearalerne gik tilbage med 2,4% (1 993 000 ha) i 1998/99 sammenlignet med produktionsåret før. Det gennemsnitlige udbytte blev på 8,07 t sukker pr. ha, dvs. et fald på 5,6% i forhold til året før, men dog en stigning på 8,03% i forhold til gennemsnittet for 1994-1998. Især Frankrig bidrog til dette resultat med et gennemsnitsudbytte på 10,3 t/ha. Med dette udbytte blev den samlede EU-produktion (udtrykt som hvidt sukker) på 16,382 mio. t, heraf 16,076 mio. t fra sukkerroer, 257 000 t fra sukkerrør og 49 000 t fra melasse.

231. EU's samlede sukkerforbrug var på omkring 12 700 mio. t, hvilket var nogenlunde uændret i forhold til året før. Heraf brugte den kemiske industri 312 000 t, hvilket var en stor stigning i forhold til produktionsåret før.

232. Overskuddet, der skyldtes såvel EU's egen produktion som import af præferencesukker (AVS-sukkerprotokollen, aftalen med Indien, særlige præferencesukkerkvoter og mestbegünstigede nationers toldkontingenter til nedsat told) og anden sukkerimport (især forarbejdede produkter) (2,316 mio. t i alt), i forhold til forbruget i EU, bliver så enten eksporteret eller overført som "blokeret" sukker (produktion uden for kvote, der bliver til kvotesukker det følgende produktionsår). Fra produktionsåret 1997/98 til produktionsåret 1998/99 blev der overført 1 195 000 t "blokeret" sukker, mens der fra produktionsåret 1998/99 blev overført 1 340 000 t til produktionsåret 1999/2000. Den samlede eksport af sukker i uforarbejdet stand i 1998/99 var på 4,971 mio. t, heraf 2,021 mio. t som C-sukker og 2,950 mio. t som EU-sukker. Kvotesukker i uforarbejdet stand eksporteres hovedsagelig med restitution, der fastsættes ved ugentlige licitationer. C-sukker skal eksporteres uden restitution.

233. Eksporten gik tilbage som følge af den mindre høst, men lagrene voksede alligevel med over 200 000 t i forhold til produktionsåret 1997/98. Dette kan ses som EU's positive reaktion på det overforsynede verdensmarked.

234. Produktionen af isoglucose og inulinsirup reguleres ved hjælp af kvoter ligesom sukker under den fælles markedsordning. I lighed med tidligere år blev der ikke produceret isoglucose ud over A- og B-kvoten. Produktionen af inulinsirup har derimod endnu ikke nået loftet for de fastsatte kvoter. Der noteredes med en produktion på 156 344 t ligefrem et fald på 28% fra produktionsåret 1997/98 til produktionsåret 1998/99 som følge af ringe cikoriehøst i Belgien og Nederlandene.

235. Sukkerroe- og sukkerproduktionen forventes i det kommende produktionsår at stige betydeligt på grund af større udbytte (7,8%), selv om der noteres en arealtilbagegang på 2,4%. EU's samlede produktion forventes at komme til at ligge på ca. 17,200 mio. t svarende til en stigning på 0,8 mio. t eller 5,1%.

SUKKER 1999

DYRKNINGSAREAL (1 000 ha) // 1 945

PRODUKTION (1 000 t) // 17 213

IMPORT (1 000 t) // 1 814

EKSPORT (1 000 t) // 6 357

Kilde: GD for Landbrug

Kartofler

236. Kartofler er et af de få produkter, som der ikke findes nogen fælles markedsordning for. Kommissionen fremlagde i 1993 et forslag til en fælles markedsordning for kartofler. Rådet har endnu ikke taget stilling til spørgsmålet.

237. Kartofler er en vigtig afgrøde i EU, idet det samlede kartoffeldyrkningsareal er på næsten 1 400 000 ha. Der dyrkes kartofler i alle medlemsstaterne, selv om produktionen på grund af klima- og jordbundsforhold er mest udbredt i det nordlige EU.

238. EU er selvforsynende med kartofler, når man lige ser bort fra nye kartofler. Der importeres nye kartofler om vinteren og først på foråret fra Middelhavslandene, når der i EU kun er en begrænset eller slet ingen produktion. Hovedleverandørerne er Cypern, Egypten, Marokko og Israel. I de seneste år er der i gennemsnit blevet importeret ca. 400 000 t nye kartofler om året fra tredjelande.

239. EU-produktionen af kartofler var på 48 mio. t i 1997, mens den var på 45,4 mio. t i 1998. 1999-produktionen bliver ifølge prognoserne på 48,4 mio. t.

KARTOFLER 1998

DYRKNINGSAREAL (1 000 ha) // 1 373

PRODUKTION (1 000 t) // 45 446

IMPORT (1 000 t) // 405

EKSPORT (1 000 t) // 827

Kilde: Eurostat, GD for Landbrug, FAO

Kunsttørret foder

240. Tørret foder omfatter proteinrige produkter (minimum 15%) såsom lucerne, andre bælgplanter og visse græsser, der er kunsttørret eller soltørret.

241. I 1998/99 blev der ydet støtte for 4 610 000 t kunsttørret foder (104,5% af den maksimale garantimængde) og 151 366 soltørret foder (34,1% af den maksimale garantimængde).

242. For første gang siden 1995-reformen oversteg den støttede produktion af kunsttørret foder den maksimale garantimængde med ca. 4,5%. Medansvarsbestemmelsen, hvorefter støtten nedsættes i alle medlemsstater, hvis den maksimale garantimængde overskrides med op til 5%, blev således taget i brug. Støtten pr. ton blev nedsat i alle medlemsstater (fra 68,83 EUR/t til 65,88 EUR/t) for at bevare budgetneutraliteten. Til gengæld blev der udbetalt ubeskåret støtte for soltørret foder, idet den støttede produktion lå langt under den maksimale garantimængde.

TØRRET FODER 1998

DYRKNINGSAREAL (1 000 ha) // 371

PRODUKTION (1 000 t) // 4 761

IMPORT (1 000 t) // 5

EKSPORT (1 000 t) // 175

Kilde: Eurostat, GD for Landbrug

Spindhør og hamp

243. Hvad angår Rådets forordning (EF) nr. 1308/70 om den fælles markedsordning for hør og hamp [75], foreslog Kommissionen den 10. november 1999 en reform, der går ud på dels at lade

disse to afgrøder komme ind under den støtteordning for producenter af visse markafgrøder, der er fastsat ved Rådets forordning (EF) nr. 1251/1999 [76], dels at indføre en ordning for supplerende støtte til godkendte forarbejdningsvirksomheder i form af støtte til forarbejdning af hør- og hampestrå bestemt til fiberproduktion (KOM(1999) 576).

[75] EFT L 146 af 4.7.1970, s.1.

[76] EFT L 160 af 26.6.1999, s.1.

244. Forslaget indeholder i øvrigt visse budgetmæssige begrænsninger. Desuden vil hektarstøtten til producenterne komme ind under stabilisatorordningen for markafgrøder. Der er dog loft over støtten pr. ton lange eller korte fibre, der ydes til forarbejdningsvirksomheder, i form af nationale maksimale garantimængder.

245. I betragtning af den biologiske forbindelse mellem industrihamp og hamp til fremstilling af psykotrope stoffer er en række foranstaltninger for hamp endvidere blevet opretholdt eller styrket, så sektoren for hamp til fremstilling af fibre ikke bringes i miskredit af ulovlige afgrøder. Der ydes således kun støtte for sorter, der giver en vis sikkerhed for, at indholdet af tetrahydrocannabinol (THC) ikke overstiger 0,2%. For produktionsåret 2000/2001 er maksimumsindholdet dog fastsat til 0,3%.

246. Reformforslaget betyder også, at Kommissionens forordning (EØF) nr. 1524/71 om gennemførelsesbestemmelser vedrørende ydelse af støtte til privat oplagring af hør- og hampfibre [77] ophæves.

[77] EFT L 160 af 17.7.1971, s.16.

1.1.2.17. Spindhør

247. Verdens samlede areal med spindhør var i 1998 på 520 000 ha, og produktionen af fibre var på 636 000 t, heraf 368 000 t i Kina og 50 000 t i Belarus. Der er ingen større samhandel med hørstrå mellem EU og tredjelande. Derimod er importen af fibre undertiden så stor, at den kan forstyrre EU-markedet. EU har underskud af fibre af middel og lav kvalitet og importerer disse fibre fra Østeuropa, Egypten og Kina. Til gengæld leverer EU fibre af god og meget god kvalitet til hele verden, da sådanne fibre ikke produceres andetsteds. Således eksporterede EU i 1998 62 000 t, heraf 47 000 t lange fibre og 15 000 korte fibre hovedsagelig til Kina, Hongkong og Brasilien.

248. EU's spindhørareal er blev udvidet voldsomt mellem 1992 (44 000 ha) og 1998 (171 000 ha). Arealudvidelsen var alt for stor i forhold til EU's kapacitet til at forarbejde spindhør til fibre. Derfor forpligtede Rådet fra produktionsåret 1997/98 producenter og godkendte første forarbejdningsvirksomheder til at indgå kontrakter. I første omgang resulterede denne foranstaltning i, at dyrkningsarealet i 1997 stabiliserede sig på 133 000 ha. Derefter oplevede man igen en ganske kraftig udvidelse af EU-arealet som følge af udviklingen i sektoren for den første forarbejdning, især i Spanien. De vigtigste EU-producenter er traditionelt Frankrig, Belgien og Nederlandene. Hørstrå forarbejdes til fibre på ca. 150 rødnings- og skætningsvirksomheder i det nordvestlige Frankrig (30), Belgien (100), Nederlandene og Tyskland. Desuden afsættes hørstrå også til andre formål end tekstilforarbejdning (især inden for papirindustrien) til generelt meget lave priser.

249. Markedssituationen for hørfibre har været ret ugunstig i flere år, men den rettede sig mod slutningen af produktionsåret 1992/93. Markedsligevægten holdt sig i produktionsårene 1994/95 og 1995/96. I de efterfølgende produktionsår var der imidlertid tendens til, at det igen blev vanskeligere at afsætte skættet hør. Trods bestræbelserne for at finde nye afsætningsmuligheder er markedet fortsat meget afhængigt af tøjmoden.

250. Støtten for spindhør blev opretholdt uændret på 815,86 EUR/ha for 1999/2000. Den er differentieret efter produktionszone og høstmetode, idet man baserer sig på det historiske frøudbytte pr. ha.

1.1.2.18. Hamp

251. Verdens samlede hampeareal er gået betydeligt tilbage i forhold til tidligere, idet dyrkningsarealet var på 85 000 ha i 1998 mod 480 000 ha i gennemsnit i perioden 1979-1981. Kina, Nordkorea, Indien og Rusland er de vigtigste producenter. Hamp spiller ikke nogen større rolle i EU, men er dog i kraftig fremgang. Traditionelt er produktionen koncentreret i Frankrig og i mindre

omfang i Spanien, men i de seneste år har en række andre medlemsstater (Det Forenede Kongerige, Nederlandene og Østrig) genoptaget dyrkningen. Det samme gælder Tyskland siden 1996 og 1997 og Finland og Portugal siden 1997. I 1999 blev der i EU høstet hamp på et areal på ca. 32 000 ha. Samhandelen med tredjelande er meget begrænset. For spindhør er støtten uændret 662,88 EUR/ha.

Bomuld

252. Verdens samlede bomuldsareal i 1999/2000 anslås til ca. 33 mio. ha med en forventet produktion på ca. 18,9 mio. t mod 32,6 mio. ha og 18,3 mio. t i 1998/99.

253. Ikke-egreneret bomuld indgår ikke i den internationale samhandel, men da spindekapaciteten i EU er langt større end EU's egen produktion af fibre, importeres der betydelige mængder: over 1 mio. t i perioden 1988-1993 og 857 000 t i 1998.

254. Det tidligere Sovjetunionen, USA, Syrien og landene i CFA-området er de største leverandører. Til gengæld er samhandelen inden for EU fortsat begrænset, selv om tendensen er stigende.

255. I EU spiller bomuld en begrænset rolle, både med hensyn til areal og antal producenter. Bomuldsproduktionen er koncentreret omkring visse områder i Grækenland og Spanien, hvor denne afgrøde spiller en meget vigtig socioøkonomisk rolle. EU's bomuldsareal er blevet yderligere udvidet, nemlig fra 507 000 ha i 1998 til 538 000 ha i 1999 (427 000 ha i Grækenland og 111 000 ha i Spanien), og EU's produktion anslås til 1 622 000 t ikke-egreneret bomuld (1 231 000 t i Grækenland og 390 000 i Spanien) mod 1 512 000 t i 1998. EU's selvforsyning med bomuldsfibre er på ca. 40%, og forbruget var på ca. 1,179 mio. t i perioden 1996-1998.

256. EU's støtteordning indebærer, at der fastsættes en målpris (106,30 EUR/100 kg) og ydes en støtte svarende til forskellen mellem målprisen og verdensmarkedsprisen til egreneringsvirksomheder, der betaler producenten en vis minimumspris. Hvis produktionen af ikke-egreneret bomuld overstiger den maksimale garantimængde (MGM), nedsættes målprisen og støtten tilsvarende.

257. Støtten til hver enkelt medlemsstat nedsættes i forhold til overskridelsen af den nationale garantimængde, der er fastsat til 782 000 t for Grækenland og 249 000 t for Spanien. Der er ikke nogen grænse for, hvor meget støtten kan nedsættes, men nedsættelsen bliver ikke så stor, hvis udgifterne til støtteordningen kan holdes nede i kraft af verdensmarkedsprisen. For 1999/2000 anslås den foreløbige nedsættelse af målprisen til 40,5% for Grækenland og 40,2% for Spanien.

258. Kommissionen foreslog den 14. december 1999 en reform af den fælles markedsordning for bomuld, navnlig for at gøre ordningen mere budgetneutral og for at indføre miljøkrav i lighed med de foranstaltninger, der er fastsat i de generelle regler for direkte støtte i forbindelse med den fælles landbrugspolitik (KOM(1999) 492 endelig. udg.). For at undgå, at de nationale myndigheder selv beholder EU-støtten, fastsættes det i forslaget, at støtten skal udbetales ubeskåret til støttemodtagerne.

259. Da dette forslag ikke grundlæggende ændrer ordningens hovedprincipper, bør forslaget kunne anvendes fra næste produktionsår, dvs. fra den 1. september 2000.

BOMULD 1998

DYRKNINGSAREAL (1 000 ha) // 507,6

PRODUKTION (1 000 t) // 1 512

IMPORT (1 000 t) // 857

EKSPORT (1 000 t) // 130

Kilde: GD for Landbrug, Eurostat

Silkeorme

260. Silkeormeavl, som finder sted i Grækenland, Italien og i mindre omfang Frankrig, repræsenterer en forsvindende lille del af EU's landbrug og af verdens samlede silkeormeavl. Silkeormeavlen, der især foregår i Thrakien, Veneto og Marche, spiller dog en ikke uvæsentlig rolle i disse områder, og producenterne har oparbejdet en knowhow, der bør værnes om.

261. Verdensproduktionen af natursilke faldt markant i 1997. Ifølge FAO blev der i 1997 produceret 83 000 t (110 000 t i gennemsnit i årene 1993-1995). Produktionen foregår næsten udelukkende i Asien (77 000 t): Kina (51 000 t), Indien (16 000 t), Korea (5 000 t) og Japan (3 000 t) tegner sig tilsammen for over 90% af verdensproduktionen.

262. I EU er der problemer med at opretholde produktionen. Det skyldes, at de stigende produktionsomkostninger ikke altid opvejes af tilsvarende højere markedspriser. I 1998 gennemførtes der produktion i 2 821 kasser mod 2 267 kasser i 1997. Det gav en produktion på 61 200 kg kokoner. Støtten for produktionsåret 1999/2000 er uændret i forhold til året før, nemlig 133,26 EUR pr. kasse.

Olivenolie

263. Verdensproduktionen er i gennemsnit på ca. 2 300 000 t, hvoraf EU tegner sig for 78% (ca. 1 850 000 t). De øvrige storproducenter er Tunesien (155 000 t), Tyrkiet (90 000 t), Syrien (75 000 t) og Marokko (45 000 t). Produktionen svinger utroligt meget fra år til år, og verdensmarkedet følger direkte EU-markedet.

264. Den støtteberettigede EU-produktion i 1998/99 anslås til ca. 1 920 000 t mod 2 394 000 t i 1997/98. Ifølge meddelelserne fra medlemsstaterne i forbindelse med fastsættelsen af oliven- og olivenolieudbyttet for produktionsåret 1998/99 er antallet af produktive træer ca. 530 mio. Der dyrkes oliven på ca. 2 mio. bedrifter.

265. EU-forbruget var i 1997/98 på ca. 1 900 000 t (73% af verdensforbruget). Ifølge de seneste prognoser skulle forbruget i 1998/99 blive af nogenlunde samme størrelsesorden. Mere end 90% af produktionen afsættes i emballager på under 5 kg. Ved begyndelsen af produktionsåret 1998/99 udgjorde interventionslagrene 113 343 t. Ved produktionsårets slutning var de på ca. 25 500 t.

266. Grækenland og Spanien er normalt de største leverandørlande, og selv om Italien både producerer og eksporterer, er landet stadig den største aftager. Importen var i produktionsåret 1997/98 på 46 000 t. Eksporten var i samme produktionsår på 188 000 t, men der blev kun ydet eksportrestitutions for 94 500 t. Det loft, der i WTO-aftalerne blev fastsat for eksport med restitution for denne periode, var på 130 380 t (inkl. overførsel fra det foregående produktionsår).

267. Fra produktionsåret 1998/99 er der foretaget væsentlige justeringer i den fælles markedsordning for olivenolie, og den maksimale garantimængde er blevet splittet op i nationale maksimale garantimængder fordelt mellem producentmedlemsstaterne. Overstiger produktionen den maksimale garantimængde, eventuelt forhøjet med en overførsel fra det foregående produktionsår, nedsættes produktionsstøtten (udbetales til olivendyrkerne) tilsvarende.

268. Kommissionen har endvidere forpligtet sig til at skærpe kontrollen med oliemøllerne, at indføre en objektiv metode til bestemmelse af udbytter i homogene områder og at opstille en strategi for olivenoliekvalitet. Endelig er der truffet foranstaltninger til ydelse af produktionsstøtte for spiseoliven for de producentmedlemsstater, der måtte ønske en sådan støtte.

269. Ved samme lejlighed har man foretaget en række justeringer, idet man har afskaffet forbrugsstøtten, erstattet interventionsordningen med en ordning med privat oplagring, afskaffet ordningen for mindre producenter og gjort nyplantning mindre attraktiv.

OLIVENOLIE 1997/98

DYRKNINGSAREAL (1 000 ha) // 4 448

PRODUKTION (1 000 t) // 1 920

IMPORT (1 000 t) // 46

EKSPORT (1 000 t) // 188

Kilde: GD for Landbrug, Eurostat

Friske frugter og grøntsager

1.1.2.19. Situationen på verdensmarkedet

270. Verdensproduktionen af friske frugter og grøntsager er støt stigende. Den var i 1997 på knap 915 mio. t, hvilket er en stigning på 1,1% i forhold til 1996 og på 28,2% i forhold til

gennemsnitsproduktionen i perioden 1989-1991 [78]. Grøntsagerne (inkl. meloner) tegner sig for ca. 65% af denne mængde. Med 88 mio. t var EU i 1997 verdens næststørste producent efter Kina (286 mio. t).

[78] Kilde: FAO - Produktionsårbog, bind 51-1997.

271. Ifølge de første skøn for produktionsåret 1998/99 [79] bliver verdensproduktionen af citrusfrugter på knap 93,2 mio. t, hvilket er et fald på 5,5% i forhold til 1997/98 og på 9,3% i forhold til 1996/97. EU indtager med en anslået produktion på ca. 9,3 mio. t i produktionsåret 1998/99 tredjepladsen i verden efter Brasilien (20,6 mio. t) og USA (12,6 mio. t) og foran Kina (9,1 mio. t) og Mexico (5,1 mio. t).

[79] Kilde: FAO - Friske og forarbejdede citrusfrugter - årlige statistikker - 1998.

1.1.2.20. Den internationale samhandel

272. Størrelsen af den internationale samhandel med friske frugter og grøntsager varierer alt efter produkt. For produktionsåret 1997/98 udgjorde samhandlen med citrusfrugter på grundlag af eksporten 10,4% af verdensproduktionen af citrusfrugter. Der foreligger ingen nye tal. For perioden 1993-1995 udgjorde samhandelen på grundlag af importen i gennemsnit 11% for pærer, 9,6% for løg, 9,4% for æbler og 8,3% for ferskner og 3,8% for tomater. I 1995 udgjorde EU-eksportens andel af denne internationale samhandel 15% for citroner, 11% for appelsiner og små citrusfrugter, 8,8% for æbler, 7,8% for tomater og 6,3% for pærer.

273. EU er ikke selvforsynende med friske frugter og grøntsager, idet eksporten kun udgjorde 54% af importen i 1995 og 1996 og 70% i 1997. I 1998 udgjorde eksporten (3,35 mio. t) 63% af verdens samlede import (5,3 mio. t). Frugteksporten udgjorde kun 38% af importen i 1998 (67% for citrusfrugter). Til gengæld gik EU fra at have haft underskudsproduktion af grøntsager i 1995 og 1996 til at have overskudsproduktion i 1997 med faldende import (-39% i forhold til 1996) og stigende eksport (+38%). I 1998 gik eksporten så tilbage i forhold til 1997 (-9%), og importen gik frem (+30%). Det er i vid udstrækning tomater, der er skyld i disse udsving.

1.1.2.21. EU-markedet

274. EU-produktionen af æbler på ca. 7,2 mio. t i produktionsåret 1999/98 var lidt mindre end i de tre foregående produktionsår. De tilbagekøbte mængder faldt fra 4,6% i 1996/97 til 4,1% i 1997/98 og til 3,7% af EU-produktionen i 1998/99.

275. EU-produktionen af pærer i produktionsåret 1998/99 var på ca. 1,96 mio. t, hvilket er et fald på 12% i forhold til 1997/98 og på 27% i forhold til gennemsnittet for produktionsårene 1991/92-1995/96. Faldet skyldes især Spanien (-21% i forhold til produktionsåret 1997/98) og Portugal (-88%). De mængder, der blev trukket tilbage fra markedet, udgjorde i 1998/99 3,4% af produktionen mod 4,1% i 1997/98 og 6,1% i 1996/97.

276. I produktionsåret 1998 noteredes der igen fremgang for produktionen af ferskner, som kom op på 2,6 mio. t (+7% i forhold til 1997), navnlig i Grækenland (+59%) og Italien (+23%). Produktionen i 1998 var dog stadig mindre end i 1996 (-19%) og også mindre end gennemsnittet for produktionsårene 1991-1995 (-8%). Der blev foretaget langt færre tilbagekøb (0,7% af produktionen mod 3,7% i 1997 og 16,4% i 1996).

277. På markedet for nektariner var udviklingen i 1998 nogenlunde som for ferskner, idet produktionen igen gik noget frem, nemlig til 628 mio. t, og det var især i Grækenland (+233%, dvs. fra 30 000 til 70 000 t) og Italien (+21%), at der noteredes fremgang.

278. Produktionen af spisedruer i produktionsåret 1998 lå fortsat på 2,2 mio. t som i produktionsårene 1996 og 1997. Italien alene tegner sig for 66% af EU-produktionen. De tilbagekøbte mængder var fortsat ganske små.

279. Produktionen af abrikoser faldt igen i produktionsåret 1998 (-16% i forhold til produktionsåret 1997 og -31% i forhold til produktionsåret 1996), og var endnu mindre end den beskedne produktion i 1995. De tilbagekøbte mængder gik tilbage fra 3,8% i 1997 til 1% i 1998.

280. Produktionen af citrusfrugter på 9,3 mio. t i produktionsåret 1998/99 svarede til et fald på 12% i forhold til produktionsåret 1997/98, men produktionen var fortsat større end i produktionsårene 1996/97 og 1995/96). Spanien er fortsat den største producent i EU med 54% af produktionen i 1998/99. EU-produktionen af appelsiner faldt til 5,29 mio. t (-12% i forhold til

produktionsåret 1997/98). Med en produktion på 1,7 mio. t i 1997/98 og 1,5 mio. t i 1998/99 lå produktionen af citroner igen på gennemsnittet for produktionsårene 1991/92-1995/96. Produktionen af mandariner, klementiner og satsumas faldt med henholdsvis 17%, 14% og 12% i forhold til 1998/97. I produktionsåret 1998/99 faldt tilbagekøbene over for produktionsåret 1997/98 med 1,5% af EU-produktionen for appelsiner, 0,2% for mandariner, 2,6% for klementiner og 1% for satsumas, mens de steg med 2% for citroner.

281. Produktionen af blomkål var på 2,16 mio. t i produktionsåret 1998/99 (-3,5% i forhold til produktionsåret 1997/98). De tilbagekøbte mængder faldt til 5,3% af produktionen mod 7,8% for produktionsåret 1997/98 og 8,8% for produktionsåret 1996/97.

282. Produktionen af tomater steg i produktionsåret 1998/99 med 10% i forhold til 1996/97 og med 3% i forhold til 1995/96. Produktionen gik især frem i Italien (+17%), der havde en produktion på 6,5 mio. t. De tilbagekøbte mængder er fortsat ganske små (1,3%) sammenlignet med produktionen.

1.1.2.22. De vigtigste lovgivningsmæssige og politiske begivenheder

283. 1999 var det tredje år, hvor den nye markedsordning, som Rådet vedtog i 1996, blev anvendt. Producentorganisationerne er hjørnestenen i den fælles markedsordning og får udbetalt EU-støtte via deres driftsfonde med henblik på at tilpasse produktionen til efterspørgslen, fremme udbudskoncentrationen, nedbringe produktionsomkostningerne og tilskynde til anvendelse af miljøvenlige produktionsmetoder.

284. Betingelserne for anerkendelse og foreløbig anerkendelse af producentorganisationer blev vedtaget i 1997 og 1998 tillige med gennemførelsesbestemmelserne for driftsfundene og interventionsordningen. Der er blevet fastsat detaljerede bestemmelser for, hvilken type foranstaltninger og hvilke udgifter der ikke kan finansieres under de operationelle programmer.

285. Efter den fælles markedsordning kan EU fx medfinansiere operationelle programmer, som anerkendte producentorganisationer iværksætter. 845 producentorganisationer, der tegner sig for ca. 30% af EU's produktion af frugt og grøntsager, indsendte operationelle programmer for 1998. I 1999 var der 1 082 producentorganisationer. EU-støtten for 1998 var på 238 mio. EUR mod 199 mio. EUR for 1997. I 1999 blev finansieringen forhøjet til 2,5% af værdien af den produktion, som producentorganisationerne afsætter, mod 2,0% i 1997 og 1998.

286. I forbindelse med de specifikke foranstaltninger for den hektarstøtte, der for en periode på tre år blev indført for asparges til forarbejdning, blev der i 1997 udbetalt støtte for i alt 3 736 ha, og der blev indgivet støtteansøgninger for i alt 3 990 ha i 1998.

287. For at undgå enhver risiko for budgetproblemer som følge af alt for store tilbagekøb har Kommissionen fastsat interventionstærskler for produktionsåret 1999/2000 for tomater (360 000 t), blomkål (112 300 t), æbler (486 900 t), ferskner (254 700 t), nektariner (83 700 t), spisedruer (165 300 t), citroner (73 100 t), appelsiner (414 200 t), satsumas (22 100 t), mandariner (37 900 t) og klementiner (132 800 t).

288. Kommissionen forlængede i juni 1999 gyldighedsperioden for den ordning, der begrænser importen af hvidløg med oprindelse i Kina, med ét år.

289. Ifølge grundforordningen, dvs. den fælles markedsordning for frugt og grøntsager, skal der senest ved udgangen af 2000 udarbejdes en rapport om, hvordan den fælles markedsordning fungerer.

FRUGT 1998

DYRKNINGSAREAL (1 000 ha) // 1 814*

PRODUKTION (1000 t) // 17 886

IMPORT (1 000 t) // 2 692

EKSPORT (1 000 t) // 1 031

* Ekskl. Tyskland, Irland, Italien og Østrig

GRØNTSAGER 1997

DYRKNINGSAREAL (1 000 ha) // 1 354*

PRODUKTION (1 000 t) // 32 644

IMPORT (1 000 t) // 885

EKSPORT (1 000 t) // 1 167

* Ekskl. Irland, Italien og Østrig

Bananer

290. Markedsudviklingstallene for 1999 bekræfter de tendenser siden indførelsen af den fælles markedsordning for bananer, nemlig en pristilnærmelsestendens og en tendens til større spredning i EU's bananforsyning med hensyn til oprindelsesland.

291. EU forsynes med bananer af tre hovedgrupper af leverandører:

- de bananproducerende områder i EU (markedsandel på 20,50%)
- AVS-landene (17,12%)
- landene i Syd- og Mellemamerika (62,39%).

1.1.2.23. Reform af den fælles markedsordning for bananer

292. De nye bestemmelser i afsnit IV, "Ordning for samhandelen med tredjelande", i forordning (EØF) nr. 404/93 [80] har været gældende siden den 1. januar 1999 som følge af reformen vedtaget i juli 1998. Nedenstående oversigtsskema viser de vigtigste forvaltningsbestemmelser for markedsforsyningen.

[80] Forordning (EØF) nr. 404/93 af 13. februar 1993 (EFT L 47 af 25.2.1993, s. 1).

293. WTO's tvistbilæggelsesorgan har skønnet, at indholdet af de pågældende bestemmelser er således, at EU endnu ikke har opfyldt sine forpligtelser. Indvendingerne går på importlicensordningen, fordelingen af toldkontingenter og kvalitetskriterierne i forbindelse med import af traditionelle AVS-bananer. USA har fået bemyndigelse til at indføre sanktioner for et beløb på 191,4 mio. USD.

294. Kommissionen har holdt samråd med de vigtigste berørte parter for at finde frem til en passende løsning, og den har meddelt Rådet, hvordan Kommissionens forhandlingsparter stiller sig de mulige løsninger, og navnlig de løsninger, som Tvistbilæggelsesorganet foreslår. Det er ret vanskeligt at finde en løsning, der på én gang er forenelig med WTO's regler og tilfredsstillende for de berørte parter.

295. Producentsammenslutningerne modtager for EU-bananer en støtte til udligning af forskellen mellem den opjusterede (+5% for 1998) faste gennemsnitlige referenceindtægt for 1991 i de fire produktionsområder og den gennemsnitlige produktionsindtægt for et givet år. For bananer afsat i 1998 var udligningsstøtten [81] 24,42 EUR/100 kg med en supplerende støtte på 3,19 EUR/100 kg for portugisiske bananer, og der blev afsat 786 232 t. Udgifterne til udligningsstøtte var på 193 mio. EUR i 1998 mod 201,9 mio. EUR i 1997.

[81] Kommissionens forordning (EF) nr. 1063/1999 af 21. maj 1999 (EFT L 129 af 22.5.1999, s. 25).

BANANER 1998

DYRKNINGSAREAL (1 000 ha) // -

PRODUKTION (mio. t) // 786 232

IMPORT +PRODUKTION (1 000 t) // 3 050

Kilde: GD for Landbrug

Den fælles markedsordning for bananer - de vigtigste forvaltningsbestemmelser for markedsforsyningen (ordning gældende fra den 1.1.1999)

>TABLE POSITION>

1) Told for mængderne af ikke-traditionelle AVS-bananer, fritagelse

1.1.2.24. EU-produktionen

296. Den endelige produktion i 1998 (786 232 t) kom til at ligge lavere en forventet (forventet produktion på ca. 830 000 t), fordi Guadeloupe blev ramt af orkanen George. For 1999 forventes der en produktion på 786 000 t, ikke kun fordi orkanen George har påvirket produktionen på Guadeloupe, men også fordi De Kanariske Øer og Madeira blev hærget af storme i årets begyndelse.

1.1.2.25. Import fra AVS-staterne

297. I 1998 blev der importeret 656 500 t AVS-bananer, heraf 595 000 t traditionelle AVS-bananer. Der forventes øget import af AVS-bananer for 1999.

>REFERENCE TO A GRAPHIC>

Forarbejdede frugter og grøntsager

1.1.2.26. Verdensmarkedet og EU-markedet

298. Der foreligger endnu kun meget ufuldstændige oplysninger om sektoren for forarbejdede frugter og grøntsager. For EU's vedkommende vedrører oplysningerne næsten kun de produkter, hvortil der ydes forarbejdningsstøtte.

299. Verdensproduktionen af tomater til forarbejdning var i produktionsåret 1998/99 på ca. 24,3 mio. t. De vigtigste producentlande var USA (8,5 mio. t i 1998/99 mod 9 mio. t i 1997/98), EU (8 mio. t mod 6,8 mio. t) og Tyrkiet (1,8 mio. t mod 1,1 mio. t).

300. Produktionsstigningen i EU (1,2 mio. t) gjaldt alle produkter: koncentrat (+0,7 mio. t), flåede tomater (+0,2 mio. t) og "andre produkter" (+0,2 mio. t). Men ud af de 6,9 mio. t tomater, som i EU blev forarbejdet til produkter, der kan ydes forarbejdningsstøtte for, var det kun de 6,6 mio. t eller 92%, der reelt blev ydet EU-støtte for (6,3 mio. t i 1997/98). 66% af disse mængder blev anvendt til fremstilling af koncentrat. Når man lige ser bort fra produktionsåret 1997/98, er kvoten på 6,9 mio. t altid blevet overskredet. I produktionsåret 1999/2000 forventes der en produktionsfremgang ikke blot i EU, men også i den øvrige del af verden.

301. Der blev i EU i produktionsåret 1998/99 forarbejdet omkring 480 000 t ferskner til konserver i sukkerlage og/eller egen saft mod ca. 426 000 t i det foregående produktionsår. For andet år i træk lå produktionen langt under normalen og garantitærsklen (582 000 t) på grund af dårligt vejr. EU er fortsat nettoeksportør af dette produkt (113 000 t i 1998).

302. EU-produktionen af williams- og rochapærer forarbejdet til pærer i sukkerlage og/eller egen frugtsaft var i produktionsåret 1998/99 på over 162 000 t, dvs. 58% over garantitærsklen. Italien er fortsat den største EU-producent (49% af den samlede produktion) foran Spanien (31%) og Frankrig (15%). EU har underskudsproduktion af dette produkt, idet eksporten i 1998 var på 5 000 t færdigvarer mod en import på 33 000 t.

1.1.2.27. De vigtigste lovgivningsmæssige og politiske begivenheder

303. Den fælles markedsordning for denne sektor omfatter i princippet alle forarbejdede frugter og grøntsager. EU-støtten er imidlertid koncentreret om nogle få produkter:

- Forarbejdningsstøtte for ferskner, pærer, tomater, blommer, tørrede figner og ananas, forudsat at producenten garanteres en mindstepris
- Intervention af og oplagringsstøtte for tørrede druer og figner i slutningen af produktionsåret. Hektarstøtte for tørrede druer
- Importafgiftsfrie toldkontingenter for svampe
- En ordning med minimumsimportpriser for tørrede druer og visse produkter forarbejdet på basis af kirsebær og for import af røde bær fra visse central- og østeuropæiske lande, herunder de baltiske lande
- Som led i prispakken for 1999/2000 udarbejdede Kommissionen efter mandat fra Rådet et forslag, der går ud på at forhøje Portugals kvote for tomatkoncentrat med 83 468 t for produktionsåret

1999/2000 og med en mængde for produktionsåret 2000/01, der først beregnes, når man kender produktionen i 1999/2000

- Specifikke kvalitetsforbedrende og afsætningsfremmende foranstaltninger for hindbær til forarbejdning og for tørrede druer.

304. For forarbejdede citrusfrugter ændrede Rådet for produktionsåret 1999/2000 forordning (EF) nr. 2202/96 [82], så sanktionerne ved overtrædelse af forarbejdningstærsklen gælder for det følgende produktionsår i stedet for det aktuelle produktionsår.

[82] EFT L 297 af 21.11.1996, s. 49.

305. For produktionsåret 1999/2000 blev minimumsproducentprisen nedsat i forhold til produktionsåret før for tomater (-3%), ferskner (-7,8%) og pærer (-9,4%). For figner blev den forhøjet (+3,0%). Forarbejdningsstøtten blev nedsat med 11,4% for tomater og forhøjet med 0,6% for ferskner i sukkerlage og/eller egen saft, med 5% for williams- og rochapærer i sukkerlage og/eller egen saft og med 2,8% for ananaskonserves. Denne udvikling skal ses i sammenhæng med råvareprisudviklingen i tredjelande udtrykt i EUR.

306. For tørrede druer og tørrede figner blev der fastsat nye bestemmelser for ydelse af EU-støtte og for oplagingsordningen. Bestemmelserne anvendes fra produktionsåret 1999/2000.

307. For tørrede druers vedkommende opretholdt man hektarstøttens grundbeløb uændret på 2 785 EUR. Denne støtte udbetales kun for specialarealer, der opfylder visse udbyttekriterier.

308. Den ordning med minimumsimportpriser for visse bær med oprindelse i Bulgarien, Ungarn, Polen, Rumænien, Slovakiet og Tjekkiet, der blev indført i 1997, blev videreført. Ifølge ordningen gælder minimumsimportpriserne permanent, og ikke først efter at Kommissionen har truffet en ad hoc-beslutning. Ordningen udvides inden længe til også at omfatte de baltiske lande. Importpriserne forblev højere en de fastsatte minimumspriser.

309. Ifølge grundforordningen, dvs. den fælles markedsordning for forarbejdede frugter og grøntsager, skal der i løbet af 2000 udarbejdes en rapport om, hvordan den fælles markedsordning fungerer.

Vinsektoren

310. Foranstaltningerne vedrørende eliminering af biprodukter fra vinfremstilling, oplagingsstøtte, støtte til anvendelse af most til forhøjelse af alkoholindholdet og druesaftfremstilling blev videreført. Den obligatoriske destillation blev afskaffet og erstattes af en krsedestillation. Der blev truffet en ny foranstaltning, der gør det muligt at opretholde de store afsætningsmuligheder, som sektoren for alkohol til konsum giver.

311. Bestemmelserne om "tilbagespørg" af produkter, korrekt forbrugeroplysning og beskyttelse af forbrugernes og producenternes legitime interesser såsom bestemmelserne om ledsagedokumenter, produkters benævnelse og præsenteringsform, ønologiske fremgangsmåder og beskyttelse af oprindelsesbetegnelser blev opretholdt. Hvad angår produktspecifikation, er den væsentligste nyhed, at der på etiketten - ud over de obligatoriske angivelser eller de fakultative angivelser, der er omhandlet i forordning (EF) nr. 1493/1999 - nu også kan anføres andre specifikke angivelser, forudsat at de ikke vildleder forbrugeren, og at de er dokumenteret af aftapningsvirksomheden.

312. EU's vinproduktion (ekskl. most, der ikke er forarbejdet til vin) i produktionsåret 1998/99 var på 159 mio. hl. EU-produktionen forventes i produktionsåret 1999/2000 at komme op på 176 mio. hl, hvilket er en stigning på 11% over for produktionsåret før. Der er tale om en meget begrænset stigning i Spanien (31 mio. hl) og Italien (57,6 mio. hl), en kraftig stigning i Portugal (4 mio. hl), der dog blot betyder, at Portugal igen kommer op på det normale produktionsniveau (7,2 mio. hl), og en meget markant stigning i Østrig (2,7 mio. hl) og især i Frankrig (60,2 mio. hl) og Tyskland (13 mio. hl). Prognoserne fra Det Internationale Vinkontor (OIV) tyder på en verdensproduktion på 270-285 mio. hl i 1999. Der noteredes igen en mindre tilbagegang i EU's vinareal med druesorter til vinfremstilling, idet det i produktionsåret 1997/98 gik tilbage det til 3,28 mio. ha, en tilbagegang på 1,3% i forhold til produktionsåret 1996/97. EU's vinproduktion tegnede sig for ca. 62% af verdens samlede vinproduktion i produktionsåret 1997/98. Ifølge de seneste oplysninger fra Instituto Europeo de Coyuntura Vitivinicola skulle vinproduktionen på den sydlige halvkugle i 1999 blive

således: Argentina 18,3 mio. hl, Australien 8,6 mio. hl, Brasilien 3,2 mio. hl, Chile 4,3 mio. hl, New Zealand 0,7 mio. hl, Sydafrika 9,2 mio. hl og Uruguay og Paraguay tilsammen 1,1 mio. hl.

313. EU er verdens største eksportør med en eksport på 12,8 mio. hl (1998), hvilket er en stigning i forhold til 1997, hvor EU eksporterede 12,2 mio. hl. De vigtigste traditionelle aftagere af EU-vin i 1998 var USA med næsten 3 mio. hl, Japan med 1,9 mio. hl, Schweiz med 1,6 mio. hl og Canada med 1,1 mio. hl.

314. Importen fra tredjelande var også stigende, og i 1998 udgjorde den 5,9 mio. hl, hvilket var en stigning på 7% over for 1997.

315. EU's import af vin kom i 1998 navnlig fra Australien (1 mio. hl), Bulgarien (609 501 hl), Chile (780 906 hl), Sydafrika (760 439 hl) og USA (815 626 hl). USA's eksport ekspanderede kraftigt i forhold til 1997 (+31%).

316. De vigtigste importmedlemsstater i 1998 var Det Forenede Kongerige (44% af EU-importen) og Tyskland (25% af EU-importen).

317. Samhandelen i EU beregnet på grundlag af importen voksede markant fra 1997 til 1998, nemlig fra 30,8 mio. hl til 36,3 mio. hl (+18%), mens væksten fra 1996 til 1997 var på 4%.

318. Vinforbruget faldt også i produktionsåret 1997/98 og udgjorde 33,6 l/indbygger mens det i 1996/97 var på 34,7 l/indbygger. Efter medlemsstaternes foreløbige statistikker tyder det dog på, at forbruget vil gå frem i 1998/99 og komme op på 34,4 l/indbygger.

319. Slutlagrene ved udgangen af produktionsåret 1998/99 var på 118,7 mio. hl, og det var lidt mindre end ved udgangen af produktionsåret 1997/98, hvor de var på 119,1 mio. hl.

320. Det blev i produktionsåret 1998/99 åbnet mulighed for forebyggende destillation af 9,45 mio. hl. For produktionsåret 1999/2000 er der givet grønt lys for forebyggende destillation af 10 mio. hl.

VIN 1998

DYRKNINGSAREAL (1 000 ha) // 3 283

PRODUKTION (1 000 hl) // 159 000

IMPORT (1 000 hl) // 5 900

EKSPORT (1 000 hl) // 12 800

Kilde: GD for Landbrug, Eurostat

Tobak

1.1.2.28. Markedsudvikling

321. Verdensproduktionen af tobak faldt med 17,4 % fra 1997 til 1998, hvor den var på 6,7 mio. t. Kina er verdens største tobaksproducent med 37,8% af verdensproduktionen (et fald på 27,2% i forhold til 1997). På anden-, tredje- og fjerdepladsen følger henholdsvis USA, Indien og Brasilien. EU ligger på femtepladsen med 5,1% af verdensproduktionen. I 1998 producerede EU 342 000 t bladtobak, hvilket er lidt mere end i 1997 (+2,1%).

322. Tobakspriserne faldt lidt på markederne i Malawi og Zimbabwe. Pristendenserne på disse markeder giver et godt fingerpeg om tendenserne i verdensmarkedspriserne, navnlig for flue cured- og light air cured-sorter. Priserne på de europæiske markeder gik op, især for orientalske sorter. Efterspørgslen på verdensmarkedet efter bladtobak faldt med 0,6% fra 1997 til 1998.

323. Hvad angår samhandelen, eksporterede EU 178 674 t tobak til resten af verden i 1998 mod 168 255 t i 1997. Der blev hovedsageligt eksporteret orientalske sorter, som er eftertragtede på grund af deres aromatiske egenskaber. Den markante stigning i EU's eksport skyldtes først og fremmest den store eksportfremgang for flue cured-, light air cured- og sun cured-sorter, visse andre tobakssorter samt tobaksaffald i 1998. EU importerede 541 200 t tobak i 1998.

324. EU-produktionen er stabil, fordi der ved 1992-reformen af den fælles markedsordning for tobak blev indført en kvoteordning pr. medlemsstat og pr. sortsgruppe. Der findes nu otte sortsgrupper, og man har afskaffet interventionsopkøb og eksportrestitutions. For 1998-høsten var kvoten på 350 163 t. EU-produktionen lå 2,3% under kvoten.

325. Fra 1999-høsten indføres der en ny reform af den fælles markedsordning for råttobak, der dels skal tilskynde producenterne til at producere kvalitetsprodukter, dels indeholder ledsageforanstaltninger i forbindelse med frivilligt ophør med tobaksproduktion.

326. Den nye ordning med differentiering af præmien indføres over en periode på tre år og kommer til at gælde fuldt ud fra 2002. Princippet er, at producenterne får tildelt en variabel del af præmien (fra 30% til 45%), alt efter markedsprisen, der anvendes som indikator for kvaliteten. Differentieringen foretages for hvert parti og hver sort råttobak hos hver producentsammenslutning.

327. For at lette omstillingen for producenter, der forlader sektoren, indføres der en ordning med opkøb af kvoter. Producenter, hvis kvoter opkøbes i 1999, har ret til et bestemt beløb for hver sortgruppe i forbindelse med udbetalingen af præmier for 2000-, 2001- og 2002-høsten. De følsomme produktionsområder og sortgrupper af høj kvalitet som fastsat Ved Kommissionens forordning (EF) nr. 1823/1999 blev der fastsat der mængder, for så vidt angår sortgrupper af høj kvalitet.

328. Medlemsstaterne skal for hver høst oprette en national reserve af produktionskvoter for hver sortgruppe. Formålet er at smidiggøre kvoteordningen: Reserven fordeles efter objektive kriterier, som fastsættes af de enkelte medlemsstater, for at øge de eksisterende landbrugeres produktion eller for at gøre det lettere for unge landbrugere at etablere sig.

TOBAK 1998

DYRKNINGSAREAL (1 000 ha) // 139 100

PRODUKTION (1 000 t) // 342

IMPORT (1 000 t) // 541,2

EKSPORT (1 000 t) // 178,7

Kilde: GD for Landbrug, "World Tobacco Markets & Trade" (publikation udgivet af det amerikanske landbrugsministerium)

Frø

1.1.2.29. Markedsudvikling

329. I 1998 var det samlede frøareal, som der kunne ydes EU-støtte [83] til, på 439 512 ha. For alle medlemsstaternes vedkommende noteredes der som helhed en udvidelse af det samlede areal på ca. 17% i forhold til året før.

[83] Efter den fælles markedsordning for frø ydes der støtte til produktionen af basisfrø og certificeret frø fra ca. 40 forskellige landbrugsplantearter, herunder forskellige foderplanter, ris og hør.

330. Arealerne med fodergræsfrø og bælgplante frø var på henholdsvis 205 834 ha og 165 321 ha. For alle medlemsstaterne under ét kunne der således i forhold til 1997 konstateres en udvidelse af arealerne med fodergræsfrø (19%) og foderbælgplante frø (ca. 20%).

331. Det samlede areal med ris til udsæd var på 18 569 ha, hvilket var ca. 5% mere end i 1997. Der noteredes en mindre fremgang for ris til udsæd af indica-typen (4 451 ha svarende til en forøgelse på ca. 29% i forhold til 1997) og tilbagegang for ris til udsæd af japonica-typen (12 357 ha svarende til en nedgang på 8% i forhold til 1997).

332. Arealerne med spindhør og olie hør til udsæd var på henholdsvis 27 076 ha og 20 503 ha. For alle medlemsstater under ét er der således tale om en udvidelse i forhold til 1997 på 2 % for spindhør og 8% for olie hør.

333. Hybridmajsarealet var på 56 687 ha. For alle medlemsstaterne under ét svarer dette til en tilbagegang på ca. 2% i forhold til 1997.

334. I produktionsåret 1997/98 lå EU's samlede import af frø omfattet af den fælles markedsordning (75 980 t) fortsat højere end eksporten til tredjelande (23 179 t), hvilket således bekræfter tendensen i det sidste årti. Importen af frø af hybridmajs var på 65 317 t, heraf 60 558 t enkelthyrider (ca. 93% af den samlede import).

1.1.2.30. Ændring af den fælles markedsordning for frø

335. Rådet udstedte den 24. juni 1999 en forordning om fastsættelse for produktionsårene 2000/2001 og 2001/2002 af støtten for frø [84]. Ved samme forordning ændredes forordning (EØF) nr. 2358/71, for så vidt angår ris til udsæd, hampfrø og frø af engelsk rajgræs [85].

[84] Rådets forordning (EF) nr. 1405/1999 af 24. juni 1999 (EFT L 164 af 30.6.1999, s. 17).

[85] Rådets forordning (EØF) nr. 2358/71 af 26. oktober 1971 EFT L 246 af 5.11.1971, s. 1.

336. For ris til udsæd er japonica-typen og indica-typen blevet erstattet af en klassificering baseret på riskornenes størrelse som fastsat i den fælles markedsordning for ris.

337. For hampfrø, hvor der traditionelt kun ydes støtte for enbosorter, har man besluttet, at der kan ydes støtte for nye tvebosorter med et alkaloidindhold (THC) på under 0,3% for produktionsårene 2000 og 2001 og på under 0,2% for de efterfølgende produktionsår.

338. For rajgræs vil der fra produktionsåret 2002/2003 kun være én støttesats, fordi priserne på de eksterne markeder ikke længere gør det berettiget at skelne mellem tre sortsgrupper, og man vil så i overgangsperioden gradvis tilnærme støttesatserne for de tre grupper.

Humle

1.1.2.31. Verdensmarkedet

339. Verdens samlede humleareal var på ca. 71 500 ha, hvoraf henved 55 000 ha tilhørte medlemmerne af Den Internationale Humledyrkningskomité (IHGC -International Hop Growers' Convention) og de humleproducerende EU-medlemslande. Der er endvidere en betydelig produktion i Kina, for hvilken der dog ikke foreligger præcise tal, men kun skøn.

340. For IHGC-medlemmerne og EU gik humlearealet tilbage med 14,89% i 1998 svarende til ca. 9 600 ha, heraf ca. 2 400 ha i EU - især i Tyskland (ca. 1 700 ha) - ca. 2 700 ha i USA og ca. 1 750 ha i Tjekkiet.

341. Med sine ca. 2 230 000 centner var verdenshøsten i 1998 mindre end i 1997 (-10,70 %). Kvaliteten af produktionen var også dårligere, med et alfasyreindhold på 6,29% og en alfasyreproduktion på 7 026 t (9 300 t 1997).

342. Selv om høstudbyttet var 2,5% lavere end i 1997, var det stadig 9% over gennemsnittet for de sidste 20 år.

1.1.2.32. EU-markedet

343. I EU dyrkes der humle i otte medlemsstater (Belgien, Tyskland, Spanien, Frankrig, Irland, Østrig, Portugal og Det Forenede Kongerige). 80% af EU's samlede humleareal på i alt 24 371 ha i 1998 lå i Tyskland. Arealet gik tilbage med 2 414 ha, dvs. 9 %, i forhold til 1997.

344. 1998-høsten på 755 890 centner var langt mindre end 1997-høsten (-9,74%). Gennemsnitsudbyttet var det samme som året før, dvs. 1,55 t/ha eller 31 centner/ha.

345. Produktionen var af god kvalitet, og indholdet af alfasyre var på 7,5% i gennemsnit for hele EU for de tre sortsgrupper, hvilket gav 2 853 t alfasyre (117 kg/ha) til ølproduktionen i 1999.

346. Som helhed betragtet lå den gennemsnitlige pris for humle solgt på kontrakt på 197 EUR/centner eller 5 EUR/centner lavere end for 1997-høsten.

347. Gennemsnitsprisen for humle på det frie marked steg markant (fra 64 EUR/centner i 1997 til 92 EUR/centner i 1998) og nærmede sig prisen for 1996-høsten.

348. Efter den fælles markedsordning for humle ydes der støtte til humleproducenter, så de sikres en rimelig indtjening. Rådet fastsatte støtten til 480 EUR/ha for alle sorter for en periode på fem år fra 1996-høsten. Der ydes samme støtte for arealer, der midlertidigt tages ud af produktion, eller som ryddes. Det drejede sig i 1998 om 1 679 ha, heraf 1 623 ha i Tyskland.

349. Ifølge prognoserne skulle EU's høst i 1999 blive mindre end i 1998.

HUMLE 1998

DYRKNINGSAREAL (1 000 ha) // 24,4

PRODUKTION (1 000 t) // 37,8

IMPORT (1 000 t) // 2,5

EKSPORT (1 000 t) // 12,3

Kilde: GD for Landbrug

Levende planter og blomsterdyrkningsprodukter

350. Denne sektor spænder over mange forskellige produkter omfattet af den fælles markedsordning: løg, levende planter (prydplanter og planteskoleprodukter), afskårne blomster og blade. I den fælles markedsordning fastsættes der kvalitetsnormer og almindelig told uden anden form for specifik importbeskyttelse end eventuelle beskyttelsesforanstaltninger. Rådet vedtog desuden i 1996 et treårigt salgsfremmende program (1997-1999) med en EU-finansiering på 15 mio. EUR om året, hvor EU dækker op til 60% af de faktiske udgifter til foranstaltninger, der gennemføres af sammenslutninger, som er repræsentative for aktiviteterne i denne sektor. Formålet er at øge forbruget af sådanne produkter i EU. Når de tre år er gået, vil der blive foretaget en undersøgelse, der skal vise, i hvor høj grad målet er nået, og på baggrund heraf vil man så bedømme, hvilke konsekvenser undersøgelsesresultaterne får for eventuelle fremtidige foranstaltninger af denne art.

351. I de senere år har der kunnet noteres en stigning i produktionen og handelen såvel i EU som i tredjelande. I 1998 var værdien af EU-produktionen 13,4 mia. EUR, hvilket svarer til 6% af landbrugets samlede produktionsværdi.

352. Det samlede areal, der anvendes til blomsterdyrkning, er på ca. 115 000 ha, og heraf anvendes næsten 22 000 ha til produktion af blomsterløg med Nederlandene som den største producent.

353. I 1998 havde EU en import fra tredjelande på i alt 311 823 t (til en værdi af 984 mio. EUR), hvilket er en stigning på 84% over for 1989. Hoved halvdelen bestod af friske afskårne blomster, idet EU er verdens største marked for sådanne produkter. Det skal bemærkes, at størsteparten af disse blomster (hoved 80%) kan importeres toldfrit ifølge aftaler, EU har indgået med tredjelande, fx aftalerne med Colombia og med andre mellemamerikanske og sydamerikanske lande om generelle toldpræferencer eller aftaler indgået med AVS-landene inden for rammerne af Lomé-konventionen.

354. For fem Middelhavslande (Cypern, Vestbredden og Gaza-striben, Israel, Jordan og Marokko) indrømmes toldfritagelsen for visse afskårne blomsters vedkommende (roser og nelliker) inden for visse kontingenter og på betingelse af, at importprisen ikke er lavere end en vis procentdel af EU-kostprisen for disse produkter.

355. Israel var fortsat EU's vigtigste leverandør af afskårne blomster (40 700 t) efterfulgt af Kenya (29 600 t) og Colombia (19 000 t). Blandt de øvrige EU-leverandørlande for sektoren som helhed kan nævnes Polen og Zimbabwe, der har tredoblet deres eksport til EU siden 1990, og navnlig Ecuador, hvis eksport til EU i 1998 var 25 gange større end for otte år siden.

356. EU's samlede eksport til tredjelande udgjorde i 1998 omkring 328 000 t til en værdi af 1 064 mio. ECU. De vigtigste produkter er levende planter og planteskoleprodukter, blomsterløg, friske afskårne blomster og blade, i den nævnte rækkefølge.

357. Handelsbalancen for sektoren som helhed var for 1998 på ny positiv, både hvad angår værdi (ca. 80 mio. EUR) og mængde (16 079 t), og det var første gang siden 1993. Det skyldes, at værdien af eksporten i to delsektorer, nemlig løg og levende planter, oversteg værdien af importen med henholdsvis 263 mio. EUR og 185 mio. EUR.

Markedsudvikling - Animalske produkter

Mælk og mejeriprodukter

1.1.2.33. Verdensmarkedet

358. Ifølge FAO's skøn skulle verdensproduktionen af mælk (inkl. bøffel-, fåre- og gedemælk) i 1999 stige med 4 mio. t, dvs. knap 0,7%, og nå op på 559 mio. t. Hele stigningen kommer fra

komælksproduktionen i modsætning til de foregående år, hvor komælksproduktionen var nærmest uændret trods øget produktion i Oceanien, men det skyldes, at produktionen gik ned i Rusland og de øvrige østeuropæiske lande.

359. Med hensyn til Asien, hvor over halvdelen af bøffelmælken kommer fra, blev væksten i produktionen i Indien bremsede i en række områder. I 1999 forventes Indiens produktion at nå op på 78 mio. t, og dermed bliver landet den næststørste producent i verden foran USA, men efter EU. Den øgede efterspørgsel på det indiske hjemmemarked har bidraget til produktionsstigningen. Forbruget pr. indbygger er dog kun på 65 kg om året, dvs. ikke engang en fjerdedel af forbruget pr. indbygger i de vestlige lande. Pakistan, som er en anden storproducent i den del af verden, nærmere betegnet verdens femtestørste producent, forventes i 1999 at producere lidt over 23 mio. t, og produktionen er dermed steget med 1 mio. t hvert år siden 1994.

360. I Latinamerika forventes produktionen i 1999 at stige i de fleste lande. Sidste år, altså i 1998, udgjorde produktionen i denne del af verden 58 mio. t. I 1999 forventes produktionen således at komme op på over 59 mio. t. Brasilien er den største mælkeproducent i denne del af verden (verdens sjette største) og den største importør blandt Mercosur-landene. Brasiliens produktion kommer til at overstige 22 mio. t i 1999, men alligevel må landet importere store mængder mejeriprodukter fra Argentina og Uruguay for at dække sit forbrug.

361. I Østeuropa skulle mælkeproduktionen i 1999 globalt set komme til at ligge på samme niveau som i 1998, dvs. på 84,9 mio. t, men med forskelle mellem landene. I det tidligere Sovjetunionen fortsætter nedgangen. Produktionen forventes derimod at vokse en hel del i Polen, Rumænien og Tjekkiet, mens der spås en mere moderat vækst i andre lande i regionen. Foderforsyningerne er dog fortsat begrænsede, og derfor bliver kvægbestanden stadig mindre. Rubelkrisen sidste år kunne også mærkes i Ruslands nabolande i form af prisstigninger, som fik forbruget til at falde, hvilket så igen gjorde, at udbuddet var større end efterspørgslen. Dertil kom den stigende anvendelse af billigere substitutter såsom vegetabilsk olie. Desuden ændrer forbrugsvanerne i denne del af verden sig til fordel for produkter såsom langtidsholdbar mælk, blød ost, is og desserter, mens forbruget af de traditionelle mejeriprodukter er faldende.

362. I USA steg produktionen kun meget lidt i 1998. På ny holdt prognoserne om en spektakulær produktionsstigning på grund af BST-programmet ikke stik, og dem, som troede, at de havde fundet den trylleformel, der kunne løse alle problemer i mælkesektoren. I Canada forventes der nærmest uændret produktion, fordi kvoterne for mælk til forarbejdning blev opretholdt.

363. I Oceanien spillede vejrforholdene en særdeles stor rolle i hver af de to store producentlande i regionen. I Australien var vejrforholdene meget gunstige i foregående produktionsår. Det gjorde det muligt at øge mælkeproduktionen med over 10 mio. t (+8,4%). I denne del af verden er vejrforholdene meget skiftende fra år til år med deraf følgende virkninger for mælkeproduktionen. I 1996 var de meget gunstige, men i 1997 blev så en stor del af Australien ramt af tørke, og også i første halvår af 1998 var vejrforholdene ugunstige. I Australien går man mere og mere over til at anvende foderblandinger til mælkekvæget. I New Zealand oplevede man i foregående produktionsår en tørke, som gjorde, at produktionen ikke gik frem, men mælkeproduktionen i New Zealand er dog vokset markant fra 1995 til 1998, nemlig med 8% om året, takket være gode vejrforhold for græsarealerne og den gunstige udvikling i verdensmarkedspriserne i 1995 og 1996. Fald i verdensmarkedspriserne er altid blevet opvejet af en devaluering af den newzealandske dollar. Australien har undertiden også fulgt denne valutapolitik.

1.1.2.34. EU-markedet

364. Mælkekvægsbestanden forventes ved udgangen af 1999 at være gået tilbage med 385 000 dyr til 21,1 mio. dyr (-1,8%), men tilbagegangen opvejes dog delvis af en udbyttestigning på 1,4%. Produktionen skulle således falde med 70 000 t til 120,5 mio. t, men medlemsstaterne forventer en lille stigning i mælkeleverancerne. Leverancerne forventes at komme til at ligge på 113,8 mio. t, hvilket er en stigning på 310 000 t, som især Det Forenede Kongerige og Spanien tegner sig for.

365. Produktionen af konsummælk fortsatte sin nedadgående tendens (-0,9%). Produktionen af fløde til direkte konsum er kraftigt stigende og steg med 2,3% i 1999. Smørproduktionen forventes i 1999 at stige med 1,5% til 1,86 mio. t. Det svarer til en stigning på 27 000 t, hovedsageligt i Tyskland, Irland, Belgien og Frankrig. Smørforbruget havde stabiliseret sig på 1,79 mio. t, men i 1999 faldt forbruget med 0,2% pr. indbygger til 4,78 kg.

366. Ostproduktionen forventes i 1999 at falde med ca. 58 000 t til 6,6 mio. t (-0,9%) Det er den første produktionsnedgang for ost, men siden 1996 har der været en vis afmatning i produktionstilvæksten, og denne tendens har så fremkaldt dette fald. Forbruget forventes ligeledes at gå tilbage i 1999, nemlig med 0,3% eller 19 000 t.

367. Forbruget pr. indbygger faldt ligeledes i de fleste medlemsstater, især der, hvor det traditionelt har været størst og mest stabilt såsom i Danmark, Spanien, Irland, Italien, Grækenland, Nederlandene. Det steg dog i Det Forenede Kongerige (+3,2%).

368. For tørmælk forventes der en produktionsstigning på ca. 39 000 t til 2,13 mio. t. Stigningen skyldes en produktionsfremgang på 2,9% for skummetmælkspulver til 1,1 mio. t. Produktionen af sødmælkspulver og pulver af delvis skummet mælk skulle blive af samme størrelse som foregående år.

369. Produktionen af kasein faldt med 7 000 t i 1999 efter at være steget med 14 000 t i 1998.

370. Produktionen af kondenseret mælk faldt med 2,3% til 1,28 mio. t og fulgte således den historiske tendens til et årligt fald på 1,6%.

371. Det skal endvidere nævnes, at antallet af malkekvægsbedrifter er meget stærkt for nedadgående, for i perioden 1995-1999 er antallet årligt faldet med 6,89% i EU-15 (i 1999 vil der således kun være 727 600 malkekvægsbedrifter), at antallet af køer pr. bedrift er steget til 28,9, og at mælkeleverancerne pr. bedrift er på 156,4 t i gennemsnit.

372. Det samlede forbrug af mejeriprodukter i EU har siden 1995 ligget på omkring 112 mio. t. I 1999 forventes det at ligge på 112,8 mio. t. Dette er et globalt tal, der dækker over alle former for anvendelse af den disponible mælk.

373. De offentlige EU-lagre nåede i 1996 ned på deres hidtil laveste niveau, idet de i marts 1996 var næsten tomme, og det gjorde sig gældende både for smør og skummetmælkspulver. Siden da er lagrene af skummetmælkspulver igen begyndt at vokse på grund af svigtende efterspørgsel både inden og uden for EU. Tendensen ser dog ud til at have ændret sig i de seneste måneder. Interventionsopkøbene af smør var meget begrænsede i årene forud for 1999, men i 1999 forventes der opkøbt en mængde, som måske nok ikke er så overvældende stor, men dog godt kan nå op over de 50 000 t.

374. De interne priser for mejeriprodukter i 1999 opførte sig meget forskelligt, især i produktionsårets begyndelse. Smørprisen svarede ved produktionsårets begyndelse til 99,4% af interventionsprisen, hvorefter den faldt indtil begyndelsen af maj (91,3%) for så at stabilisere sig på dette leje indtil juli, hvor den så igen begyndte at stige. Prisen for skummetmælkspulver forblev næsten stabil indtil februar for så derefter at begynde at stige, og midt i juni var den nået op på interventionsprisniveauet. Siden steg prisen yderligere.

375. Eksportrestitutionerne for tørmælk blev forhøjet i februar. Eksportrestitutionerne for ost blev forhøjet i april.

376. EU's eksport af mejeriprodukter faldt i 1998 med 2,2% svarende til 340 000 mio. t udtrykt som mælkeækvivalent. Importen øgedes derimod til over 3,6 mio. t (inkl. kasein og friske produkter). Prognoserne for 1999 viser en lille tilbagegang i eksporten og en ubetydelig fremgang i importen.

377. Den 10. december 1999 vedtog Kommissionen et forslag [86] om ændring af artikel 14 i forordning (EF) nr. 1255/1999 [87], for så vidt angår skolemælksprogrammet. Forslaget går ud på, at den nuværende ordning skal videreføres med den ændring, at medlemsstaterne eller mælkebranchen skal finansiere 50% af den, så den nuværende ordnings omkostningseffektivitet forbedres. Der vil fortsat blive ydes støtte til 1/4 l mælk pr. dag pr. elev.

[86] KOM(1999) 608 endelig udg.

[87] EFT L 160 af 26.6.1999, s. 48.

MÆLK OG MEJERIPRODUKTER 1998

>TABLE POSITION<

Kilde: Eurostat, GD for Landbrug, GATT og FAO

Oksekød

1.1.2.35. Markedssituation

378. Ifølge tal fra FAO faldt verdensproduktionen af oksekød, som blev anslået til 53,8 mio. t i 1998, med blot 0,1% i forhold til 1997 og udgør stadig lidt over en fjerdedel af den samlede kødproduktion.

379. EU's produktion af oksekød var på ca. 7,624 mio. t i 1998, hvilket vil sige, at den gik tilbage med ca. 3,4% i forhold til 1997. For øjeblikket tegner den sig kun for ca. 14% af verdensproduktionen.

380. Udbuddet af oksekød har været stigende i Nordamerika og visse producentlande i Asien, især Kina og Indien.

381. På grund af tørken gik oksekødsproduktionen i Australien tilbage i 1996, og markedsforholdene gjorde, at Australiens og New Zealands eksport faldt til under deres toldkontingent på det traditionelle nordamerikanske eksportmarked, men i 1997 og 1998 var produktionen større end i 1996. Sammenlignet med 1996 øgedes produktionen i 1997 med 4% og i 1998 med 7,6%.

382. I de østeuropæiske lande, navnlig i Rusland, var produktionen konstant faldende, og også kvægbestanden og produktiviteten pr. kreatur gik ned. Sammenlignet med 1996 gik oksekødsproduktionen i Rusland i 1998 tilbage med ca. 14%.

383. På et verdensmarked med en dynamisk økonomisk vækst og en markant tendens til et øget kødforbrug bremsedes forbruget af oksekød af forbrugernes frygt for kogalskab (BSE).

384. Verdenshandelen led desuden under, at landene i Sydøstasien begrænsede deres import af oksekød, og disse lande tegner sig nu for omkring en fjerdedel af samhandelen. Asien måtte forventes snart at komme ud af den krise, der ramte regionen i 1998, hvilket ikke ville kunne undgå at få positiv indvirkning på oksekødshandelen i 1999.

385. I øvrigt vil de to latinamerikanske eksportlande, Argentina og Uruguay, der nu anerkendes som fri for mund- og klovesyge, sandsynligvis øge deres eksport af fersk/kølet oksekød til de mere lønsomme nordamerikanske markeder.

386. Det kan derfor som følge af gunstigere adgangsbetingelser på nogle importmarkeder forventes, at tendensen på de internationale oksekødsmarkeder vender i 1999 med en vis stigning i priserne på oksekød på verdensplan til følge. Krisen i Rusland i 1998 medførte tilbagegang på oksekødsmarkedet, især i Irland. Faldet i den russiske import - der udgør 40% af EU's eksport - fra begyndelsen af september 1998 fik sidst på året priserne til i gennemsnit at falde med 10%, hvilket har medført uligevægt mellem udbud og afsætningsmuligheder.

387. I 1998 begyndte kvægbestanden at gå tilbage i en lang række lande, især USA, (-2,0%), Australien (-0,1%) og New Zealand (-1,7%).

388. Der forventes således en stagnation i verdensproduktionen for 1998, men på mellemlang sigt tyder tendenserne på, at der bliver tale om en stigning på 1,4% om året som følge af en begrænset fremgang i industrilandene.

389. EU-markedet for oksekød viste en opadgående tendens i 1998 i forhold til 1997. For handyr af klasse R3 noteredes en prisstigning på 2,2%, mens prisstigningen for kvier af klasse R3 og køer af klasse O3 var på henholdsvis 3,7% og 1,7%.

390. Præmierne for tidlig slagtning af kalve, der blev ydet indtil november 1998, præmierne for slagtning som led i BSE-udryddelsen i Det Forenede Kongerige og præmierne for forarbejdning af kalve, der blev ydet indtil udgangen af 1999 i Irland, Frankrig, Det Forenede Kongerige og Portugal, har utvivlsomt bidraget til at mindske EU's nettoproduktion.

391. Der er iværksat BSE-udryddelsesplaner i flere medlemsstater, bl.a. Det Forenede Kongerige. Ud over dyresundhedsmæssig kontrol af besætninger og foder omfatter disse programmer fjernelse fra fødekæden (foder og fødevarer) af kød fra dyr, som kan være smittet med BSE. Indtil august 1999 var der blevet slagtet over 3,499 mio. kreaturer, herunder udsættermalkekøer.

392. Ligeledes for at sanere det af BSE-krisen svækkede kalvekødsmarked blev der ydet præmier for tidlig markedsføring af kalve (ordningen blev afskaffet i november 1998) og præmier for forarbejdning af kalve indtil udgangen af september 1999. Disse præmier blev ydet for henholdsvis 3,60 mio. dyr og 2,716 mio. dyr.

393. Markedspriserne for referencekvaliteten (ukastrerede handyr af klasse R3) holdt sig hele tiden på over 80% af interventionsprisen, som er den tærskel, der udløser støtteforanstaltninger, mens priserne for slagtekroppe (klasse R3 og R4) fortsat udviste henholdsvis en stigende og en faldende tendens i forhold til 1997, og gennemsnitsprisen i EU i 1998 udgjorde for klasse R3 78,0% af interventionsprisen og for klasse R4 67,9% af interventionsprisen. I oktober 1999 lå gennemsnitsprisen for slagtekroppe af klasse R3 og R4 på ca. 77% af interventionsprisen.

394. I perioden fra april 1996 til slutningen af marts 1999 (hvor de sidste interventionsopkøb fandt sted) blev der opkøbt 719 000 t til intervention. I perioden 1. januar -31. august 1999 blev der derimod kun solgt ca. 308 000 t fra interventionslagrene. De faktiske lagre pr. 31. august 1999 anslås til 247 000 t.

395. Forbruget af oksekød pr. indbygger voksede lidt, men det lå stadigvæk under det normale forbrug inden BSE-krisen i 1996.

396. Forbrugerne kunne måske få tilliden til oksekød tilbage, hvis der gennemføres programmer til fremme af salg af kvalitetsoksekød. Kommissionen dækker 60% af de støtteberettigede udgifter i den forbindelse. I kølvandet på BSE-krisen har budgetmyndigheden kraftigt øget bevillingerne til fremme af salg af kvalitetsoksekød. Fra regnskabsåret 1993 til 1999 støttede EU specifikke salg fremstød med ca. 76 mio. EUR. I slutningen af 1999 vil Kommissionen støtte en række salg fremmende programmer med ca. 8 mio. EUR. Hvad angår oplysningskampagner om mærkningsordningen for oksekød finansierer Kommissionen programmerne med i alt 7 mio. EUR.

397. Importen, som omfattede 387 000 t i 1998 mod 429 000 t i 1997, følger den normale udvikling i EU's import i de senere år.

398. Eksporten af oksekød og levende dyr til tredjelande omfattede 769 000 t i 1998 svarende til et fald på 27% i forhold til 1997. Faldet skyldtes vanskelighederne i forbindelse med BSE-krisen og afsætningen til Rusland. Som følge af det relative økonomiske opsving i Rusland forventes eksporten til Rusland i 1999 at blive nogenlunde som i de foregående år.

399. På grund af virkningerne af de foranstaltninger, der blev truffet i 1996 for at bekæmpe BSE-krisen, og det stigende salg til Rusland stabiliserede EU-prisen for slagtekroppe sig i september og oktober 1999 på ca. 75% af interventionsprisen, mens prisen for referencekvaliteten af ungtyrer (R3), kom op over tærsklen på 80% af interventionsprisen.

1.1.2.36. Mærkning af oksekød

400. Efter BSE-krisen udstedte Rådet forordning (EF) nr. 820/97 [88] for at genskabe stabiliteten på markedet for oksekød ved bl.a. at skabe større åbenhed omkring produktions- og afsætningsvilkårene for de pågældende produkter. I den forbindelse blev der blevet udarbejdet en specifik EU-mærkningsordning baseret på objektive afsætningskriterier for at give forbrugerne tilliden til den kvalitet af den oksekød, der sælges, tilbage.

[88] EFT L 117 af 7.5.1997, s. 1.

401. Ordningen skulle have været obligatorisk i alle medlemsstater pr. 1. januar 2000, men denne frist har ikke kunnet overholdes, fordi man i de forskellige medlemsstater ikke var langt nok fremme med gennemførelsen af mærkningsordningen for oksekød.

402. For at afhjælpe denne situation forelagde Kommissionen den 13. oktober 1999 Parlamentet og Rådet to forordningsforslag om henholdsvis midlertidig frivillig forlængelse af de nuværende mærkningsbestemmelser og, endnu engang, fastsættelse af almindelige regler for en obligatorisk ordning i to tempi. Kommissionen har foreslået, at de obligatoriske oplysninger i mærkningen i første omgang skal bestå af de foreliggende oplysninger om slagtingen (slagtedato, slagtested og dyreart), idet oplysningerne naturligvis må være pålidelige.

403. Den 16. december 1999 godkendte Parlamentet forslaget om forlængelse af den gældende frivillige ordning med højst otte måneder (dvs. indtil september 2000). På grund af den stramme tidsplan for vedtagelse af en forlængelse af forordningen (31.12.1999) måtte Kommissionen forbeholde sig ret til at forelægge et hasteforslag for Rådet til vedtagelse inden udgangen af 1999 baseret på den nuværende artikel 19 i forordning (EF) nr. 820/97. Det var nødvendigt med et sådant forslag for at undgå et retligt tomrum, når den frivillige ordning automatisk ophørte. På grund af uenigheden mellem Parlamentet og Rådet ved førstebehandlingen vedtog Kommissionen ovennævnte hasteforslag, da resultatet af Parlamentets afstemning den 16. december 1999 forelå,

og Kommissionen tog i forslaget størst muligt hensyn til Parlamentets ønsker, idet den bl.a. afkortede forlængelsen. Den foreslåede forordning som vedtaget af Rådet gælder indtil den 31. august 2000.

OKSEKØD/KALVEKØD 1998

ANTAL DYR (1 000 dyr) // 82 850

PRODUKTION (1 000 t) // 7 624

IMPORT (1 000 t) // 387

EKSPORT (1 000 t) // 769

Kilde: GD for Landbrug, Eurostat og FAO

Fåre-og gedekød

404. EU er verdens næststørste producent af fåre-og gedekød efter Kina [89], men foran Australien, New Zealand, Samfundet af Uafhængige Stater (SNG) og USA.

[89] Kina producerede omkring 2,6 mio. t i 1997 ifølge Det Internationale Kødråds sekretariat.

405. New Zealand er verdens største eksportør med Australien på andenpladsen. EU er også verdens næststørste forbruger efter Kina. EU, USA, Mellemøsten og visse lande i Sydøstasien importerer store mængder fåre-og gedekød.

406. Der var for nogle år siden tendens til faldende produktion på EU-markedet, og produktionen nåede sit hidtidige lavpunkt i 1997, hvorefter den igen begyndte at stige. Bruttoproduktionen i EU forventes i 1999 at komme til at ligge på 1 165 000 t udtrykt som slagtekropsækvivalent. Denne stigning kan hovedsageligt føres tilbage til Det Forenede Kongerige og Irland, som på det seneste har forøget såvel deres bestand som produktion. I to andre EU-producentlande, nemlig Spanien og Frankrig, har der dog været faldende tendenser.

407. I samhandelen inden for EU er Frankrig stadig den største aftager, især fra Det Forenede Kongerige. New Zealand er den vigtigste EU-leverandør, overvejende via Det Forenede Kongerige.

408. Priserne lå meget højt i det meste af 1996 og 1997. Priskurven for 1998 er et omvendt spejlbillede af pristendenserne i de tidligere år: høje priser midt på året og meget lave priser i årets første og sidste tredjedel. 1999 begyndte med meget lave priser, hvorefter de steg omkring påske og forblev stabile i foråret. Ikke desto mindre kom der et prissammenbrud i Det Forenede Kongerige og Irland i løbet af sommeren på grund af stort udbud.

409. Der blev givet grønt lys for ordningen med støtte til privat oplagring i september 1999 (2 350 t for Det Forenede Kongerige, 250 t for Irland og 100 t for Finland). De mængder, som ordningen gav mulighed for at yde støtte til privat oplagring for, blev meget hurtigt oplagret, og det viser, hvor alvorlig krisen var i de pågældende to lande. Et af de bemærkelsesværdige aspekter var, at markedsudviklingen, selv om markedet er trykket i visse nordlige EU-lande, ser relativt sund ud i de sydlige EU-lande.

410. Det er de samme forhold, som for et år siden, der giver anledning til bekymring: a) ringe efterspørgsel, især i Frankrig, som er EU's største importør b) større produktion i en række medlemsstater, især i Det Forenede Kongerige og Irland c) ofte dårlig lammekvalitet i visse nordeuropæiske lande og regioner d) lave priser på uld og skind e) øget konkurrence fra andet kød til meget lave priser: fjerkrækød, svinekød og oksekød.

411. Importen til EU foregår navnlig under ordninger med toldfrie kontingenter inden for WTO og ordninger med kontingenter til nedsat told kombineret med tillægsmængder som fastsat i Europaaftalerne. Af hensyn til markedsforvaltningen forvaltes kvoterne på kalenderårsbasis. Den samlede import i 1999 forventes at blive mindre end året før, men større for kølet kød fra New Zealand.

412. New Zealand er langt den største EU-leverandør, idet dets eksport til EU næsten udnytter hele det toldfri kontingent på 226 700 t. Australien er den næststørste eksportør til EU med lige knap 19 000 t. EU-ansøgerlandene i Central-og Østeuropa (navnlig Ungarn) og Uruguay eksporterer under 10 000 t til EU.

413. Moderfårspræmien/moderfår 1998 udgjorde 22,494 EUR pr. slagtekropsækvivalent og beregnes ved at multiplicere forskellen mellem basisprisen for fårekød (468,785 EUR/100 kg) og markedsprisen (325,329 EUR/100 kg) med en teknisk koefficient (0,1568). Producenter i ugunstigt stillede områder modtog en tillægspræmie, den såkaldte "landdistriktspræmie".

FÅRE-OG GEDEKØD 1998

ANTAL DYR - FÅR/GEDER (1 000 dyr) // 98 823 / 12 297

PRODUKTION (1 000 t) // 1 142

IMPORT (1 000 t) // 216,8

EKSPORT (1 000 t) // 4,1

Kilde: Eurostat, GD for Landbrug

Svinekød

414. Også i 1998 steg verdensproduktionen af svinekød, idet den øgedes med 4,7% eller 3,8 mio. t til i alt 84,8 mio. t (kilde: FAO). Kina er fortsat verdens største producent med 36,9 mio. t, en stigning på 3,5% i forhold til året før. EU beholdt andenpladsen med en årsproduktion på 17,6 mio. t svarende til en stigning på hele 8,2% i forhold til 1997. Den faktiske svineproduktion steg allerede en del i 1997, selv om statistikkerne viste en lille tilbagegang. Mere end 10 mio. af de svin, der blev opdrættet i 1997, blev trukket tilbage fra markedet på grund af klassisk svinepest. Den høje markedspris i 1996 og 1997 kan have ansporet mange landbrugere til at udvide produktionen, og det medførte en markant produktionsstigning i 1998. I 1999 forventes produktionen at stige til ca. 17,9 mio. t (en stigning på 1,6%), selv om produktionen er faldet i andet halvår af 1999. Verdens tredjestørste producent af svinekød var USA med 8,6 mio. t (+10%) i 1998. USA's produktion forventes at vokse med 0,7% i 1999 (kilde: USA's landbrugsministerium).

415. Fra andet halvår af 1998 faldt svinekødspriserne på EU-markedet betydeligt, fordi markedet var klart overforsynet. Gennemsnitsprisen for svineslagtekroppe faldt i november 1998 og januar 1999 til det hidtil laveste niveau, nemlig 90 EUR/100 kg. Markedssituationen begyndte først at blive markant bedre i løbet af sommeren 1999, da produktionen stabiliserede sig. I august 1998 blev eksporten til Rusland ramt af økonomisk krise i Rusland, men mod slutningen af 1998 var den igen nået op på det tidligere niveau.

416. Siden maj 1998 har Kommissionen truffet en lang række foranstaltninger til forbedring af markedssituationen, navnlig ved at yde eksportrestitutioner og støtte til privat oplagring. Der har siden maj 1998 kunnet ydes eksportrestitutioner for ferske og frosne produkter, og de blev sat op i august og oktober 1998. Der blev mellem november 1998 og juli 1999 ydet en særlig eksportrestitution ved eksport til Rusland af slagtekroppe og bestemte udskæringer (70 EUR/100 kg). Der blev også indført særlige restitutioner for visse forarbejdede produkter til Rusland. I december 1998 sænkede Kommissionen restitutionerne for slagtekroppe og udskæringer til de østeuropæiske lande til et særdeles lavt niveau for at undgå alvorlige problemer på markederne for svinekød i disse lande.

417. Der blev fra 28. september 1998 til 17. september 1999 ydet støtte til privat oplagring. Ordningen kom til at omfatte i alt 428 000 t svinekød, som var oplagret i højst seks måneder. Som led i fødevarerleveringsprogrammet for Rusland leverede EU 47 300 t svinekød til Rusland. Det er planlagt at uddele i alt 100 000 t svinekød (situationen i oktober 1999).

418. Svinekødsforbruget pr. indbygger steg med 6% i 1998 til 43,7 kg/år. Det skyldes den meget lave pris for svinekød. I 1999 forventes forbruget at stige med yderligere 2,6%, fordi priserne fortsat er lave.

419. I 1998 eksporterede EU 1,2 mio. t svinekød (slagtet vægt) svarende til en stigning på 16% i forhold til 1997. Importen faldt fra 70 000 t i 1997 til 50 000 t i 1998, men det kom ikke som nogen overraskelse i betragtning af de lave priser i EU. EU's vigtigste eksportmarked for svinekød i 1998 var Rusland, hvortil der eksporteredes 335 000 t. Dernæst kom Japan med 175 000 t og på tredjepladsen Hongkong og Kina med 145 000 t. Den subventionerede eksports andel af den samlede eksport øgedes i 1998, hvor Kommissionen aktivt støttede eksporten. I 1998 blev der ydet restitutioner for 35% af eksporten mod 18% i 1997. I første halvår af 1999 noteredes der en yderligere stigning i EU's eksport til tredjelande, igen hjulpet af lave priser i EU og relativt høje

restitutioner. De særlige eksportrestitutioner for slagtekroppe og bestemte udskæringer til Rusland blev afskaffet i september 1999, hvorefter det var de generelle restitutioner, der var gældende.

SVINEKØD 1998

ANTAL DYR (1 000 dyr) // 118 918

PRODUKTION (1 000 t) // 17 569

IMPORT (1 000 t) // 50

EKSPORT (1 000 t) // 1 200

>REFERENCE TO A GRAPHIC<

Kilde: Eurostat, FAO

Diagram 5

Fjerkrækød

420. Verdensproduktionen af fjerkrækød har siden 1991 været jævnt stigende, selv om tempoet er faldet: 7% om året i perioden 1991-1995 og 3,4% om året i perioden 1995-1999. Ser man på store producentregioner, har der været en produktionsstigning over gennemsnittet i Kina (6,4% pr. år i perioden 1995-1999), men en faldende produktion i Rusland (trods en forventet lille stigning i 1999) og Japan. I Østeuropa har produktionen været for opadgående igen siden 1994/95.

421. Verdensmarkedet ekspanderede fortsat noget i 1999, bl.a. takket være øgede behov i Rusland, Kina og Japan. USA beholdt førstepladsen som eksportland i både 1998 og 1999 især takket være eksporten af mindre værdifulde dele og forskellige salgsfremmende programmer. Rusland er det største importland, men forventes at øge produktionen i 1999 og skære kraftigt ned på importen. EU's eksport steg kraftigt i perioden 1996-1998. Den forventes at falde i 1999.

422. I 1999 forventes EU's samlede produktion af fjerkrækød kun at blive forøget med 0,9%. Den økonomiske situation har været præget af dioxinkrisen, der fik såvel efterspørgslen som priserne til at falde markant. Både efterspørgslen og priserne rettede sig dog ret hurtigt, men er fortsat lavere end i de foregående år.

423. Der ydes ingen støtte til produktionen af fjerkrækød på det indre marked. Foranstaltningerne vedrørende samhandelen med tredjelande er blevet tilpasset for at overholde WTO-reglerne og særlig formindskelsen af eksporten med restitutioner med ca. 30 000 t pr. år (315 600 t for 1999/2000). Denne begrænsning har betydet, at restitutionerne er målrettet på såvel bestemmelseslande som produkter. Det forventes, at der kun er ydet restitutioner for 35% af EU-eksporten i 1998.

424. Der anvendes fortsat importkontingenter med reducerede toldsatsen inden for associeringsaftalerne (Polen, Ungarn, Tjekkiet, Slovakiet, Rumænien, Bulgarien, de baltiske lande og Slovenien). Desuden kan der hvert år toldfrit importeres 15 500 t udbenet kyllingekød og 2 500 t kalkunkød, hvortil kommer 9 344 t for 1999/2000 (juli/juni) inden for kontingenterne for mindsteadgang med reducerede afgifter og 2 400 t under bilaterale aftaler (Tyrkiet og Israel).

FJERKRÆKØD 1998

ANTAL DYR (1 000 dyr) // 4 421 566

PRODUKTION (1 000 t) // 8 730

IMPORT (1 000 t) // 248,9

EKSPORT (1 000 t) // 1 034,8

Kilde: Eurostat

425. Verdensproduktionen steg med 4,4% (årlig forskydning) fra 1991 til 1995 og stiger fortsat, men langsommere: 3,6% i perioden 1995-1999. Stigningen i USA har svaret til gennemsnittet, mens produktionen i EU kun er vokset med 0,4%. Kina har oplevet en stor stigning fra 1995 til 1999, nemlig på 5,9%.

426. Den globale samhandel steg efter et fald i 1995 igen i 1996 og forventes at stige yderligere. De vigtigste importlande er fortsat Japan (ægprodukter) og Hongkong (æg med skal). EU's eksport steg mængdemæssigt med 14,7% i 1998, og de første overslag for 1999 tyder på en stigning på 7%.

427. I EU forventes uændret bestand af æglæggere i 1999 og en lille tilbagegang i 2000. Producenternes økonomiske situation var halvdårlig i de første seks måneder af 1999 sammenlignet med samme periode året før på grund af de ret lave priser, navnlig under dioxinkrisen, også selv om priserne rettede sig i tredje kvartal af 1999.

428. Den fælles markedsordning for æg er stort set ligesom markedsordningen for fjerkrækød. Med hensyn til samhandelen har WTO for 1999/2000 lagt et loft på 104 200 t, udtrykt som æg med skal, over, hvor stor en mængde der kan ydes eksportrestituer for. Eksportmængderne har siden sommeren 1996 ligget under den grænse, der er aftalt inden for WTO.

429. Associeringsaftalerne med Polen, Ungarn, Tjekkiet, Slovakiet og Bulgarien medfører en nedsættelse på 80% af tolden for visse ægprodukter. Inden for rammerne af mindsteadgangen er der åbnet importkontingenter med nedsat told for en årlig mængde på 132 826 t i 1999/2000 fordelt på tre produktgrupper, hvoraf kun grupperne ægprodukter og ægalbuminer udnyttes.

ÆG 1998

ANTAL DYR (1 000 dyr) // 338 561

PRODUKTION (1 000 t) // 5 332

IMPORT (1 000 t) // 35

EKSPORT (1 000 t) // 228

Kilde: Eurostat

Honning

430. Verdensproduktionen af honning lå uændret på ca. 1,15 mio. t i 1998. Verdensmarkedspriserne faldt i forhold til året før (-4%).

431. EU's selvforsyningsgrad var på 49% i produktionsåret 1997/98, hvilket var et lille fald i forhold til det foregående produktionsår. Det skyldtes produktionsfaldet og importstigningen. Forbruget lå uændret på 0,7 kg pr. indbygger pr. år.

432. Kommissionen har i henhold til Rådets forordning (EF) nr. 1221/97 af 15. juni 1997 om almindelige regler for anvendelsen af foranstaltninger til forbedring af produktionen og afsætningen af honning [90] truffet beslutninger om vedtagelse af de nationale programmer for det tredje år (produktionsåret 2000).

[90] EFT L 173 af 1.7.1997, s. 1.

HONNING 1997/98

ANTAL HONNINGBEDRIFTER (1 000 t) // 450

PRODUKTION (1 000 t) // 127

IMPORT (1 000 t) // 139

EKSPORT (1 000 t) // 6

Kilde: Eurostat, GD for Landbrug

Landbrugets stilling i Den Europæiske Union - Rapport 1999 - BIND II - Rapport udgivet i tilslutning til Den almindelige beretning om Den Europæiske Unions virksomhed - 1999 BRUXELLES-LUXEMBOURG, 2000

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Den agromonetære ordning

1.1. Den agromonetære ordning og euroen

- 1.1.1. Den nye agromonetære ordning
 - 1.1.1.1. Overgangen til den nye ordning
- 1.2. Agromonetær støtte
- 2. Udviklingen af landdistrikterne i 1999
 - 2.1. Agenda 2000 og udviklingen af landdistrikterne
 - 2.1.1. EF-initiativet Leader +
 - 2.2. Horisontale foranstaltninger
 - 2.2.1. Iværksættelse af mål 5a
 - 2.2.1.1. Forbedrings- og moderniseringsforanstaltninger
 - 2.2.1.2. Unge landbrugere
 - 2.2.1.3. Ugunstigt stillede landbrugsområder
 - 2.2.1.4. Forarbejdning og afsætning af landbrugs- og skovbrugsprodukter
 - 2.3. Regionale foranstaltninger
 - 2.3.1. Iværksættelse af mål 1 og 6
 - 2.3.2. Midtvejsevaluering af mål 5b-programmer
 - 2.3.2.1. Belgien
 - 2.3.2.2. Danmark
 - 2.3.2.3. Tyskland
 - 2.3.2.4. Grækenland
 - 2.3.2.5. Spanien
 - 2.3.2.6. Frankrig
 - 2.3.2.7. Irland
 - 2.3.2.8. Italien
 - 2.3.2.9. Luxembourg
 - 2.3.2.10. Nederlandene
 - 2.3.2.11. Østrig
 - 2.3.2.12. Portugal
 - 2.3.2.13. Finland (Mål 6)
 - 2.3.2.14. Sverige (Mål 6)
 - 2.3.2.15. Det Forenede Kongerige
 - 2.4. Ledsageforanstaltninger
 - 2.4.1. Miljøvenligt landbrug
 - 2.4.2. Førtidspensionering
 - 2.5. Skovbrugsforanstaltninger
 - 2.5.1. En skovbrugsstrategi for Den Europæiske Union
 - 2.5.2. Skovbrugsforanstaltninger som led i udviklingen af landdistrikterne

2.5.2.1. EF-systemet for information og kommunikation vedrørende skovbruget (EFICS)

2.5.2.2. Beskyttelse af skovene

2.6. EF-initiativer

2.6.1. Leader II

2.6.1.1. Belgien

2.6.1.2. Danmark

2.6.1.3. Tyskland

2.6.1.4. Grækenland

2.6.1.5. Spanien

2.6.1.6. Frankrig

2.6.1.7. Irland

2.6.1.8. Italien

2.6.1.9. Luxembourg

2.6.1.10. Nederlandene

2.6.1.11. Østrig

2.6.1.12. Portugal

2.6.1.13. Finland

2.6.1.14. Sverige

2.6.1.15. Det Forenede Kongerige

3. Finansiering af den fælles landbrugspolitik i 1999

3.1. Aftalen fra topmødet i Berlin

3.2. EUGFL, Garantisektionen

3.2.1. Budgetbehandlingens gennemførelse

3.2.2. Budgetdisciplin

3.2.2.1. Retningslinjen

3.2.2.2. Den monetære reserve

3.2.3. Garantisektionens andel af det almindelige budget

3.2.4. EUGFL og fondens finansielle indtægter

3.2.5. Oversigt over Garantisektionens udgifter

3.2.5.1. Fordelingen af udgifterne på de enkelte sektorer

3.2.6. Regnskabsafslutning

3.2.7. Udviklingen i udgifterne til landbrugsmarkedene i 1999

3.3. EUGFL, Udviklingssektionen

3.3.1. Finansiering

3.3.2. Gennemførelse af budgettet

3.4. Evaluering

3.4.1. Evaluering af markedsforanstaltninger

3.4.2. Evaluering af strukturforanstaltningerne og foranstaltningerne til udvikling af landdistrikterne

4. Forberedelse af udvidelsen

4.1. Tiltrædelsesstrategi

4.2. Gennemgang af EF-regelværket

4.3. Tiltrædelsespartnerskaber

4.3.1. Indledning

4.3.2. Nationalt program for overtagelse af EF-regelværket

4.3.3. Finansiering af udvidelsen

4.4. Opbygning af institutioner og parvist samarbejde

4.5. SAPARD - Det særlige tiltrædelsesprogram inden for landbrug og udvikling af landdistrikter

5. Internationale forbindelser

5.1. Internationale organisationer og aftaler

5.1.1. Verdenshandelsorganisationen (WTO)

5.1.1.1. WTO-konsultationer og bilæggelse af tvister

5.1.2. Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD)

5.1.3. Den generelle toldpræferenceordning (GSP)

5.1.4. De Forenede Nationers Organisation for Ernæring og Landbrug (FAO)

5.1.5. Den internationale kornoverenskomst

5.1.5.1. Konventionen om kornhandel

5.1.5.2. Konventionen om fødevarerhjælp

5.1.6. Den Internationale Sukkerorganisation

5.2. Bilaterale og regionale handelsforbindelser

5.2.1. USA

5.2.2. Canada

5.2.3. Mexico

5.2.4. Mercosur og Chile

5.2.5. Sydafrika

5.2.6. Japan og Republikken Korea

5.2.7. New Zealand

Den agromonetære ordning

Den agromonetære ordning og euroen

1. Den 1. januar 1999 oplevede valutaverdenen en revolution. Elleve nationale valutaer og ECU'en forsvandt og erstattedes af en fælles valuta kaldet euro.

2. Overgangen til euroen havde naturligvis virkninger for den fælles landbrugspolitik og medførte ændringer i den agromonetære ordning.

3. Der må skelnes mellem den nye agromonetære ordning og overgangen til denne nye ordning.

Den nye agromonetære ordning [1]

[1] Forordning (EF) nr. 2799/98 EFT L 349 af 24.12.1998, s. 1.

4. Den første følge for den fælles landbrugspolitik af, at der er indført en fælles valuta, er, at priser og andre beløb skal udtrykkes i euro. Værdien af en euro er lig værdien af en ECU.

5. Omregningen, hvis dette udtryk stadig kan bruges for de valutaer, for hvilke der allerede er fastsat en fast kurs over for euroen, til nationale valutaer skal foretages efter kursen pr. 1. januar 1999. Da de nationale valutaers kurs i forhold til euro er fast og ikke kan ændres, er der ikke længere behov for en agromonetær ordning for de medlemsstater, der deltager i den fælles valuta.

6. Derfor anvendes den nye agromonetære ordning kun for de fire såkaldte "pre-in"-valutaer (den danske og svenske krone, pund sterling og den græske drakme).

7. Agromonetære ordninger er fortsat nødvendige, fordi det skal fastsættes, hvorledes beløb og priser udtrykt i euro skal omregnes til national valuta. For priser og beløb inden for den fælles landbrugspolitik er det blevet besluttet, at omregningen skal finde sted til markedskursen. Den omregning, der sker i forbindelse med import- og eksportafgifterne, foretages efter toldkursen, der i princippet ændres hver måned.

8. Den nye ordning omfatter en udligningsordning for landbrugerne, såfremt der sker en væsentlig opskrivning af valutakursen. Som ved den tidligere ordning skelnes der mellem de monetære virkninger på priserne og udligningsbeløbene.

9. Der kan ydes agromonetær udligning for et prisfald, hvis det skyldes en væsentlig opskrivning (dvs. der overstiger fribeløbet på 2,6%). Det afgøres årligt, om der har været tale om en væsentlig opskrivning. Den årlige gennemsnitskurs sammenlignes med den laveste årlige gennemsnitskurs i de tre foregående år og med kursen pr. 1. januar 1999. Der er tale om en væsentlig opskrivning, når et årligt gennemsnit er lavere end den laveste af disse fire værdier.

10. Medlemsstaterne kan i dette tilfælde yde udligning, der medfinansieres af Fællesskabet. Det sker på samme betingelser som under den gamle ordning, men det er nu obligatorisk, at medlemsstaterne selv finansierer 50%.

11. Der kan i forbindelse med direkte udbetalinger til producenter ydes compensation for et fald i omregningskursen. Når den omregningskurs, der anvendes for disse betalinger, er lavere end den, der har været anvendt i de 24 foregående måneder, kan der ydes en udligning, hvoraf 50% finansieres af EU. Den pågældende medlemsstat kan betale de øvrige 50%.

12. Det er ligeledes blevet besluttet at begrænse muligheden for at yde udligning til opskrivninger, der foretages før 1. januar 2002, hvor euroen bliver endelig indført.

1.1.1.1. Overgangen til den nye ordning [2]

[2] EFT L 349, 24.12.1998, s. 8.

13. På grund af euroens indførelse og vedtagelsen af nye ordninger besluttede Rådet at udligne alle monetære forskelle, der bestod den 1. januar 1999 mellem de forskellige landbrugsomregningskurser, der var gældende indtil 31. december 1998, og de valutakurser for "pre-in"-valutaerne, der skulle benyttes fra den 1. januar 1999. Samme regler gjaldt for alle valutaer, og den eventuelle udligning ydes på samme måde.

14. Det besluttedes, at der kunne ydes udligning for et prisfald udtrykt i national valuta som følge af euroens indførelse, hvis udskiftningen af disse kurser med den faste omregningskurs for euro-valutaerne eller valutakursen for "pre-in-valutaerne" udgjorde en væsentlig opskrivning på over 2,6%. Den agromonetære situation pr. 1. januar 1999 gav dog ikke anledning til en sådan udligning.

15. Der ydes i det første år fuld udligning finansieret af EU for de omregningskurser, der anvendes til direkte betalinger, hvis den nye omregningskurs er lavere end den laveste kurs, der har været anvendt i de sidste 24 måneder. For andet og tredje år gælder reglerne for den nye agromonetære ordning. Dette betyder en dobbelt nedsættelse af udligningen med en tredjedel og 50% EU-finansiering.

16. Der vedlægges to tabeller. Den ene angiver de monetære forskelle som følge af euroens indførelse og den deraf følgende udligning (i %). Den anden tabel giver et overblik over den agromonetære udligning, der ydes det første år.

Agromonetær støtte

17. For den agromonetære støtte markeredes 1999 af overgangen til euro og afviklingen af de indefrosne grønne kurser. Der var kun en opskrivning, nemlig af den svenske krone for markafgrøder, som fandt sted den 1. juli 1998. Den samlede støtte til denne sektor var på 2215 mio. EUR med satser på 1,4 EUR/ha under hensyn til det svenske basissatsområde, der beskrives i det foregående. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at de regler, hvorefter der ydes agromonetær overgangsstøtte, afviger fra de tidligere regler, idet medlemsstaten ikke længere som tidligere kan vælge, om den vil yde EU-delen af heraf, men er tvunget dertil. Men medlemsstaterne bevarer muligheden for at afgøre, om de vil yde de nationale midler, der er nødvendige for anden og tredje tranche. De medlemsstaterne, der omfattes af en udløsende begivenhed for foranstaltningerne under den fælles landbrugspolitik den 1. eller 3. januar 1999 eller den 1. juli, var følgende: Belgien, Danmark, Frankrig, Irland, Italien, Luxembourg, Finland, Sverige (kun 1. juli 1999) og Det Forenede Kongerige. Alle medlemsstaterne har indsendt deres forslag til tiden. For så vidt angår størstedelen af den direkte støtte under den fælles landbrugspolitik blev den agromonetære overgangsstøtte ydet via tillæg til den relative markedspræmie. Der opstod imidlertid nogle praktiske vanskeligheder i forbindelse med strukturforanstaltningerne (forordning (EF) nr. 950/97 [3] og de foranstaltninger, der ledsagede reformen af den fælles landbrugspolitik (forordning (EØF) nr. 2078/92 [4] - miljøforanstaltninger på landbrugsområdet, forordning (EØF) nr. 2079/92 [5] - førtidspensionering i landbruget og forordning (EØF) nr. 2080/92 [6] - skovbrugsforanstaltninger). Disse vanskeligheder skyldtes hovedsagelig, at disse foranstaltninger er blevet gennemført over flerårige programmer, der er godkendt af Kommissionen, og som indeholder et betydeligt antal foranstaltninger, hvis gennemførelsesbetingelser er meget forskellige. Hidtil har Kommissionen godkendt fire ordninger i Det Forenede Kongerige (fårekødspræmier, oksekødspræmier, præmier til miljøvenlige landbrugsforanstaltninger og til arealer med markafgrøder/humle), to i Danmark (en i forbindelse med foranstaltninger med en udløsende begivenhed den 1. og 3. januar og en anden vedrørende foranstaltninger med en udløsende begivenhed den 1. juli), en ordning for Frankrig og Luxembourg omfattende alle berørte sektorer, en ordning i Belgien, der kun omfatter animalske produkter, og hvis udløsende begivenhed falder den 1. og 3. januar 1999, en ordning for Finland og en for Irland, der kun omfatter foranstaltninger med udløsende begivenheden 1. og 3. januar 1999. Med hensyn til Italien anmodede Kommissionen om nærmere oplysninger om, hvorledes midlerne skulle bruges, og undersøgelsen af den anmeldte plan er derfor ikke afsluttet.

[3] Forordning (EF) nr. 950/97 EFT L 142, 2.6.1997, s. 1.

[4] Forordning (EØF) nr. 2078/92 EFT L 215, 30.7.1992, s. 85.

[5] Forordning (EØF) nr. 2079/92 EFT L 215, 30.7.1992, s. 91.

[6] Forordning (EØF) nr. 2080/92 EFT L 215, 30.7.1992, s. 96.

>REFERENCE TO A GRAPHIC>

>REFERENCE TO A GRAPHIC>

>REFERENCE TO A GRAPHIC>

>REFERENCE TO A GRAPHIC>

Udviklingen af landdistrikterne i 1999

Agenda 2000 og udviklingen af landdistrikterne

18. I overensstemmelse med retningslinjerne i Agenda 2000 blev politikken for udviklingen af landdistrikterne både styrket og forenklet, så den kan supplere markedspolitikken og udgøre den anden søjle i den fælles landbrugspolitik.

19. Der er indført to vigtige ændringer i forhold til indeværende periode: muligheden for at lade politikken for udvikling af landdistrikterne gælde hele Fællesskabets område og muligheden for at anvende ikke alene strukturfondsbevillinger fra EUGFL, Udviklingssektionen, men også bevillinger fra budgettets landbrugsdel, dvs. bevillinger fra EUGFL, Garantisektionen.

20. Der blev lagt særlig vægt på miljøaspekterne: landskabspleje, beskyttelse af natur- og kulturarven, mere miljøvenlige produktionsmetoder i landbruget.

21. Denne beskyttelse af arealerne (landdistrikterne udgør ca. 80% af Fællesskabets område) stemmer overens med et voksende ønske i samfundet. Landbrugerens rolle er således ikke mere udelukkende en råvareproducentrolle. Den kommer også til at omfatte andre funktioner, så landbruget bliver multifunktionelt, og landbrugeren får mulighed for at sprede sine indtægtskilder. Denne diversificering er specielt vigtig i betragtning af, at beskæftigelsen i landbruget er i konstant tilbagegang, mens antallet af bedrifter til stadighed falder.

22. Udvikling af landdistrikterne indgår i to af de tre nye strukturfondsmål. Det gælder for det første mål 1 om fremme af udviklingen og strukturtilpasningen i regioner med udviklingsefterslæb, dvs. regioner med et BNP på under 75% af gennemsnittet i Fællesskabet samt regionerne i den yderste periferi og regionerne omfattet af det gamle mål 6; ca. 70% af bevillingerne, eller omtrent 136 mia. EUR, afsættes til dette mål, hvis programmer vedrører alle erhvervssektorer, også dem i landdistrikterne. Kommissionen vedtog den 1. juli to beslutninger om dels forpligtelsesbevillingernes vejledende fordeling mellem medlemsstaterne [7], dels listen over regioner omfattet af mål 1 [8]. Først når EF-støtterammerne og de operationelle programmer er vedtaget, vil det kunne ses, hvor stor en del af bevillingerne der afsættes til udvikling af landdistrikterne inden for rammerne af EFRU, ESF, FIUF og EUGFL, Udviklingssektionen, bortset fra de tre ledsageforanstaltninger til 1992-reformen af den fælles landbrugspolitik og udligningsgodtgørelserne til de ugunstigt stillede områder, der finansieres af Garantisektionen.

[7] EFT L 194 af 27.7.1999, s. 49.

[8] EFT L 194 af 27.7.1999, s. 53.

23. Mål 2 drejer sig om støtte til økonomisk og social omstilling i områder med strukturproblemer. Det omfatter områder, hvis industri- og servicesektorer undergår socioøkonomiske ændringer, samt landdistrikter i tilbagegang, vanskeligt stillede byområder og kriseramte fiskeriafhængige områder. Det berører 18% af Unionens befolkning, herunder ca. 5% i landdistrikterne, og tegner sig for 11,5% af bevillingerne, dvs. i alt 22,5 mia. EUR. Kommissionen vedtog den 1. juli 1999 to beslutninger om henholdsvis forpligtelsesbevillingernes vejledende fordeling mellem medlemsstaterne og befolkningslofter for de enkelte medlemsstater [9].

[9] EFT L 194 af 27.7.1999, s. 58 og 60.

24. Medlemsstaterne har fremlagt listen over støtteberettigede områder ud fra kriterierne i forordningerne og det befolkningsloft, der er fastsat for hver af dem. På grundlag af disse forslag har Kommissionen efter udtalelse fra eller høring af strukturkomitéerne vedtaget listen over støtteberettigede områder i fire lande. EFRU og ESF kan yde støtte, men for EUGFL's vedkommende hører bevillingerne under Garantisektionen (budgettets udgiftsområde 1).

25. Iværksættelsen af politikken for udviklingen af landdistrikterne forenkles i høj grad takket være vedtagelsen af Rådets nye forordning (EF) nr. 1257/99 af 17. maj 1999 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra EUGFL og om ændring og ophævelse af visse forordninger [10]. Denne ene juridiske ramme erstatter ni gamle forordninger, smidiggør betingelserne og lemper støtteberettigelseskriterierne.

[10] EFT L 160 af 26.6.1999, s. 80.

26. Den omfatter foranstaltningerne fra det tidligere mål 5a:

- investeringer i landbrugsbedrifter for at bidrage til at øge landbrugsindkomsterne og forbedre leve-, arbejds- og produktionsvilkårene
- etableringsstøtte for at lette unge landbrugeres første etablering
- uddannelse for at forbedre de faglige kvalifikationer hos landbrugere og skovbrugere eller andre involveret i aktiviteter i landdistrikterne
- godtgørelser i ugunstigt stillede områder og områder med miljørestriktioner for at kompensere for naturbetingede ulemper ved fortsat drift af jorden, bevare naturen, bevare driftssystemer og sikre opfyldelsen af miljøkrav

- forbedring af forarbejdningen og afsætningen af landbrugsprodukter for at lette rationaliseringen og øge produkternes konkurrenceevne og merværdi.

27. Den omfatter de tre ledsageforanstaltninger til 1992-reformen af den fælles landbrugspolitik:

- miljøvenligt landbrug for at beskytte miljøet og bevare naturen

- førtidspensionering for at fremme ældre landbrugeres ophør med landbrugsvirksomhed og sikre dem en indkomst

- støtte til skovbrugsforanstaltninger i landbruget.

28. Den omfatter desuden de andre strukturforanstaltninger for landbruget og andre foranstaltninger i forbindelse med landbrugsvirksomhed for at sikre udviklingen af landdistrikterne også ved ikke-landbrugsmæssige aktiviteter og tjenesteydelser (håndværk, turisme, fundamentale serviceydelser for økonomien og befolkningen i landdistrikterne, fornyelse og udvikling af landsbyer, infrastrukturer, diversificering af landbrugsaktiviteter eller landbrugsrelaterede aktiviteter).

29. Denne reformerede politik for udviklingen af landdistrikterne dækker samtlige landdistriktsregioner i Fællesskabet, og foruden de strukturfondsbevillinger, der er til rådighed under mål 1 og 2, afsatte Det Europæiske Råd på mødet i Berlin den 24. og 25. marts 1999 specielt en del af bevillingerne på budgettets område 1 (landbrug) til foranstaltninger til udvikling af landdistrikter og ledsageforanstaltninger. For syvårsperioden påregnes der et samlet beløb på 30 370 mio. EUR, svarende til gennemsnitligt 4 339 mio. EUR pr. år. På mødet den 8. september 1999 besluttede Kommissionen, at bevillingerne skulle fordeles mellem medlemsstaterne som følger [11]:

[11] EFT L 259 af 6.10.1999, s. 27.

>TABLE POSITION<

30. Kommissionen vedtog den 23. juli 1999 forordning (EF) nr. 1750/99 om gennemførelsesbestemmelser til forordning (EF) nr. 1257/99 [12]. Disse gennemførelsesbestemmelser begrænsedes særlig for at overholde subsidiaritetsprincippet; de fastsætter støtteberettigelseskrav for de forskellige foranstaltninger vedrørende udvikling af landdistrikterne. Forordningen indeholder også præciseringer vedrørende de administrative og finansielle bestemmelser (programmering, finansiel bestemmelse, overvågning og evaluering, kontrol). Bilaget fastsætter nærmere, hvad planerne for udvikling af landdistrikterne skal indeholde.

[12] EFT L 214 af 13.8.1999, s. 31.

31. Af hensyn til en smidig overgang fra den nuværende programperiode til den nye periode, der dækker programmer for udvikling af landdistrikterne fra 2000 til 2006, har Kommissionen foreslået overgangsregler for støtten til udvikling af landdistrikterne. For at sikre, at alle fremtidige foranstaltninger medtages i den nye programmering, vil der med enkelte undtagelser ikke længere kunne godkendes foranstaltninger eller ændringer af foranstaltninger under de eksisterende ordninger. Disse regler fastsætter specielt betingelser, der skal sikre kontinuitet i foranstaltningerne vedrørende miljøvenligt landbrug. De præciserer aspekter af den finansielle overgang, særlig for foranstaltninger med flerårige betalinger. De omfatter tillige overgangsordninger for godtgørelser til ugunstigt stillede områder, idet betalingerne pr. enhed vil kunne fortsætte i endnu et år. Endvidere fastsættes der en dato for udgifternes støtteberettigelse under de nye programmer for udvikling af landdistrikterne.

EF-initiativet Leader + [13]

[13] Forbindelse mellem aktioner til udvikling af landdistrikternes økonomi

32. Til de fire EF-initiativer (Interreg, Equal, Leader+ og Urban), der skal gennemføres i den kommende periode, afsættes der 5,35% af strukturfondsbevillingerne, deraf ca. 20% til Leader+ (2 020 mio. EUR).

33. To vigtige nyskabelser:

- Det bliver muligt at anvende Leader+ i hele Fællesskabets område og ikke som hidtil kun i områderne omfattet af regionale mål (1, 5b og 6).

- Den finansielle forvaltning forenkles ved anvendelse af kun én fond. EUGFL, Udviklingssektionen, skal anvendes for samtlige støtteberettigede foranstaltninger, mens nogle af dem indtil nu er blevet finansieret af EFRU og ESF.

34. Kommissionen godkendte den 13.10.1999 udkastet til retningslinjer for hvert EF-initiativ. Det blev fremsendt til STAR-komiteén og Parlamentet til udtalelse. De stærke sider, der har kendetegnet Leader, bevares:

- mobilisering af lokale aktører med henblik på udnyttelse af potentialet i deres eget område ved udarbejdelse af en udviklingsstrategi
- tilgang nedefra og op på regionalt og lokalt plan
- mulighed for at tage mindre projekter i betragtning ved en integreret tilgang
- etablering af net til udveksling af erfaringer.

35. Leader+ omfatter tre dele:

- støtte til regionale og lokale integrerede pilotstrategier, der konkretiseres i en udviklingsplan
- støtte til samarbejde mellem landdistrikter enten i en enkelt stat (tværregionalt samarbejde) eller i flere stater (tværnationalt samarbejde). Det drejer sig om gennemførelse af en fælles aktion og ikke alene fremme af udveksling af erfaringer
- etablering af net.

36. Aktiv deltagelse i nettet bliver obligatorisk for alle støttemodtagere under Leader+ . Medlemsstaterne skal sørge for etablering af den struktur, der er nødvendig til igangsætning af nettet. På europæisk plan skal Kommissionen stå for styringen af et "observatorium for udviklingen af landdistrikterne".

Horisontale foranstaltninger

Iværksættelse af mål 5a

37. I 1999 var en af de vigtigste aktiviteter i forbindelse med mål 5a, at der blev igangsat evalueringer af to grundforordninger vedrørende dette mål. For forordning (EF) nr. 950/97 [14] om forbedring af landbrugsstrukturernes effektivitet fik medlemsstaterne forelagt fællesskabsretningslinjer for evalueringen af anvendelsen af de tre hovedforanstaltninger i perioden 1994-1998 (investeringsstøtte, støtte til unge landbrugere og udligningsgodtgørelser til ugunstigt stillede områder). For forordning (EF) nr. 951/97 [15] om forbedring af vilkårene for forarbejdning og afsætning af landbrugsprodukter blev der iværksat efterfølgende evalueringer vedrørende perioderne 1991-1993 og 1994-1998. I oktober 1999 besluttede Kommissionen at afsætte 4 mio. EUR specielt til teknisk bistand til disse evalueringer.

[14] EFT L 142 af 2.6.1997, s. 1.

[15] EFT L 142 af 2.6.1997, s. 22.

1.1.1.2. Forbedrings- og moderniseringsforanstaltninger

38. Hvert år modtager ca. 40 000 bedrifter investeringsstøtte. Det er en forudsætning for denne støtte, at der udarbejdes individuelle investeringsplaner. De skal omfatte strategier til forbedring af konkurrenceevnen, modernisering af produktionsbetingelserne og diversificering af aktiviteterne. De skal også omfatte strategier til bevarelse af miljøet, forbedring af dyresundheden og dyrevelfærden. For investeringsstøtten gælder visse begrænsninger, der skal sikre, at denne foranstaltning er i overensstemmelse med markedssituationen og bidrager til en bæredygtig udvikling på længere sigt.

1.1.1.3. Unge landbrugere

39. Støtten til unge landbrugere (artikel 10 og 11 i forordning (EF) 950/97) skal tilskynde unge til at få deres egen bedrift. Det sker ved, at der stilles midler til rådighed for dem til dækning af etableringsomkostninger. De særlige instrumenter omfatter etableringsstøtte og en supplerende investeringsstøtte.

1.1.1.4. Ugunstigt stillede landbrugsområder

40. Støtten til landbrugere i ugunstigt stillede områder tegner sig for hovedparten af de udgifter, EUGFL, Udviklingssektionen, finansierer i forbindelse med mål 5a-foreanstaltninger. Disse områder, der omfatter bjergområder og andre ugunstigt stillede landbrugsområder, dækker 78 mio. ha, eller ca. 56% af EU's samlede landbrugsareal. Udligningsgodtgørelserne, som har til formål at bevare landbruget og bidrage til at mindske afvandringen fra landet, er med til at kompensere for generelt højere produktionsomkostninger. Der ydes sådanne godtgørelser til ca. 1,1 mio. bedrifter. Det årlige fællesskabsbudget for udligningsgodtgørelserne er i gennemsnit på 614 mio. EUR.

1.1.1.5. Forarbejdning og afsætning af landbrugs- og skovbrugsprodukter

41. Gennemførelsen af foranstaltningerne til forbedring af vilkårene for forarbejdning og afsætning af landbrugs- og skovbrugsprodukter, jf. forordning (EF) nr. 951/97 [16] og 867/90, fortsatte som led i strukturfondsprogrammeringen for perioden 1994-1999 [17]. I mål 1- og 6-regionerne integreres denne programmering under mål 5a i de relevante programmeringsdokumenter sammen med resten af foranstaltningerne.

[16] EFT L 142 af 2.6.1997, s. 22.

[17] EFT L 91 af 6.4.1990, s. 7.

42. Ved udgangen af 1996 havde Kommissionen godkendt 49 programmeringsdokumenter i henhold til forordning (EF) nr. 951/97 og nr. 867/90:

- ni samlede programmeringsdokumenter af national karakter for Frankrig, Spanien, Det Forenede Kongerige, Nederlandene, Danmark, Luxembourg, Østrig, Finland og Sverige (eksklusive regionerne under mål 1 og 6)

- tretten samlede programmeringsdokumenter af regional karakter for Tyskland (for delstaterne) og Belgien (for regionerne)

- én EF-støtteramme for Italien, der har udmøntet sig i 15 operationelle programmer for forbedring af vilkårene for forarbejdning og afsætning af landbrugsprodukter samt et tværregionalt operationelt program og 12 operationelle programmer til forbedring af vilkårene for forarbejdning og afsætning af skovbrugsprodukter for de italienske regioner uden for mål 1.

43. I juli 1998 traf Kommissionen afgørelse om fordeling af de ikke-allokerede forpligtelsesbevillinger, der var til disposition for landbrugsdelen af mål 5a, i områder uden for målene 1 og 6. Disse penge blev hovedsagelig brugt i 1999. Et beløb på 190 mio. EUR blev afsat til de forskellige foranstaltninger under mål 5a, deraf 171 mio. EUR til programmer i henhold til forordning (EF) nr. 951/97 i Spanien, Tyskland, Frankrig og Belgien. Der blev desuden foretaget tilpasninger af programmerne i Nederlandene, Tyskland, Finland, Sverige, Italien og Belgien. Disse ændringer vedrørte navnlig medtagelse af nye sektorer, tilpasning af finansieringsplanerne og overførsler af finansielle midler inden for rammerne af mål 5a. De byggede bl.a. på resultaterne af midtvejsevalueringerne.

Regionale foranstaltninger

Iværksættelse af mål 1 og 6

44. Ved udgangen af 1999 havde Kommissionen godkendt 57 operationelle programmer og 14 samlede programmeringsdokumenter, herunder to vedrørende mål 6, dvs. i alt 71 gennemførelsesinstrumenter.

45. Nedenstående tabel viser programmernes fordeling og de samlede omkostninger og EU's bidrag pr. medlemsstat og pr. fond.

Mål 1 og 6 - 1994-1999 SPD eller OP

>TABLE POSITION>

*Fra den 1.1.1995

(6) Mål 6

46. Der blev uden problemer indgået forpligtelser for midlerne til de to SPD vedrørende mål 6 inden udgangen af 1999.

Midtvejsevaluering af mål 5b-programmer

47. Det forestående udløb af fristen for mål 5b-programmer gav en stærk aktivitet i de nationale og regionale administrationer og overvågningsudvalgene i 1998 og 1999.

48. Alle programmerne fastsætter 31. december 1999 som sidste frist for indgåelse af forpligtelser. Det betyder, at der inden denne dato for de endelige modtageres vedkommende skal være truffet beslutning om alle investeringer i individuelle projekter. De nationale og regionale administrationer har måttet gøre en betydelig indsats for at sikre medfinansiering af alle projekterne og tage de administrative skridt til undertegnelse af kontrakterne med de entreprenører, der skal udføre arbejderne (eller med de endelige modtagere for statsstøttes vedkommende).

49. Desuden foretog de nationale og regionale administrationer en analyse af deres programmer for at sikre, at den andel af midlerne, der blev tildelt hver af de forskellige foranstaltninger, stemte overens med resultaterne af midtvejsevalueringerne foretaget i 1998. Evalueringen drejede sig om gennemførelsen af programmerne i årene 1994-1996, og der blev taget hensyn til de programændringer, der var foretaget i perioden. Efter gennemgang af evaluatorenes arbejde ændrede overvågningsudvalgene programmerne i visse henseender for at bidrage til at sikre, at programmålene blev nået så effektivt som muligt, og at der blev indgået forpligtelser for midlerne over for de endelige modtagere inden udgangen af 1999. Det indebar også en vis omfordeling af midler mellem EFRU, EUGFL og ESF. Programmerne forudses afsluttet inden for de fastsatte frister.

1.1.1.6. Belgien

50. Gennemførelsen af programmet fortsatte i 1999, hvor der blev lagt vægt på nødvendigheden af, at der blev indgået forpligtelser for alle bevillingerne inden den 31. december 1999. Der blev foretaget en omprogrammering og en tidsmæssig omlægning for at nå dette mål på de bedste betingelser. Ved udgangen af oktober var de 100% endnu ikke nået.

51. Inden for programmeringen 1994-1999 er de to flamske programmer (Meetjesland og Westhoek) lagt an på en integreret tilgang til udviklingen af landdistrikterne. Styrkelse og opretholdelse af beskæftigelsen er en af hovedprioriteterne. Turisme betragtes som en særlig løftestang for regionernes udvikling, men det drejer sig også om at skabe bedre muligheder for at tiltrække virksomheder. Der er i de to flamske samlede programmeringsdokumenter medtaget nogle miljøaktioner og aktioner til fordel for SMV. De to overvågningsudvalg afholdt hver to møder i 1999. De konstaterede, at diversificeringsprojekterne uden for de strengt landbrugsmæssige projekter hidtil var forløbet meget langsomt. Forsinkelsen skyldes primært medfinansieringsproblemer. Der blev i august, oktober og november 1999 vedtaget tre ændringsbeslutninger for Westhoeks vedkommende. Dermed fordeltes beløbene fra 1999-indekseringen, de årlige trancher blev omlagt tidsmæssigt, og der blev indgået forpligtelser for alle bevillingerne inden den 31. december 1999. Fællesskabets betalinger beløber sig pr. 31. december 1999 til 47%. EUGFL: 56%, EFRU: 44%, ESF: 40%.

52. Det samlede mål 5b-programmeringsdokument for Vallonien skred klart bedre frem i 1999. De tekniske forsinkelser for visse foranstaltninger som følge af, at projekterne måtte forberedes godt, blev faktisk indhentet. Programmet gennemføres harmoniseret for alle tre fonde, og ESF anvendes mere og mere til støtte for de aktioner, der finansieres af de andre fonde. Kommissionen godkendte i juni 1999 en ændringsbeslutning. Dermed kunne der indgås forpligtelser for samtlige bevillinger inden den 31. december 1999. Ændringsbeslutningen afspejler udmærket forløbet af alle foranstaltningerne i det samlede programmeringsdokument og tillader udførelse af alle projekterne inden for dette program. For fællesskabsbevillingernes vedkommende beløb udbetalingerne sig i december 1999 til 41% (42% for EUGFL, 40% for EFRU og 44% for ESF).

1.1.1.7. Danmark

53. I Danmark omfatter mål 5b-områderne 19,6% af arealet og 7% af befolkningen. Der er et enkelt program, der dækker alle de danske mål 5b-områder. Hovedformålene er at skabe og bevare arbejdspladser og at forbedre indkomstniveauet i områderne, samtidig med at der tages hensyn til miljøvirkningerne.

54. Gennemførelsesforløbet var ret langsomt i første del af programperioden, men situationen har siden forbedret sig. Ved udgangen af 1999 var der indgået forpligtelser for hele Fællesskabets bidrag, og 78% var udbetalt til de endelige modtagere.

55. På basis af anbefalingerne i rapporten om den foreløbige evaluering blev der truffet beslutning om tilpasninger af de finansielle midlers fordeling mellem foranstaltningerne. Dermed blev der i programmet lagt øget vægt på omstilling af landbruget, særlig til økologisk produktion, og forbedret dyrevelfærd, investeringsstøtte til små og mellemstore virksomheder, erhvervsfaglig uddannelse og omskoling i forbindelse med SMV-udvikling samt turistinfrastruktur.

1.1.1.8. Tyskland

56. Som helhed betragtet har programmerne udviklet sig meget tilfredsstillende. I perioden 1995-1999 har de oprindelige overslag vedrørende primærproduktion, forarbejdning og afsætning været i konstant tilbagegang, mens der har kunnet ses en øget anvendelse af bevillingerne til udvikling af landdistrikter.

57. Denne politik har gjort det muligt at bevare og skabe arbejdspladser i landbrugssektoren, særlig ved støtte til mange projekter for udvikling af landsbyer, og har således bidraget til en bedre livskvalitet for landbefolkningen.

58. Samlet set er alle forpligtelsesbevillingerne anvendt, og betalingerne befinder sig på et fremskredent stadium.

59. I Mecklenburg-Vorpommern kunne bevillinger, der oprindeligt var afsat til bygning af en fiskeforarbejdningsfabrik, ikke anvendes i tide. Disse bevillinger på 30,9 mio. EUR blev derfor overført fra FIUF til EUGFL, Udviklingssektionen, til foranstaltningen vedrørende udvikling af landdistrikter. Denne overførsel er kommet de fem nye delstater (bortset fra Berlin) til gode.

60. Hovedopgaven for de otte overvågningsudvalg for mål 5b-programmerne var at forberede programmerne til den endelige gennemførelsesfase. Udvalgene traf beslutning om fordeling af de ekstra midler, der blev til rådighed som følge af indekseringen, og om overførsler mellem foranstaltninger og mellem de forskellige årlige rater.

61. I de fleste tilfælde blev de ekstra EU-midler fordelt forholdsmæssigt mellem de tre strukturfonde. En vigtig undtagelse herfra var Baden-Württemberg, hvor udvalget besluttede at overføre 4,5 mio. EUR fra EUGFL til EFRU, foruden at indekseringsmidlerne blev tildelt EFRU og ESF. I nogle regioner afveg den finansielle gennemførelse fra, hvad der var forudsat i de vejledende finansieringsplaner. Finansieringsplanerne måtte justeres tilsvarende, for at der kunne indgås forpligtelser for EU-midlerne inden udgangen af 1999.

62. Alle overvågningsudvalg traf beslutninger om mindre overførsler mellem foranstaltninger. Disse overførsler afspejlede opslugningen af midlerne.

63. Ifølge årsrapporterne var der ved udgangen af 1998 indgået forpligtelser for ca. 92% af de offentlige midler, og 69% var udbetalt til de endelige modtagere. Delstaterne kunne i 1999 indgå forpligtelser for de resterende midler. Ved udgangen af 1999 var der således indgået forpligtelser for alle midlerne, og nogle regioner anvendte muligheden for at "overbooke" for at sikre fuldstændig udnyttelse af bidragene fra Fællesskabet.

1.1.1.9. Grækenland

64. National EUGFL-del: det operationelle program for landbruget modtog to gange i 1999 en forstærkning på 125 mio. EUR fra EUGFL ved indeksering og omfordeling af bevillinger fra EF-støtterammen. Alligevel var det beløb, der var afsat til programmet, helt opbrugt allerede inden udgangen af første halvår 1999. Perioden afsluttes med, at der mangler et skønnet beløb i EUGFL-bevillinger på 270 mio. EUR som følge af, at den indledende tildeling til dette operationelle program var meget beskeden.

65. Regionale operationelle flerfondsprogrammer: de er skredet mindre hurtigt frem end den nationale del. Men selv for de operationelle flerfondsprogrammer, der har været mest forsinkede med hensyn til aktionerne for udvikling af landdistrikterne, har der kunnet indgås forpligtelser for alle de disponible bevillinger, der under normale omstændigheder vil blive helt opbrugt i betalingsperioden. To operationelle flerfondsprogrammer (Thessalien og Vestmakedonien) blev hver forstærket med 0,5 mio. EUR fra EUGFL til gennemførelse af de regionale beskæftigelsespagter.

1.1.1.10. Spanien

66. Alle bevillingerne fra EUGFL, Udviklingssektionen, inden for EF-støtterammen for de spanske mål 1-regioner i perioden 1994-1999 (3 457,575 mio. EUR) er nu omfattet af programmering og forpligtelser på fællesskabsplan.

67. De regionale operationelle programmer (EUGFL, Udviklingssektionen) er alle blevet ændret lidt for at få bevillingerne fra 1999-indekseringen med i dem.

68. Bidraget fra EUGFL, Udviklingssektionen, til globaltilskuddet EFRU-EUGFL, Udviklingssektionen-ICO [18] er bortfaldet og overført til det operationelle program for fødevarerindustrien og landbrugsstrukturforanstaltninger (30,86 mio. EUR).

[18] Det Officielle Kreditinstitut.

69. Gennemførelsen af de forskellige former for intervention inden for EF-støtterammen er forløbet planmæssigt og er som helhed betragtet acceptabel i 1999. Nogle af programmerne blev afsluttet i 1999 (den selvstyrende region Valencia, Murcia, Asturien). Men for andre programmer skal der foretages betalinger i 2000 og også i 2001 (det operationelle program for fødevarerindustrien og landbrugsstrukturforanstaltninger og det operationelle program for økonomisk udvikling og diversificering af landdistrikterne).

70. Gennemførelsen af de programmer for udvikling af landdistrikterne, Kommissionen godkendte sidst i 1994, forudses afsluttet inden udgangen af 1999.

71. De syv programmer er i årets løb blevet ændret for at bringe dem i bedre overensstemmelse med realiteterne. Der er i den forbindelse også taget hensyn til 1997-rapporterne om midtvejsevalueringen for perioden 1994-1996.

72. Der blev foretaget overførsler mellem foranstaltninger og fonde for at opnå en god udnyttelse af fællesskabsmidlerne set ud fra subsidiaritetsprincippet.

1.1.1.11. Frankrig

73. I 1999 blev der lagt stor vægt på, at der nødvendigvis skulle indgås forpligtelser for alle bevillingerne inden årets udgang. Der var således i slutningen af 1998 blevet forberedt en tidsmæssig omlægning af programmerne, navnlig for de tre atlantiske oversøiske departementer, som blev godkendt på overvågningsudvalgets første møde, så der kunne træffes en beslutning herom i 1999. Ved udgangen af oktober var fællesskabsforpligtelserne oppe på 100% bortset fra for Korsika. Der skal gøres en stor indsats for at afslutte disse programmer i 2000 og 2001 uden tab af bevillinger sideløbende med, at der skal tages fat på den nye programmeringsperiode 2000-2006.

74. Den indsats, der var i gang 1998, fortsatte i 1999 og sikrede, at der blev indgået forpligtelser for alle fællesskabsbevillingerne under de 18 regionale programmer for udvikling af landdistrikterne. Den måde, bevillingerne stilles til rådighed for de endelige modtagere på, kan forbedres yderligere, eftersom staten fordelte 29% af fællesskabsbevillingerne til projekternes bygherrer; Kommissionens tjenestegrene sikrer sig, at denne situation ikke resulterer i problemer med, at alle udgifterne faktisk afholdes inden den 31.1.2001.

75. Vanskelighederne vedrørende de to "massivprogrammer" kunne ikke overvindes, og de to overvågningsudvalg konstaterede, at det var umuligt at udnytte de tildelte fællesskabsbevillinger. En del af disse blev overført til programmerne for udvikling af landdistrikterne i de berørte områder.

76. På baggrund af midtvejsevalueringerne og ønsket om at sikre en effektiv anvendelse af fondene foreslog overvågningsudvalgene ændringer i alle programmerne. Kommissionens tjenestegrene traf 40 beslutninger om ændringer vedrørende foranstaltningernes indhold, overførsel af bevillinger mellem foranstaltninger og mere betydelige omlægninger, der indebærer overførsel af bevillinger mellem prioriterede felter og/eller strukturfonde.

77. To regionale programmer (Auvergne og Midi-Pyrénées) fik supplerende fællesskabsbevillinger, som blev taget fra programmerne for industriel omstilling i disse regioner (mål 2).

1.1.1.12. Irland

78. Der er disponeret over alle bevillingerne til det operationelle program for landbrug, udvikling af landdistrikter og skovbrug, og for hovedparten af foranstaltningerne er betalingerne afsluttet eller næsten afsluttet. For det fødevarerprogram, der indgår som en del af det operationelle program for industrien, var der disponeret over alle midlerne, men da visse projekter blev trukket tilbage, var

det nødvendigt at sørge for, at der blev overført nogle midler fra den kapitalinvesteringsforanstaltning, EFRU finansierede.

1.1.1.13. Italien

79. Størstedelen af programmerne blev iværksat i 1999, da de reviderede finansieringsplaner omfattede meget store beløb for den sidste tranche.

80. Gennemførelsen af mål 5b-programmerne i Italien kan i 1999 betragtes som positiv. For så godt som alle programmerne er der fuldt ud disponeret over midlerne, og betalingsniveauet er tilfredsstillende. I flere regioner overstiger de udvalgte projekter de disponible midler. Der er indført overvågnings- og evalueringssystemer, så overvågningsudvalgene har kunnet vurdere forløbet af den fysiske gennemførelse og også de første tegn på, hvor stor effekten vil blive. Der er udført tematiske analyser til konstatering af, om programmerne ved gennemførelsen hænger behørigt sammen med fællesskabspolitikkerne, f.eks. med hensyn til miljøvirkninger, ligestilling og overholdelse af konkurrencereglerne. Forbedringen af gennemførelsen skyldes også, at de regionale myndigheder har indført en række administrative forenklinger.

81. Der er grund til specielt at omtale mål 5b-programmerne i regionerne Marche og Umbrien. I 1998 blev de finansielle midler til dem stærkt forhøjet (ved overførsel af næsten 500 mio. EUR fra andre programmer medfinansieret af strukturfondene i Italien og fra mål 5a) for at imødekomme de nye behov i landdistrikterne i de to regioner som følge af skaderne forårsaget af jordskælvet i 1997. Iværksættelsen af de nye foranstaltninger til genopbygning og genskabelse af levevilkårene og produktionsstrukturerne har været langsom på grund af flere forhold:

- overholdelsen af meget høje kvalitetskriterier i aktionerne til genopbygning af landsbyer, hvor turisme spiller en stor rolle, og hvor der er en meget typisk arkitektur- og byplanlægningsarv
- de fleste landsbyers ugunstige beliggenhed i bjergområder
- de administrative problemer med, at et meget stort antal ansøgninger har været koncentreret på mangelfulde regionale strukturer, hvortil kommer de regionale myndigheders ønske om strengt at respektere gennemsigtigheds- og objektivitetskriterierne ved udvælgelsen af projekterne
- vanskelighederne med hurtigt at finde frem til de virksomheder, der skulle udføre genopbygningsarbejderne.

82. De regionale myndigheder har imidlertid sikret, at der blev truffet alle nødvendige foranstaltninger til, at der kunne indgås forpligtelser for samtlige programmerede midler inden den 31. december 1999.

Multiregionalt niveau

83. For det multiregionale program for landbrugskonsulentvirksomhed blev der foretaget en ny udvælgelse af forsknings- og innovationsprojekter. Af de 179 projekter, der er fremlagt siden starten, er der udvalgt 79 med samlede investeringer på 60 mio. EUR. Både på nationalt plan og på fællesskabsplan der nu indgås forpligtelser for alle foranstaltningerne under dette program.

84. Programmet vedrørende regionale beskæftigelsespagter blev først godkendt ved udgangen af 1998. De lokale modtagergrupper under dette flerfondsprogram har imidlertid gjort en meget stor indsats for at iværksætte første del af programmet i 1999 og få alle nødvendige forpligtelser på plads inden årets udgang.

Regionalt niveau

85. Alle regionerne har satset på at indhente forsinkelsen som følge af den sene godkendelse af deres programmer. For hovedparten af dem lykkedes det ved udgangen af 1998 at nå det forpligtelses- og betalingsniveau (55%), der var fastsat af det nationale overvågningsudvalg. Puglia udgjorde en undtagelse herfra, og regionens tildeling nedsattes derfor med 10 mio. EUR i 1999. De mere resultatrige EUGFL-programmer opnåede derimod en forøgelse af støtten i 1999. Det drejer sig bl.a. om det operationelle program for Basilicata, der fik fællesskabsstøtten forhøjet med 20,56 mio. EUR i betragtning af de tusinder af ansøgninger vedrørende forbedring af landbrugsbedrifterne, administrationen allerede havde behandlet, men som ikke var blevet finansieret.

1.1.1.14. Luxembourg

86. Programmet bygger på en strategi centreret om følgende prioriteter: nyt liv i landbruget og skovbruget under hensyntagen til miljøet, skabelse og opretholdelse af varige arbejdspladser og investeringer til fordel for turisme og livskvalitet.

87. På de to overvågningsudvalgsmøder i 1999 konkluderes det, at programmet forløber helt tilfredsstillende. Kommissionen godkendte en ændringsbeslutning sidst i september 1999. Den medførte en omfordeling af EUGFL-bevillinger inden for et og samme indsatsområde, en overførsel af ESF-bevillinger til EUGFL, anvendelse af 1999-deflatoren på de tre fonde og en tidsmæssig omlægning af de årlige trancher for udgifterne afholdt af de tre fonde.

88. Med denne sidste ændring kunne alle forpligtelser indgås inden den 31. december 1999. Ændringen afspejler således udmærket forløbet af foranstaltningerne i det samlede programmeringsdokument og vil gøre det muligt at afslutte alle projekterne under programmet.

89. Set ud fra betalingerne er gennemførelsestakten for fondene forholdsvis god (45%) (EUGFL 40%, EFRU 76% og ESF 68%).

1.1.1.15. Nederlandene

90. For EUGFL, Udviklingssektionen, forløber gennemførelsen fortsat meget uensartet. For at forbedre opsigningen af bevillingerne blev der foreslået overførsler mellem foranstaltninger til fordel for miljøaktionerne.

91. Gennemførelsen af mål 5b-programmerne i Nederlandene forløb alt i alt helt tilfredsstillende. Der er indgået forpligtelser for alle fællesskabsbevillingerne for programmeringsperioden 1994-1999 for alle mål 5b-regionerne i Nederlandene.

92. Provinserne (Friesland, Groningen/Drenthe, Overijssel og Limburg) koncentrerer sig generelt om oprettelse af nye virksomheder, turisme og udnyttelse af landskabet, mens provinsen Zeeland specielt lægger vægt på landbrugsdiversificering. Aktionerne til fordel for SMV udgør en integrerende del af mål 5b-programmerne. Provinsen Friesland anvender en betydelig del af bevillingerne hertil. Faktisk går 60% af programmets samlede investeringer til fremme af SMV i form af projekter som den store Drachten- og Heerenveen-industripark, industriarealer i forbindelse med sejlspor osv.

93. Miljøkomponenten indtager en ret stor plads i de nederlandske programmer. Hovedparten af bevillingerne til miljøaktioner bruges i provinsen Friesland til foranstaltninger for naturbeskyttelse og fremme af miljøvenligt landbrug. Provinsen Groningen/Drenthe bruger 12% af fondsmidlerne til beskyttelse af miljøet, skovene og landskabet inden for rammerne af projekter til forbedring af vandkvaliteten, etablering af en naturpark og flytning af nogle landbrugsbedrifter.

94. Møderne i de fem overvågningsudvalg, som afholdes to gange om året, forløb tilfredsstillende.

95. I 1999 blev der for alle nederlandske mål 5b-regioner vedtaget ændringsbeslutninger vedrørende overførsler mellem prioriterede indsatsområder/foranstaltninger, fremførsel af ikke anvendte bevillinger og fordeling af det ekstra beløb fra 1999-indekseringen. De afspejler fuldstændig forløbet af alle programforanstaltningerne og gør det muligt at indgå forpligtelser for alle bevillingerne inden den 31. december 1999 og at afslutte alle projekterne under programmerne.

1.1.1.16. Østrig

96. Den økonomiske situation i regionen Burgenland viser, at der er behov for en målrettet strukturudvikling i landdistrikterne. Trods de tidligere forsinkelser, bl.a. for diversificeringens vedkommende, forløber programmet tilfredsstillende, og der har kunnet indgås forpligtelser for alle disponible bevillinger.

97. Ultimo september 1999 var de syv mål 5b-programmer i Østrig gennemført i følgende omfang (EUGFL, Udviklingssektionen):

>TABLE POSITION>

98. De østrigske myndigheder var overbevist om, at der ville blive indgået forpligtelser for alle bevillingerne inden årets udgang. Mål 5b-programmerne anses for at være en succes både ud fra resultaterne og den interesse, de har vakt navnlig hos landbrugerne og de lokale myndigheder. Det har krævet en stor koordineringsindsats at iværksætte og følge disse programmer, og der har samtidig været taget mange initiativer til at udbrede kendskabet til denne politik.

1.1.1.17. Portugal

99. Der blev foretaget justeringer i de fem flerfundsprogrammer, som støttes af EUGFL, Udviklingssektionen.

100. I øvrigt blev den del af EF-støtterammen, der sorterer under EUGFL, Udviklingssektionen, styrket med 20 mio. EUR fra mål 5a-reserven, som blev tildelt landbrugsprogrammet (16 mio. EUR) og det operationelle flerfundsprogram for Azorerne (4 mio. EUR) med det formål at afhjælpe skaderne efter uvejret i efteråret 1997.

101. Landbrugsprogrammet, der er meget langt fremme i gennemførelsen, blev desuden styrket med 22 mio. EUR hidrørende dels fra deflatoren og nogle tilpasninger mellem programmer, der støttes af EUGFL, Udviklingssektionen, og dels fra en overførsel på 4 mio. EUR fra FIUF til EUGFL, Udviklingssektionen.

102. Programmerne PEDIZA (særprogram for integreret udvikling af Alqueva-området) og PPDR (fremme af det regionale udviklingspotentiale) afgav henholdsvis 10 og 4 mio. EUR fra delen støttet af EUGFL, Udviklingssektionen, til landbrugsprogrammet.

103. Den del af de operationelle flerfundsprogrammer for regionen Azorerne, der støttes af EUGFL, Udviklingssektionen, blev styrket med 16,38 mio. EUR hidrørende fra 1998-deflatoren med det formål at afhjælpe skaderne efter jordskælvet i juli 1998 og med 2 mio. EUR fra 1999-deflatoren.

104. Den af EUGFL, Udviklingssektionen, støttede del af det operationelle flerfundsprogram for Madeira blev forhøjet med 4,023 mio. EUR hidrørende fra 1999-deflatoren.

1.1.1.18. Finland (Mål 6)

105. EUGFL-støtten gennemførtes i almindelighed tilfredsstillende. Specielt blev forsinkelsesproblemerne i forbindelse med forbedringen af landbrugets effektivitet og andre foranstaltninger til udvikling af landdistrikterne løst.

106. Finlands mål 5b-områder har en befolkning på 1,1 mio., dvs. en femtedel af landets samlede befolkning, og dækker en fjerdedel af landets areal. Disse områder er tyndt befolkede (gennemsnitligt 11,5 indbyggere/km) og stærkt afhængige af landbruget. Mål 5b-støtten ydes via to operationelle programmer, hvoraf det ene dækker det finske fastland og det andet Ålandsøerne.

107. Programmet for det finske fastland er koncentreret om SMV-diversificering, etablering af servicefaciliteter i landdistrikterne og forbedring af landdistrikternes tiltrækningskraft. Et andet vigtigt mål er at tilpasse landdistrikterne til den fælles landbrugspolitik. I programmet for Ålandsøerne ligger hovedvægten på turisme, SMV og projekter for bæredygtig udvikling.

108. Miljøbeskyttelse behandles som et tværgående hensyn i alle finske regioner i og med, at miljømyndighederne inddrages i beslutningsprocessen på regionalt plan.

109. I forbindelse med indekseringen opfordrede overvågningsudvalget regionerne til at skabe store og synlige tværregionale projekter med en tilgang nedefra og op.

1.1.1.19. Sverige (Mål 6)

110. Implementeringen af EUGFL-støtten forløb positivt. Forpligtelserne er tiltaget betydeligt i antal. Betalingerne er fortsat noget bagefter, men inde i en god udvikling. I 1999 blev der overført EU-midler fra områderne etableringsstøtte og fødevarerindustri til områderne udligningsgodtgørelser og udvikling af landdistrikterne. Disse to foranstaltninger blev også indekseret i 1999. Der er stor efterspørgsel efter investeringsstøtte. EUGFL-midlerne for programperioden forventes udnyttet fuldt ud. Det skyldes en kombination af tilpasninger af programindholdet og ændringer i den måde, programmerne administreres på.

111. Mål 5b-områderne tegner sig for 12,8% af landets areal og 8,6% af befolkningen. Der blev godkendt fem programmer den 10. maj 1996. Udvikling af SMV, herunder landbrugs- og skovbrugsvirksomheder, er en prioritet i alle programmerne. Andre prioriteter er udvikling af kulturarven, turismen og de menneskelige ressourcer. EU's samlede bidrag til programmerne er på 137 mio. EUR (1996-priser).

112. I 1999 blev midlerne fra indekseringen fordelt, og der blev foretaget flere ændringer for at få programmet gennemført i sin helhed. En del af bevillingerne bestemt til finansiering af lån til unge iværksættere blev tildelt andre foranstaltninger, fordi udnyttelsen var mindre end forventet.

1.1.1.20. Det Forenede Kongerige

113. I Nordirland er der fuldt ud indgået forpligtelser for midlerne til programmet for landbrug og udvikling af landdistrikterne, som hører under det samlede programmeringsdokument, og for de fleste af foranstaltningerne afsluttes betalingerne i 2000.

114. I Det Forenede Kongerige modtager 11 regioner støtte under mål 5b. De udvalgte områder er ret forskellige med hensyn til arealstørrelse og befolkningstal. Regionen Northern Uplands er den største med et areal på over 14 000 km², mod 1 000 km² for Midlands Uplands. Befolkningstætheden i områderne varierer stærkt, nemlig fra 10 til 105 indbyggere/km², med et gennemsnit på 47 indbyggere/km².

115. Tilsammen medfører disse programmer EU-udgifter på i alt 840 mio. EUR, hvoraf ca. 18% afholdes af EUGFL. Gennemførelsen af programmerne kom ind i et hurtigere tempo i 1998, og det holdt sig i 1999. Der er således indgået forpligtelser for hele EUGFL-bidraget.

116. Der er foretaget ændringer i alle programmerne på grundlag af resultaterne af midtvejsevalueringerne med det formål at forbedre effektiviteten. Forbedringen har især vedrørt programforvaltningen. En forenkling og standardisering af procedurerne og en nøje overvågning af realiseringsgraden for både de finansielle og de fysiske mål bidrager til effektivitetsforbedringen.

Ledsageforanstaltninger

Miljøvenligt landbrug

117. Forordning (EØF) nr. 2078/92 [19] omhandler programmer, der skal tilskynde landbrugerne til at gennemføre foranstaltninger til gavn for miljøet på deres arealer, idet de får omkostningerne herved godtgjort. Forordningen om miljøvenligt landbrug hørte med til 1992-reformen af den fælles landbrugspolitik. De typer foranstaltninger, det drejer sig om, er bl.a.:

[19] EFT L 215 af 30.7.1992, s. 85.

- omstilling fra intensiv arealudnyttelse, f.eks. dyrkning af markafgrøder eller græs til ensilering, til ekstensivt drevne græsarealer, der giver større biologisk mangfoldighed, men forringer rentabiliteten

- mindsket brug af næringsstoffer (med deraf følgende udbyttetab)

- mindsket eller ingen brug af pesticider (f.eks. økologisk landbrug)

- etablering af naturområder, der er taget ud af produktionen

- videreførelse af traditionel miljøvenlig arealforvaltning i områder, hvor der er risiko for forsømmelse

- bevarelse af landskabslementer, der landbrugsmæssigt har mistet deres levedygtighed.

118. Programmerne forvaltes af regionale eller nationale myndigheder efter et decentralt forvaltningssystem under forudsætning af Kommissionens godkendelse af hvert enkelt program. Omkostningerne medfinansieres over EU-budgettet -- 75% i mål 1-områder og 50% andre steder. Udgifterne for EUGFL, Garantisektionen, beløb sig i 1998 til 1,3 mia. EUR, og det skønnede tal for 1999 er 1,8 mia. EUR, eller ca. 4% af udgifterne for EUGFL, Garantisektionen.

119. Gennemsnitligt er en ud af syv bedrifter med i programmerne, som dækker 20% af EU's landbrugsareal. Dette tal påvirkes af de høje procenter i de nye medlemsstater -- 78% af bedrifterne i Østrig, 77% i Finland og 64% i Sverige. Også i to andre medlemsstater ligger antallet af deltagende bedrifter over EU-gennemsnittet. Det drejer sig om Luxembourg med 60% og Portugal med 30%. Medlemsstater med en deltagelse på under 7% er: Belgien, Grækenland, Spanien og Italien.

120. I de første to år efter foranstaltningens indførelse forløb gennemførelsen af nogle af programmerne langsomt, og de finansielle midler blev ikke udnyttet fuldt ud. 1996 var det første år, hvor næsten alle medlemsstaternes programmer for miljøvenligt landbrug var operationelle. I 1998

og 1999 afsluttedes den første femårsperiode for en række programmer, der blev godkendt i 1994 og 1995. Frem til 1999 har Kommissionen i alt godkendt næsten 140 programmer eller grupper af programmer for miljøvenligt landbrug.

121. Kommissionen lægger stor vægt på overvågningen og evalueringen af landbrugsmiljøforanstaltningerne. Gennemførelsesbestemmelserne i forordning (EF) nr. 746/96 [20] fastsætter nærmere regler herfor, og Kommissionen er sammen med medlemsstaterne begyndt at undersøge planerne, metoderne og de første resultater for det overvågnings- og evalueringsarbejde, medlemsstaterne har underrettet den om i henhold til gennemførelsesforordningen.

[20] EFT L 102 af 25.4.1996, s. 19.

122. En rapport til Parlamentet og Rådet om gennemførelsen af forordningen blev fremlagt i december 1997 [21] og fulgt op af en række arbejdsdokumenter om støtte til økologisk landbrug, genetiske ressourcer og evaluering og overvågning samt rapporter om gennemførelsen i medlemsstaterne. I december 1998 forelagde Kommissionen Komitéen for Landbrugsstrukturerne og Udviklingen af Landdistrikterne og også Europa-Parlamentets relevante udvalg et arbejdsdokument om evalueringen af forordning (EØF) nr. 2078/92.

[21] KOM(97)620 endelig udg.

123. Frem til 1999 havde medlemsstaterne udarbejdet ca. 160 overvågnings- og evalueringsrapporter, der viste, at landbrugsmiljøinitiativet havde haft en række positive miljøvirkninger. Der er tegn på, at programmer for miljøvenligt landbrug resulterer i betydelige fordele for miljøet, herunder mindsket brug af N-gødning, bedre anvendelsesmetoder, positive aktiviteter for naturbeskyttelsen og bevarelse af landskabslementer.

124. Under Agenda 2000 er programmer for miljøvenligt landbrug det eneste obligatoriske element i de programmer for udvikling af landdistrikterne, medlemsstaterne skal fremlægge for perioden 2000-2006. Der er flere oplysninger om Agenda 2000-pakken for udvikling af landdistrikterne i begyndelsen af dette kapitel.

Førtidspensionering

125. Der har siden 1992 været en fællesskabsramme for støtte til førtidspensionering for landbrugere. Ordningen, som nu er medtaget i Rådets forordning (EF) nr. 1257/99, skal bidrage til følgende:

- at sikre ældre landbrugere, der beslutter at ophøre med landbrugsvirksomhed, en indkomst
- at give landbrugere, der om nødvendigt kan forbedre bedrifternes økonomiske levedygtighed, større mulighed for at overtage sådanne ældre landbrugeres bedrifter
- at muliggøre, at landbrugsjord anvendes til andre formål, når den ikke kan udnyttes rentabelt til landbrugsformål.

126. Der kan ydes fællesskabsstøtte til landbrugere, der førtidspensioneres, landbrugere, der overtager deres jord, og arbejdstagere i landbruget.

127. De igangværende programmer skal være med til at lette førtidspensioneringen af 205 000 landbrugere og 7 500 arbejdstagere i landbruget, hvorved der forventes frigjort ca. 4 mio. hektar. En lille del af dette areal forudses anvendt til nye formål, såsom skovbrug eller oprettelse af naturreservater. Resten forudses overdraget til andre landbrugere, navnlig unge, der ønsker at udvide deres bedrift eller at etablere sig med landbrug som hovederhverv.

128. Ordningen kom ret langsomt fra start, da den blev indført i 1993, men der kunne konstateres en bedring i 1998 og 1999. I 1998 var Fællesskabets udgifter til førtidspensionering oppe på 208,9 mio. EUR pr. år, dvs. over fire gange mere end de 48,6 mio. EUR i 1993.

Skovbrugsforanstaltninger

En skovbrugsstrategi for Den Europæiske Union

129. Den 18. november 1998 vedtog Kommissionen en meddelelse om en skovbrugsstrategi for Den Europæiske Union [22], og den 15. december 1998 vedtog Rådet resolution nr. 1999/C 56/01 om samme emne [23]. Udgangspunktet for denne strategi er de forpligtelser, EU og medlemsstaterne i

international sammenhæng har påtaget sig på skovbrugsområdet [24]. I strategien lægges der vægt på skovenes multifunktionelle rolle og en bæredygtig forvaltning af skovene baseret på deres sociale, økonomiske, miljømæssige, økologiske og kulturelle funktioner for udviklingen af samfundet og navnlig landdistrikterne.

[22] Dok. KOM(1998) 649 endelig udg.

[23] Rådets resolution af 15. december 1998 om en skovbrugsstrategi for Den Europæiske Union, EFT C 56 af 26.2.1999, s.1

[24] Især UNCED, UNGASS, konventionen om biologisk mangfoldighed, konventionen om klimaændringer, konventionen om bekæmpelse af ørkenspredning og ministerkonferencerne om beskyttelse af Europas skove.

Skovbrugsforanstaltninger som led i udviklingen af landdistrikterne

130. I tråd med strategien er skovbrug ifølge Rådets forordning (EF) nr. 1257/1999 en integrerende del af politikken for udviklingen af landdistrikterne. Forordningens kapitel VIII samler de eksisterende aktioner, der er vedtaget ved forordning 2080/92 [25], 1610/89 [26] og 867/90 [27], og også en ny foranstaltning til bevarelse og forbedring af skovenes økologiske stabilitet i visse områder. Denne omstrukturering af forskellige skovbrugsforanstaltninger inden for det nye kapitel åbner mulighed for en mere effektiv og sammenhængende tilgang til skovbrugsaktionerne på fællesskabsplan.

[25] EFT L 215 af 30.7.1992, s. 96.

[26] EFT L 165 af 15.6.1989, s. 3.

[27] EFT L 91 af 6.4.1990, s. 7.

1.1.1.21. EF-systemet for information og kommunikation vedrørende skovbruget (EFICS) [28]

[28] Rådets forordning (EØF) nr. 1615/89 (EFT L 165 af 15.6.1989, s. 12).

131. For at indsamle sammenlignelige og objektive oplysninger om skovbrugssektorens struktur og funktion i Fællesskabet og således lette gennemførelsen og opfølgningen af de gældende EF-bestemmelser om skovbruget etableredes der i 1989 et EF-system for information og kommunikation vedrørende skovbruget (EFICS). Formålet med dette system er at indsamle, samordne, standardisere og behandle oplysninger om skovbrugssektoren og dens udvikling.

132. I juni 1999 vedtog Kommissionen et arbejdsprogram for etablering af systemet i perioden 1999-2002. Dette program er koncentreret om samling af eksisterende oplysninger i et datamatiseret system og forbedring og harmonisering af data om skove, skovbrugsprodukter og handel.

1.1.1.22. Beskyttelse af skovene

133. I 1999 ydedes der i alt 16 mio. EUR til projekter, som medlemsstaterne havde forelagt på grundlag af Fællesskabets ordninger for beskyttelse af skove mod luftforurening og brand.

134. Den 22. juli 1999 vedtog Kommissionen forslag til to forordninger fra Europa-Parlamentet og Rådet om ændring af forordning (EØF) nr. 3528/86 [29] om beskyttelse af skovene i Fællesskabet mod luftforurening og forordning (EØF) nr. 2158/92 [30] om beskyttelse af skovene i Fællesskabet mod brande. De foreslåede forordninger har samme formål som Rådets forordninger nr. 307/97 [31] og 308/97 [32], der blev ophævet som følge af Domstolens dom af 25. februar 1999, der fastslog, at traktatens artikel 130 S (nu artikel 175) skulle have været anvendt som eneste retsgrundlag. De nye forordninger har traktatens artikel 175 som retsgrundlag.

[29] Rådets forordning (EØF) nr. 3528/86 (EFT L 326 af 21.11.1986, s. 2).

[30] Rådets forordning (EF) nr. 2158/92 (EFT L 217 af 31.7.1992, s. 3).

[31] EFT L 51 af 21.2.1997, s. 9.

[32] EFT L 51 af 21.2.1997, s. 11.

135. Den 28. juli 1999 vedtog Kommissionen forordning (EF) nr. 1727/1999 [33] om visse gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EØF) nr. 2158/92 om beskyttelse af skovene mod brande.

[33] EFT L 203 af 3.8.1999, s. 41.

136. Den 21. oktober 1999 vedtog Kommissionen forordning (EF) nr. 2278/99 [34] om visse gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EØF) nr. 3528/86 om beskyttelse af skovene mod luftforurening.

[34] EFT L 279 af 29.10.1999, s. 3.

137. Disse to forordninger vedrører procedurerne for indgivelse af ansøgninger om finansiel støtte fra Fællesskabet og betalingsanmodninger.

EF-initiativer

Leader II

138. EF-initiativet Leader II har til formål at støtte projekter for udvikling af landdistrikterne, der udformes og forvaltes af lokale partnere i disse områder. Der lægges vægt på aktioner, der er nyskabende, har demonstrationsværdi og kan tjene som mønster for andre.

139. Leader II, der er en fortsættelse af Leader I, drejer sig navnlig om tre aspekter:

- støtte til nyskabende, mønstergyldige projekter, der viser nye veje i udviklingen af landdistrikterne
- støtte til udveksling af erfaringer og overførsel af knowhow
- støtte til projekter for tværnationalt samarbejde.

140. De disponible bevillinger udgør ca. 1,7 mia. EUR. Der er godkendt 102 programmer og oprettet over 1 000 lokale aktionsgrupper eller andre kollektive enheder.

141. De andre EF-initiativer i perioden 1994-1999 er Interreg, REGIS og PEACE.

1.1.1.23. Belgien

Leader II

142. Programmet for Hainaut, der blev vedtaget den 8. juli 1997, omfatter udgifter på i alt 9,26 mio. EUR, med en EF-støtte på 4,09 mio. EUR, heraf 1,875 mio. EUR fra EUGFL, Udviklingssektionen. I juni 1998 vedtog overvågningsudvalget tre af de fem programmer for innovation i landdistrikterne, der indgår i rammeprogrammet, og som dermed kunne iværksættes. Efter mødet i overvågningsudvalget i juni 1999 blev der i oktober vedtaget en omprogrammering for at få en optimal gennemførelse af de programmer, landdistrikterne har taget initiativ til inden for de fem godkendte lokale aktionsgrupper.

143. Leader II-programmerne for Meetjesland og Westhoek, der blev vedtaget den 12. december 1997, kom først i gang i 1998. Kommissionen har for hvert af de to programmer vedtaget en ændringsbeslutning om anvendelse af 1999-deflatoren og overførsel af ESF- og EFRU-bevillinger til EUGFL.

144. Programmet for Vallonien blev vedtaget sent, og 1998 og 1999 var præget af udvælgelsen af de lokale aktionsgrupper efter en indkaldelse af projekter. Der blev udvalgt 16 sådanne grupper, som er begyndt at gennemføre deres programmer for innovation i landdistrikterne.

145. Overvågningsudvalget, der holdt to møder i 1999, traf afgørelse om en ændringsbeslutning, som Kommissionen godkendte i slutningen af september, og som gjorde det muligt at anvende 1999-deflatoren til konkrete aktioner under foranstaltning B «innovationsprogrammer».

Interreg

146. De to programmer for Hainaut har en beskeden EUGFL-del, der gennemføres uden nogen særlige problemer.

1.1.1.24. Danmark

Leader II

147. Det danske Leader II-program blev godkendt den 13. juni 1996. Det langsigtede mål er at bevare og genskabe områderne som aktive, levende og levedygtige lokalsamfund. Det samlede EF-bidrag til programmet er på 8,1 mio. EUR (1994-priser) og 10,1 mio. EUR med de ekstra ressourcer fra 1999-indekseringen af strukturfondstildelingerne.

148. Efter en ret langsom start begyndte der at komme gang i projekterne. Ifølge den midtvejsevalueringsrapport, der blev fremlagt i juni 1998, forventedes det, at alle eller hovedparten af programmidlerne ville blive udnyttet. Den seneste ændring af programmet i december 1999 tyder på, at der sandsynligvis vil blive brugt et beløb på 8,7 mio. EUR. Det skyldes manglende national medfinansiering for den samlede tildeling på 10,1 mio. EUR.

1.1.1.25. Tyskland

Leader II

149. Efter en ret langsom start har Leader II kunnet gennemføres med succes i de nye delstater. De lokale aktionsgrupper har bidraget til udviklingen i deres interventionsområder på meget tilfredsstillende vis. Leader II har ikke alene været med til at skabe arbejdspladser, men har også styrket den kulturelle identitet i landdistrikterne. Der er indgået forpligtelser for alle bevillingerne.

150. For mål 5b-områderne kan det generelt konkluderes, at gennemførelsen er blevet betydeligt forbedret efter en vis langsommelighed i første del af programperioden. Det skyldes, at de 123 lokale aktionsgrupper og 46 andre kollektive aktører under Leader II i Tyskland er fuldt operationelle, og at de administrative myndigheder kan bygge på de indhøstede erfaringer.

151. Der kunne således over for de endelige modtagere indgås forpligtelser for alle de disponible midler, herunder reserven og indekseringsmidlerne 1995-1999.

152. For Leader II-programmerne i Baden-Württemberg og Hessen traf de kompetente overvågningsudvalg beslutning om mindre overførsler mellem de forskellige strukturfonde. Det var for alle programmerne nødvendigt at tilpasse foranstaltningerne og de årlige rater efter opsugningen af midlerne.

Interreg II

153. Interreg II gennemføres i tre nye delstater, nemlig Mecklenburg-Vorpommern, Brandenburg og Sachsen, hvor der er et tæt net af kontakter med grænseregionerne i Tjekkiet og Polen.

154. De disponible bevillinger er især brugt til udvikling af infrastrukturen, støtte til skovbrug og landbrug, forbedring af miljøkvaliteten og udvikling af ugunstigt stillede landdistrikter.

1.1.1.26. Grækenland

Leader II

155. I 1999 blev der foretaget en sidste ændring, som også omfattede 1999-deflatoren. Overvågningsudvalget traf beslutning om de sidste omfordelinger af bevillinger mellem de forskellige modtagere. Der blev indgået forpligtelser for alle strukturfondsmidlerne, og tempoet for gennemførelsen af programmet øgedes. Der var dog fortsat nogle vanskeligheder med erhvervsuddannelsesaktionerne (ESF).

Interreg II - Ydre grænser

156. Programmet ændredes en sidste gang for at tilpasse målretningen for de forskellige foranstaltninger og deres beløbsrammer, hvilket også gjaldt EUGFL-aktionerne.

Interreg II - Tørke

157. I 1999 blev der godkendt et "tørkeprogram" med et EUGFL-bidrag på 3 mio. EUR, som hovedsagelig vedrører øerne.

1.1.1.27. Spanien

Leader II

158. Gennemførelsen af Leader II-regionalprogrammerne i mål 1-regionerne fik et meget hurtigere forløb i 1999. Alle strukturfondsbevillingerne blev afsat til de forskellige programmer med tilsvarende forpligtelser på fællesskabsplan.

159. Seks mål 5b-regioner har iværksat Leader II på grundlag af et globaltilskud, der forvaltes af et blandet formidlerorgan, som regionen og landbrugsministeriet er med i. Formidlerorganet har lettet de lokale aktionsgruppers opgave i kraft af støtteberettigelsesoversigter og andre nødvendige oplysninger.

160. Selv om de lokale aktionsgrupper blev udvalgt sent i nogle af regionerne, kan de som helhed afslutte deres forpligtelser inden udgangen af 1999.

161. Den spanske region Baskerlandet har på grund af sin særlige selvstyrestilling iværksat Leader II ved hjælp af et operationelt program. Gennemførelsen forløber også her godt.

Regis II

162. Programmet vedrører yderregionen De Kanariske Øer. Gennemførelsen forløber fortsat tilfredsstillende og forudses afsluttet i 2000.

Interreg II

163. Iværksættelsen af Interreg II-programmet Spanien-Portugal forløber normalt. Der var indgået forpligtelser for alle fællesskabsbevillingerne inden udgangen af 1999. Betalingerne forventes først afsluttet i 2001.

1.1.1.28. Frankrig

Leader II

164. For Korsikas vedkommende er der vanskeligheder med gennemførelsen af programmet på grund af administrative svagheder hos projektgangsætterne. Den lokale aktionsgruppes ledelse og administrationen er enige om, at det ikke vil være muligt at indgå forpligtelser for og gennemføre hele programmet. Der gøres alt for at redde dette værdifulde forsøg.

165. De regionale Leader II-programmer har i hele perioden været udsat for forvaltningsproblemer, der har gjort det vanskeligt at få indgået forpligtelser for alle de disponible bevillinger og at få foretaget udbetalingerne i praksis. På den baggrund vedtog Kommissionens tjenestegrene i 1999 efter forslag fra overvågningsudvalgene 20 ændringsbeslutninger. Det har især drejet sig om at styrke foranstaltningen vedrørende støtte til programmer for innovation i landdistrikter igangsæt af lokale aktionsgrupper.

Interreg II

166. Programmerne er fortsat så godt som muligt for EUGFL-delens vedkommende, men der har ikke været betalingsanmodninger for Interreg-programmet for de to Hainaut-områder.

Regis II

167. Der er fortsat foretaget ændringer i programmerne for de fire oversøiske regioner for at få indgået forpligtelser for hele bevillingsbeløbet inden den 31. december 1999. Dette mål forudses nået. Som for de samlede programmeringsdokumenter vil problemet ligge i den dobbelte opgave, det er at få den nye programmering i gang og samtidig afslutte den indeværende periode.

1.1.1.29. Irland

168. Leader II-programmet gjorde store fremskridt med afslutningen af indgåelsen af forpligtelser og accelerering af udbetalingerne, der efter planen skal afsluttes i 2000. Leader II-grupperne i Irland har præsteret et arbejde af høj kvalitet.

1.1.1.30. Italien

Leader II

169. Efter en langsom start, der skyldtes initiativets nyskabende karakter og procedurernes kompleksitet, øgedes tempoet for indgåelse af forpligtelser i 1999 stærkt for størstedelen af Leader II-programmerne i de italienske regioner. Der er fortsat vanskeligheder med gennemførelsen af de programmer, som der først blev udvalgt lokale aktionsgrupper for i 1998.

170. På det fysiske plan er gennemførelsen endnu ret beskeden, men hovedparten af projekterne er udvalgt, og der kan forventes en forbedring af gennemførelsestakten fra 2000.

171. Som det bekræftes i rapporter fra uafhængige evalueringer, er det ofte lykkedes Leader II-initiativet at stimulere og styrke partnerskabsordninger mellem lokale aktører, der vil kunne fortsætte med at være drivkræfter for den lokale udvikling også efter Leader II-initiativets ophør.

1.1.1.31. Luxembourg

Leader II

172. I Leader II-programmet, der blev godkendt i 1995, er der valgt en strategi, der helt og holdent bygger på innovation og overførbare. Det er lykkedes initiativet at samle alle lokale aktører i et regionalt partnerskab, som omfatter næsten alle socioøkonomiske sektorer.

173. Trods visse vanskeligheder på institutionelt og administrativt plan må det konstateres, at Leader II-programmet forløber tilfredsstillende. De lokale aktører er samlet i to aktionsgrupper (Clervaux-Vianden og Redange-Wiltz).

174. Det operationelle program med en enkelt tranche omfatter omkostninger på i alt 4 883 300 EUR. Fællesskabets bidrag udgør 1 000 000 EUR, dvs. ca. 20% af de samlede omkostninger.

175. De to overvågningsudvalg, der holdt møde i 1999, accepterede nødvendigheden af at omlægge to foranstaltninger, "innovative investeringer i SMV" og "fremme af fjernarbejde i landdistrikter", for bedre at understrege aktionernes pilotkarakter for regionen og virksomhederne, fordele reserven og 1999-deflatoren til EUGFL (50%) og EFRU (50%) og foretage andre overførsler inden for foranstaltning B «program for innovation i landdistrikter», der afspejler evalueringens anbefalinger.

1.1.1.32. Nederlandene

Leader II

176. Gennemførelsen i Flevoland forløber planmæssigt. Efter midtvejsevalueringen er der foretaget forbedringer i forvaltningen og overvågningen af programmet og også i de lokale aktionsgruppers udvælgelse af projekter.

177. Overvågningen af de tre Leader II-programmer i mål 5b-områderne (Noord-West Friesland, Noord-West Groningen og Noord-Oost Friesland, Drenthe) varetages af overvågningsudvalgene for mål 5b. Programmerne, som hovedsagelig tager sigte på at stimulere bæredygtige erhvervs- og landbrugsaktiviteter samt turisme, forløber tilfredsstillende. Fællesskabets bidrag til de tre Leader II-programmer (uden for mål 1) udgør 6,34 mio. EUR. Pr. 31. december 1999 var der foretaget næsten 80% af betalingerne (de tre fonde under ét). Hvert af de tre programmer var genstand for en tilpasning, som indebærer, at der blev truffet en ændringsbeslutning sidst i september 1999.

178. For hvert program er en lokal aktionsgruppe med repræsentanter for lokale organisationer og myndigheder ansvarlig for projekternes udvikling. På basis af rapporten fra midtvejsevalueringen er der foretaget ændringer i alle programmernes finansieringsplaner, bl.a. ved fordeling af deflatormidlerne og reserven. Kommissionen vedtog beslutningerne om disse ændringer i anden halvdel af 1998. De fleste af disse nye midler er blevet tildelt nyskabende projekter, der er rettet mod kulturturisme/landboturisme, små og mellemstore virksomheder og landbrugsdiversificering.

179. Det nederlandske nationale Leader II-net, som blev officielt godkendt af Kommissionen den 2. april 1997, administreres af provinsen Friesland. Nettet skal benyttes til erfaringsudveksling, samarbejde, tilrettelæggelse af besøg og tematiske undersøgelser.

1.1.1.33. Østrig

180. Gennemførelsen af Leader II har vist gode resultater. I Burgenland dækker initiativet en region, der står over for at skulle foretage en økonomisk omstilling. I mål 5b-områderne har der været stor interesse for dette EF-initiativ, og der er fremkommet mange projekter. De projektansvarlige og igangsætterne forventer en videreførelse af dette initiativ.

1.1.1.34. Portugal

181. Der blev truffet en sidste omprogrammeringsbeslutning om PIC-programmet under Leader II for at få indekseringsbeløbene for 1998 og 1999 (2,28 mio. EUR) med og tilgodesede de sidste justeringer mellem fondene og mellem foranstaltningerne, så alle bevillingerne kan udnyttes.

1.1.1.35. Finland

Leader II

182. I Finland er der tolv lokale aktionsgrupper i mål 5b-områderne. Ultimo 1999 var ca. 1 500 projekter godkendt til finansiering. Det anslås, at der vil blive skabt 1 500 nye job, deraf mere end halvdelen til kvinder.

183. I mål 6-områderne er der ti lokale aktionsgrupper. Ultimo 1999 var ca. 900 projekter godkendt til finansiering. Det anslås, at der vil blive skabt 900 nye job, deraf mere end halvdelen til kvinder. Overvågningsudvalget fordelte indekseringsmidlerne til EUGFL-aktiviteter under foranstaltning b.

184. Som følge af Leader-projekternes ringe gennemsnitsstørrelse er en del af de job, der skabes, deltidsjob. Antallet af nye virksomheder vil formodentlig nå op på næsten 150 i slutningen af 1999. Leader II har også en vigtig aktiveringsrolle, da det har været med til at øge den lokale befolknings deltagelse i projekter for udviklingen af landdistrikterne. Det har desuden fremmet samarbejdet mellem landdistrikternes indbyggere og skabt nye net både nationalt og internationalt. Mange af resultaterne vil derfor først kunne ses efter en årrække.

Interreg II

185. Finland er med i syv Interreg II A operationelle programmer. Seks af dem modtager bidrag fra EUGFL, men udvikling af landdistrikter spiller ikke nogen særlig central rolle i programmerne som helhed. Der lægges vægt på grænseoverskridende samarbejde med områder, der har tilhørt det tidligere Sovjetunionen. Dette samarbejde har været inde i nogle vanskeligheder på grund af de økonomiske problemer i Rusland, hvilket dog ikke har forhindret, at de finansielle rammer for programmerne er blevet udfyldt med støtteberettigede projekter. I 1999 godkendtes der i alt 39 nye EUGFL-finansierede projekter inden for programmerne. Forberedelserne til den næste periode er gået i gang, og trods ovennævnte problemer vil der blive lagt særlig vægt på samarbejdet med Rusland og også på samarbejdet med Estland, som er et af de lande, der ansøger om EU-medlemskab.

1.1.1.36. Sverige

Leader II

186. I 1999 forventes der indgået forpligtelser for alle budgetmidlerne afsat til b-foranstaltninger (lokale aktionsgrupper) og c-foranstaltninger (tværnationalt samarbejde). Mere end 160 projekter er under gennemførelse. Det svenske Leader-net har fortsat sit arbejde med at gøre opmærksom på Leader II-succeser og lette erfaringsudveksling. Overvågningsudvalget fordelte indekseringsmidlerne til ESF-aktiviteter under foranstaltning b.

Interreg II

187. I mål 6-regionerne er der tre programmer, "Nordisk Grønt Bælte" (sammen med Norge) med et EUGFL-bidrag på 1 mio. EUR, "Kvarken/Mittskandia" (sammen med Norge og Finland, kun delvis mål 6-område) med et EUGFL-bidrag på 0,908 mio. EUR og "Regionen Nordkalotten" (sammen med Rusland, Norge og Finland) med et EUGFL-bidrag på 1,6 mio. EUR. "Nordisk Grønt Bælte" omfatter 20 projekter svarende til en EUGFL-medfinansiering på 4 606 000 SEK. På Nordkalotten fordeles medfinansieringen fra EUGFL på 1.6 mio. EUR mellem foranstaltningerne på følgende måde: Foranstaltning 1.4 (udvikling af landdistrikter) 0.3 mio. EUR, foranstaltning 2.2 (miljø) 0.3 mio. EUR foranstaltning 4.1 "Samernes levevilkår") 1.0 mio. EUR. Under "Kvarken/Mittskandia" er der truffet beslutning om 11 projekter. Medfinansieringsbidraget for disse projekter er på 7 835 000 SEK.

1.1.1.37. Det Forenede Kongerige

188. De tre Leader-programmer vedrørende mål 5b i Det Forenede Kongerige (England, Wales og Skotland) er fortsat i et godt tempo. De blev ændret for at tage hensyn til anbefalingerne fra midtvejsevalueringerne og for at fordele periodens indekseringsmidler. Bevillingerne er udnyttet fuldt ud.

Finansiering af den fælles landbrugspolitik i 1999

Aftalen fra topmødet i Berlin

189. På topmødet i Berlin den 24.- 25. marts 1999 blev der truffet afgørelse om Agenda 2000-forslagene. På det finansielle plan adskiller disse afgørelser sig mærkbart fra Kommissionens oprindelige forslag. Kommissionen havde foreslået, at markedsforanstaltningerne og tiltagene til udvikling af landdistrikterne, inklusive ledsageforanstaltningerne, skulle finansieres via EUGFL, Garantisektionen, og under kun et udgiftsområde. De samlede udgifter måtte selvfølgelig ikke nå op over landbrugsretningslinjen, men i betragtning af, hvordan denne retningslinje forventedes at udvikle sig, ville der være en ret stor margin over de forventede udgifter, som der kunne blive brug for efter 2002 i forbindelse med den planlagte optagelse af nye medlemslande.

190. I konklusionerne fra Berlin-topmødet fastholdt man dog den retningslinje, som Kommissionen havde foreslået (idet den kom til at omfatte tiltag til udvikling af landdistrikterne, veterinærforanstaltninger, førtiltrædelsesinstrumentet på landbrugsområdet/SAPARD og det beløb, der står til rådighed for landbruget som led i tiltrædelsen), men indførte udgiftslofter under landbrugsretningslinjen. Det drejer sig om to årlige underlofter for perioden 2000-2006, et for de traditionelle markedsudgifter (afsnit 1a) og et for udgifter til udvikling af landdistrikterne (afsnit 1b), og disse lofter er helt "tætte", således at der hverken kan overføres midler mellem dem eller mellem de enkelte år. Desuden er lofterne blevet fastlagt på et niveau svarende til de udgifter, der forventes efter vedtagelsen af Agenda 2000. Det vil sige, at de nye lofter ligger på linje med de forventede udgifter, og at der ikke er nogen frimargen, som kan udnyttes i de uforudsete situationer, der uvægerligt vil opstå. Lofterne er fastlagt som følger:

Udgifter for 2000-2006 (i mio. EUR, 1999-priser) [35]

[35] Til beregning af udgifterne i løbende priser anvendes en deflator på 2%.

>TABLE POSITION<

191. I forlængelse af konklusionerne fra Berlin-topmødet vedtog Parlamentet og Rådet en ny interinstitutionel aftale om budgetdisciplin, finansielle overslag (lofterne) og budgetproceduren, som medtager konklusionerne og giver Kommissionen formel mulighed for til efteråret at fremlægge en ændringsskrivelse til det foreløbige budgetforslag for det kommende år, så at der i budgetoverslagene tages hensyn til den seneste udvikling. Desuden indeholder denne aftale bestemmelser om fleksibilitet og revision af de finansielle overslag (lofter), men anvendelsen af disse bestemmelser sorterer under budgetmyndigheden.

192. Da de nye lofter er noget strammere end retningslinjen, har Kommissionen foreslået, at beslutningen om budgetdisciplin (KOM(1999) 364 endelig udg. af 14.7.99) revideres, da det heri foreslås, at Fællesskabet skal styres med instrumenter og procedurer, der reelt giver det mulighed for at overholde disse lofter.

EUGFL, Garantisektionen

193. De bevillinger, der er vedtaget for regnskabsåret 1999 vedrørende EUGFL, Garantisektionen, er på 40 440 mio. EUR (inkl. et beløb på 205 mio. EUR til landbrugsbudgetreserven - kapitel B0-40), hvilket er 4 748 mio. EUR under landbrugsretningslinjen [36] på 45 188 mio. EUR.

[36] Budgetdisciplinens instrument til fastsættelse af den maksimale stigningstakt for landbrugsudgifterne.

Budgetbehandlings gennemførelse

194. 1999-budgetbehandlingen indledtes den 30 april 1998 med opstillingen af det foreløbige budgetforslag (FBF), i hvilket bevillingsbehovet blev anslået til 40 440 mio. EUR. Kommissionen vedtog den 28. oktober 1998 en ændringsskrivelse (ændringsskrivelse nr. 1), der dels tager hensyn til den ugunstige udvikling i landbrugskonjunkturerne, dels til den seneste lovgivning på landbrugsområdet, der har medført lidt større udgifter.

195. Den ugunstige landbrugskonjunkturudvikling har resulteret i en samlet stigning på 436 mio. EUR i de forventede udgifter i forhold til det foreløbige budgetforslag. Disse tillægsudgifter vedrører hovedsageligt følgende to sektorer: korn (+ 1 007 mio. EUR) på grund af faldende verdensmarkedspriser, der har medført et større behov for restitutioner og offentlig oplagring, og sukker (+ 236 mio. EUR) af samme grund.

196. Vedtagelsen af de seneste lovforslag medførte tillægsudgifter på 77 mio. EUR, hvoraf de 49 mio. EUR vedrørte Rådets beslutning om landbrugsprispakken.

197. Bevillingsbehovene i ændringskrivelsen var således på 40 953 mio. EUR og overskred FBF med 513 mio. EUR. Et beløb på 105 mio. EUR var opført i kapitel B0-40 "Formålsbestemte reserver".

198. For ikke at overskride de 40 953 mio. EUR holdt Rådet og Europa-Parlamentet den 24. november samråd om de forslag, Kommissionen havde fremsat. Følgende resultater blev opnået:

- Ændringskrivelsen blev vedtaget, men den foreslåede stigning på 513 mio. EUR blev udlignet ved målrettede nedskæringer af tilsvarende størrelse i forbindelse med korn. Disse nedskæringer udgør besparelser, der skyldes en betydelig stigning i verdensmarkedspriserne for korn, som har fundet sted efter udarbejdelsen af ændringskrivelsen.

- Bevillingerne til landbrugsmiljøforanstaltninger blev forhøjet med 20 mio. EUR (opført under B0-40 "Formålsbestemte reserver"), idet dette beløb blev overført fra budgetposten for værdiforringelse af kornlagrene.

- Overførsel af 80 mio. EUR til kapitel B0-40 fra frugt og grøntsager samt mejeriprodukter.

199. Det samlede bevillingsbehov for 1999 udgjorde således 40 440 mio. EUR, og bevillingerne svarede til dette behov. I alt blev der opført 205 mio. EUR i kapitel B0-40.

200. Under samrådet den 24. november 1998 besluttede Rådet og Europa-Parlamentet efter aftale med Kommissionen at finansiere en fødevarerhjelpeaktion til fordel for Rusland over 1998-bevillingerne til EUGFL, Garantisektionen. Via TÆB nr. 1/98 blev der opført 400 mio. EUR (dvs. aktionens nettoomkostninger) under en ny budgetpost B1-315. Som aftalt mellem de tre institutioner foreslog Kommissionen budgetmyndigheden en bevillingsoverførsel på 400 mio. EUR fra regnskabsåret 1998.

201. Det skal understreges, at det er særdeles vanskeligt at opstille skøn over de fremtidige udgifter inden for landbruget. Der kan gå op til 20 måneder mellem beregningen og afholdelsen af visse udgifter, og en lang række uforudsigelige faktorer, såvel interne som eksterne, herunder euro/dollar-omregningskursen, kan influere meget på udgifterne.

202. Endvidere er Kommissionens budgetoverslag meget afhængige af de udgiftsprognoser og diverse produktionsprognoser, som medlemsstaterne skal opstille og indsende til Kommissionen på de i retsforskrifterne fastsatte betingelser. Kommissionen undersøger derfor mulighederne for at forbedre den økonomiske forvaltning og har iværksat et handlingsprogram i dette øjemed. Den anmoder medlemsstaterne om at deltage i disse bestræbelser ved at forbedre kvaliteten af de oplysninger, de indsender, og ved at fremskynde indsendelsen heraf, således som fastsat i retsforskrifterne.

Budgetdisciplin

1.1.1.38. Retningslinjen

203. Regnskabsåret 1999 er ligesom de tidligere regnskabsår underlagt kravet om budgetdisciplin, som bl.a. indebærer overholdelse af retningslinjen ("guideline"), der blev fastsat på Det Europæiske Råds møde i Bruxelles i februar 1988, og som det på Det Europæiske Råds møde i Edinburgh i december 1992 blev besluttet at videreføre indtil 1999. Denne retningslinje, der er nødvendig for at opstille rammer for udgifterne under den fælles landbrugspolitik, begrænser deres årlige stigningstakt.

204. Nedenstående skema viser udviklingen i de samlede udgifter for EUGFL, Garantisektionen, siden 1992:

EUGFL, Garantisektionen

(mio. ECU)

>TABLE POSITION>

Siden 1993 er alle udgiftstyper blevet finansieret inden for retningslinjen.

205. Figuren viser udviklingen i retningslinjen og udgifterne i perioden 1998-1999.

>REFERENCE TO A GRAPHIC>

Figur 6

1.1.1.39. Den monetære reserve

206. I 1995-rapporten om landbrugets stilling blev det på side 146 og 147 forklaret, hvordan denne reserve fungerer.

207. I overensstemmelse med Rådets beslutning om budgetdisciplin var dollarens budgetparitet over for euroen for regnskabsåret 1999 fastsat til 1 USD = 0,92 EUR, hvilket var gennemsnitspariteten for dollaren i januar, februar og marts 1998.

208. Gennemsnittet af de dollarkurser, der reelt blev noteret fra 1. august 1998 til 31 juli 1999, var på 0,90 EUR, hvilket resulterede i en ekstraudgift for budgettet på 219 mio. EUR.

209. Udviklingen i dobbeltkurskoefficienten har også medført udgifter. Virkningen af dobbeltkursen var i det bevillingsbehov, der lå til grund for budgettet, anslået til 511 mio. EUR. Dobbeltkursens virkning er i en aktuel beregning blevet anslået til ca. 630 mio. EUR, dvs. en stigning på 119 mio. EUR.

Garantisektionens andel af det almindelige budget

210. På EU's almindelige budget for regnskabsåret 1999, som er på i alt 83 978 mio. EUR (betalingsbevillinger opført på 1999-budgettet), er der til EUGFL, Garantisektionen, afsat betalingsbevillinger på 40 440 mio. EUR (inkl. den monetære reserve og bevillinger opført under kapitel B0-40 "reserver og hensættelser") svarende til 48% af de samlede bevillinger. I 1998 tegnede EUGFL, Garantisektionen, sig for 49% af udgifterne på det almindelige budget.

211. Udviklingen i Garantisektionens andel af de samlede bevillinger på det almindelige budget siden 1988 fremgår af figur (7). Figuren viser, at denne budgetandel er globalt vigende som følge af udviklingen af andre fælles politikker og viljen til at begrænse stigningen i landbrugsudgifterne.

>REFERENCE TO A GRAPHIC>

Figur 7

* bevillinger opført på budgettet (inklusive den monetære reserve på 500 mio. ECU)

EUGFL og fondens finansielle indtægter

212. EUGFL er en fuldstændig integreret del af EU's budget. Bevillingerne vedtages derfor efter budgetproceduren ligesom for de øvrige fællesskabsudgifters vedkommende.

213. Landbrugspolitikken skaber også indtægter, idet der opkræves afgifter under de fælles markedsordninger. Disse indtægter, der udgør en del af EU's egne indtægter [37], består af:

[37] Den Europæiske Unions øvrige egne indtægter er indtægter fra merværdiafgiften, told i henhold til den fælles toldtarif og medlemsstaternes finansielle bidrag.

- importafgifter, der er variable afgifter, som opkræves ved import fra tredjelande af landbrugsprodukter, der er omfattet af fælles markedsordninger. Afgifterne skal udligne forskellen mellem verdensmarkedspriserne og det prisniveau, der er fastsat for EU. Som følge af landbrugsaftalen, der er et resultat af de multilaterale handelsforhandlinger under Uruguay-runden, er afgifterne fra produktionsåret 1995 blevet erstattet med en fast importtold

- afgifter, der opkræves under den fælles markedsordning for sukker. Det drejer sig om afgifter på produktion af henholdsvis sukker og isoglucose, afgift på oplagring af sukker samt en supplerende absorptionsafgift, der opkræves hos landbrugerne og sukkervirksomhederne; afgifterne benyttes til at dække omkostningerne i forbindelse med afsætning af den fællesskabsproduktion, der overstiger forbruget i Den Europæiske Union.

Udviklingen i indtægterne

Afgifter, der opkræves som led i den fælles landbrugspolitik, og som indgår i EU's egne indtægter (mio. EUR)

>TABLE POSITION<

(*) Tal for perioden indtil 31. oktober.

214. Det skal i den forbindelse bemærkes, at der også er andre landbrugsindtægter. Ifølge den fælles markedsordning for mælk og mejeriprodukter skal producenterne nemlig betale en tillægsafgift i tilfælde af overskridelse af produktionskvoterne for mælk. Disse indtægter kan dog ikke anses for at høre til EU's egne indtægter og betragtes som en del af interventionerne til regulering af landbrugsmarkederne. De skal nemlig dække de ekstraudgifter, som er et resultat af stigningen i produktionen ud over kvoterne, og trækkes derfor fra samme udgifter.

Oversigt over Garantisektionens udgifter

215. De udgifter under de fælles markedsordninger, som EUGFL, Garantisektionen, finansierer, vedrører hovedsagelig:

- markedsstøtte (udgifter på 10 563 mio. ECU i 1998)
- støtte til producenterne (udgifter på 28 217 mio. ECU i 1998).

216. Til markedsstøtte henregnes eksportrestitutioner (udgifter på 4 826 mio. ECU i 1998), oplagring (2 008 mio. ECU i 1998), omstillingspræmier (172 mio. ECU i 1998), støtte til forarbejdning og afsætning (1 207 mio. ECU i 1998), forbrugsstøtte (1 483 mio. ECU i 1998), tilbagekøb og tilsvarende transaktioner (462 mio. ECU i 1998) samt forskellige andre udgifter (404 mio. ECU i 1998).

217. Støtten til producenterne er således for øjeblikket langt den mest omfattende interventionsform. Det drejer sig bl.a. om direkte producentstøtte, men også om visse former for omstillingspræmier og forarbejdningsstøtte, for så vidt som disse beløb oppebæres direkte af producenterne.

218. Efter omlægningen og dernæst reformen af den fælles landbrugspolitik har Garantisektionen desuden måttet finansiere eller medfinansiere en række specifikke foranstaltninger til forvaltning af landbrugsmarkederne, som fx uddeling af landbrugsprodukter til socialt dårligt stillede i EU, bekæmpelse af svig, kvalitetsfremmende foranstaltninger samt foranstaltninger til fordel for de franske oversøiske departementer (Poseidom), Madeira og Azorerne (Poseima), De Kanariske Øer (Poseican) samt øerne i Det Ægæiske Hav, som skal afbøde virkningerne af disse regioners beliggenhed i EU's yderste periferi. Hvad reformen af den fælles landbrugspolitik angår, kan endvidere nævnes ledsageforanstaltninger til fordel for producenter, som yder en indsats til gavn for miljøet, landskabet eller skovene, eller som afhænder deres bedrift for at gå på førtidspension.

219. Figur (8) viser reformens indvirkning på de vigtigste finansieringstyper i 1998 sammenholdt med de niveauer, der blev konstateret i regnskabsårene inden denne reform. Figuren viser klart, at udgifterne til oplagring er faldet som følge af markedssaneringen, at udgifterne til restitutioner er blevet reduceret, og at de nye støtteforanstaltninger i forbindelse med reformen tegner sig for en væsentlig del af udgifterne.

>REFERENCE TO A GRAPHIC<

Figur 8

1.1.1.40. Fordelingen af udgifterne på de enkelte sektorer

220.

>REFERENCE TO A GRAPHIC<

Udgiftsfordelingen for regnskabsåret 1999 fremgår af figuren 9

Figur 9

221. Det skal bemærkes, at kapitel 10 (markafgrøder) omfatter 1999-bevillingerne til korn, olieafgrøder og proteinafgrøder. Hektarstøtten (herunder udtagning af landbrugsarealer) udgør en meget betydelig andel heraf (14 624 mio. EUR).

222. Udviklingen i EUGFL's udgifter pr. sektor og pr. medlemsstat og fordelingen af Garantisektionens udgifter og bevillinger på 1998-budgettet efter sektor og økonomisk art fremgår af tabel [3.4.1], [3.4.2], [3.4.3] og [3.4.4] (rapportens statistiske del).

Offentlige lagre

223. Som det fremgår af tabel [3.4.5] (rapportens statistiske del), resulterede lagerudviklingen mellem den 1. oktober 1997 og den 30 september 1998, som var den dato hvor de offentlige lagerregnskaber afsluttedes, i en betydelig stigning i de oplagrede produkters regnskabsværdi i forhold til 1997. Regnskabsværdien steg nemlig fra 749,2 mio. ECU til 1 398,0 mio. ECU, dvs. 54%.

224. Udviklingen har været præget af:

- en kraftig stigning i korn- og rislagrene (fra 2 380 700 t i september 1997 til 13 603 000 t pr. 30 september 1998)
- et lille fald i oksekødslagrene (fra 622 600 t til 544 000 t)
- en kraftig stigning i mejeriprodukternes andel (fra 170 400 t til 208 400 t).

225. I regnskabsåret 1999 var udviklingen således:

226. Regnskabsværdien af de oplagrede produkter gik atter kraftigt op, nemlig fra 1398,0 mio. ECU i 1998 til 1630,7 mio. EUR i 1999. Det var især korn, der var årsag hertil (1155 mio. EUR), mens smør, der også udviste en stigning (fra 3 mio. EUR til 44 mio. EUR) havde langt mindre betydning, da produktet repræsenterede så lille en del af den samlede regnskabsværdi.

227. Derimod udviste kød (273 mio. EUR i 1998, 85 mio. EUR i 1999) og olivenolie (119 mio. EUR i 1998, 62 mio. EUR i 1999) en kraftig nedgang. For oksekøds vedkommende er det blot fortsættelsen af en grundlæggende tendens, der utvivlsomt skyldes, at kogalskabskrisen er drevet over.

228. Udviklingen er vist i figuren 10

>REFERENCE TO A GRAPHIC>

Regnskabsværdien af produkterne i de offentlige lagre

Figur 10

Regnskabsafslutning

229. I 1999 vedtog Kommissionen seks beslutninger om afslutning af medlemsstaternes regnskaber over de udgifter, som de afholdt for EUGFL, Garantisektionen

- Beslutning af 3. februar 1999 for regnskabsåret 1995 [38]

[38] Beslutning 1999/187/EF (EFT L 61 af 10.3.1999, s. 37).

- Beslutning af 28 juli 1999 for regnskabsåret 1995, supplement [39]

[39] Beslutning 1999/596/EF (EFT L 226 af 27.8.1999, s. 26).

- Beslutning af 3. februar 1999 i henhold til artikel 5, stk. 2, litra c), i forordning (EØF) nr. 729/70 - første ad hoc-beslutning med virkning fra regnskabsåret 1996 [40]

[40] Beslutning 1999/186/EF (EFT L 61 af 10.3.1999, s. 34).

- Beslutning af 30 april 1999 for regnskabsåret 1998 - regnskabsafslutning [41]

[41] Beslutning 1999/327/EF (EFT L 124 af 18.5.1999, s. 28).

- Beslutning af 4 maj 1999 i henhold til artikel 5, stk. 2, litra c), i forordning (EØF) nr. 729/70 - anden ad hoc-beslutning med virkning fra regnskabsåret 1996 [42]

[42] Beslutning 1999/350/EF (EFT L 133 af 28.5.1999, s. 60).

- Beslutning af 28. juli 1999 i henhold til artikel 5, stk. 2, litra c), i forordning (EØF) nr. 729/70 - tredje ad hoc-beslutning med virkning fra regnskabsåret 1996 [43]

[43] Beslutning 1999/603/EF (EFT L 234 af 4.9.1999, s. 6).

230. Der er i henhold til disse seks beslutninger genindrevet et samlet beløb på 725,1 mio. EUR fra medlemsstaterne.

231. Kommissionen har inden for Garantisektionen, hvor medlemsstaterne reelt er ansvarlige for afholdelsen af alle betalinger og for opkrævningen af alle afgifter og tilbagebetalinger, taget beslutsomme skridt for at få medlemsstaterne til at nedbringe antallet af uregelmæssigheder. For det første har den sikret sig, at udbetalingsorganerne i alle medlemsstaterne sørger for, at der føres streng kontrol med alle fordringer, før de udbetales, og at der hvert år foretages revision af disse organers regnskaber og procedurer efter internationalt anerkendte normer. For det andet har den bistået alle medlemsstaterne med indførelsen af et integreret kontrolsystem med anvendelse af de mest avancerede teknikker til markkontrol ved hjælp af luft- eller satellitfotografering og med krydsrevision af fordringer i computerdatabaser.

232. Følgende opgaver, som påhviler Kommissionen i forbindelse med regnskabsafslutningen blev også udført:

- tilrettelæggelse af dialoger med medlemsstaterne om resultaterne af kontrolbesøg i forbindelse med regnskabsårene 1997 og 1998 og udarbejdelse af en ny beslutning om regnskabsafslutning
- deltagelse i Budgetkontroludvalgets arbejde i Europa-Parlamentet i forbindelse med decharge for 1996- og 1997-budgettet
- Revisionsrettens udtalelse om regnskabsafslutningen for regnskabsåret 1994 og om 1998-revisionserklæringen (DAS)
- deltagelse i informeringen af de nye ansøgerlande i forbindelse med SAPARD og førtiltrædelsesscreeningen
- deltagelse i forligsorganets arbejde
- kommentarer til anbefalingerne i den anden rapport fra Den Uafhængige Ekspertgruppe.

Udviklingen i udgifterne til landbrugsmarkederne i 1999

233. Bevillingsforbruget under EUGFL, Garantisektionen, for regnskabsåret 1999 (medlemsstaternes udgifter fra den 16 oktober 1998 til den 15 oktober 1999) blev på 39 541 mio. EUR, dvs. 97,7 % af bevillingerne under budgettets udgiftsområde B1. Medregnes bevillingsoverførslen til den monetære reserve, er udgifterne 899 mio. EUR lavere end de oprindelige bevillinger på 40 440 mio. EUR.

234. I det ovenfor angivne udgiftsniveau er der taget højde for Kommissionens beslutninger om at nedskære forskuddene til medlemsstaterne. Nedskæringerne vedrører især:

- den manglende opkrævning af tillægsafgiften for mælk for produktionsårene 1997/98 og 1998/99, navnlig i Italien (nedskæring af forskuddene med 337 mio. EUR),
- de svagheder, der er konstateret i forbindelse med anvendelsen af det integrerede system og med de græske myndigheders kontrol; den endelige nedskæring udgør 108 mio. EUR
- de svagheder, der er konstateret i forbindelse med Portugals anvendelse af det integrerede system (nedskæring på 5 mio. EUR)
- flere medlemsstaters manglende overholdelse af de betalingsfrister, der er fastsat i retsakterne (nedskæring på 12 mio. EUR).

235. Følgende punkter, som heller ikke kunne forudses ved budgettets opstilling, har haft en betydelig indvirkning på anvendelsen af bevillingerne i regnskabsåret 1999:

- de beløb, som blev fratrukket Garantisektionens udgifter som følge af de større finansielle korrektioner i forbindelse med regnskabsafslutningen (96 mio. EUR)
- Italiens manglende udbetaling af første rate af den agromonetære støtte til gennemførelsen af de programmer, som blev vedtaget af Kommissionen i foråret 1998 (130 mio. EUR).

236. Forskellen mellem bevillingerne under budgettets udgiftsområde B1 og udgifterne i forbindelse med budgettets vigtigste kapitler er vist nedenfor.

237. De vigtigste sektorer med et underforbrug af bevillinger er:

- oksekød (-337,4 mio. EUR), hvor underforbruget af bevillinger generelt skyldes en stigning i forbruget af oksekød i EU

- frugt og grøntsager (-206,9 mio. EUR); underforbruget af bevillinger skyldes lavere udgifter til friske frugter og grøntsager; det er primært en følge af mindre omfattende tilbagekøb i produktionsåret 1998/99 og lavere udgifter til udligningsstøtte for bananer

- andre foranstaltninger (-165,8 mio. EUR); underforbruget af bevillinger skyldes primært, at Italien ikke har udbetalt den agromonetære støtte

- olivenolie (- 159,2 mio. EUR); underforbruget af bevillinger skyldes lavere udgifter end forventet til produktionsstøtte, navnlig i Spanien, og en nedskæring af de månedlige forskud til Grækenland; de høje olivenoliepriser har givet fortjenester ved salg fra offentlige lagre, som ikke var forudsat i det oprindelige budget.

238. Til gengæld overstiger udgifterne under følgende kapitler i væsentlig grad budgetbevillingerne:

- sukker (+175,8 mio. EUR); overskridelsen skyldes store udbetalinger i forbindelse med eksportrestitutter: Dette skyldes dels det lave prisniveau på verdensmarkedet, dels en stigning i eksporten ved produktionsårets begyndelse, som har ført til, at en større andel end forventet af betalingerne for produktionsåret 1998/99 er blevet foretaget i regnskabsåret 1999.

- fåre- og gedekød (+139,3 mio. EUR); overskridelsen af bevillingerne skyldes større udbetalinger til præmier for moderfår og geder: Udbetalingerne af restbeløbene for produktionsåret 1998 og af de første forskud for 1999 er større end antaget ved opstillingen af budgettet på grund af den lavere markedspris.

EUGFL, Udviklingssektionen

239. Den reform af strukturfondene, der blev iværksat pr. 1. januar 1989, har gradvis ændret karakteren af den støtte, som ydes via EUGFL, Udviklingssektionen. En stadig stigende del af EU-støtten gives via medfinansiering af operationelle programmer (99,8% i alt i 1998, sammenlignet med 52% i 1993 og 40% i 1991). Den anden reform af strukturfondene, som trådte i kraft den 1. januar 1994, gjorde det muligt endeligt at afskaffe ordningen med årlig refusion af medlemsstaternes ikke-programmerede udgifter. Al den støtte, der ydes via Udviklingssektionen, anvendes nemlig til foranstaltninger, der indgår i en flerårig programmering, som bygger på partnerskab og subsidiaritet, hvad angår forholdet mellem Kommissionen og medlemsstaterne.

240. Den nuværende programmeringsperiode, der dækker årene 1994-1999, er navnlig kendetegnet ved, at de principper, der var gældende for den første periode efter fondsreformen, er blevet konsolideret. For perioden gælder desuden, at procedurerne til en vis grad er blevet forenklet, således som det fx er tilfældet med anvendelsen af forordning (EF) nr. 951/97 [44] (foranstaltninger til afsætning og forarbejdning af landbrugsprodukter). Desuden er der foretaget en ændring af forordning (EF) nr. 950/97 [45] om forbedring af landbrugsstrukturernes effektivitet, således at foranstaltningernes finansiering sker under et flerårigt program, ligesom det er tilfældet for de øvrige mål, og man har således kunnet harmonisere finansieringsmekanismerne. Disse EU-støtteordninger, som medlemsstaterne iværksætter, og som tegner sig for en væsentlig del af finansieringerne under Udviklingssektionen (forbedringsplaner for bedrifterne, udligningsgodtgørelser mv.) kan nu kun give adgang til refusion inden for de grænser, der er fastsat i de tilsvarende flerårige programmer.

[44] EFT L 142 af 2.6.1997, s. 22.

[45] EFT L 142 af 2.6.1997, s.1.

241. De foranstaltninger, der iværksættes på initiativ af medlemsstaterne inden for EU-støtterammer, suppleres af dem, Kommissionen tager initiativ til, dvs. EU-initiativprogrammer såsom Leader, Interreg, Regis II og Peace samt aktioner, der finansieres i medfør af artikel 8 i forordning (EØF) nr. 4256/88 [46] og i forbindelse med overgangsforanstaltningerne.

[46] EFT L 374 af 31.12.1988, s. 25.

Finansiering

242. Udviklingen i de udgifter, som EUGFL, Udviklingssektionen, har afholdt pr. medlemsstat i perioden 1991-1998, fremgår af følgende oversigt.

243. Det er også interessant at se, hvordan strukturfondsmidlerne er fordelt på de forskellige prioriterede mål. EUGFL, Udviklingssektionen, yder støtte til foranstaltninger omfattet af følgende mål:

- mål 1 (regioner med udviklingsefterslæb)
- mål 5a (landbrugsstrukturer i samtlige regioner)
- mål 5b (udvikling af landdistrikterne i visse afgrænsede områder)
- mål 6 (nordiske regioner); dette mål har eksisteret siden de nye medlemsstaters tiltrædelse.

244. I den følgende tabel skelnes der fra 1994 mellem de udgifter, der er afholdt til EU-initiativer, udgifter til foranstaltninger i medfør af artikel 8 i forordning (EØF) nr. 4256/88 (finansiering af teknisk bistand, undersøgelser af generel art samt pilot- og demonstrationsprojekter) og udgifter til overgangsforanstaltninger (tidligere foranstaltninger, der ikke kan henføres under et af de mål, der er opstillet ved de nye retsfor skrifter).

Udgifter for EUGFL, Udviklingssektionen (forpligtelsesbevillinger)

>TABLE POSITION>

mio. ECU)

Udvikling i gennemførelsen pr. mål

>TABLE POSITION>

mio. ECU)

245. Det bemærkes, at udgifterne til mål 1, som har været stigende fra 1991, stabiliserede sig ved udgangen af den første periode, hvorefter de igen begyndte at stige fra og med 1994.

246. Udgifterne til mål 5a har til en vis grad været uændrede i den omhandlede periode, dog med en kraftig stigning i 1994, hvilket kan forklares ved, at finansieringsordningen for de såkaldt indirekte foranstaltninger blev ændret (den tidligere forordning (EØF) nr. 2328/91 [47]). Udgifterne til refusion for 1993 og til ny finansiering for 1994 og 1995 skulle nemlig afholdes i nævnte regnskabsår. Udgifterne til mål 5b steg betydeligt fra 1991 til 1993, hvilket afspejler den vægt, der blev lagt på politikken til udvikling af landdistrikterne. Udgifterne faldt mærkbart i 1994 som følge af forsinkelser i den nye programmering, som imidlertid blev indhentet fra og med 1996.

[47] EFT L 218 af 6.8.1991, s.1.

247. Udgifterne til overgangsforanstaltningerne er næsten faldet hvert år siden 1991, da det drejer sig om foranstaltninger, der nærmer sig deres afslutning.

248. Beløbene under mål 1 og 5b vedrører, for årene 1991-1993, såvel de foranstaltninger, der er omfattet af EU-støtterammerne, som de foranstaltninger, der er omfattet af EU-initiativerne og af artikel 8 i forordning (EØF) nr. 4256/88 [48], men siden 1994 er beløbene for sidstnævnte foranstaltninger blevet opført separat.

[48] EFT L 374 af 31.12.1988, s. 25.

Gennemførelse af budgettet

249. De disponible bevillinger i 1998 (herunder de oprindelige budgetbevillinger samt overførsler og fremførsler) androg 4 417 mio. ECU for forpligtelsesbevillingerne og 3 706 mio. ECU for betalingsbevillingerne. Gennemførelsen af 1998-budgettet for hele EUGFL, Udviklingssektionen, var på 98,9 % for forpligtelsesbevillingerne og 99,5 % for betalingsbevillingerne.

250. Bevillingerne på 1999-budgettet andrager 5 545 mio. EUR til forpligtelser og 4 002 mio. EUR til betalinger. Heri er medregnet bevillingerne til EU-initiativerne. Ligesom det foregående år omfatter ovennævnte beløb den del af betalingsbevillingerne, som i henhold til forordning (EØF) nr. 3575/90 [49] er afsat til de nye tyske delstater. Beløbene til gennemførelse af programmerne for områderne i EU's periferi er ligeledes opført under kapitlet "Strukturfondene". I de samlede

forpligtelsesbevillinger er dog ikke medregnet bevillinger til foranstaltninger inden for fiskeriet, eftersom denne sektor er udskilt fra landbruget.

[49] EFT L 353 af 17.12.1990, s.19.

Evaluering

251. Evalueringen af landbrugsforanstaltningerne kan opdeles i to hovedkategorier: evaluering af markedsforanstaltninger og evaluering af strukturforanstaltninger og foranstaltninger til udvikling af landdistrikterne.

Evaluering af markedsforanstaltninger

252. I 1999 blev ti evalueringer foretaget af eksterne eksperter. En evaluering (af kvalitetsfremmeprogrammet) måtte afbrydes, fordi kontrahenten ikke rent teknisk opfyldte kontrakten. Tre evalueringer af henholdsvis skolemælksordningen, de interne levnedsmiddelprogrammer og Poseican blev afsluttet og anvendt ved udarbejdelsen af forslag til ændring af lovgivningen inden for de pågældende sektorer. Resultaterne af tre evalueringer af henholdsvis ordningen for hård hvede, programmet for øerne i Det Ægæiske Hav og Poseidon forelå ved udgangen af 1999. I årets anden halvdel blev der indledt tre evalueringer af henholdsvis sukkersektoren, fåre- og gedekødsektoren og Poseima, og resultaterne heraf forventes at foreligge inden sommeren 2000.

253. Sideløbende med forhandlingerne om Agenda 2000 har Generaldirektoratet for Landbrug påbegyndt et metodologisk arbejde for at indføre de værktøjer, som er nødvendige for senere at kunne evaluere ordningerne for henholdsvis markafgrøder, oksekød og mejeriprodukter.

Evaluering af strukturforanstaltningerne og foranstaltningerne til udvikling af landdistrikterne

254. Generaldirektoratet for Landbrug er efter en grundig analyse og sammenfatning af de nationale og regionale midtvejsevalueringsrapporter nået frem til en række konklusioner.

255. På baggrund heraf er der - for at gøre det lettere for medlemsstaterne at udarbejde den næste generation evalueringsrapporter - opstillet en række retningslinjer for evalueringerne af mål 5a (forordning 950/97 og forordning 951/97), de efterfølgende evalueringer af mål 5b og af Leader II og for den cyklus af evalueringer, der skal foretages i forbindelse med den kommende programmering 2000-2006.

Forberedelse af udvidelsen

Tiltrædelsesstrategi

256. Kommissionen satte nyt skub i udvidelsesprocessen, da den vedtog en udførlig tiltrædelsesstrategi den 13. oktober 1999. I december 1999 henstillede Kommissionen til Det Europæiske Råd i Helsinki, at der indledes forhandlinger i 2000 med alle de ansøgerlande, som opfylder de politiske kriterier for tiltrædelse, og som har bevist, at de er rede til at gennemføre de nødvendige foranstaltninger for at opfylde de økonomiske kriterier. Indledningen af forhandlingerne bør dog afhænge af, hvorvidt der for Bulgariens vedkommende træffes beslutning om at lukke et bestemt atomkraftværk, og af, hvorvidt det i Rumæniens tilfælde bekræftes, at der er iværksat effektive foranstaltninger til fordel for børnehjemmene. Kommissionen er også af den opfattelse, at forhandlingerne skal indledes efter differentieringsprincippet. Dette betyder, at forhandlingerne skrider frem i takt med, at ansøgerlandet gør fremskridt i forberedelsen af tiltrædelsen.

Gennemgang af EF-regelværket

257. Som første led i forhandlingsprocessen blev analysen eller gennemgangen af landbrugssektoren iværksat den 21. september 1998. Formålet med denne gennemgang er at klarlægge regelværket og finde mulige tekniske tilpasninger for dets gennemførelse. Derudover skal analysen pege på, hvor der er problemer med at acceptere EF-regelværket, og hvor stor gennemførelseskapaciteten er (dvs. de eksisterende administrative og kontrolmæssige strukturer). For de ansøgerlande, med hvilke der blev indledt forhandlinger i marts 1998 (Polen, Ungarn, Estland, Tjekkiet, Slovenien og Cypern), blev denne proces afsluttet i september 1999 med gennemgangen af den nye lovgivning, der blev indført ved Agenda 2000. Disse ansøgerlande fremlagde derefter deres formelle forhandlingspositioner i november/december 1999 med angivelse af deres anmodninger om overgangsperioder og tekniske tilpasninger af EF-regelværket på landbrugsområdet.

258. For de ansøgerlande, med hvilke der endnu ikke er indledt forhandlinger (Bulgarien, Rumænien, Letland, Litauen og Slovakiet), blev gennemgangen af EF-regelværket på landbrugsområdet, med undtagelse af veterinær- og plantesundhedslovgivningen, påbegyndt i oktober 1999 og afsluttet i december 1999.

Tiltrædelsespartnerskaber

Indledning

259. Som led i Agenda 2000-initiativet foreslog Kommissionen at samle alle EU's forskellige former for førtiltrædelsesbistand inden for en enkelt ramme. På Det Europæiske Råds møde i Luxembourg den 12.-13. december 1997 blev det besluttet at indgå tiltrædelsespartnerskaber med hvert enkelt ansøgerland [50]. Partnerskaberne skal udgøre det væsentligste grundlag for den forstærkede førtiltrædelsesstrategi. De er udformet således, at de hjælper ansøgerlandene med at opfylde de kriterier for medlemskab, som blev fastlagt i 1993.

[50] Se EFT C 202 af 29.6.1998 for alle detaljer om tiltrædelsespartnerskaberne.

260. I hvert enkelt tiltrædelsespartnerskab er prioriteterne og de mellemliggende mål fastsat. Prioriteterne på kort sigt blev udvalgt ud fra den betragtning, at det var realistisk at forvente, at de ville være langt fremskredne, om ikke fuldt ud indfriet, ved udgangen af 1999. Det var forventet, at det ville tage over et år at indfri prioriteterne på mellemlang sigt, selv om arbejdet kunne og burde gå i gang i 1999.

261. Selv om der i tiltrædelsespartnerskaberne opstilles særlige prioriteter, gøres det samtidig klart, at ansøgerlandene skal tage skridt i alle anliggender, som er behandlet i Kommissionens udtalelse om ansøgning af medlemskab.

262. Alle tiltrædelsespartnerskaberne er blevet individuelt udformet efter det pågældende lands behov og særlige situation. Nogle af de fælles mål for landbrugssektoren omfatter:

- Tilpasning til EF-regelværket på veterinær- og plantesundhedsområdet, særlig kontrol ved de ydre grænser

- Forøgelse af kapaciteten til at gennemføre og håndhæve den fælles landbrugspolitik. Dette vedrører navnlig de grundlæggende forvaltnings-ordninger og administrative strukturer for overvågning af landbrugsmarkedene og gennemførelse af strukturforanstaltninger og foranstaltninger til udvikling af landdistrikterne. Omstruktureringen af levnedsmiddelindustrien er også omfattet heraf.

Nationalt program for overtagelse af EF-regelværket

263. Som supplement til tiltrædelsespartnerskaberne har hvert ansøgerland indsendt et nationalt program for overtagelse af EF-regelværket. Dette dokument redegør for de lovgivningsmæssige, administrative og operationelle tilpasninger, som skal udføres inden tiltrædelsen, samt en tidsplan for gennemførelsen. For så vidt det er muligt, angives ligeledes det nødvendige personale og de fornødne finansielle midler til gennemførelsen.

Finansiering af udvidelsen

264. Tiltrædelsespartnerskaberne omhandler også de vigtigste EU-instrumenter for faglig og finansiell bistand. Den vigtigste kilde til finansiell bistand er fortsat Phare-programmet, som ydede 6,7 mia. ECU til de øst- og centraleuropæiske lande i perioden 1995-1999. Kommissionen samarbejder med ansøgerlandene, Den Europæiske Investeringsbank (EIB) og andre internationale finansieringsinstitutioner, navnlig Verdensbanken og Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling, med henblik på at lette samfinansiering af projekter i forbindelse med førtiltrædelsen.

265. Ud over Phare-bistanden på 1560 mio. EUR besluttede Rådet at øge førtiltrædelsesbistanden til landbrug og udvikling af landdistrikterne. Dette skal ske ved hjælp af det særlige tiltrædelsesprogram inden for landbrug og udvikling af landdistrikter, kaldet SAPARD (Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development). Programmet skal løbe fra 2000-2006 med et årligt budget på 520 mio. EUR.

266. ISPA, førtiltrædelsesinstrumentet for strukturpolitik, bidrager med 1040 mio. EUR pr. år i perioden 2000-2006. Denne fond ligner Samhørighedsfonden og yder ligeledes støtte på transport- og miljøområdet.

267. Under tiltrædelsespartnerskabet vil EU-bistanden være betinget af, at forpligtelserne i henhold til Europaaftalen indfries, at der gøres yderligere fremskridt med hensyn til opfyldelse af Københavnerkriterierne, og at prioriteterne i tiltrædelsespartnerskabet gennemføres.

268. Der føres tilsyn med gennemførelsen af tiltrædelsespartnerskaberne i de institutioner, som er nævnt i Europaaftalen. Dette forløb er allerede i fuld gang, og de første konklusioner var medtaget i den situationsrapport, som blev fremsendt til Rådet i november 1998. Situationsrapport nr. 2 blev fremsendt i oktober 1999. I begge rapporter gennemgås ansøgerlandenes fremskridt.

269. Som aftalt på Det Europæiske Råds møde i Luxembourg i 1997 skal Kommissionens situationsrapporter danne grundlag for de beslutninger, som Rådet eventuelt skal træffe om tiltrædelsesforhandlingernes forløb og om udvidelse af disse forhandlinger til at omfatte andre ansøgerlande.

Opbygning af institutioner og parvist samarbejde

270. Et andet vigtigt aspekt ved tiltrædelsen af EU er, hvordan ansøgerlandenes institutionelle og administrative kapacitet kan styrkes. Ansøgerlandene er nødt til at skabe moderne, effektive administrationer, hvis de skal kunne anvende EF-regelværket på samme måde som de nuværende medlemsstater.

271. Europa-Kommissionen har foreslået at omlægge Phare-bistanden, så der fokuseres på to prioriteter for at hjælpe ansøgerlandene med at overtage EF-regelværket. Disse prioriteter er opbygning af institutioner og investering. Mens investeringsstøtte hjælper ansøgerlandene med at bringe deres økonomiske og sociale strukturer på højde med EU-standarden, hjælper opbygningen af institutioner dem med at styrke deres institutionelle og administrative kapacitet, så de kan påtage sig de forpligtelser, som følger af medlemskabet. Opbygning af institutioner kan bl. a. omfatte faglig bistand, uddannelsesprogrammer og udveksling af eksperter.

272. I EU gennemføres, anvendes og håndhæves EF-regelværket af de nationale administrationer (på centralt, regionalt og lokalt plan) samt af agenturer og den private sektor. Denne omfattende administrative og faglige ekspertise stilles til rådighed for ansøgerlandene gennem parvist samarbejde. Det parvise samarbejde fokuserer på fire nøgleområder af EF-regelværket i hvert af ansøgerlandene, nemlig landbrug, miljø, finans samt indre og retlige anliggender.

273. Parvist samarbejde har til formål at levere specifikke og garanterede resultater i forbindelse med gennemførelsen af de prioriterede områder af EF-regelværket, som er fastlagt i tiltrædelsespartnerskaberne.

SAPARD - Det særlige tiltrædelsesprogram inden for landbrug og udvikling af landdistrikter

274. I forbindelse med førtiltrædelsesstrategien besluttede Rådet at gennemføre førtiltrædelsesstøtte inden for landbrug og udvikling af landdistrikter fra år 2000. Dette instrument, kaldet SAPARD, skal bidrage til gennemførelsen af EF-regelværket inden for den fælles landbrugspolitik og andre beslægtede politikker. Det skal ligeledes være til hjælp i forbindelse med de udfordringer, der består i at finde løsninger på den langsigtede tilpasning af landbrugssektoren og landdistrikterne i ansøgerlandene.

275. Det årlige budget på 520 mio. EUR fordeles mellem de øst- og centraleuropæiske lande efter objektive kriterier. En vejledende fordeling blev besluttet i juli 1999. Der gives fortrinsret til de lande, som har størst behov for støtte. I 1999-priser ser den vejledende fordeling således ud:

- Bulgarien 52,1 mio. EUR
- Tjekkiet 22,1 mio. EUR
- Estland 12,1 mio. EUR
- Ungarn 38,1 mio. EUR
- Litauen 29,8 mio. EUR
- Letland 21,8 mio. EUR
- Polen 168,7 mio. EUR
- Rumænien 150,6 mio. EUR

- Slovenien 6,3 mio. EUR

- Slovakiet 18,3 mio. EUR.

276. Ved tiltrædelsen ophører ansøgerlandene med at modtage denne støtte, og de midler, der frigives, fordeles mellem de resterende ansøgerlande efter de samme kriterier, idet der tages hensyn til deres evne til at udnytte støtten.

277. SAPARD gennemføres i form af flerårige programmer, der udvikles og gennemføres af ansøgerlandene. SAPARD-forordningen indeholder en lang række foranstaltninger til forbedring af landbrugsstrukturerne. Disse omfatter bl. a. investeringer i landbrugsbedrifter, forbedring af forarbejdningen og afsætningen af landbrugsprodukter og fiskerivarer, forbedring af strukturerne for kvalitets-, veterinær- og plantesundhedskontrol samt af fødevarekvaliteten og forbrugerbeskyttelsen, landbrugsproduktionsmetoder, der tager sigte på miljøbeskyttelse og naturpleje, udvikling og diversificering af økonomiske aktiviteter, så der skabes flere eller alternative indkomstmuligheder, oprettelse af vikar- og driftskonsulentordninger, oprettelse af producentgrupper, renowing og udvikling af landsbyer og beskyttelse og bevarelse af landdistrikternes bygnings- og landskabsværdier, grundforbedring og jordfordeling, oprettelse og ajourføring af matrikelbøger, forbedring af erhvervsuddannelsen, udvikling og forbedring af landdistrikternes infrastruktur, forvaltning af vandressourcer, skovbrug, herunder skovrejsning på landbrugsarealer, investeringer i skovbedrifter ejet af private skovejere og forarbejdning og afsætning af skovbrugsprodukter, teknisk bistand til de foranstaltninger, der er omfattet af denne forordning, herunder undersøgelser til hjælp ved forberedelsen og overvågningen af programmet samt oplysnings- og reklamekampagner. Ansøgerlandene vil kunne udvælge de foranstaltninger, som passer bedst til deres specifikke behov og mål.

278. Forberedelsen af de øst- og centraleuropæiske landes administrationer med henblik på gennemførelsen af SAPARD er i den afsluttende fase. Dette arbejde støttes af det særlige forberedelsesprogram (Special Preparatory Programme, SPP), som udgør en del af Phare-programmet, samt af en række seminarer organiseret af GD AGRI og TAIEX [51].

[51] Informationskontoret for Teknisk Bistand (Technical Assistance Information Exchange Office), et "one-stop" informations- og rådgivningscenter oprettet af Kommissionen for at hjælpe ansøgerlandene med at forberede integrationen i det indre marked.

Internationale forbindelser

Internationale organisationer og aftaler

Verdenshandelsorganisationen (WTO)

279. I 1999 afholdt WTO's Landbrugskomité ordinære møder samt adskillige uformelle konsultationer, hvor det blev undersøgt, hvor langt man er nået med opfyldelsen af de forpligtelser, som blev forhandlet under Uruguay-runden.

280. Processen med analyse og udveksling af information, der blev igangsat på ministermødet i Singapore i 1996, foregik sideløbende med møderne i Landbrugskomitéen. Denne proces, der havde til formål at forberede den nye runde af multilaterale handelsforhandlinger inden for landbruget, blev afsluttet i september 1999. Det var en meget nyttig proces, i forbindelse med hvilken både handelsmæssige og ikke-handelsmæssige emner, f.eks. landbrugets mangesidede funktioner, blev drøftet indgående. EU medvirkede aktivt.

281. Der fandt meget koncentrerede drøftelser sted i Genève i oktober og november 1999 op til ministermødet, men ambassadørerne kunne ikke blive enige om et udkast til erklæring, der skulle vedtages i Seattle. På ministermødet i Seattle, der blev afholdt mellem den 30. november og den 3. december 1999, lykkedes det ikke at få vedtaget ministererklæringen om lanceringen af den nye runde af WTO-forhandlinger. Ikke desto mindre skal forhandlingerne om landbrug begynde i 2000 som fastsat i artikel 20 i WTO-aftalen om landbrug.

1.1.1.41. WTO-konsultationer og bilæggelse af tvister

282. Den 16. oktober 1997 blev der på anmodning af EU og USA nedsat et panel for at undersøge Republikken Koreas afgifter på spiritus. Panelet og appelinstansen nåede i deres rapporter frem til, at Korea havde anvendt forskellige afgifter på en sådan måde, at den indenlandske produktion blev

beskyttet. Rapporterne blev vedtaget den 17. februar 1999, hvorefter der blev gennemført en voldgiftsprocedure mellem parterne for at afgøre, hvordan Korea skal tilpasse sine afgifter.

283. Der blev på EU's anmodning nedsat et panel den 23. juli 1998 til undersøgelse af Koreas definitive beskyttelsesforanstaltning for import af visse mejeriprodukter (et importkontingent for skummetmælkspulverpræparater). Panelet nåede i sin rapport frem til, at Koreas adfærd har været i strid med bestemmelserne i aftalen om beskyttelsesforanstaltninger, og anbefalede, at WTO-tvistbilæggesorganet skulle anmode Korea om at bringe sine foranstaltninger i overensstemmelse med dets forpligtelser i henhold til WTO-aftalen. Korea har appelleret denne afgørelse, og høringen i appelinstansen fandt sted den 3. november.

284. For så vidt angår EU-bananordningen anmodede Ecuador den 18. december 1998 et panel under artikel 21, stk. 5, i WTO's tvistbilæggesforståelse om at undersøge, hvorvidt de foranstaltninger, EU har truffet med henblik på gennemførelse af WTO-tvistbilæggesorganets henstillinger, var forenelige med WTO-aftalen. Den 12. april 1999 konkluderede panelet, at visse aspekter af den nye EU-bananimportordning var i strid med EU's forpligtelser i henhold til artikel 1, paragraf 1 og artikel XIII, paragraf 1 og 2, i GATT 1994 samt artikel II og XVII i GATS.

285. Den 14. januar 1999 anmodede USA om tilladelse til at suspendere indrømmelser til en værdi af 520 mio. USD. Sagen blev forelagt det oprindelige panel med henblik på voldgift. Den 12. april 1999 fastsatte voldgiftsmanden omfanget af ophævelsen og forringelsen af fordelene til 191,4 mio. USD.

286. Med hensyn til EU's gennemførelse af WTO-afgørelsen om EU-foranstaltninger vedrørende kød og kødprodukter (hormoner) anmodede USA og Canada den 3. juni 1999 om tilladelse til at suspendere indrømmelser til en værdi af henholdsvis 202 mio. USD og 75 mio. CAD. Sagen blev forelagt det oprindelige panel med henblik på voldgift. Den 12. juli 1999 fastsatte voldgiftsmanden omfanget af ophævelsen og forringelsen af fordelene til 116,8 mio. USD for USA's vedkommende og 11,3 mio. CAD for Canadas vedkommende.

287. Den 3. juni 1999 anmodede EU om, at der blev nedsat et panel vedrørende USA's indførelse af endelige beskyttelsesforanstaltninger over for import af hvedegluten fra EU. Et panel blev nedsat den 26. juli 1999.

288. Den 8. oktober 1999 fandt et WTO-panel, at afsnit 921-927 i US Internal Revenue Code og beslægtede foranstaltninger var i strid med en række WTO-forpligtelser, herunder artikel 3 og 8 i WTO-landbrugsaftalen om eksportsubsidier. USA anfægtede panelets afgørelser ved WTO's appelinstans.

Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD)

289. EU spiller en aktiv rolle i Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD). OECD's Landbrugskomité beskæftiger sig i øjeblikket med et arbejdsprogram, der har til formål at udarbejde baggrundsmateriale til den kommende WTO-forhandling på landbrugsområdet. Dette program omfatter bl.a. Uruguay-rundens tre søjler (markedsadgang, eksportkonkurrence og støtte til landbrugsaktiviteter) og ikke-handelsmæssige anliggende, som f.eks. landbrugets mangesidede funktioner, fødevarerikkerhed foruden nøgleaktiviteter på råstofmarkederne (perspektiver) og landbrugspolitik (årlig tilsynsrapport). Herudover er der igangværende aktiviteter på områderne landbrug/miljø, udvikling af landdistrikter og standarder i international handel (frø, forstligt formeringsmateriale, frugt og grøntsager). G8 gav på mødet i juni 1999 OECD mandat til at udføre en vigtig opgave vedrørende bioteknologi og fødevarerikkerhed med henblik på udarbejdelsen af en rapport i 2000. Forhandlinger om eksportkreditter for landbruget fandt også sted inden for rammerne af OECD i forlængelse af Uruguay-runden, men hidtil er der kun gjort få fremskridt som følge af modstand fra USA's side.

Den generelle toldpræferenceordning (GSP)

290. Gennemførelsesbestemmelserne i Rådets forordning om den nye generelle præferenceordning for landbrugsprodukter trådte i kraft den 1. januar 1997. Denne ordning har til formål at fremme udviklingslandenes integrering i verdensøkonomien og det multilaterale samhandelssystem. Den nye ordning giver en lang række landbrugsprodukter fra udviklingslandene præferenceadgang til EU's markeder med undtagelse af produkter, for hvilke der findes en fælles markedsordning. Alt efter hvor følsomme de er, inddeles de enkelte varer i fire kategorier, som svarer til fire forskellige

præferencemargener. Varernes fordeling på disse kategorier er baseret på de evalueringer, som førte til det tolttilbud, EU fremsatte inden for rammerne af forhandlingerne under Uruguay-runden.

291. De fire varekategorier er:

- meget følsomme varer, for hvilke præferencemargenen udgør 15 %
- følsomme varer, for hvilke præferencemargenen udgør 30 %
- halvfølsomme varer, for hvilke præferencemargenen udgør 65 %
- ikke-følsomme varer, for hvilke præferencemargenen udgør 100 %, og som således er toldfrie.

292. Ordningen tilgodeser de fattigste modtagerlandes behov ved gradvis at overføre præferencer fra de udviklede lande til udviklingslandene.

293. Desuden findes der en særlig ordning for de lande, som forpligter sig til at overholde visse normer på det sociale og miljømæssige område. GSP-dækningen for landbrugsvarers vedkommende blev kraftigt udvidet ved Rådet forordning (EF) nr. 1256/96 af 20 juni 1996 [52], idet der blev tilføjet 527 varer og fjernet 64. I princippet ønsker man at lade alle varer være omfattet af GSP undtagen produkter, for hvilke der eksisterer en markedsordning. Der gives ligeledes yderligere præferencer til de lande i Latinamerika, som forpligter sig til at bekæmpe narkotikaproduktionen.

[52] EFT L 160 af 29.6.1996, s. 1.

De Forenede Nationers Organisation for Ernæring og Landbrug (FAO)

294. Som medlem af FAO har EU deltaget i arbejdet i denne organisations forskellige instanser, navnlig i møderne i Landbrugskomiteén, Komiteén for Sikkerhed for Fødevareforsyning og Komiteén for Råvarer og Skovprodukter, for at præsentere sin landbrugspolitik og strategi for fødevarerhjælp. EU deltog ligeledes i den tekniske konsultation om revision af den internationale plantebeskyttelseskonvention (IPPC) med henblik på revision af denne konvention. Revisionen skulle ligeledes sikre, at konventionen stemte overens med aftalen om anvendelse af sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger (SPS-aftalen) i slutakten fra Uruguay-runden. EU deltog også aktivt i møderne vedrørende fødevarerikkerhed og navnlig i gennemførelsen af en adfærdskodeks for tildeling af fødevarerhjælp.

295. Endvidere deltog Kommissionen i udarbejdelsen af FAO's nye strategiske rammer, der skal fastlægge de "politiske retningslinjer", som skal følges fra 2000.

296. Kommissionen deltog også aktivt i FAO's tekniske bidrag til udviklingslandene som en forberedelse til drøftelserne i forbindelse med de nye WTO-forhandlinger.

297. Kommissionen bidrog også til FAO-drøftelserne om ikke-kommercielle spørgsmål vedrørende handel, som f.eks. debatten om landbrugets mangesidede funktioner og dets forbindelser i de mindst udviklede lande.

Den internationale kornoverenskomst

298. Denne overenskomst, der blev indgået i 1995, består af to separate retsakter, nemlig konventionen om kornhandel af 1995 og konventionen om fødevarerhjælp af 1995. De to konventioner, der oprindeligt udløb den 30. juni 1998, blev forlænget med et år (til juni 1999), så der kunne blive tilstrækkelig tid til genforhandlingen af konventionen om fødevarerhjælp.

1.1.1.42. Konventionen om kornhandel

299. Konventionen om kornhandel blev på ny forlænget for tidsrummet 1. juli 1999 til 30. juni 2001.

1.1.1.43. Konventionen om fødevarerhjælp

300. Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater har undertegnet konventionen om fødevarerhjælp, som har til formål at bidrage til fødevarerikkerheden på verdensplan og øge det internationale samfunds formåen, når det gælder situationer, der kræver nødhjælp, og udviklingslandenes behov for fødevarer i øvrigt.

301. Genforhandlingen af konventionen om fødevarerhjælp af 1995 blev indledt i 1998 i forbindelse med ministerafgørelsen i Marrakech og Singapore.

302. Teksten til konventionen om fødevarerhjælp blev fastlagt på et møde i arbejdsgruppen vedrørende konventionen den 24. marts 1999. Mens man afventer Rådets vedtagelse af teksten til konventionen, har Kommissionen og medlemsstaterne undertegnet en erklæring om midlertidig anvendelse. Konventionen trådte imidlertid i kraft den 1. juli 1999.

Den Internationale Sukkerorganisation

303. EU spiller fortsat en fuldgyldig rolle i Den Internationale Sukkerorganisation, som er det ansvarlige organ for forvaltning af Den Internationale Sukkeroverenskomst (ISA) fra 1992. Kommissionen var i 1999 formand for Det Internationale Sukkerråd og Administrationsudvalget og vært for det 15. møde i Det Internationale Sukkerråd i Bruxelles den 25.-27. maj. Som fastsat i overenskomsten nåede Det Internationale Sukkerråd til enighed om at forlænge overenskomsten uden ændringer i endnu en toårig periode, dvs. indtil 31. december 2001.

Bilaterale og regionale handelsforbindelser

USA

304. Ordningen for kumulativ tilbagebetaling for ris, som forsøgsvis blev indført i juli 1997, blev fra januar 1999 erstattet af en enhedstoldsats, der beregnes hver anden uge på grundlag af prisudviklingen.

305. Der blev fastsat et toårigt toldkontingent for en særlig kvalitet af maltbyg, som bruges til fremstilling af øl, for 1999 og 2000.

306. Der blev indledt forhandlinger om en omfattende vinaftale mellem EU og USA, og der blev afholdt tre møder. Målet er at lette handelen, samtidig med at man giver europæiske og amerikanske navne inden for vinfremstilling bedre beskyttelse og anerkender de respektive parter ønologiske metoder.

307. Der fandt drøftelser sted om USA's normer for økologiske levnedsmidler.

308. De årlige bilaterale drøftelser om EU-støtteforanstaltninger for frugt på dåse fandt sted.

309. USA lagde 100 % værditold på EU-eksporten, der havde en værdi af 116,8 mio. USD, i overensstemmelse med WTO-voldgiftsmandens afgørelse vedrørende omfanget af forringelsen. Listen over gengældelsesforanstaltninger omfattede mange forskellige produkter med fokus på svinekød, frugtsaft, ost, frugt og grøntsager. Man forsøgte at nå til enighed om en tilsvarende kompensation for at bringe gengældelsesforanstaltningerne til ophør.

310. I juli 1999 undertegnede Kommissionen den bilaterale ligestillingsaftale om sundhedsforanstaltninger, der har indflydelse på samhandelen med levende dyr og animalske produkter.

311. I november 1999 indgav Kommissionen sine første skriftlige indlæg i den sag, der behandles af WTO-panelet, idet Kommissionen modsatte sig USA's beskyttelsesforanstaltning i form af kvantitative importrestriktioner for hvedegluten. I maj 1999 havde USA yderligere nedsat den allerede restriktive kvote i forlængelse af en overskridelse af første års kvote, formentlig som følge af problemer med forvaltningen af kvoter i USA.

312. Tilsynsgruppen for majsoglutenfoder holdt fortsat regelmæssige møder.

313. Der fandt regelmæssig udveksling af synspunkter sted mellem USA og Canada om, hvilken indvirkning bekymringerne om brugen af genmodificerede produkter har på handelen med landbrugsprodukter.

Canada

314. Niveaue for eksportrestitutionerne for byg og havre var emnet for drøftelser med Canada.

315. Der fandt drøftelser sted om handel med vin og spiritus med henblik på en aftale mellem EU og Canada. Samtalerne drejede sig især om beskyttelse af anvendelsen af navne, anvendelse af ønologiske fremgangsmåder, certificering og alkoholmonopoler.

316. Canada lagde 100 % værditold på EU-eksporten, der havde en værdi af 11,3 mio. CAD, i overensstemmelse med WTO-voldgiftsmandens afgørelse vedrørende omfanget af forringelsen. Listen over gengældelsesforanstaltninger omfattede mange forskellige produkter med fokus på

svinekød, frugt og grøntsager. Man forsøgte at nå til enighed om en tilsvarende kompensation for at bringe gengældelsesforanstaltningerne til ophør.

317. Man nåede til enighed om en plantesundhedsgodkendelse for import af læggekartofler fra Canada til Italien, der skal gælde i tre år, med passende forholdsregler.

318. Canada og Kommissionen blev enige om et prøvesystem, der skal lette eksporten af ost uden eksportrestitutioner til Canada og bekæmpe svigagtig anvendelse af restitutioner. Fremgangsmåden vil blive gennemgået i begyndelsen af 2000.

Mexico

319. På grundlag af forhandlingsdirektiver for forhandlinger om oprettelse af et frihandelsområde mellem EU og Mexico, som Rådet godkendte i juni 1998, har otte forhandlingsrunder hidtil fundet sted. Der er sket væsentlige fremskridt på landbrugsområdet, og man har realistiske forventninger til, at en aftale vil være indgået før slutningen af året med mulig gennemførelse i juli 2000. Markedsadgangspakken består af begge parter respektive lister over produkter, der skal liberaliseres i etaper eller foreløbig blive på en venteliste, og ligner den ordning, der er beskrevet for Sydafrika. Begge parter tilbud er omfattet af en revisionsklausul, der træder i kraft i 2003.

320. Udkastet til aftalen indeholder foranstaltninger, der yder beskyttelse af mange beskyttede oprindelsesbetegnelser og beskyttede geografiske betegnelser.

321. En stor del af markedsadgangspakken afhænger af, at man løser spørgsmålet om oprindelsesregler, der afgør om et givet produkt har opnået en ægte oprindelsesstatus og således opfylder betingelserne for toldafvikling. Et tilfredsstillende resultat synes at være opnået.

Mercosur og Chile

322. Kommissionen vedtog i juli 1998 udkastet til forslag til forhandlingsdirektiver om en associeringsaftale mellem EU og Mercosur og Chile. Dette udkast blev vedtaget af Rådet den 13. september 1999.

323. Med hensyn til handelen har man foreslået, at parterne bekræfter deres fælles målsætning om en gradvis og gensidig liberalisering af al samhandel med varer og tjenesteydelser med henblik på indførelse af frihandel i overensstemmelse med WTO-reglerne og under hensyntagen til, at visse produkter og servicesektorer er følsomme.

324. Det er også blevet foreslået, at parterne i løbet af anden halvår af 1999 indleder et samråd om en ny runde multilaterale forhandlinger inden for rammerne af WTO og om forberedelsen af de kommende forhandlinger. Dette samråd kunne omfatte forskellige spørgsmål og føre til en regelmæssig dialog om landbrug, handel og tjenesteydelser.

325. Parterne vil straks indlede forhandlinger om ikke-toldmæssige spørgsmål.

326. Ifølge forslaget skal forhandlingsprocessen om toldnedsættelser og tjenesteydelser begynde den 1. juli 2001. Disse forhandlinger vil blive gennemført og afsluttet under hensyntagen til resultaterne af WTO-runden og til tidsplanen for det amerikanske frihandelsområde. Forhandlingerne skal være afsluttet efter WTO-rundens afslutning.

Sydafrika

327. Frihandelsaftalen med Sydafrika blev godkendt af stats- og regeringscheferne den 11. marts 1999. Dette var resultatet af 3½ års arbejde og 24 forhandlingsrunder. Der er endnu nogle detaljer om den parallelle vinaftale, der skal forhandles på plads (se afsnittet om vin og spiritus). Denne og dele af den generelle aftale yder beskyttelse af EU's intellektuelle ejendomsrettigheder.

328. Den endelige frihandelsaftalepakke omfatter et detaljeret handelsudspil for afvikling af todsatser med en pakke af produkter, der skal liberaliseres helt, delvist eller slet ikke. Udspillet er i form af en række lister over alle landbrugsprodukter, hvoraf de mindst følsomme tilbydes øjeblikkelig liberalisering. Nogle yderst følsomme fællesskabsvarer, først og fremmest bananer, sukker, oksekød, ris, majs, sukermajs, stivelse og mange forskellige slags frugter og grøntsager, omfattes for øjeblikket ikke af tilbuddet om toldliberalisering. Sydafrika har ligeledes udelukket lignende produkter, som f.eks. fersk kød, nogle kornarter og sukkerprodukter. EU har givet tilladelse til delvis liberalisering af nogle af Fællesskabets øvrige følsomme produkter, som f.eks. visse citrusfrugter, frugt på dåse, frugtsaft, afskårne blomster og vin. Nogle af disse produkter stod opført

på den oprindelige liste over udelukkelse i henhold til Rådets mandat. Dette var i form af toldkontingenter, der normalt var begrænset til niveauet for den seneste tids import fra Sydafrika. Til gengæld tilbød Sydafrika EU nogle gensidige toldkontingenter inden for ostesektoren. Begge parter udspil skal tages op til revision inden for fem år, efter at aftalen er trådt i kraft.

329. Eftersom Sydafrika fra et handelsmæssigt synspunkt blev betragtet som et udviklingsland, er der en vis asymmetri indbygget i aftalens samlede balance (herunder industri og fiskeri). Hensigten er at støtte Sydafrikas økonomiske udvikling. Sydafrikas udspil omfattede dog en større procentdel af handelen end det europæiske inden for landbrugssektoren. Sydafrika har fået tilladelse til op til 12 år til tarifafvikling, hvilket også er en del af asymmetrien.

Japan og Republikken Korea

330. Forbindelserne med Japan og Republikken Korea var fortsat koncentreret om markedsadgang og dereguleringsspørgsmål, navnlig med hensyn til en fortsat fjernelse af handelshindringer i forbindelse med plante- og dyresundhed.

New Zealand

331. New Zealand har i mere end to årtier nydt godt af præferencebetingelser med hensyn til Det Forenede Kongeriges import af smør. Disse indrømmelser blev en del af Det Europæiske Fællesskabs kompetence med traktaten om Det Forenede Kongeriges tiltrædelse. I forbindelse med Uruguay-rundens forhandlinger i 1994 blev New Zealands nuværende adgangsrettigheder fastlagt på grundlag af referenceårene 1986 til 1988, og det tidligere særlige toldkontingent blev bibeholdt. I 1990 besluttede New Zealand Dairy Board, uden først at have rådført sig med Kommissionen, at eksportere en ikke-traditionel type smør kaldet "spreadable butter", hvis karakteristika gjorde, at man mente, at denne type smør ikke hørte under toldkontingentet.

332. Den 22. oktober 1999 vedtog Ministerrådet en forordning, der skal afslutte tre års divergerende fortolkninger af indholdet af EU-WTO-forpligtelsen, fastlagt i liste CXL. Forordningen drejer sig om, hvorvidt smør fra New Zealand kan henføres under ordningen med nedsat importafgift.

333. Forud for Ministerrådets vedtagelse var der ved en domstol i Det Forenede Kongerige truffet afgørelser i en prøvesag, og der var indgået

334. En mindelig ordning under WTO's auspicer.

335. Med hensyn til indførslen af mejeriprodukter under ordningerne med reducerede importafgifter vil yderligere tydeliggørelse af de tekniske parametre og kontrolmekanismer (navnlig for New Zealands smørekspert, hvilket New Zealand har anmodet om) snart muliggøre en strammere kontrol med, om bestemmelserne for de respektive toldkontingenter overholdes. De dertil svarende gennemførelsesbestemmelser vedtages snart.